

NASLOV

Priznanja vinogradnikom

V okviru prireditev ob letošnjem mednarodnem Kmetijsko-živilskem sejmu je posebna strokovna komisija prejšnji teden opravila ocenitev vin slovenskih proizvajalcev zasebnega sektorja. Komisija, ki so jo sestavljali priznani enologi, je prejela v ocenitev 94 vzorcev vin iz vseh slovenskih vinorodnih okolišev, od tega 72 belih, 8 poznih trgatav in 15 rdečih vin. Poleg napredka na področju kakovosti se vse več

vinogradnikov odloča tudi za ustekleničenje vin, kar je še posebej spodbudno. Najboljšim vzorcem poslanih vin je komisija podelila 8 velikih zlatih kolajn, prejeli pa so jih Franc Čurin s Koga (za 6 vzorcev) Ernest Novak iz Murske Sobotice in Jože Protner iz Maribora. Najboljše je bil ocenjen beli burgundec Franca Čurina, ki je prejel 18,7 točk.

L. K.

POMURSKO ZDRUŽENO DELO PO ŠESTIH MESECIH

TEŽAVE SO SE PRISOTNE

Zaostreni pogoji gospodarjenja se še vedno odražajo tudi v poslovanju pomurskih organizacij združenega dela. Stopnja rasti industrijske proizvodnje je pod načrtovano in znatno zaostaja za povprečno slovensko rastjo, likvidnostni položaj nekaterih organizacij združenega dela je težaven, porabljena sredstva naraščajo hitreje kot celotni prihodek, gospodarstvo pa se otepa tudi z izgubami. Tako bi lahko na kratko povzeli osnovne ugotovitve iz informacije, ki so jo ob polletnih rezultatih gospodarjenja v Pomurju pripravili v podružnici službe družbenega knjigovodstva.

Industrijska proizvodnja v Pomurju se je v primerjavi z lanskim prvim polletjem povečala za 1,6 odstotka, na tako nizko rast pa je v največji meri vplivalo pomanjkanje reprodukcijskega materiala. To je še posebej prisotno v kovinsko-predelovalni in tekstilni industriji, kjer je poleg tega prisotno še izsiljevanje dobaviteljev, ki zahtevajo višje cene, tako da repromaterial predstavlja že 60 odstotkov cene končnih izdelkov. Zahtevam po brezobrestnih avansih, prispevkov za razširitev materialne baze in devizni participaciji so se v zadnjem času pridružili še zahtevki po pokrivanju izgub pri dobaviteljih surovin, vse to pa tudi pomursko industrijo, ki je pri oskrbi s surovinami močno odvisna od dobaviteljev, postavlja v izredno težaven položaj.

To pa se odraža tudi na poslovnem rezultatu. Razkorak cen med surovinami in končnimi izdelki je še vedno prisoten, zato tudi porabljena sredstva naraščajo znatno hitreje od rasti celotnega prihodka. Če je pomursko gospodarstvo v prvih šestih mesecih ustvarilo več kot 66 milijard dinarjev celotnega prihodka ali za dobrih 64 odstotkov več kot v enakem lanskem obdobju, so porabljena sredstva porasla skoraj za 67 odstotkov. Prav rasti porabljenih sredstev bodo morali zato v organizacijah združenega dela nameniti največ skrbi, saj, če bi bila ta rast nižja in bi bila na primer enaka rasti celotnega prihodka, bi se dohodek povečal za nadaljnjih 11 odstotkov. Če pa bi ta sredstva namenili za poslovni sklad, bi ta bil večji skoraj za 83 odstotkov. Zaskrbljuje pa tudi podatek, da pri razporeditvi dohodka naraščajo še nekatere druge obveznosti. Dohodek pomurskih organizacij združenega dela tudi v letošnjem prvem polletju močno bremenijo obveznosti do obresti, saj so se v primerjavi z lanskim polletjem povečale kar za več kot 73 odstotkov, zanje pa je moralo pomursko gospodarstvo razporediti več sredstev, kot jih je namenilo za materialno osnovo dela in le nekaj manj, kot je znašala celotna akumulacija.

Poseben problem pa v Pomurju še vedno predstavljajo izgubari. Število teh se je letos sicer zmanjšalo z 18 na 13, nominalno pa so zgube večje za četrtno. Zaskrbljuje predvsem podatek, da so se nekaterim že kroničnim izgubarjem letos pridružili novi, spodbudno pa je, da so v nekaterih organizacijah združenega dela izgube uspeli odpraviti.

L. Kovač

DOMOV POD RODNI KROV

NA TRADICIONALNEM SREČANJU — ŽE DEVE-TEM PO VRSTI — SO SE V MORAVSKIH TOPLICAH ZBRALI ČLANI SLOVENSKEH DRUŠTEV ZAHODNE EVROPE. ORGANIZATORJI SO JIM PRIPRAVILI VELIKO TAKIH MIZ KOT JO VIDITE NA FOTOGRAFIJI. POROČILO S SREČANJA OBJAVLJAMO NA PETI STRANI. FOTO: A. ABRAHAM

22. MEDNARODNI KMETIJSKO ŽIVILSKI SEJEM OD 17. DO 26. AVGUSTA 1984 V GORNJI RADGONI

PROGRAM PRIREDITEV

PETEK, 17. AVGUST

10.00 — koncert godbe na pihala,
11.00 — otvoritev 22. mednarodnega Kmetijsko-živilskega sejma z revijo živali,
16.00 — nastop folklorne skupine iz Ingolstadt,
18.00 — zabavno-glasbeni večer — igra ansambel Jožeta Krežeta, poje Rudi Trojner.

SOBOTA, 18. AVGUST

Dan razstavljalcev iz Italije
Dan mesta Ingolstadt
10.00 — nastop folklorne skupine iz Ingolstadt,
15.00 — revija najboljših živali s strokovnim komentarjem,
18.00 — 24.00 — zabavno-glasbeni večer — igra ansambel Vikija Ašiča.

NEDELJA, 19. AVGUST

Dan čebelarjev
8.00 — zbor udeležencev parade kmečkih običajev in navad (na parkirnem prostoru Avtoradgona),
9.00 — parada kmečkih običajev in navad po mestu G. Radgona,
11.00 — predavanje za čebelarje (v dvorani Pomurskega sejma),
13.00 — revija najboljših živali s strokovnim komentarjem,
15.00 — velike konjske dirke,
18.00 — 24.00 — zabavno-glasbeni večer — igra ansambel Gorenjci.

PONEDELJEK, 20. AVGUST

Dan konjerejev
10.00 — posvetovanje: 50 let rodovniške službe v slovenski konjereji — prof. dr. J. Jurkovič,
— Možnost in pota za izboljšanje plodnosti pri kobilah — prof. D. Petač (v dvorani Pomurskega sejma),
10.00 — posvet drevsničarjev (v dvorani Pomurskega sejma),
11.00 — svečana seja SIS Kmetijsko-živilskega sejma,
14.00 — revija najboljših živali s strokovnim komentarjem,

18.00 — 24.00 — zabavno-glasbeni večer — igra ansambel Čudežna polja.

TOREK, 21. AVGUST

Dan TPM Zagreb
Dan Ohisa
Dan IMP Panonija
Dan vinogradnikov
Dan prašičerejev
10.00 — predavanje za vinogradnike: Sortiment naših vinogradov — prof. dr. J. Colnarič,
— razglasitev rezultatov ocenjevanja vin in podelitev priznanj,
10.00 — strokovno posvetovanje: Več koruze v Sloveniji
— Kuruza v Sloveniji — J. Šilc, dipl. inž.,
— Mehanizacijski vidiki in nega posevkov koruze — dr. R. Jenčič, dr. M. Novak, dr. J. Maček,
— Kuruza v prehrani živine — dr. J. Verbič,
— Dosežki v selekciji novih hibridov koruze (v kongresni dvorani hotela Radin Radenci),
10.00 — posvetovanje za dobavitelje in kupce — organizator posveta Agrotehnika-Gruda, Ljubljana (v dvorani Pomurskega sejma),
10.00 — predavanje za kunčerejce — poskušnja kunčjega mesa (v dvorani KZ G. Radgona),
10.00 — predavanje:
— Izvajanje kmetijsko-zemljiške politike,
— Vloga kmetijsko-zemljiških skupnosti pri izvajanju zemljiške politike,
— Potek urejanja zemljišč v tekočem srednjeročnem obdobju in razvojne možnosti do leta 2000,
— Izvajanje novih družbenoekonomskih odnosov na melioriranih zemljiščih,
— Vključevanje neobdelanih in slabo obdelanih zemljišč v intenzivno kmetijsko proizvodnjo (v dvorani Pomurskega sejma),
15.00 — revija najboljših živali s strokovnim komentarjem,

18.00 — 24.00 — zabavno-glasbeni večer — igra ansambel Magnet, poje Čobi.

SREDA, 22. AVGUST

Dan Agrotehnike-Grude — Torpedo Rijeka
Dan SOZD Emona
Dan inovatorjev
Dan prašičerejev
10.00 — slavnostna seja odbora za prašičerejo pri ZPS Slovenije ob 10-letnici delovanja (v dvorani Pomurskega sejma),
10.00 — srečanje kmetijske operative s predstavniki industrije kmetijske mehanizacije in drugimi zainteresiranimi proizvajalci,
— podelitev priznanj za inventivno-inovacijske dosežke in za kakovost kmetijskih strojev (v dvorani Pomurskega sejma),
10.00 — predavanje: Standardizacija in tipizacija v proizvodnji kmetijske mehanizacije s poudarkom na udeležbi drobnega gospodarstva (v dvorani Pomurskega sejma),
15.00 — revija najboljših živali s strokovnim komentarjem,
18.00 — 24.00 — zabavno-glasbeni večer — igra ansambel Magnet, poje Čobi.

ČETRTEK, 23. AVGUST

Dan SOZD AGROS
Dan Radenske
Dan SOZD TIMA
Dan SOZD HP-SOZD TIMAV
Dan veterinarjev
10.00 — strokovno posvetovanje: Reprodukcijski v govedoreji (v dvorani KZ G. Radgona),
10.00 — strokovno posvetovanje: Pomen namakanja za intenzivnejše pridelovanje vrtnin in poljščin — dr. B. Matičič, mr. J. Osvald (v dvorani Pomurskega sejma),
10.00 — strokovni posvet: Možnosti proizvodnje in plasmata plemenske živine (v dvorani Pomurskega sejma),

15.00 — revija najboljših živali s strokovnim komentarjem,
18.00 — 24.00 — zabavno-glasbeni večer — igra ansambel Magnet, poje Alfi Nipič.

PETEK, 24. AVGUSTA

Dan ABC Pomurke
Dan madžarskih razstavljalcev
Dan živinorejcev
10.00 — predavanje: Vsi vidiki komasacij in meliorizacij ter njihovi vplivi na življenjske razmere male divjadi (v dvorani Lovskega doma),
9.00 — razgovor: Obmejno gospodarsko sodelovanje z Madžarsko (v dvorani Pomurskega sejma),
13.00 — svečana razglasitev rezultatov ocenjevanja mesnih izdelkov (v dvorani Pomurskega sejma),
15.00 — revija najboljših živali s strokovnim komentarjem,
18.00 — 24.00 — zabavno-glasbeni večer — igra ansambel Magnet, poje Tatjana Dremelj.

SOBOTA, 25. AVGUST

Dan lovcev
Dan avstrijskih razstavljalcev
8.00 — slovensko člansko prvenstvo v tenisu za pokal Pomurskega sejma (na SR centru Trate),
9.00 — streljanje na glinaste golobe in zmanjšano tarčo srnjaka za pokal Pomurskega sejma,
15.00 — revija najboljših živali s strokovnim komentarjem,
18.00 — 24.00 zabavno-glasbeni večer — igra ansambel Magnet, poje Ivek Baranja.

NEDELJA, 26. AVGUST

8.00 — slovensko člansko prvenstvo v tenisu za pokal Pomurskega sejma (na SR centru Trate),
15.00 — tombola AMD,
15.00 — revija najboljših živali s strokovnim komentarjem,
18.00 — 24.00 — zabavno-glasbeni večer — igra ansambel Magnet, poje Alfi Nipič.

Vbolivjskem glavnem mestu La Paz je policija aretirala Emilia Carbonija (leva slika) in Elvara de Castra, zaradi organiziranja pol vojaških skupin. Pri obeh so našli več vrst orožja in streliva ter nacistično literaturo. Znano je, da je bil de Castro eden najtesnejših sodelavcev zloglasnega vojnega zločinca Klause Barbieja v Boliviji.

Deset največjih izvoznikov

Deset največjih jugoslovanskih izvoznikov je v prvem letušnjem polletju izvozilo blago v vrednosti 573 milijon dolarjev. Po podatkih Instituta za zunanjo trgovino je izvoz te deseterice znašal 12 odstotkov celotnega jugoslovanskega izvoza. Hkrati so ti »veliki« izvozniki bili dokaj skromni pri nakupu blaga na tujih trgih, saj so ga uvozili za 197 milijonov dolarjev, kar je le tri odstotke celotnega jugoslovanskega uvoza. In kdo so ti »udarniki«? To so: »Šipad« in »Unis« iz Sarajeva. »Prva petoletka« iz Trstenika. »Agrovojvodina« iz Novega Sada. »Iskra« in »Združeni proizvajalci strojne opreme« iz Ljubljane. »Union« iz Tuzle. »Rade Končar« iz Zagreba. »Ivo Lola Ribar« iz Beograda in »Mašinska industrija Niš«.

Več kot polovico prislužnih deviz — 360 milijonov dolarjev ali 63 odstotkov skupnega izvoza »deseterice« — je prišlo s konvertibilnega področja. V teh deželah pa se je tudi največ kupovalo, saj je uvoz od tu znašal 127 milijonov dolarjev ali 64,4 odstotka celotnega uvoza teh organizacij združenega dela.

ZGODOVINAR NI DUŠEBRIŽNIK, NE TOŽILEC, NE ODVETNIK

Ena njegovih najznačilnejših osebnostnih potez je prizadevanje: biti vedno nad povprečjem. »Zame je tisto sivo povprečje, ki žal danes prevladuje, zelo moreče; izogibam se mu in hočem biti vedno nad njim. Tako je bilo že pri učenju v osnovni in srednji šoli, v mladinski organizaciji na soboški gimnaziji — vedno je bila med boljšimi — v mladinski delovni brigadi Štefana Kovaca, ki sem jo trikrat vodil kot komandant, pri vodenju študentske organizacije na filozofski fakulteti v Ljubljani in tako je tudi v Institutu za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, kjer sem bil štiri leta ravnatelj.«

Sicer pa smo na pot nedavnemu srečanju z našim rojakom iz Verzeja pri Ljutomeru, dr. Tonetom Ferencem, zastavili vprašanje, kaj bi kazalo še posebej poudariti v njegovi tridesetletni raziskovalno-historični biografski skici. Če smo ga prav razumeli, je bil pri odločitvah za študijske (u)smernitve in kasneje samo stroko razpet na več strani. Temu sam pravi »salto mortale« drug za drugim: od želje po študiju čiste matematike do namena študirati na visoki novinarsko-diplomatski šoli, ki so jo kasneje ukinili. Nato je po daljšem premisleku padla odločitev za zgodovino, a ne, da bi bil zgodovinar-raziskovalec, marveč profesor zgodovine na soboški gimnaziji. Okraj Murska Sobota ga je v ta namen tudi štipendiral. Ko se je jeseni 1953 naključno, honorarno zaposlil — še kot študent — na vojaško-zgodovinskem inštitutu, je začel spoznavati zgodovinske vire za najvidnejše obdobje naše narodne zgodovine, to je za zgodovino NOB. »Pregovorili so me, naj bom arhivist v bogatem muzeju narodne osvoboditve. Pa sem bil samo nekaj časa, saj so me neustavljivo pritegovali zgodovinske teme. Začel sem se ukvarjati z raziskovalnim delom in sčasoma postal poklicni raziskovalec v Institutu za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, kjer delam še danes, predavam pa tudi na Filozofski fakulteti.«

DVOJE SKRAJNOSTI

Približno tako je — namreč v smislu preseganja sive povprečnosti — njegovo iskreno prizadevanje pri proučevanju zgodovine NOB. »Širše zbiram vire. Iskal sem jih in precej tudi našel v vseh evropskih arhivih, ki hranijo gradivo o novejši zgodovini delavskega gibanja. Dobil sem tudi veliko mikrofilmov z zgodovinskim gradivom iz obdobja NOB iz ZDA. Drugo moje prizadevanje gre v smeri poglobljene, monografske obdelave temeljnih problemov NOB. Mednje sodijo že nastala dela o nacistični raznarodovalni politiki v Sloveniji, okupacijskih sistemih, NOB po kapitulaciji Italije — ta gotovo pomeni vrh v razvoju NOB na Slovenskem — in nenazadnje, kar zdaj obravnavam, o ljudski oblasti ter prehrani in poljedelstvu v Sloveniji med drugo svetovno vojno.«

Dr. Ferenc se ta čas veliko ukvarja s sodobno oziroma najnovejšo zgodovino, kar je razumljivo, saj hočejo ljudje zvedeti čim več o ozadju dogajanja, ki so mu bili priče, o vzrokih za tak ali drugačen potek dogodkov, o možnostih za morebitne drugačne rešitve problemov v tistem času in podobno. Vendar — kot ugotavlja — sta v pojmovanju zgodovine navzoči dve skrajnosti. »Nekateri menijo, da se je zgodovina začela šele takrat, ko se je začelo njihovo zanimanje zanjo. Tako imajo nekateri posluh zgolj za zgodovino svoje dobe; zdajšnji rod recimo največ za zgodovino NOB in nekatere probleme povojnega obdobja. Drugi pa — na žalost moram ugotoviti, da celo nekateri zgodovinarski kolegi — sodijo, da se zgodovina konča 1918. ali 1941. leta in da je vse, kar je po teh dveh datumih, samo še politika in da še niso dane možnosti za znanstveno obravnavo zgodovine tega obdobja.

Kar zadeva izbor zgodovinskih tem za proučevanje menim, naj bi bilo zgodovinarjevo prizadevanje usmerjeno predvsem k zaključnim, končanim zgodovinskim procesom, kajti tam so že vidne posledice in so tudi zgodovinarjeve ugotovitve lažje, zanesljivejše in trajnejše. Pri izbiri zgodovinskih tem je seveda

pomembna afiniteta raziskovalca. Če ima veselje do proučevanja neke teme, bo prav gotovo imel boljše rezultate, kakor če bi ga kdo k temu prisilil. Včasih se ta afiniteta ujema z družbenimi potrebami, ki pa so lahko trenutne, kratkoročne, lahko pa temeljne, dolgoročne. Sedaj je pri zgodovinarjih precejšnje »povpraševanje« po krajših temah, ki naj bi pokrile razne obletnice, proslave in podobno. Sam sem že nekajkrat povedal ali zapisal, da sem proti pretiravanju pri proslavah, saj ne gre, da bi na primer za obdobje enega slovenskega rodu imeli desetkrat in več proslav kot za vse obdobje slovenskega naroda. Tudi nisem za proučevanje zgodovine po osebnostih, čeprav tu včasih pridem v nasprotje z nekaterimi politiki, ki bi radi gledali na zgodovinska dogajanja skozi delovanje posameznih oseb. Moralo bi biti ravno narobe: da se delo posameznih osebnosti vidi v zgodovinskem dogajanju. Druga nevarnost pri proučevanju osebnosti je njihovo idealiziranje, ko je videti samo pozitivna dela z ugodnimi, pozitivnimi učinki, zamolčijo ali ne vidijo pa se tiste odločitve in ukrepi, ki so imeli za družbo neugodne posledice.

Navešča se zdaj na naše zgodovinsko-raziskovalno delo, saj ste glavni urednik redakcije slovenske izdaje zbranih del Josipa Broza-Tita, sodelujete pri projektu zbranih del Edvarda Kardelja, Borisa Kidriča in še pri katerem. Bi hoteli pojasniti pristop, kako ste se s kolegi lotili teh izjemno pomembnih in zahtevnih projektov?

Kar zadeva zbrana dela Josipa Broza Tita sem že ves čas v osrednji redakciji, ki jo vodi dr. Pero Damjanovič v Beogradu. Kar pa zadeva glavno uredništvo za ta zbrana dela v Sloveniji, je to uredništvo za slovensko objavo Titovih zbranih del. Tu je moja naloga nekoliko lažja, ker gre le za prevod, dopolnitve nekaterih pojavnosti, zlasti glede dogodkov in biografskih podatkov pri slovenskem prevodu in seveda skrb za nemoteno prevajanje; to je iz matične, hrvaško-srbske v slovensko izdajo. Večina nalog je še pred nami, kajti doslej je izšlo samo 15 knjig, medtem ko bo za obdobje do novembra 1945 izšlo skupaj 29 knjig. Pri zbranih delih Edvarda Kardelja je moja vloga nekoliko večja, saj sem napisal idejno zasnovo za njihovo objavo za čas od 1928 do 1978 leta. Sem tudi član glavne redakcije, ki jo vodi dr. Anton Vratuša v Beogradu kot glavni in odgovorni urednik, hkrati pa sem skupaj z magistrom Borisom Mlakarjem z našega inštituta tudi glavni urednik za obdobje 1941—1945. Predvidevamo, da bodo za to obdobje izšle štiri knjige. Pripravil sem tudi dve knjigi zbranih del Borisa Kidriča iz vojnega obdobja.

Iskalec resnice

Recepti za pisanje zgodovine so težko predstavljivi in zgodovinar kot nekaj dušebrižnik takorekoč nemogoč.

Receptov za pisanje zgodovine ni. Zgodovinska veda pozna samo nekatera določila za kritično obravnavanje zgodovinskih virov. Zgodovinar ni dušebrižnik, ne tožilec, ne odvetnik, temveč je iskalec resnice, ki so mu podlaga zgodovinski viri. Te vire uporablja, jih razlaga ali pojasnjuje, dogajanja med seboj povezuje v času in prostoru in potem pride do ustreznih ugotovitev. Zgodovinar dela po določenih zgodovinskih kritičnih metodah, po zgodovinskih virih in pri tem ni mogoča nikakršna fantazija. Gre samo za sposobnost, prodornost pri pojasnjevanju zgodovinskih

globus

TOKIO — Japonska je posodila Indiji 160 milijonov dolarjev za gradnjo štirih velikih projektov — tovarne mineralnih gnojil, naftovoda, telekomunikacijske mreže in hidroelektrane. Posojilo bo Indija odplačala v 30 letih po obrestni meri 3,25 odstotka.

ATENE — V prvi polovici leta je Grčijo obiskalo 2.067.597 tujih turistov ali za 2,6 odstotka več kot lani v tem času. To pa je še vedno nekaj manj kot v polletju 1982, ko je do konca leta prišlo v državo več kot 5 milijonov tujih turistov.

WASHINGTON — Ameriški predsednik Reagan je izjavil, da bodo ZDA v naslednji etapi vesoljskih raziskav zgradile stalno orbitalno postajo, ki bo stala 8 milijard dolarjev. Postaja naj bi po njegovih besedah »Ameriki v naslednjem stoletju zagotovila prednost v vesolju«. Orbitalno postajo bi uporabili kot bazo za znanstveno in trgovinsko dejavnost.

MONTEVIDEO — Urugvajska vojaška vlada je sporočila, da bo odpravila vse prepovedi politične dejavnosti. Tako želi ustvariti ugodno ozračje pred novembrskimi volitvami.

DAKA — V poplavih, ki so prizadele Bangladeš, je umrlo skoraj tisoč ljudi, kakih 30 milijonov pa jih je ostalo brez strehe nad glavo. Vlada se boji, da bo zaradi poplav zmanjkalo hrane. Bangladeški predsednik si je ogledal najhuje prizadeta območja in sam pomagal deliti pomoč ogroženim družinam.

TEHERAN — V Teheranu so prejšnji teden usmrtili 25 tihotapcev mamil. V minulih treh mesecih, odkar so v Iranu začeli akcijo proti tihotapcem in uživalcem mamil, so usmrtili več kot 100 tihotapcev.

HARARE — Poleg angleščine, ki je bila doslej edini uradni jezik v zimbabvejskem parlamentu, bodo lahko poslej poslanci in senatorji uporabljali tudi dva domača jezika — šola in ndebele.

globus

Manj političnega kriminala

Število primerov političnega kriminala v Jugoslaviji se še vedno zmanjšuje. Po letu 1981, ko se je število teh kaznivih dejanj zaradi znanih dogodkov na Kosovu najbolj povečalo v zadnjih 30 letih, se število obsojenih zaradi političnih prekrškov precej hitro zmanjšuje.

Po najnovejših podatkih zveznega zavoda za statistiko je bilo lani v Jugoslaviji zaradi političnega kriminala obsojenih 326 ljudi, kar je za 36 odstotkov manj kot leto poprej, ko je bilo 507 obsojenih. Na Kosovu je še vedno največ obsojenih zaradi političnega

kriminala. Lani je bilo kar 36 odstotkov kršilcev iz te pokrajine. Kar zadeva druge dele države, je treba poudariti, da se je število obsojenih zaradi političnega kriminala povečalo samo v Bosni in Hercegovini ter Črni gori. V Bosni in Hercegovini so lani obsodili 45 ljudi (leto poprej 36), v Črni gori pa je bilo lani devet obsojenih ali trije več kot predlanskim.

MANJ VOZIL

Neredne dobave motorjev iz beogradskega »21. maja« so vplivale na julijsko proizvodnjo avtomobilov v Zavodih »Crvena zastava«. Skupni načrt proizvodnje je v tem mesecu manjši za štiri odstotke. V primerjavi s planom, ki je predvideval proizvodnjo 15.646 avtomobilov, so jih proizvedli 640 manj.

Se večji izpad je pri proizvodnji vozil, ki so jih namenili za izvoz. Od načrtovanih 4.456 avtomobilov jih je montažnih trakov prišlo le 3.110, kar je skoraj za 30 odstotkov manj, kot je znašal načrt za julij.

Prve tone feroniklja

Iz topilnice feroniklja v Glogovcu so pred dnevi pritekle prve tone feroniklja in tako se je v tem objektu dejansko začela poskusna proizvodnja. Prve tone zlitine, ki so jo dobili na podlagi projekta inštituta Gipronikl iz Leningrada, so izredno kakovostne, kar je po mnenju strokovnjakov nenavadno za začetek proizvodnje. Pred dnevi so izročili namenu tudi električno peč in tako zaokrožili tehnološki proces pridobivanja niklja oziroma feroniklja. To je sad štiriletnih prizadevanj več tisoč tehnikov iz vse države. Gre za eno najdražjih naložb na Kosovu, ki je doslej znašala 20 milijard dinarjev. Pri gradnji tega velikega objekta, ki je izredno pomemben za jugoslovansko gospodarstvo, so sodelovali tudi strokovnjaki iz Sovjetske zveze, Norveške, Danske in ZR Nemčije.

Ko bo velikanka v Glogovcu začela obratovati z vso zmogljivostjo, kar naj bi se zgodilo prihodnje leto, bo zagotavljala 12 tisoč ton niklja oziroma 60 tisoč ton feroniklja na leto. Po dosedanjih napovedih bi bilo mogoče celotno proizvodnjo prodati na tuji trg, vendar bo treba najprej zadovoljiti vse domače potrebe po tej kovini.

Topilnico v Glogovcu bodo uradno izročili namenu 19. novembra, na dan osvoboditve Glogovca in Prištine.

MOČ NAVADE

Kadarkoli poslušamo poročila v televizijskem dnevniku smo nejevoljni zaradi tega, kar se dogaja po svetu in doma. Najbolj se kajpak jezimo na cene, ki venomer naraščajo, pravzaprav že kar dežujejo na nas in nas poplavlja s svojo jezmarstvom. Še bolj se jezimo, ko o tem prebiramo v časnikih zgodbe, zaradi katerih se nam dvigajo lasje.

Taka je na primer zgodba o mesu, ki napoveduje splošni pokol živine.

»Za razliko od prejšnjih let, ko so živino pitali z dragimi koncentrat (sojina moka iz Amerike, ribja moka iz Peruja in koruza), živinorejcem zdaj ne moremo očitati drage proizvodnje mesa. Letos so se kmetije opredelile za pitanje s silažo z dodatkom koruze in ovsa. Cenejša hrana ima za posledico cenejšo ponudbo na tržišču. Kljub temu so cene mesa v prodajalnah povečane. Tudi logika več ni tisto, kar je bila. Kako bi bila, ko pa je pri nas poljedelstvo eno, živinorejstvo pa drugo. Povsod gradimo velike in moderne farme, ne da bi vedeli, kako in s čim bomo pitali živino. Farme gradijo tudi tam, kjer sploh ni možnosti za proizvodnjo cene hrane. Na teh farmah morajo koruzo plačati 35 dinarjev za kilogram, kar seveda povečuje ceno mesa. Zakaj toliko, če je proizvodna cena te žitarice znatno nižja? Zato, ker je lani šlo v izvoz okrog milijon ton koruze, in je zato na domačem tržišču nastalo znatno pomanjkanje le-te. In da bo vse še lepše, se devize, ki smo jih dobili za koruzo, ne vračajo v kmetijstvo, še manj v živinorejstvo. Brez deviz pa živinorejci ne morejo uvažati potrebnih sestavin za živinsko hrano. Če pa je nekaj deviz že šlo za živinsko hrano, jo zdaj doma prodajajo po znatno višjih cenah prav tistim, ki so te devize ustvarili s svojim delom. Kdo se lahko znajde v tem kaosu? Kmetije pravijo, da oni ne. So pa takšni, ki se znajdejo. Klavnice, na primer.

Pismo iz Beograda

Večina klavnice pripada občinam, ker so nastale zaradi preskrbovanja lokalnega tržišča z mesom. Občine so torej dolžne pokrivati njihove izgube. Če ne bi bilo tako, bi se klavnice mnogo bolj zanimale za gibanje na tržišču živine in za sodelovanje v živinorejstvu. Lahko bi znižale cene, da meso ne bi počivalo v skladiščih, ki so že prenapolnjena, saj ljudje meso kupujejo vse manj.

Čeprav se je ponekod meso pocenilo, je skorajda neverjetno, da bi se na področju živinoreje kaj bistvenega spremenilo, saj je v živinorejski proizvodnji preveč določena: cene koruzi na primer določa federacija, odkupne cene živine republike in pokrajini, mesu določajo cene občine, med tem ko se cene mesnim predelavam oblikujejo svobodno. Mnogo babic — kilavo dete!

Te dni je direkcija za materialne rezerve dala tržišču cenene rezerve koruze. Toda to koruzo so dobili družbeni sektor in pogodbeni proizvajalci. Individualni proizvajalci so ostali brez nje, čeprav so prav oni najbolj vplivni na tržišču, ker jih je največ. Kaj bi storila direkcija za rezerve s ponudbo odkupa žive živine po 165 dinarjev za kilogram za svinje in 175 dinarjev za kilogram žive teže juncev? Kaj se bo zgodilo, če bo omenjena direkcija edini kupec, se pravi edini preskrbovalec našega tržišča. To pravzaprav ni več vprašanje, temveč ugotovitev: stvari se ne premikajo naprej. Stara navada — železna srajca, pravimo temu ...

To so povzetki zgodbe, ki jo je objavila beogradska TV revija kot odmev ustrezne televizijske oddaje, ki ste jo nemara celo videli. V živinoreji pa niso ostale samo administrativne navade! Poznamo še druge: v naši deželi pokoljejo letno okrog milijon telet težkih kakih 130 kg. Pokoljejo tudi okrog pet milijonov pujskov težkih do 15 kg, in štiri milijone jagenjkov. Kaj takega ne počno nikjer drugje po svetu. Zadnje čase pa koljejo že tudi plemensko živino, ker manjka spodbud za živinorejce. Vse to je posledica politike cen mesa in mleka ...

Taka je zgodba o živinoreji na televiziji in v TV reviji, pa tudi v vsakdanjem življenju. Če je dramatizirana, ni po zaslugi televizijskega režiserja, saj je življenje najboljši režiser in najboljša drama. Lahko pa se vse skupaj spremeni tudi v komedijo. Odvisno je pač vse od tega, kako kdo gleda na to, kar se dogaja okrog njega. Kmetom kajpak ni do smeha, zlasti če se preživljajo z živinorejo. Porabnikom tudi ne. Uradnikom? Kdo ve. Humoristom vsekakor. Vse je kajpak odvisno od nadaljevanja, ki ga bomo šele doživeli.

Viktor Širec

virov, vendar je tudi on lahko zmotljiv. Vseh zgodovinskih virov ni mogoče niti zbrati niti preveriti njihove zanesljivosti. Trudim se, da delam tako, da se ne bi bilo treba kdaj stramovati niti meni niti mojim potomcem. Seveda imajo prednost zgodovinarji, ki so dobo doživljali, a je to samo neka prednost. Lahko so namreč za svoje proučevanje sami sebi vir, lažje razumejo nekatera dogajanja in procese, neugodno pa je to, da so preveč podvrženi nekritičnemu gledanju. Ko sem se lotil proučevanja zgodovine NOB, je pri nekaterih ljudeh še prevladovalo mišljenje, da to lahko uspešno počne samo tisti, ki je nosil partizansko puško, torej sodeloval v NOB. S svojim delom sem to — vsaj pri sebi — ovrgel. Sicer pa, kako bi bilo drugače razumljivo, da še danes proučujemo zgodovino kmečkih uporov, antiko in tako dalje.

Kar se tiče zgodovinske distance, mislim, da ni nepomembna, vendar ne morem soglašati s tistimi, ki jim je strogo merilo: do sem se lahko, naprej pa ne more proučevati. Pri nas smo zgodovino NOB začeli proučevati že takorekoč v samem NOB. Prvi je bil Boris Kidrič, ki je vsako leto napisal zgodovino Osvobodilne fronte preteklega leta. Tako sta nastali njegovi brošuri Dve leti Osvobodilne fronte in Tretje leto Osvobodilne fronte. Se pomembnejše pa je njegovo poročilo, ki ga je leta 1944 napisal za Moskvo in na nekaj deset straneh prikazal razvoj OF. Tudi moj predhodnik na univerzi, prof. dr. Metod Mikuz, je prvi na neki jugoslovanski univerzi začel že takoj po osvoboditvi predavati zgodovino NOB. Mislim, da je bolj kot zgodovinska distanca pomemben dostop do zgodovinskih virov. Tu smo zgodovinarji včasih v zelo neugodnem položaju. Nekdo bi rad, da bi odgovarjali na kakšno pisanje, bodisi slovenske politične emigracije bodisi koga doma, toda za odgovore nimamo zgodovinskih virov; smo nemočni. Nekateri arhivi še odpirajo šele v poslednjem času. Kar se tiče zgodovine Slovencev v obdobju NOB, zlasti še zgodovine slovenske Stajarske ali Gorenjske, sodim, da so pomembni viri v Celovcu in Gradcu. Toda tam so še danes nedostopni. Do njih ne morejo niti avstrijski zgodovinarji, kaj šele mi. Prav tako je z zgodovinskim gradivom za obdobje med obema vojnama in druge svetovne vojne v arhivih v Trstu in Gorici. Italija in Avstrija odpirata vrata svojih arhivov šele po 50-letih.

Dachauski procesi in Goli otok
Čedalje večje je zanimanje za spomine in spominsko literaturo ter politično zgodovino. Kakšna so vaša videnja in presoje objavljenega gradiva o dachauskih (lagerskih) procesih — na primer Igorja Torkarja Uniranje na obroke ali Ivana Krefta Spori in spopadi tretji del — in dogajanja na Golem otoku, na primer Branka Hofmana Noč do jutra? Kot je dejal Lado Ambrožič-Novljan: „Tu politika ni imela potrditev za svoja stališča!“
Kar zadeva memoarske, spominske vire, so to zgodovinski viri, ki niso nepomembni. Včasih so — ko ni drugih — edini zgodovinski vir. Kadar pa imamo dokumente, poročila in drugo, so le eden od zgodovinskih virov. Do njih je treba imeti — kar se tiče njihovega razčlenjevanja, proučevanja — enak odnos kot do drugih zgodovinskih virov, brez precejšnje razčlenjevanja, proučevanja ali podcenjevanja. Seveda so toliko bolj v ospredju, ko obravnavamo nekatere probleme kot so dachauski procesi ali do-

gajanja na Golem otoku in mor-da je še nekaj takih tem, ker drugi zgodovinski viri niso ohranjeni ali dostopni. Teh problemov se zato lotevajo tisti, ki so to sodoživljali, mi, mlajši zgodovinarji, ki pa nismo bili priče temu dogajanju, o njem ne moremo kaj pomembnejšega povedati. Kot človek, ki te spominske vire prebiram ali tisto, kar zvem iz časopisja tistega časa, moram reči, da so dachauski procesi žalostna zadeva, da ne gre samo za lepote napake nekega sistema in da me kot zgodovinarja niti ta poslednja izjava predsedstva CK ZKS in RK SZDL Slovenije popolnoma ne zadovoljuje, čeprav pomeni velik napredek v primerjavi s tistimi, kar je pred nekaj leti o njih

— „Zgodovinar ni dušebrižnik, ne tožilec, ne odvnetnik, temveč je iskalec resnice, ki so mu podlaga zgodovinski viri,“ poudarja dr. Tone Ferenc.

objavilo sodišče. Poudarjam pa, da dachauski procesov ne gre enačiti z Golim otokom. Medtem ko gre pri procesih za globlje stvari, gre pri Golem otoku bolj za vprašanje odnosa do ljudi, ki so bili pač na njem internirani ali zaprti, gre za nečloveški postopek, ki so ga morali utrpeti v internaciji oziroma zaporu.

Delež Pomurja k NOB
V Pomurju so še vedno živi pomisleki o dejavnem deležu tega območja k NOB, posebej od konca 1941 do sreda 1944 leta. Vendar je to prej iztočnica kot gotova presoja za širše vprašanje, kako je sploh z dosegljivostjo zgodovinskih virov za posamezne pokrajine v naši republiki in v tem okviru tudi za Pomurje?

Zgodovinarja NOB na Slovenskem spremlja ta srečna okoliščina, da noben narod v Jugoslaviji ni ohranil toliko pisnih zgodovinskih virov iz tega obdobja kakor slovenski. Seveda se vse gradivo ni ohranilo ali ni zbrano v Sloveniji. Nekaj, vendar manjši del, ga je v Beogradu, nekaj tudi v tujini, seveda ne gradiva narodnoosvobodilnega gibanja. Tam je predvsem okupatorjevo gradivo in zgodovinar ima nalogo, da za raziskovanje določenih zgodovinskih tem to gradivo zbere.

Pri tem pa ugotavljamo, da je bilo veliko gradiva, predvsem okupatorjevega, uničenega, posebej nemškega ob koncu vojne in takoj po njej, manj italijanskega, madžarskega pa imamo pri nas malo, samo posamezne dokumente. Kar se tiče Pomurja, sta bila na desnem in levem bregu Mure dva različna okupacijska sistema. Gradiva je ohranjenega več za desni breg — ljutomersko in radgonsko območje — a še vedno precej manj kot recimo za celjsko ali trboveljsko območje ali za Gorenjsko. Žal se ni ohranilo gradivo okrožnih organov nemškega okupatorja iz Ljutomer ali iz Gornje Radgone. Od gradiva narodnoosvobodilnega gibanja so ohranjeni nekateri dokumenti iz

let 1944 in 1945. Iz prvih dveh let narodnoosvobodilnega gibanja se pisno gradivo ni ohranilo in smo navezani samo na okupatorjevo ali spominsko gradivo. Slabše je za levi breg Mure, Prekmurje. Uspešno mi je dobili nekaj gradiva iz madžarskih arhivov — priskrbeli so mi ga kolegi iz Beograda in Novega Sada — in sem ga objavil v Borcu 1970. ali 1971. leta. V njem se zrcali široka frontovska dejavnost Stefana Kovača in v njem so tudi izjave štirih slovenskih duhovnikov iz Prekmurja, ki jih je Stefan Kovač pridobil za snavanje Osvobodilne fronte. Nekaj gradiva je še za jesen 1941, imam pa ga tudi nekaj iz kasnejših let, in prav tako z enega ali dveh sodnih procesov proti aktivistom NOB v Prekmurju iz leta 1941. Iz naslednjih let je zgodovinskega gradiva manj. Kolikor vem, ga še noben zgodovinar NOB iz Slovenije ni iskal v ustreznih madžarskih arhivih. Zanimivo bi bilo dobiti okupacijsko gradivo iz Prekmurja, ki je danes v madžarskih arhivih, baje v Szombathelyju in Zalaegerszegu. Iz let 1944—45 je nekaj partizanskih dokumentov. Večino tega ohranjenega in pri nas shranjenega zgodovinskega gradiva je uporabil Ferdo Godina za prvo in še več za drugo izdajo zgodovine Prekmurja v letih 1941—45. Neugodno je to, da tisti, ki so se lotili pisanja zgodovine narodnoosvobodilnega gibanja v Prekmurju, ne znajo madžarsčine in so jim zaprte poti do gradiva madžarskega okupatorja in celo do podatkov v madžarskem časopisu tistega časa.

Zgodovinar — priča na sodišču
Prav gotovo vam je znan proces v Heidelbergu zoper gestapovskega častnika z Jesenic Clemensa Druschkeja, kjer nastopajo številne priče, med njimi tudi zgodovinarji. To nam je spet izhodišče za vprašanje, da se zgodovinarji ne ukvarjate zgolj s pisanjem in raziskovanjem, marveč tudi sodelujete na takih procesih.

Kot priča-zgodovinar sem sodeloval na sodni obravnavi proti zločincem in tako imenovanega akcijskega oddelka Reinhard v tržaški Rižarni. To je imelo pri nas, v Italiji in drugod velik odmev. Sodba nekajkrat navaja moje ime in mojo dokumentacijo, ki sem jo takrat v 11 zvezkih predložil sodišču. Kar se tiče sodne obravnave proti gestapovškemu častniku Clemensu Druschkeju z Jesenic, sem gradivo, ki sem ga poznal, dal na voljo našim sodnim organom, pomagal pa sem jim tudi z nasveti in pojasnili. Dodati pa moram, da je tega gradiva razmeroma malo, da se gradivo Druschkejeve izpostave gestapa z Jesenic ni ohranilo, da se je ohranilo zelo malo gradiva z Bleda, kjer je bil sedež Druschkejevih nadrejenih organov, se pravi komandanta varnostne policije in varnostne službe za Gorenjsko, in žal se ni ohranilo vse gradivo iz begunjskih gestapovskih zaporov.

Kdor je spustil psa z verige...
Zgodovinske pisane velika tema in je v središču zanimanja. To smo že ugotovili. Tudi vi se kanite — kot ste nam zaupali — javno oglašiti, posebej spričo nekaterih del kot so Enigma Kopinik ali nekatera dela Vladimirja Dedijerja.

Z nekaterimi, ki sedaj na veliko objavljajo, sicer ne mislim polemizirati. Tako nisem šel v polemiko z Dedijerjevo drugo knjigo. Po Beogradu in Ljubljani — in to je bilo celo objavljeno — kroži moj izrek: kdor je spustil psa z verige, naj ga še lovi. Nekaj takšne literature namreč služi političnemu obračunavanju. Boli pa me, ko se včasih v časopisih pojavi obtožba, kako zgodovinarji potvarjajo zgodovinsko resnico in hočejo doseči neke temne namene. Rad bi vprašal, kdo so ti zgodovinarji, saj cela vrsta ljudi, ki se ukvarja s pisanjem zgodovinskih tem ali spominov ali pojasnjevanjem drugih zgodovinskih virov, niso poklicni zgodovinarji. Lahko bi jim kvečjemu rekli, da so publicisti. In kakšne temne namene naj bi imeli zgodovinarji? Če po etiki smo zavezani k iskanju resnice, zato moramo dostikrat molčati, kadar nam razmere glede zgodovinskih virov ne omogočajo takšne ali drugačne opredelitve. Kot ni vsak padar zdravnik, tako ni vsak o preteklosti piščo človek zgodovinar. Premalo se zavedamo za današnjo rabo morda nesodobnega izreka, da lahko zgodovino dela kdorkoli, pišejo pa jo lahko le izbranci.

BRANKO ŽUNEC

LENDAVA

Premalo premoga

Trgovsko podjetje Univerzal Lendava je zadoženo za preskrbo z gorivi, premogom in drvni. Občani že sedaj povprašujejo po premogu, da bi se lahko pravočasno oskrbeli za zimo, žal pa premoga ni toliko kot bi želeli. Podjetje dobi mesečno po 100 ton, povpraševanje pa je veliko večje. Podobno je z drvni. Trgovci ugotavljajo, da je tudi cementa dovolj, le cene so takšne, da se ljudje le redko odločajo za uvoženi cement. Najbolj pa primanjkuje kritine, čeprav je tudi tu problem cena. Trgovci, ki se ukvarjajo s prodajo premoga so-dijo, da bodo s premogom in drvni, do zime oskrbeli vse občane, posebej še, ker premog prodaja tudi kmetijska zadruga v Lendavi.

Jani D.

LENDAVA

Odpovedala solidarnost

Od obstoja delovne organizacije INA-Nafta je ta kolektiv glede solidarnosti veljal za zgled drugim. Pred nedavnim pa je ta solidarnost odpovedala, saj referendum o znižanih osebnih dohodkih v strojnem obratu ni uspel, tako da bo imela nižje osebne dohodke TOZD Petrokemija, ki je poslovala z izgubo. Zakon o omejitvi osebnih dohodkov delovnih organizacij, ki poslujejo s izgubo, je prizadel Petrokemijo, čeprav vzroki za nelikvidnost, oziroma za izgubo, niso krivda te temeljne organizacije. Le-ta si je nakopala veliko dolgov za gradnjo nove rafinerije, ki pa se ne gradi.

V delovni organizaciji so imenovali skupine, ki bodo analizirale vzroke za neuspeh referendum, ki je vrgel slabo luč na celotno delovno organizacijo.

Jani D.

TEKMOVANJE RADGONSKIH TRAKTORISTOV

Najuspešnejši iz TZO Videm—Ivanjci

Pred regijsko preizkušnjo traktoristov — bila je včeraj v Lendavi — so se na občinskem tekmovanju na poljih tozda Kmetijstvo Črnci v Apačah pomerili traktoristi iz traktoristke iz radgonske občine. Sodelovalo jih je 15, ki so tvorili 4 ekipe TZO in edino poklicno — KK Radgona. Med prvimi je bil najuspešnejši v oranju, spretnosti vožnji in v teoretičnem delu Ivan Belec iz TZO Videm-Ivanjci, med ženskami kolegica iz ekipe Marija Gašparič, med poklicnimi pa Janko Rožman. Tekmovanje sta dobro pripravili na OK ZSMS in KZ Gornja Radgona.

vp

Taborništvo tudi v ljutomerski občini

Da bo mladinski turizem, ki si v zadnjem obdobju uspešno utira pot tudi v Pomurju, dosegal še večje uspehe, je nujno, da se organizacije, ki se ukvarjajo z življenjem mladega človeka v naravi in s potovanji, še tesneje povežejo. Tako je pred kratkim Počitniška zveza Pomurja v sodelovanju z ljutomersko občinsko zvezo, oddelkom za ljudsko obrambo in osnovnimi šolami organizirala demonstracijo taborniške dejavnosti. Dejavnosti so prikazali odredi tabornikov iz Gornje Radgone. Poudariti velja, da so v ljutomerski občini, kjer še ni organiziranega taborništva, stekle že vse priprave. V nekaterih ljutomerskih osnovnih šolah so odredi že formirani in jeseni naj bi bil skladen razširjen dogovor za uvajanje tovrstne dejavnosti in formiranje občinskega vodstva. Organizacijo teh zadev bo PZP poverila OK ZSMS Ljutomer.

Po besedah sekretarja MS ZSMS za Pomurje Stanka Poljanca bodo taborniški odredi iz občin, kjer je taborništvo že uveljavljeno, Ljutomerčanom nudili vso potrebno pomoč.

Zanimiv posnetek z demonstracije nam je poslal Srečko Jagrinec, tekst pa

STRU

Solidarnost za telefonijo

Dela pri razširitvi in posodobitvi glavne avtomatske telefonske centrale v Murski Soboti so v končni fazi. Delovna organizacija za PTT promet zato namerava v kratkem začeti tudi s postavitvijo medkrajevnih, telefonskih povezav in zvez za prenos računalniških podatkov do medkrajevnih telefonskih central v posameznih pomurskih občinskih središčih.

Gre za nadvse pomembno investicijo, za kar so pokazale veliko zanimanja tudi številne druge delovne organizacije v Pomurju.

Pri tem zlasti spodbuja dejstvo, da se je kar 39 delovnih organizacij iz regije s svojimi gmotnimi sredstvi odločilo prispevati k hitrejšemu razvoju telefonije na tem področju. Z njihovo pomočjo bo delovna organizacija za PTT promet v Murski Soboti dobila okrog 50 milijonov dinarjev, ki jih potrebujejo za uresničitev načrtov v prihodnjih osmih letih. Približno 18 milijonov dinarjev pa bodo potrebovali že v kratkem, česar pa soboška ptt organizacija ne bi mogla zagotoviti naenkrat.

Tako se je v praksi znova potrdila solidarnost delovnih organizacij iz pokrajine ob Muri, ki si prizadevajo za kakovostnejši

Anica Gregorc-Kasielčeva

Ni je na našem podežlju vasice, kjer ne bi poznali prizadene zdravnice Anice Gregorc-Kasielčeve iz Murske Sobotice, ki te dni praznuje svojo 60-letnico.

Rojena Sobočanka je s svojim študijem, družbeno aktivnostjo in poznejšim vedenjem in dostopnostjo utrdila svoj ugled ter tako nadaljevala že oboževano delo pokojnega očeta, ki je svoj čas generacijam pred nami ostal še v prijetnem spominu.

Kramljati z zdravnico Anico, specialistko dela, je kot uživati srečo. Mnogi hodijo k njej v stiski, drugi iščejo o sebi novico, ki je lahko pozneje boleča resnica. Prav zato je postala pojem prekmurskega zdravstva in delovnemu človeku nepogrešljiva prizadvena pomoč.

S svojo vitalnostjo in nemirnim duhom je garač, ki ga ni treba posebej predstavljati. Po svoji formalni plati si še mladostno prizadeva biti delavna in zvesta poklicu. Njena vztrajnost v enem kraju je v bistvu osnovno načelo, da živi pošteno in delovno za domačine, med katerimi se je uveljavila.

Želimo ji še veliko zdravja in delovnih uspehov! -ini-

LENDAVA

Izvozili bodo kabine

Temeljna organizacija Gorenje Varis bo že v tem letu začela izvažati sanitarne kabine na francosko tržišče. Gre za okoli 600 kabin, kar pomeni za delovni kolektiv veliko priznanje. Sicer pa se v Varisu sedaj dobro dela, ni več prejšnjih problemov zavoljo kakovosti kabin, proizvodnja pa poteka normalno. Sanitarne kabine so novost, ki prihrani veliko časa saj se vgrajujejo v stanovanja, za kar imajo v kolektivu posebne ekipe.

Delavci Varisa upajo, da bodo v prihodnjem letu še povečali izvoz, predvsem na konvertibilno tržišče, da pa bi to lahko dosegli, morajo kakovosti svojih izdelkov posvetiti kar največ pozornosti.

Jani D.

MORAVSKE TOPLICE

45 tisoč gostov

Sedemmesečne nočitve tujih gostov v Radenski so presegle tudi najbolj optimistične napovedi. V juliju je bilo kar 61 tisoč nočitev, kar je čez 40 odstotkov več kot tega meseca lani in za petino več od planiranega. Največ tujih gostov je obiskalo Moravske Toplice — 45 tisoč — ostali pa v glavnem Naravno zdravilišče. Skupaj je bilo v prvih sedmih mesecih leta v Radenski 189 tisoč nočitev, to je za skoraj polovico več kot lani in 8 odstotkov več od plana.

vp

DODATEK K ČLANKU

Problem komunalnega giganta

Na zgoraj omenjeni članek v prejšnji številki se je odzval inženir Franc Flegar, ki nas opozarja na nekatere pomanjkljivosti, ki pa niso argumentirane, saj so vse navedbe v članku napisane na osnovi zbrane dokumentacije in izjav posameznikov, vsa dokumentacija pa je pri avtorju članka. Kot dopolnilo k članku dodajamo le to, da je čistino napravo v Bel-tincih projektiral SOZD Zdravna komunalna podjetja Maribor, TOZD za projektiranje, odgovorni projektant pa je bil prof. dr. inž. Mitja Rizmal. Ob tem se nam poraja tudi vprašanje ali ne pomeni to kazanje s prstom drug na drugega in s tem abstrahiranje odgovornosti, pod znano pretezo, da je to širši družbeni problem, v katerem odgovornost ni definirana. Vprašajmo se, ali bo potemtakem nosila odgovornost institucija, ki je podelila zgoraj omenjene naslove.

J V

Gasilsko društvo Murska Sobota

objavlja

po sklepu upravnega odbora prosta dela in naloge za nedoločen čas

HIŠNIKA — ŠOFERJA

Pogoj: voznik tovornih vozil (C kat.) z enoletnimi delovnimi izkušnjami

Posebni pogoji: Za zasedbo delovnega mesta je pogoj tudi, da zakonec izbranega kandidata pogodbeno opravlja čiščenje prostorov gasilskega doma.

Hišniško stanovanje je na razpolago v gasilskem domu.

Kandidati naj vložijo pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 15 dneh od dneva objave na Gasilsko društvo Murska Sobota.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 30 dneh po objavi del in nalog.

Manj nenačrtovanih zastojev

Ko govorimo o polletnem in letnem gospodarjenju, o uspehih in zastojih, le malokdo omeni službo vzdrževanja in remonta. Vendar je uspeh nekega podjetja v največji meri odvisen ravno od dobrega vzdrževanja, pa naj gre za strojno ali tekstilno tovarno, za avtobusno podjetje ali hotele. Povsod je najpomembnejše, da proizvodnja nemoteno teče, da se stroj ne ustavi, da so vsi avtobusi usposobljeni za vožnjo in vse sobe pripravljene za sprejem gostov. Vzdrževalci so v različnih delovnih organizacijah različno organizirani — ali kot poseben tozd, kot obrat, ali po tozdih — in tudi njihova izobrazbena struktura je različna. Skupna nalo-

ga vseh pa je nadzorovati zastoje in imeti čim manj nenačrtovanih zastojev, ki so najdražji, če pa že so, jih čim prej odpraviti. Za pravočasno ukrepanje je nujno, da imajo register rezervnih delov, vsaj najnujnejše pa zmeraj v zalogi. Jugoslovanska industrija je opremljena večinoma z uvoženo tehnologijo. Uvoza nadomestnih delov zanj največkrat ni (ali pa ni deviz za njeno), za to je še kako dobrodošlo, če lahko vzdrževalci sami izdelajo kake rezervne dele.

Tokrat bomo predstavili le INA-Nafto iz Lendave in Muro iz Murske Sobote. Borut Ošljaj je tehnični direktor v tozdu strojna dejavnost, ki je sestavljen iz obrata proizvod-

nje in obrata vzdrževanja. Ta obrat opravlja vzdrževanje za vse tozde. Okrog 150 vzdrževalcev ima različno izobrazbo, so inženirji, tehniki in pomožni delavci, vsi pa so izvajalci del v proizvodnji. Tovariš Ošljaj je še poudaril, da je za dobrega vzdrževalca sicer nujno, da ima neko teoretično osnovo, vendar je pomembnejše usposabljanje na samem delovnem mestu. Dober vzdrževalec mora poznati celoten delovni proces. Ravno med remontom izboljšujejo kakovost ali zmogljivost proizvodnje. Velikokrat pride pobuda za prenavljanje in izboljšanje s strani delavcev v proizvodnji, veliko je tudi manjših, a pomembnih posegov, ki bi jih lahko uvrstili med inovacije, spadajo pa k remontom. V Ina-Nafti imajo register rezervnih delov, nekaj jih sicer manjka, zato pa so kritični deli vedno na zalogi. Remonte imajo planirane na leto ali dve. Veliko dragih rezervnih delov naredijo sami vzdrževalci. Na leto imajo približno eno okvaro, ki jo lahko odpravi le proizvajalec stroja. Zeli-jo si seveda, da bi bilo takih zastojev čim manj, saj so zelo dragi. Vsaka napaka stane lendavsko tovarno veliko, saj je to kompleksna proizvodnja, kjer potrebujejo nekaj dni, da se tovarna ustavi, da najdejo napako, ki jo odpravijo v desetih minutah ali v enem mesecu, in potem potrebujejo spet nekaj dni, da tovarna normalno nadaljuje z delom.

V tovarni oblačil Mura v Murski Soboti imajo vzdrževalno službo razdeljeno na tekoče in preventivno vzdrževanje, na remontno vzdrževanje in izdelavo rezervnih delov in pripomočkov za proizvodnjo. Janez Šarotar, ki je vodja centralne vzdrževalne službe, nam je dal osnovne podatke. Večja popravila in izdelavo rezervnih delov opravljajo v skupni mehanični delavnici, tekoče vzdrževanje pa mehaniki po tozdih. V proizvodnji je težko planirati načrtovane zastoje, ker so to

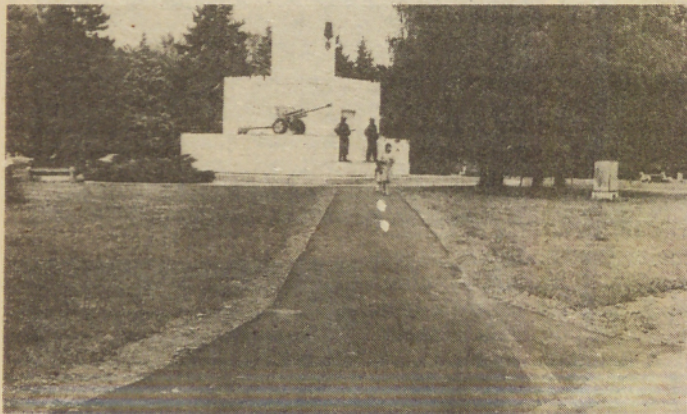
manjši stroji in tudi okvare na njih niso tako velike (šivalne igle spadajo med potrošno blago). Večji problem je v skupni mehanični delavnici, ker če se pokvari kotlarna, čutijo to v celotni proizvodnji. Večje remonte in popravila opravijo v času letnih dopustov, tako da zmanjšajo zastoje med proizvodnjo na najmanjšo možno mero. Tovariš Šarotar je poudaril, da je v primeru neplaniranih napak njihova vzdrževalna služba pripravljena popraviti napako, ne glede, če je to ponoči ali v nedeljo. Register rezervnih delov sicer nimajo, vendar so zaradi dobro opremljene delavnice in dobrih delavcev sposobni izdelati vse od enostavnih do kompliciranih rezervnih delov.

Štefan Novak je vodja vzdrževalne službe v tozdu Perilo. Tozd ima skupaj osem mehanikov in dva električarja, ki delajo v izmenah. Vzdrževalci so v skupinah z nazivi mehanik 1, mehanik 2 in mehanik 3. Mehanik 1 mora imeti visoko kvalifikacijo in najmanj deset let delovnih izkušenj ter obvladati vsa popravila. Če dobijo v proizvodnjo kak nov stroj, žrtvujejo vzdrževalci tudi soboto in nedeljo, da ga natančno proučijo in predvidijo morebitne napake na njem. Rezervne dele dobivajo tekoče, do zastoja pride le, če zmanjka deviz. Imeli so že primer, da jim je Pik Maribor posodil rezervni del, ali pa oni njim. Štefan Novak je tudi menil, da se ne splača kupiti novega stroja samo zaradi tega, da zgoraj in spodaj odreže sukanec. Ne naredi namreč toliko več, kolikor je dražji. Danes je to vzdrževanje trikrat dražje (računano v markah) kot pred petimi leti.

Planirani stroški vzdrževanja v Muri so 55 milijonov dinarjev, to je 1,3 odstotka celotnih materialnih stroškov.

Verjetno pa bo ta znesek, glede na dosedanje račune, na koncu leta višji.

Bernarda Peček

PRENOVLJEN TRG ZMAGE — V Murski Soboti so pred kratkim končali z obsežnimi deli pri ureditvi okolice spomenika na Trgu zmage v središču mesta. Asfaltiranje poti v parku in dela pločnika na ulici Alja Kardoša so po pogodbi opravili delavci TOZD Gradbeništvo Soboti. Finančna sredstva so v celoti zagotovile mestne krajevne skupnosti; vrednost opravljenih del pa znaša okrog 1,7 milijona dinarjev. Tekst in foto: M. Jerše.

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE M. SOBOTA

zbira interesente za

nakup poslovnega prostora

(39 kv. m koristne površine), primerne za trgovino, pisarno, delavnico, na Lendavski 15 v M. Soboti. Prijave pošljite na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost, Trg zmage 4, Murska Sobota, v 10 dneh od razpisa.

Bogata kulturna tradicija

Po razpoložljivih podatkih je cerkvenjaška kulturna tra-

dicija stara najmanj 90 let. Še zlasti je bilo vsa ta leta najbolj opazno delo na gledališkem področju. Miklova Zala, Velika puntarija in številna druga dramska dela. Za pestro gledališko dejavnost imata največ zaslug dolgoletni predsednik in režiser kulturnoumetniškega društva »Jože Lacko« Cerkvenjak Vlado Tušak, ki ima za seboj nad 50 let dela na kulturnem področju, in Vlado Lorber, ki je skrbel za scenografijo.

Po uspešnem delu je leta 1978 začela kulturna dejavnost stagnirati in je do jeseni 1982 vladalo v kraju kulturno mrtvilo. V kulturnem društvu zdaj delujejo dramska in folklorna sekcija, pevski zbor, knjižnica in kino. Vse sekcije so tudi upravičile svoj obstoj.

Tako je dramska sekcija lani uspešno postavila na odrske deske Partljičevo komedijo Tolmun in kamen, pevke in pevci ter folklorna skupina pa popestrujejo razne proslave in druge prireditve. Uspešno je tudi delo kino sekcije.

V društvu veliko skrbi namenjajo tudi vzdrževanju kulturnega doma. Kljub precejšnjemu vlaganju in pristo-vojnemu delu se ubadajo z neprimernimi prostorskimi težavami. Dom je namreč načel zob časa in je potreben temeljite obnove.

Ob koncu naj še dodamo, da so člani cerkvenjaškega kulturno-umetniškega društva pretekli mesec razvili tudi društveni prapor.

Franc Bratkovič

**vsak četrtek
VESTNIK**

mala anketa

Šola se bliža

Še dobra dva tedna počitnic in spet se bo začela šola. In te dni je zaradi nje kar precej skrbi tako pri starših, otrocih kot učiteljih, kakor tudi tiskarnah in knjigarnah. Kljub pomanjkanju papirja skoraj vsako leto izidejo novi učbeniki, delovni zvezki... Nobene novatiarje več ne moremo obiti. Marsikoga, najbrž tudi kakšnega sestavljalca, srce boli, ko meče iz predalov tako dragocene knjige, ker niso več uporabne. Kje so torej tisti časi, ko je ena vadbica zdržala več deset let? In če že mora biti vse novo, predvsem to velja za delovne vadbice (beri zvezke, kot se uradno imenujejo), zakaj jih ne bi tiskali na navadnem papirju?

Teh nekaj misli se nam je porodilo, ko smo se lotili današnje ankete na temo pred začetkom novega šolskega leta. Odgovorov žal nismo dobili, le kje naj jih bi (?), marveč nas je zanimalo, kakšne skrbi in kakšno delo imajo nekateri v teh dneh v zvezi s pripravi na šolo.

ZORA ZEMLJIČ, vodja knji-garne Dobra knjiga v Murski Soboti: »V vseh knjigarnah je zdaj res veliko delo. Pri nas smo celo morali začasno namestiti dva nova delavca: Sicer smo se na prodajo učbenikov in šolskih potrebščin pripravili podobno kot v minulih letih. Tako smo že začeli s knjižni-mi sejmi oziroma prodajami po

nekaterih osnovnih šolah, in to v Beltincih, Turnišču, Crenšovcih, Bistrici, pri Gradu, na Kuzmi in v Bogojini. Za 8 osemletk pa bomo pripravili posebne pakete šolskih potrebščin. Kar se tiče oskrbe, lahko povem, da je letos boljša kot lani, saj imamo tako rekoč vse, razen tistih učbenikov in delovnih zvezkov, ki so še v tisku. Podobno velja tudi glede potrebščin za srednješolce.«

DANICA VOLF iz Korovec:

»Tudi zame so se letos začele šolske skrbi. Sin bo namreč začel obiskovati 1. razred osnovne šole. Medtem smo mu kupili že večino potrebnih učbenikov in potrebščin — od torbe, knjig in zvezkov do svinčnikov in radirke. Ko sem prejela račun, skoraj nisem mogla verjeti, da bo treba tako globoko seči v žep. Plačati je bilo treba okrog 7.200,00 dinarjev! In to še ni vse, saj bo treba kupiti še copate in telovadke. No še bolj kot to, me skrbi otrokova pot v šolo. Je namreč edini prvošolec iz naše vasi, avtobusnega prevoza ni, zato bo moral vsak dan pešati okrog 2,5 kilometra do Cankove in nazaj.«

NATAŠA BOLČIČ iz Murske

Sobote: »Čaka me 3. letnik ekonomske šole. Te dni si bom morala tudi jaz kupiti učbenike in ostalo za 3. letnik ekonomske šole. Čimveč bom poizkušala dobiti od lanskih tretješolcev, da bo ceneje. Sicer pa si s tem ne delam preveč skrbi, ker sem si v Jugobanki našla priložnostno zaposlitev in bom lahko tudi sama kaj prispevala. Obenem je to zame dobra praksa. Če ne bi delala, bi mi bilo med počitnicami tudi preveč dolgočasno.«

CILKA HORVAT, učiteljica:

»Poučujem na osnovni šoli Prežihov Voranc na Srednji Bistrici. Učenci sicer dva meseca nimajo rednega pouka, vendar pa za učitelje to še zdaleč ni v celoti namenjen čas za počitnice. Več dni po koncu pouka je bilo treba urejati šolsko dokumentacijo in še kaj drugega je bilo treba postoriti, zdaj pa si je treba pripravljati delovne načrte; v kratkem se bo začel dopolnilni pouk, izpopolnjevanje (aktivni in seminarji), treba bo urediti učilnice in... Veliko in odgovorno delo zame je bilo tudi priprava podrobnega učnega načrta za slovenski jezik v 4. razredu, saj sem bila vodja skupine, ki je tak načrt pripravljala za naš aktiv.«

MARTA KOVAC, vodja knjigar-

ne v Lendavi: »Tudi pri nas se že kar pozna bližajoče se šolsko leto. Pravi naval pričakujemo ravno te dni. Doslej smo prodali približno eno četrtno učbenikov in šolskih potrebščin. Naša knjigarna je sicer na dvojezičnem območju, vendar pri nas nimamo na zalogi dvojezičnih učbenikov, ampak si jih šole same direktno kupujejo. Imamo pa samo madžarske in slovenske knjige, ki jih učenci potrebujejo v šoli. Za osnovni šoli v Lendavi in Genterovcih imamo tu pripravljene potrebščine, za Veliko Polano, Dobrovnik in Kobilje pa organiziramo knjižne sejme na šolah.«

JOŽE GRAJ

JEKLO TEHNA

SMO TRADICIONALNI OSKRBOVALEC INDUSTRIJE, GRADBENIŠTVA IN OBRTI Z REPRODUKCIJSKIMI MATERIALI, STROJI IN ORODJE. NAŠA PONUDBA OBSEGA PREK 80 000 ARTIKLOV, IMAMO PREK 3000

DOBAVITELJEV, MED NJIMI SO VSI ZNANI PROIZVAJALCI KOVINSKE STROKE V DRŽAVI. PONUDBO DOPOLNJUJEMO S PROIZVODI IZ UVOZA IN Z LASTNO PROIZVODNJO V SODELOVANJU Z DROBNIM GOSPODARSTVOM.

NA RADGONSKEM SEJMU SE VAM PREDSTAVLJAMO S PROGRAMOM TUJIH FIRM HOLDLER-PLATZ IN KLEMENS, KI JIH ZASTOPAMO. IZ NJIHOVEGA PROGRAMA KMETIJSKE MEHANIZACIJE RAZSTAVLJAMO:

- **SPECIALNE TRAKTORJE ZA HRIBOVITA OBMOČJA**
- **NAPRAVE ZA IZPIRANJE DRENAŽ**
- **OSTALO DROBNO KMETIJSKO MEHANIZACIJO**
- **ŠKROPILNICE Z VERTIKALNIM TURBULATORJEM**
- **VINSKE POLNILNE LINIJE TER RAZLIČNE FILTER PLAŠČE**
- **V SODELOVANJU Z NAŠO ZNANO DELOVNO ORGANIZACIJO ISKRA PA VAM PREDSTAVLJAMO ELEKTRIČNE PASTIRJE IN POLNILCE AKUMULATORJEV**

PRISLI SO DOMOV POD RODNI KROV

Na tradicionalnem srečanju — že devetem po vrsti — so se v Moravskih Toplicah zbrali člani slovenskih društev Zahodne Evrope

Tako kot se pač spodobi, je Slovenija tudi letošnje poletje sprejela člane njene skupnosti, ki so na začasnem delu v tujini, z dolžno pozornostjo — na počitnice, in še posebej kot gostiteljica 9. srečanja slovenskih društev. Pokroviteljica srečanja, republiška konferenca socialistične zveze, in organizatorica, občinska konferenca v Murski Soboti, sta želeli, da naj bo srečanje v domovini (tokrat že drugič) resnična manifestacija narodne zavesti, pripadnosti domovini in bratske povezanosti Slovencev na tujem.

Dogajanje se je začelo odvijati v nedeljo zgodaj dopoldne, saj so cicibani in pionirji že ob osmih vadili za nastop na radijski oddaji Veseli tobogan, po katerem so se potem »zapeljali« ob enajstih v soboškem kinu. Med tem časom so predstavniki slovenskih društev obiskali Radensko in se tam zapletli v zanimive in koristne pogovore o vračanju in zaposlovanju doma. Ker gre v veliki meri za kulturna društva naših delavcev, je bil program vselega tobogana bogat in prav tako popoldanski nastop v Moravskih Toplicah.

Organizatorji so poskrbeli, da so udeleženci srečanja bili »zaposleni« in da jim je bilo prijetno. Med tem ko so starejši imeli resne pogovore, so svoje otroke zaupali vzgojiteljicam, ki so imele v Moravskih Toplicah takorekoč pravi vrtec. Cicibanov program, kakor so imenovali ta del dejavnosti, se je odvijal na posebnem, mirnejšem kraju toplic. Na zeleni trati in v velikanskem šotoru je bilo dovolj prostora, igra in časa, da je zamišljeno delo potekalo nemoteno.

Problemi in naloge društev

Razgovor s predstavniki društev je pokazal, da ta našim ljudem veliko pomenijo. Zlasti je njihov pomen v tem, da jih povezujejo, pomagajo ohranjati narodno zavest in jim lajšajo življenje na tujem.

Seveda je njihova dejavnost odvisna od sposobnosti in delavoljnosti vodstev, ki z več ali manj uspeha rešujejo društvene probleme. Tako denimo v Ulmu še vedno nimajo svojih prostorov. Sestajajo se po domovih. Kljub

temu pa so delavni in pritegujejo številne rojake. Druš-

Franc Šetinc: Skozi vašo in našo dejavnost moramo širiti mostove prijateljstva in spoštovanja... foto: A. A.

tvo in njegova aktivnost pomeni tudi njihovo uveljavitev v tujem okolju; na njihove prireditve prihaja čedalje več domačinov (Nemcev), kar pomeni, da jih želijo spoznati tudi z druge, kulturne plati.

Naši delavci na tujem si želijo čim več stikov z domovino. Ti so zlasti potrebni mladim ljudem, za katere je velika nevarnost, da se maščeni domovini za vedno odtujijo. Veliko jim pomenijo izmenjave šolarjev, športna srečanja, udeležba na mladinskih delovnih akcijah v domovini. Žal na tem področju nismo vedno dovolj uspešni, ker ne upoštevamo posebnosti tuje dežele ali njenega šolskega koledarja.

Kulturna društva in športni klubi bodo skupaj z domovino

v prihodnje morali posvečati veliko več pozornosti šolanju mladih. Premalo vedo o možnostih šolanja doma, zato bodo društva in klubi morali sčasoma prevzeti tudi naloge, ki niso ozko kulturne ali športnega značaja. Več skrbi bo treba za razvoj socialnega dela.

PRIPADNOST DOMOVINI

Ob treh popoldne je zbranim na moravskem kopališču govoril predsednik republiške konference socialistične zveze Franc Šetinc. Po krajšem uvodu, v katerem je opozoril na patriotično zavest in poslanstvo miru ter prijateljstva, je tovariš Šetinc dejal:

»S svojo kulturno tvornostjo v tujini dokazujete, da nismo manj vredni, temveč, da smo narod med narodi, bogat z duševnimi dobrinami, ki prinašajo človeštvu vredne darove.

Z domačo pesmijo in plesom dokazujete, da živite v teh krajih narod s silno voljo do življenja in svobode. Naš veliki pesnik Oton Župančič bi zanosno rekel: pesem, to je dih duše, to je srast in trepetanje, bolečine in radosti, to je čustvo, polno koprnjenja in sanj, zanos misli... Ples in pesem: večni nemir, večni zagon, večno opotekanje in iskanje novega ravnesja za nov zalet. Hočem reči, da vam pesem pomaga, da se spomnite domače strehe in

rojstne vasi, dehtelih travnikov, pa zelenih gozdov, ki jih je slišati kakor klic materin iz domovine.

Večkrat sem bil med vami v tujini in vsakokrat sem se prepričal, da ljubite svojo domovino, samo enkrat dano, ni z ničemer nadomestljivo. Na sestanku društva v Nürnbergu smo na primer govorili, da je Slovenija velika in majhna

Naš mladi rod v tujini se uči materinščine, poje in pleše tako kot so to delale njihove babice in zato ohranja svojo kulturno dediščino. foto: A. A.

dežela, velika po tem, kar hoče in kar tudi mora postati, majhna pa zato, ker nas je na zemljevidu, kot pravi pesnik, komaj za drohno otroško dlan. Zgodovinska usoda je hotela, da nikoli ne bomo postali veliki po številu prebivalstva in v tem

Razstava knjig in občinskih glasil je pritegnila marsikatega udeleženca srečanja. foto: A. A.

tudi ni nobena nesreča. Važno je, da lahko premagamo našo majhnost z veličino svobodnega ustvarjanja in svobodnega duha, z uresničevanjem drznih idej, s čimer se lahko povzpnejo med velike narode tega sveta. Tudi v preteklosti smo bili veliki, ko smo se tako rekoč golih rok dvignili v upor proti do zob oboroženemu sovragu in si, čeprav majhni, priborili

svobodo. To je bilo takrat, ko se je slovenskemu narodu pisala smrtna obsodba, takrat, ko je slovensko in jugoslovansko ime, prej skoraj neznano, nenadoma dobilo v svetu bogato vsebino in lep zven, o kakršnem prej nismo niti slutili. Takšna žilava volja in pogum sta nam potrebna tudi sedaj, ko z največjimi napori premagujemo nestabilnost gospodarstva in zastoj v razvoju socialističnega samoupravljanja. Kajti za uspeh stabilizacije in samoupravljanja nam je bolj kot kdaj potrebna trdna odločenost, da vztrajamo na začrtani poti, ker tja, v stari svet, ne gre več naša pot. Naš pogled mora biti odprti v prihodnost, kjer se nam odpirajo perspektive graditve še bolj demokratične, še bolj humane, vsestranske sodelovalne družbe.

Uresničitev teh ciljev pa ni mogoča brez velikega napora vseh in vsakogar, brez strnjene volje naših vrst ter čuta za odgovornost in disciplino.

Predvsem pa uspeh ni mogoč brez zmage dela nad nedelom.

s samoupravnim redom, temelječim na zavesti ljudi.

Tovariš Šetinc je govoril tudi o nalogah domovine, da opozarja države, kjer so naši delavci zaposleni, na dolg, ki ga imajo do njih, saj je njihov hiter razvoj tudi delo naših delavcev.

GONJA PROTI SLOVEN-CEM

»Skozi vašo in našo dejavnost, je dejal predsednik Šetinc, moramo širiti mostove prijateljstva in spoštovanja — brez šovinizma in brez občutka podrejenosti. In ko že govorim o mostovih prijateljstva, si ne morem kaj, da ne bi omenil, da se tak most pne tudi med Avstrijo in Jugoslavijo. Bili bi ga še bolj veseli, če ne bi bilo v večinskem narodu sil, ki žele skaliti to prijateljstvo. Naravnost trudijo se, da bi pokazali, kako je manjšina samo zlo. Z nekakšnim referendumom želijo izsiliti ukinitve dvojezičnih šol, v katerih vistih klopih sede slovenski in nemški otroci.

Radi bi uveljavili sistem šolskega geta kot najprimernejši način pospeševanja asimilacije Slovencev. Sklicevati se pri tem na ustavo in se izgovarjati, da je to pač avstrijsko notranje vprašanje, je licemerstvo, kajti notranje vprašanje bi bilo, če bi bil izpolnjen 7. člen avstrijske državne pogodbe in če bi bila uresničena ideja bratstva vseh narodnosti. Gonja proti Slovincem prikazuje malodane kot vrh demokracije, češ, v demokratični državi je vse dovoljeno, kar je cinizem, kajti, kakšna je to demokracija, ki hoče odmeriti večinskemu narodu vse, medtem ko naj bi slovenska in hrvaška manjšina izginili s prizorišča. To ni v nasprotju samo z državno pogodbo, temveč tudi z nedotakljivo idejo človečnosti. To velja tudi za srdite napade na Jugoslavijo, ki so jih nekateri avstrijski časniki polni. Vprašujemo se, zakaj ne pride močnejše do izraza glas tistih sil, katerih predstavniki v vladi vedno znova poudarjajo prijateljstvo med državama.

Zakaj ne povzdignejo glasu proti tistim, ki na mesto prijateljstva sejejo strup?»

V šotoru in okrog njega na posebnem kraju v toplicah se je odvijal cicibanov program. V objektiv smo ujeli najmlajše »zdomce« med lutkovno predstavo. foto: J. Š.

tem popotkom, ki se še vedno kot rakasta rana bohota v našem življenju. Veliko težavo predstavlja poplava administrativnih predpisov in ukrepov, ki bore malo prispevajo k večji učinkovitosti in kakovosti našega dela, zato pa močno grenijo naše življenje in nas vrh tega še obremenjujejo z visokimi družbenimi stroški. V tem je »na največjih ovir samoupravljanju in stabilizaciji. Žal je med nami še vedno veliko ljudi, ki mislijo, da je mogoče graditi socializem samo s prodikcijo predpisov, nad katerimi na koncu ni več pregleda, namesto z delom, z znanjem in

Nagovoru predsednika je sledil bogat kulturni program prireditelja in zdmskih društev. Prisotni so bili veseli vsake točke — od domoljubno folklornih do sodobnih plesnih izrazov. Prav program nam je povedal, da društva na tujem gojijo in ohranjajo kulturno izročilo naroda, da na tudi sledijo novostim.

Srečanje je minilo, rojaki so se več ali manj že vrnili na delovna mesta v ZR Nemčiji, Švedski, Švici... kjer bodo še dolgo pestovali vtise z iska v domovini in tiste z srečanja. J. Š.

ARCEOMURKA

VSE ZA ŠOLO

KOMPLETNA PONUDBA KNJIG IN ZVEZKOV ZA OSEM LETKO

TER BOGATA IZBIRA OSTALIH ŠOLSKIH POTREBŠČIN

STARŠI IN UČENCI!

OBIŠČITE NAS PRAVOČASNO

V BLAGOVNICI

Potrošnik

Murska Sobota

SVINČNIKI, NALIVNA PERESA, RAVNILA, TRIKOTNIKI, RADIRKE

COPATE IN ŠOLSKÉ TORBICE TER OTROŠKA KONFEKCIJA

Muzikantje sami mladi fantje

Pot nas pripelje v PETROVO SELO, to je večje krajeno središče ob meji z Avstrijo med Körmentom in Szombathelyem. In ne da bi to vnaprej vedeli, sta naša prva sogovornika kar dva Petra (Temel in Veselović). Obe ma še kar dobro teče hrvaška (Gradišanska) govorica, zgovornejši pa je Temel. Pove nam, da v vasi živi okrog tisoč pripadnikov hrvaške narodnosti in da s ponosom ohranjajo svoje kulturno izročilo, hkrati pa tudi svoj materin jezik. Najbolj se navdušujejo nad ljudskimi pesmimi in pesi. Imajo lastno kulturno društvo, v okviru katerega delujeta folklorna skupina (40 članov) in narodnozabavni ansambl (8-članski). Oba Petra sta muzikanta.

VIKTOR KOHUT pa je vodja kulturnega društva v Petrovem selu in kajpak se pogovorimo tudi z njim.

»V društvu je okrog 40 članov. Vsi so mladi, stari od 20 do 25 let, in vsi so po rodu Hrvatje. Večinoma so šolarji in delavci v Szombathelyu. Hrvaške pesmi in ples se učijo že v osnovni šoli, kjer delujeta dve folklorni skupini.

prav tako pa v šoli delujeta tudi pevski zbor in dramska skupina. Otroci igrajo na odru v hrvaškem in madžarskem jeziku.«

— Pomočje sodelujete tudi s kakšnim društvom v Jugoslaviji?

»Da, imamo stike s kulturnim društvom Ivo Mikac v Varaždinu. Pred tremi leti smo gostovali pri njih, oni pa so že nastopili pri nas.«

— Kaj pa sodelovanje s Slovenci v Porabju?

»Z njimi se srečujemo na raznih narodnostnih prireditvah. Kulturne skupine iz Sakalovec, Gornje-ga Senika in Stevanovec so že nastopile v našem kraju, mi pa jih bomo obiskali letos oktobra. Tako se spoznavamo med seboj, si izmenjujemo izkušnje in navezuje prijateljske stike.«

JOŽE GRAJ

Tudi muzikantje so sami mladi fantje (Foto: J. G.)

Prejeli smo:

MATERINŠČINA

Slovenci, ki smo delali ali še delamo v slovenskih društvih na tujem, se pogosto pogovarjamo o materinem jeziku, o našem odnosu do njega, in še posebej o tem, kdo nosi odgovornost za to, da številni otroci naših ljudi materinščine ne obvladajo. V pogovori največkrat pridemo do ugotovitve, da smo krivi starši sami. Saj smo kar nehote pozabili, da so naše korenine nekeje v Jugoslaviji, Sloveniji.

Podobno se dogaja tudi priseljenec drugih narodnosti. Večina izmed nas se sploh ne zaveda, da bo prišel čas, ko nas bodo otroci vprašali, zakaj nekemu rečejo tuje, pa čeprav tekoče govori jezik dežele, v kateri je bil rojen. Takrat bomo v zadregi mi, svojim otrokom bomo morali priznati, da smo bili lažnivci, da smo jim praktično brez pravega vzroka prikrivali resnico o njihovem poreklu. Otroci pa, ima brez dvoma pravico do pravega odgovora, ker noče in ne more živeti brez pravih korenin.

Pred leti sem srečal znanca, s katerim sva se včasih pogovarjala o vsakdanjih zadevah. Moram pa priznati, da ga do tistega dneva ni

sem prav poznal. Vedel sem le, da je tudi on tuje, priseljenec, nikoli pa nisem ne spraševal ne razmišljal kaj več o njegovem poreklu. Tistega dne, ko sva se ponovno srečala, pa se mi je približal s solznimi očmi. Vedel sem, da ga nekaj teži, da bi mi rad nekaj povedal. Prisluhnil sem mu, saj sem se zavedal, da mu bo laže, ko bo nekemu razkril svojo bolečino. Njegova zgodba me je pretresla, zato si ne morem kaj, da je ne bi na kratko zapisal, saj je tako podobna številnim zgodbam naših ljudi.

Leta 1939 je vojna vihra zajela svet. Nacistična nevarnost je zajela številne dežele. Vrstila so se izdajstva, poboji, zapiranja, ubijanja nedolžnih ljudi, preganjanja in izseljevanja, uničenja ljudi v koncentracijskih taboriščih. V enem izmed takih taborišč sta se znašla tudi dva mlada človeka, fant in dekle. Srečno sta dočkala osvoboditev. Fant je ob koncu vojne nekako pristal v Skandinaviji, za njim pa je prišlo še dekle. Poročila sta se in začela novo življenje v novi deželi.

Rodil se jima je sin, za njim pa še dve hčerki. Starša sta sklenila, da

bosta otrokom zatajila domači jezik in bosta z njima govorila samo v tujem jeziku. Misli sta si: v naši rojstni domovini sva preveč pretrpela, nazaj se ne bomo več vrnili, dovolj je bilo vsega. Življenje se pač začneja znova. In tako so otroci odrasli, hodili v šolo, živeli v okolju, ki jim je bilo dovolj domače, saj so bili tam rojeni. Sin je končal osnovno šolo in ker je bil priden, se je v veselje staršev odločil, da bo nadaljeval šolanje. Želel je, da bi postal zdravnik. Tudi starša sta bila ponosna, da bo njihov sin nekoč nekaj postal, si uredil življenje, ki bo veliko dostojnejše k od tistega, ki sta ga imela sama.

Sin je že študiral na univerzi, ko je srečal sošolca, ki je z nekaterimi od kolegov govoril v jeziku, ki ga ni razumel. Sin se je zdrzil, saj mu je bil ta jezik tako prijeten, lepo mu je zvenel, razumel pa vendar ni nečesar. Prijatelja je vprašal, v katerem jeziku govori. Povedal mu je, da je to jezik njegovih staršev, ki ga govori že od zgodnjih let. Doma, je rekel, so vedno govorili v jeziku njegove matere, ki je v tej deželi priseljenka. Sinu, ki je tedaj že vedel, da tudi njegovi starši niso bili rojeni v tej deželi, je bilo pri srcu hudo. On jezika staršev ni znal. Takoj se je pozanimal, ali je kje kaka šola, kjer bi poučevali jezik njegovih dedov. Uspelo mu jo je najti in vpisal se je v večerni tečaj. Bil je srečen, našel je svojo materinščino, ki se je je željno učil. Z radostjo se je seznanjal s skrivnostmi tega jezika, se učil le pojocje govorice. Staršem tega ni povedal. Oče in mati sta nenađoma opazila, da se jima sin odtuja. Zvedel je začel odhajati ven, ne da bi jima povedal, kam gre. Iz dneva v dan je bil bolj zamišljen, oče pa ni imel moči, da bi ga vprašal, kaj ga teži, ker ga je vse bolj mučila laž. Približali so se cerkveni prazniki, ki so v družini povezani s strogim postom. Sin je vedel za te običaje in zato je izkoristil priložnost in si nakupil hrano. Seveda mesne izdelke, za katere je vedel, da se jih ob postu ne je. Posedel so za mizo in mama je prednje postavila postno hrano. Sin pa je odšel po svojo torbo, vzel iz nje hrano, ki si jo je kupil, ter začel brez besed jesti.

Oče, mama in sestra so se samo spogledali. Oče je podelil od jeze in rekel: »Tega se danes ne sme jesti. V naši hiši smo se vedno držali podedovane tradicije, strogega posta, česar me je uči že oče!« Nastala je tišina. Sin je brez odgovora jedel naprej. Potem mu je rekla še mama: »Sin moj, ali ne slliš, kaj ti je rekel oče? Ali res hočeš uničiti naše tradicije, naše lene navade?

Tedaj je sin vstal in v mirnem tonu rekel: »So vas tega res naučili vajini starši? Ali so vaju naučili še česa? Gotovo so vaju naučili tudi maternega jezika! Zakaj sta mi zatajila svoj jezik? Me nista imela dovolj rada? Ne bom vaju sovražil zaradi tega, dala sta mi življenje.

Toda zavedajta se, da tudi jaz ne bom spoštoval drugih vajinih tradicij, na primer tega vajinega posta!« Nasprotja doma so bila vse večja. Prepada med sinom in starši je bil čedalje globlji. Teden dni za tem si je sin našel stanovanje in se odselil od doma. Nadaljeval je študij in ga uspešno končal in res je postal to, kar sta si starša ves čas želela. Ponosna sta bila nanj. Sin je starše obiskoval vse redkeje.

Odločil se je, da si bo ogledal svet. Popotoval je po različnih državah in med drugimi državami je obiskoval tudi domovino svojih staršev. Ogledal si je številne znamenitosti, si izpopolnjeval znanje jezika in bil ponosen na deželo, iz katere izvira njegov rod, čeprav sta mu oče in mati to ves čas zatajevala. V tej svoji davni domovini je našel tudi življenjsko družico in se oženil. Pripeljal jo je s seboj v državo, kjer je bil rojen, vendar pa se z ženo nista naselila v rojstnem kraju, temveč skoraj 600 km stran od staršev. Odločila sta se, da bosta otroke sama učila maternega jezika. Mati in oče sta ostala sama.

Zdaj jima je žal vsega, kar sta zagrešila. Zdaj bi rada učila, a nimata več koga. Le ob polletnih počitnicah jima sin dovoli, da za nekaj dni vzameta k sebi malega vnuka.

Igrata se z njim, veselita se in ga učita tudi nekaj tako zanemarljive materinščine.

Branko ŽUNEC
Angela VARGA

Ivan Pucko

GARAM, DA SPLOH LAHKO ŽIVIM

ZAKULISJA „STATISTIČNE KOŠARICE“

Na vprašanje, zakaj pravzaprav delam, je 46,7 odstotkov anketirancev slovenske raziskave javnega mnenja odgovorilo: da sploh lahko živim... Hrana postaja vse bolj tista „grozeča pošast“, ki požira večji del družinskega proračuna. Vedno več je živil, ki si jih poprečna slovenska družina ne more privoščiti v tolikšni meri kot pred leti. Meso je na krožnikih ponavadi ob koncu tedna, zelenjava in sadje na tržnicah in v trgovinah sta čedalje dražja, banane jedo samo otroci. Ljudje zategujejo pasove, kolikor jih je sploh še mogoče zategniti. Podražilo se je tudi vse drugo — od lokomotive do šivanke.

INVENTURA SPOZNANJ — V PREMISLEK

Že lep čas bijemo plat zvona ob skrb zbujajoči resnici, kako standard vidno kopni v odjugi cen in kako življenska raven že peto leto zapored drsi nizdol. Hkrati se socialne razlike poglobljajo in priče smo očitnemu gmotnemu (in še kakšnemu!) razslojevanju v tej naši srenji, ki ji je prepričanje „imeti, ne biti“ poglavito merilo pri presoji kakovosti življenja. Lok je v zdajšnjih kriznih razmerah v tolikšni meri napet, da utegnejo nadaljnjše neodgovorno trošenje družbenih sredstev, gospodarski kriminal, naraščanje cen, inflaci-

ja, špekulacije, goljufije, nedisciplin, nedelavnost, prožiti plazove težko predvidljivih razsežij in posledic.

Za vse to je več kot dovolj argumentov in ne gre za nikakršno nalaščno črno-belo posploševanje, marveč dovolj resno spraševanje: kako pomagati tistim, ki res težko živijo? Načelen odgovor se glasi: preudarna strategija v socialni politiki, posebej glede vseh vrst pomoči (otroški dodatki, štipendije, denarna pomoč za brezposelnost, varstveni dodatek k pokojnini, delna nadomestitev stanarine, denarna pomoč kot edini in denarna pomoč kot dopolnilni vir za preživljanje) in zagotavljanje takih delitvenih razmerij, ki bodo najprepričljiveje presegala

zdajšnji navidezni socialni mir, ki v bistvu nikomur ne koristi. Lahko se vprašujemo še drugače: smo postali razvajeni ali pa nas draginja v resnici neusmiljeno pritiska ob zid? Smo zares prisiljeni razmišljati o tem, da pravzaprav delamo (garamo!) le še za to, da sploh preživimo? Prav gotovo so bili zadnji valovi podražitev leden tuš za marsikoga in ne preseneča, če je ponovno slišati argumente za in proti uvedbi draginskega (varstvenega) dodatka oziroma socialnih kartic, le da so tokrat uokvirjeni v tako imenovan „program 14“ ali drugače: gre za 14 točk, v katerih svet Zveze sindikatov Jugoslavije natančno našteva, kaj vse je treba storiti, da bi naposled ustavili nenehno zniževanje življenske ravni.

REVŠČINA IZBIRA KRAJE IN IMENA

Ponekod pušča globoke korenine, moč in volja izravnati jo nista povsod enaki. Tudi dru-

gačna je od večerajšnje. Ne samo po imenu, marveč tudi sledeh v ljudeh. In po odzivih, ki jih v ljudeh sproža, pa najsi ji rečemo materialna ogroženost ali kar po starem revščina. Kot že zapisano — ta izbira kraje in imena. Preverimo!

Za iztočnico postavljamo domnevo, da gre pravzaprav za svojski nesmisel, ko na eni strani zatrjujemo, kako je Pomurje še vedno manj razvito, v isti sapi pa razpolagamo z več podatki, ki prejšnjo trditve v dobri meri spodbijajo. V mislih imamo, ne morda položaj gospodarstva, družbenih dejavnosti ali kaj podobnega, ampak ravno standard ljudi. Tu je že na oko vidno — gradnja zasebnih stanovanjskih hiš in hišic, vikendic in kleti, nakup vsakovrstnih, tudi jako razkošnih vozil, elektronskih naprav in sistemov ter še mnogokaj — da imamo opravka s slojem precejšnjega števila izredno petičnih ljudi (obrtniki, kmetje, nekateri najboljše plačani vodilni ali vodstveni kadri po tovarnah in ustanovah), ki jim draginja sploh ne more do živenga. Sledi sloj revnih delavcev, a bogatih občanov, kar z drugimi besedami pomeni, da gre za tiste, ki se na delovnem mestu praviloma ne razdajajo, pač pa to počno v popoldanski dopolnilni dejavnosti. Posredi je torej „siva ekonomija“, ki se je tudi prvi sloj tu in tam poslužuje. O resnejši bojazni pred ogroženostjo življenske ravni pri teh še ne more biti govora. Končno so tu še trije tipi prebivalstva: polkmet-poldelavec, čisti kmečki (proletarec) in čisti kmečki proizvajalec. (V izogib nesoglasjem: posredi je problematika, s katero so se začeli načrtneje ukvarjati v sociološkem inštitutu v Ljubljani, posebej v zadnji raziskavi o kakovosti življenja na Slovenskem, ki jo še pripravljajo.) Prezahtevna, a tudi preobsežna bi bila razčlemba statusa zadnjih treh tipov, nesporno pa drži, da se čistemu proletarcu, čigar družina je odvisna zgolj od tistega, kar dobi 15. oziroma 1. v plačilni kuverti, najslabše ali vsaj zelo slabo godi. To se da razmeroma preprosto, a dovolj nazorno preskusiti na znani statistični košarici živil.

KOŠ DENARJA ZA KOŠARIČO ŽIVIL

Konec januarja 1981 je bilo treba zanjo odšteti — kot je mogoče razbrati s preglednice na sliki (objavljeno v Vestniku, 27. januarja 1981) — natanko 435,85 dinarjev, konec julija 1984 pa že 1599,40 dinarjev. Računsko je mogočih več variant, vsekakor pa je treba ob tem upoštevati rasti osebnih dohodkov, socialnih pomoči in vseh vrst dodatkov, vključujoč dejstvo, da v košarico živil ne

sodi zgolj devet, marveč nekajkrat po deset živil. Le kaj bi se zgodilo, če bi mesečnim stroškom za prehrano pristeli še druge nujne izdatke: za pijačo in tobak, obleko in obutev, stanovanje, vodo, kanalizacijo, odvoz smeti, ogrevanje, kurjavo in razsvetljavo, stanovanjsko opremo, osebno higieno, kulturo in razvedrilo ter promet in PTT. Dobili bi zares srljivo številko, ki poprečno, recimo štiričlansko delavsko družino kje v Murski Soboti, Gornji Radgoni, Ljutomeru ali Lendavi, da večjih industrijskih središč ne omenjamo, pride bogastvo v malem. A da ne bo ugiabanj ali govorjenja na pamet, kaže spomniti na poprečne osebne dohodke — žal je poprečje v prispevki še vedno kot merilo, po katerem si eni lahko privoščijo meso, drugi samo zelje, za vse pa je to v poprečju segedin golaž — kakršni so v šestmesčju veljali za regijo, to pa je med 24 in 26 tisoč dinarjev. Menda se ve, da jih je v tem poprečju par sto, ki dobivajo le nekaj nad 12.200 dinarjev, kolikor ta čas znaša zajamčena mesečna plača in prav tako par sto, ki so deležni 40, 50 ali še več tisoč dinarjev mesečno. (Koliko je takih, ki so ob polletju dobivali le zajamčene osebne dohodke ali pa še teh ne.

TRPEŽNO IN PRIDNO DELAVSTVO

Sindikalni in sicer politični delavci sodijo, da večjih socialnih pretresov ali nemirov v pokrajini, kljub draginji, ni zaznali, če seveda odmislimo več predčasnih prekinitev dela oziroma izsiljenih sestankov, nekaj prisilnih uprav in porast pojavov tako imenovanih „belih stank“, kamor strokovnjaki uvrščajo vse vrste odsotnosti z dela, začenši z bolniškimi in vse tja do začasnih izhodov iz tovarn. Skratka zdi se, da imamo trpežno in pridno delavstvo, ki tudi veliko daje za skupne potrebe, za solidarnost, ki pa hkrati veliko da na zveze, poznanstva, posredovanja. Nekaj malega navrežjo različne ugodnosti (privilegiji), ki so jih sicer delavci samoupravno — ali pa tudi ne! — izglasovali po organizacijah in skupnostih, na primer holj poceni blago, razne storitve in podobno. Morda je odveč omenjati, pa vendarle: dokler bodo naši gostinski lokali sorazmerno polni, veselične in podobne prireditve dobro obiskane, dokler si bodo tudi „navidezni reveži“ lahko privoščili razkošna svatovska pirovanja, skratka, dokler bo, kot je, je zaman pričakovati korenitejšo spremembo. Največ problemov je namreč v nas samih, zato vprašanje, koga pravzaprav slepimo, še malo ni retprično.

1 lit. mleka 11,50 din	10 jajčk 54,00 din	1 kg fižola 56,40 din
1 l mleka 42,00 din	10 jajčk 175,10 din	1 kg fižola 148,79 din
1 kg govedine 146,00 din	1 kg skute 60,00 din	1 kg limon 64,55 din
1 kg govedine 547,00 din	1 kg skute 269,08 din	1 kg limon 200,00 din
1 kg jabolk 15,00 din	1 kg krompirja 8,40 din	1 kg zelja 20,00 din
1 kg jabolk 119,43 din	1 kg krompirja 40,00 din	1 kg zelja 58,00 din

Komentar k ceni košarice živil (zgoraj) iz leta 1981 in (spodaj) iz leta 1984 bržčas ni potreben. (Fotoarhiv V. Ika)

Marija Skledar, dipl. ing. agr.

Pridelovanje semenskega blaga

S pridelovanjem semenskega blaga ali semenarstvom se ukvarjajo semenarska posestva in zasebni semenarji. Semenar mora biti strokovno usposobljen, vreden, natančen in pošten. Za pridelovanje kakovostnega semena mora izbrati za semenarstvo najboljše, nezaplevljeno in dobro kultivirano njivo. Tuje prašnice naj bodo v predpisanih razdaljah (200—800 m) od sorodnih sort, da se seme ne križa. Posevke mora skrbno oskrbovati, odstranjevati plevel, pri neklih poljščinah (krompir) pa tudi bolne rastline.

SEMENSKA SLUŽBA

V prodaji spremlja vsako seme atest. Ta je na vsaki vreči. Vsakemu računu je dodana še deklaracija.

Iz atesta je razvidno ime pridelovalca semena, stopnja množitve, vrsta in sorta semena, podatek ali je seme razkuženo ali ne.

Deklaracija vsebuje še podatke o kalivosti, čistoti, vlagi in uporabni vrednosti semena. Deklaracija in atest imata isti zaporedni številki.

POTRJEVANJE SEMENSKIH POSEVKOV

Z uradnim pregledom semenskih posevkov na njivi ugotavljamo: sortno pristnost semena, čistost, bolezn, plevela in predvideni pridelek.

Sortno pristnost ugotovimo na podlagi pisanih potrdil in posevka samega. Mnoge sorte so si zelo podobne, in je zato na samem posevku težko vedno z gotovostjo določiti sorto.

S čistoto sorte označujemo pri-mesi drugih sort.

Bolezni. Pri pregledih semenskih posevkov smo strogi zlasti za bolezn, ki se prenašajo s semenom npr. razne žitne smeti, ječmenovo prgavost, virusne bolezn krompirja itd.

Plevel. Pri presojanju zaplevljenosti smo posebno strogi pri takih plevelih, katerih semena pri čiščenju ne moremo odstraniti ali jih le težko odstranimo. Posevkov se posebej ne moremo potrditi, če je v njih plevel, ki se lahko križa s posevkom.

Posevke pregledamo enkrat ali dvakrat, in sicer:

- žita: v mlečni ali voščeni zrelosti
- krompir: ob cvetenju in pred izkopom
- oljno repico: ob cvetenju in pred zrelostjo
- detelje in trave: ob cvetenju in zorenju
- vrtnine: dva do trije pregledi

DODELAVA SEMENA

Semensko blago, ki je požeto in pospravljeno, še ni dovolj pripravljeno za setev. Kombinji očisti zrnje dovolj dobro za trg, ne pa za seme. Semensko blago je treba še pripraviti in dodelati, in sicer:

— Očistiti prahu, plev, plevelnega semena in vseh ostalih neželenih primesti.

— Prebrati, to je odstraniti iz semenskega blaga medla, natrta, slaba ali celo nekaliva zrna.

— Razbrati, to je odstraniti vse vrste drugega zrnja, npr. ovsena zrna iz pšeničnega semena.

— Odbrati ali sortirati, to je ločiti semensko zrnje od nesemenskega. Za seme odberemo najtpeše, običajno tudi najdebelejše zrnje.

— Razkužiti s pripravki, ki uničijo kati bolezn, ki bi se sicer prenesle s semenom.

Razen navedenih pripravov se pri nakaterih semenih potrebne še druge dodatne priprave.

Vsa ta dela opravijo različni posamezni stroji ali pa en sam sestavljen stroj — selektor.

Po teži se seme čisti in sortira tako, da močni sesalni ali tlačni zračni tok odnaša pleve, prah, lahka in medla zrna. Dobra težja zrna pa že delno sortira v frakcije.

Po velikosti se seme sortira s pomočjo ravnih ali vrtečih se sit in rešet različne oblike in velikosti luknjic, kar je odvisno od vrste semena ali celo letine. Po potrebi se sita menjavajo. Najdrobnejše zrnje pri presejavanju je izbirek ali presevek. V neugodnih letinah znaša tudi 30 in več odstotkov. V očiščenem in dodelanem semenu ga ne sme biti nad 1 odstotek.

Po obliki očistimo seme s trierji. Ti imajo v pločevinastem valju vtisnjene ali izrtane satju podobne okrogle celice. V njih ostajajo pri vrtenju valja okrogla in razbita semena tako, da jih valj pri vrtenju odlaga na brezkončni vijak, ki je vzdolž po sredini valja.

Okrogla semena sortira po obliki tudi polžasti trier. Ta loči semena po načelu centrifugalne sile.

Semena ločimo po specifični teži na razbiralni mizi s pločevinastimi nastavki. Miza se rahlo stresa, zato se lažje seme dviga med nastavki navzgor (kot na rešetju) in pada prek gornje roba mize, dočim težje zrnje cikcakasto drsi navzdol.

Moderni čistilni stroji združujejo vse navedene načine čiščenja in razbiranja ob istočasnem razkuževanju.

Za posebne namene pa se uporabljajo specialni stroji npr. razpredeničniki, ki odstranjujejo prednico iz semena detelje, luščilci za seme detelje, prebiralniki za krompir itd.

Razkuževanje semena

Razkuževanje semena je lahko suho, mokro in termično. Sodobni čistilni stroji imajo navadno vključeno napravo za suho razkuževanje.

Sami lahko seme razkužujemo z vrtilnim sodčkom, katerega napolnimo do treh četrtin s semenom in dodamo ustrezno količino (200 do 300 g na 100 kg), razkužilnega praška. Sodček nato vrtnimo od 3 do 5 minut s 50 do 60 obrati na minuto.

Vzroki za osipanje vinske trte

Mnogi zasebni vinogradniki se letos pritožujejo, da se jim je osipalo nadpovprečno število ur. Naslednji sestavek ima namen osvetliti možne vzroke osipanja in slabše oploditve.

Cvetenje vinske trte se začne, ko prašniki, ki se iztegnijo, odvržejo venčne lističe (kapice). Pri nas začne vinska trta cveteti od konca do srede junija, odvisno seveda od vremenskih razmer. Temperatura zraka nad 15°C je primerna za cvetenje in oploditev.

Cvetovi pa se že lahko odprejo pri 13°C. optimalna temperatura za cvetenje pa je okoli 25°C. Previsoka temperatura in relativna vlažnost zraka pod 40 odstotkov zavirata cvetenje. Prav tako velika relativna vlažnost zraka in mnogo padavin, kljub optimalni temperaturi, negativno vplivata na cvetenje in oploditev. Vsi cvetovi na trti iste sorte se ne odprejo istočasno, še več, niti cvetovi na istem socvetju ne zacvetijo naenkrat. Cvetenje enega socvetja traja od 4 do 9 dni. Vseh socvetij iste sorte pa od 8 do 14 dni. Staro vinogradniško izročilo na pravi, da lahko trta v lepem vremenu odveti v enem dnevu. Trajanje cvetenja je v neposredni odvisnosti od srednje dnevne temperature zraka in je toliko daljše, kot je temperatura manjša in obratno.

Vzroke osipanja bi lahko razdelili v 4 skupine:

1. Napake v zgradbi cveta vinske trte

Sorte funkcionalno ženskimi cvetovi se ne morejo same

oprašiti, zato potrebujejo pelod drugih sort, sicer se ob cvetenju osioliejo. Naše sorte (npr. šipon, laški rizling, sovignon, beli pinot, modra frankinja in druge) ne potrebujejo drugih opraševalcev, ker imajo skoraj vse dvospolne, morfološko in funkcionalno hermafroditen cvet. Eden od možnih vzrokov za osip sta tudi slaba kalivost peloda in nezadostna razvitost semenskega mešička itd.

2. Slaba ali neustrezna prehrana trte

Predvsem pomanjkanje fosforja in tudi drugih glavnih elementov povzroča, da je pelod neploden in zato se cvet osiplje. Fosfor in kalij je pri gnojenju priporočljivo vnesti v globlje plasti, ker se počasi spirata. S tem povečamo njuno delovanje. Tako nam na primer 1 kg čistega fosforja poveča pridelek grozdja za 3 kg. Razmerje med fosforjem in dušikom naj bi bilo 0,7:1 do 1:1. Če je dušika preveč, posebej če nezadostno gnojimo s fosforjem in kalijem, se nam trte osipljejo. Največ dušika in fosforja rabi in izkoristi trta do cvetenja. Dušik najbolj vpliva na povečanje pridelka, 1 kg čistega dušika poveča pridelek od 15 do 24 kg. Z dušikom gnojimo tik pred brstenjem trte spomladi, tik pred cvetenjem ali takoj po cvetenju, najkasneje do sredine junija, če ga dodajamo kasneje, nam les slabše in kasneje dozori. Od mikroelementov je najpomembnejši bor, ki je neobhoden pri kalitvi peloda.

3. Podnebne razmere

Neugodne podnebne razmere

v času razvijanja cvetov in cvetenja lahko dosti vplivajo na osipanje. Hladno vreme z mrazom zaustavi razvite cvetov, v času cvetenja pa zmanjša kalivost peloda. V deževnem in vlažnem vremenu izgubi pelod svojo kalivost že tretji dan po odprju cveta. Deževje zmanjša koncentracijo in izpira prašnike, suh veter pa posuši brazdo pestiča. Nekatere sorte (šipon, modra frankinja) so še posebej občutljive na deževno vreme med cvetenjem in se rade osipljejo ali slabo oplodijo (prestrlejeni grozdji).

4. Napad bolezn in škodljivcev med cvetenjem

Ko je vreme toplo in vlažno pred in med cvetenjem in je nezadostna zaščita pred peronosporo, okuženi cvetovi odpadajo in s tem se pridelek zmanjša. Zato je priporočljivo (obvezno) pred cvetenjem poskropiti s sistemskimi fungicidi (ridomit ali nival), ki kurativno in preventivno delujejo in trto obvarujejo za daljše obdobje, kar je posebej ugodno v vlažnih letih, ko se cvetenje ponavadi zavleče. Tudi gosenice grozdnega sukača in prva generacija grozdnega molja lahko povzročijo cvetnim nastavkom in cvetovom veliko škodo.

Za letošnji prekomeren osip lahko krivimo predvsem hladno in deževno vreme med cvetenjem in pri posameznih vinogradnikih nezadostno in neustrezno gnojenje.

E. Novak dipl. inž. agr.

Farme in minifarme po najsodobnejši tehnologiji za:

- PERUTNINO
- PRAŠČEREJO
- KUNCEREJO
- GOVEDOREJO

Obiščite nas na našem razstavnem prostoru v podaljšku rdeče hale na Kmetijsko-živilskem sejmu v G. Radgoni od 17. 8. do 27. 8. 1984.

Tibor Titan, dipl. ing.

SPODBUDNI DOSEŽKI V ŽIVINOREJI

Ob dnevu kmetijskih proizvajalcev Kmetijske zadruge Panonka, ki so ga pripravili v Murski Soboti ob koncu meseca junija, so prikazali tudi rezultate, ki so jih rejci v zadnjih desetih letih zabeležili v živinorejski proizvodnji. Najboljše rejce predstavljamo tudi bralcem našega časopisa.

PROIZVAJALCI Z NAJVEČ PITANEGOVEDOV V KZ PANONIKA IN V TZO

Največ govedi v KZ PANONKA je v l. 1980, 1981, 1982 in 1983 spital FRANC LUKAČ, BAKOVCI, Partizanska 1, ki je v teh letih spital skupaj 544 goved.

Kmetija je specializirana za pitanje govedi. Živali pita v novozgrajenem hlevu, kjer je prostora za 100 govedi in v adaptiranih prostorih. Skupaj za pitanje ima 220 stojšč. Ima tudi 600 m³ silosa.

Za pitanje je dobival teleta težka okrog 105 kg in v razmerju bikci: telice 55:45. Živali so bile v pitanju 14 mesecev in so dnevno priraščale za 1.180 gramov. Pri pitanju so dobivale koruzno silažo po volji in 2 kg sene, ter zbalansirani obrok krepke krme po normativu. Tega pripravljajo iz domačega koruznega zdroba z dodatkom superkoncentrata. Za začetek dobijo teleta okrog 100 kg TL starterja za kos. V širih letih pitanja ni bilo nobenih večjih problemov kar se tiče zdravja pitanih živali. Pogin telet ni vreden omenbe.

Za pitanje govedi pridelajo dovolj osnovne krme, skupaj z vzetim v najem obdelujejo skoraj 40 ha obdelovalne zemlje. Poleg koruze za silažo in zrno pridelujejo še 3 ha pšenice in 2 ha sladkorne pese.

Kmetija ima dovolj lastne mehanizacije za spravilo pridelka. Imajo žitni kombajn, linijo za spravilo silaže, linijo za spravilo sene, več traktorjev in priključkov za obdelavo zemlje in pripravo za setev.

Najboljšo kakovost pri pitanju iste za izvoz v KZ PANONKA je dosegel MARTIN KUZMA, Skakovci 36.

V širih letih je skupaj spital 153 goved, posebej za izvoz pa je v letu 1983 spital 34 goved in vključil v pitanje, prav tako za izvoz, 70 goved.

Posebej pomembno je, da se je Martin Kuzma oprijel posebne tehnologije, ki se zahteva za izvoz, in da je v preteklem letu v ta namen spital vseh 34 živali in vključil za isti namen v pitanje še 70 telet, tako, da bo v zadnjih petih letih od vseh spitanih živali kae 47 % spital za izvoz.

Kmetija Martina Kuzme redi 80 goved, od tega 6 krav in 3 plemenske telice, usmerjena je v najintenzivnejšo rejo pitanih goved v kooperacijski reji. Dnevni prirastek spitanih živali doseže preko 1.200 gramov.

Za pitanje pridelajo dovolj kakovostne osnovne krme, dokopuje samo TL starterje in beljakovinske koncentrate. Z zemljo, vzeto v najem, ima v kolobarju naslednje poljščine:

9.00 ha koruze,
1.50 ha pšenice,
1.50 ha sladk. pese,
0.50 ha soje,
0.50 krmne mešanice,
4.50 ha travnik.
Skupaj: 17.50 ha.

Za poletno pitanje ima vpeljan zeleni trak. Prvi odkos trave v celoti silira, letno ima 3 — 4 košnje.

Koruzno celo rastlino in travo silira v silosih 450 m³ prostornine, posebej silira tudi 40 m³ koruznih storžev.

Ernest Kočar, Skakovci 15, TZO Cankova, ki je v 4 letih spital skupaj 233 goved, se je specializiral za pitanje goved. V novozgrajenem hlevu redi 100 goved in ločeno še 6 krav in 4 plemenske telice. Obdeluje 24 ha kmetijskih površin, od tega ima 4,5 ha travnikov. V kolobarju seje 10 — 12 ha koruze,

3 — 4 ha pšenice,

3 ha sladk. pese,

0,50 ha soje, ostalo odpade na krmne rastline.

Ima 420 m³ silosov, silira prvi odkos trav in koruzo, prav tako silira 42 m³ koruze v zrnu.

Ima ustrezno mehanizacijo za spravilo koruze, za spravilo sene ter pese.

STEFAN CIGUT, NORSINCI, ima redi največ pitanih goved v TZO Martjanci, saj je v 4 letih spital skupaj 118 goved. Zgradil je sodoben hlev, v katerem bo lahko redil 50 goved. Sedaj redi 29 goved, od tega 10 krav in 3 plemenske telice.

Krmna baza za večjo govedorejsko proizvodnjo je podana, saj obdeluje 29 ha obdelovalne zemlje, od tega ima 6 ha travniškega sveta. Prideluje naslednje:

Koruzo na 19.00 ha,

pšenico na 1.20 ha,

ječmen na 1.70 ha,

sladk. peso na 1.20 ha,

ostalo odpade na vrtnine.

Osnovna krmna baza je koruzna silaža in prvi odkos trave. Za to ima ustrezno imajo za spravilo koruze in travne silaže. Hlev ima na odplakovanje.

JOŽEF KUČAN, IVANJSKEVCI ima največje število spitanih goved v TZO Prosenjakovci, saj je v širih letih spital 94 goved. Poleg pitanih goved še ima 3 krave ali vsega skupaj 32 goved.

Skupaj obdeluje 10 ha kmetijskih površin, od katerih odpade na travnike 3 ha. Silira koruzo — celo rastlino, in prvi odkos trave. Ima ustrezno mehanizacijo za spravilo trave in koruzne silaže.

ALEKSANDER KERČMAR, PESKOVCI 41, je najboljši rejec pitanih goved v TZO Petrovci. V 4 letih je spital 27 goved. Redi 18 goved, od tega 5 krav. Posebej 8 ha obdelovalne zemlje, poleg koruze prideluje 0.80 ha pšenice in ječmena, ima urejen pregonski pašnik na 0.60 ha, silira prvi odkos trave in pridelano krmno na njivi (inkarnatka + trava) in ladjarsko zmes. Krmno silira v 150 m³ silosih.

Iz zgornjega je razvidno, da je 7 najboljših gospodarstev v petletnem poprečju in v letu 1983 na gospodarstvo in na kravo doseglo naslednjo prirejo mleka:

Št. gosp.	Krav	Petlet. povpr. lit. let.	Max. lit. mleka 1983	Lit. mleka na kravo 1983	Max. lit. mleka na kravo 1983
7	52	26.749	42.250	3.914	5.636

- semena vrtnin in cvetic
- semena poljščin
- semena trav in specialnih mešanic za trate, parke in igrišča
- semenski krompir

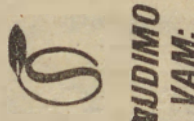
- cvetlične gomolje in čebulice
- sadike vrtnic in okrasnega grmičevja
- akvarije, akvarijsko opremo in pribor
- vse za ljubitelje ptic
- pripomočke za nego vrta

OBIŠČITE NAS IN PREPRIČAJTE SE!

POSLUJEMO POD GESLOM: NAŠE SEME VAŠ USPEH!

SEMENARSKI KOMBINAT

semenarna
LJUBLJANA, GOSPODSTVSKA C. 5, JUGOSLAVIJA

KO BO PRITEKLA VODA ...

Prišlo je povabilo, naj obiščemo krajevno skupnost Radoslavci. Torej na pot! Le-ta nas je najprej pripeljala v Precetince, kjer je tudi najbolj „vroče“. Namreč, čeravno so že pred več meseci skopali jarke in položili cevi, vode ni in ni. Zato je prvotna navdušenost, zagnanost zdaj med domačini prerasla v nestrpnost. Kaj tudi ne bi, ko so morali veliko delati in treba bo zbrati še denar! Računali pa so, da bodo dobili zdravo pitno vodo že v začetku leta. Nekateri valijo precej krivde za to na predsednika gradbenega odbora Franca Severja, češ da so se del lotili ne dovolj nautno in strokovno. So tudi nasprotna mnenja, ki Severja hvalijo. Na njem res leži največji del bremena.

„Moja želja je bila, da bi vodovod čimprej uredili in da bi bili čim manjši stroški. Mislim, da bi bilo vse drugače, če bi uspeli nabaviti vodovodne črpalke, ker je vode v zajetju dovolj. Razumem, da so nekateri nestrpni, ker smo vsi skupaj predvidevali, da bo šlo hitreje, pa se je zataknilo tam, kjer ni odvisno od nas,“ nam je med drugim dejal Franc Sever.

V Precetincih pa smo tudi zvedeli, da tamkaj hkrati urejajo še en vodovod, ki sicer deluje že več kot 10 let (nanj je priključenih okrog 15 hiš), vendar večkrat zmanjkuje vode, zato so skopali novo zajetje. Kot kaže, pa se bo tudi tu zataknilo, ker je pretok

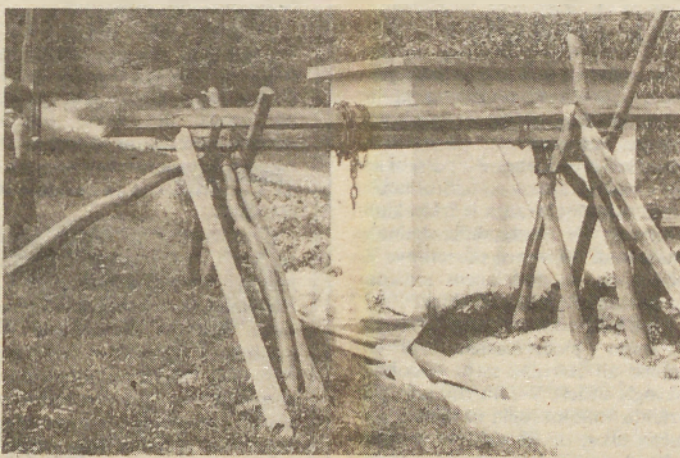
vode preslab, sicer pa prav tako ne morejo dobiti ustreznih črpalk. Velja omeniti, da je to skupinski vodovod, ki so ga uredili z lastnimi sredstvi in delom. Že prej omenjeni vodovod z zajetjem v Čretah (pri mlinu) pa gradijo v okviru referendumskega programa in nanj naj bi se priključila vsa ostala gospodinjstva (okrog 30).

DRUGE AKCIJE

V krajevni skupnosti Radoslavci pa potekajo letos še nekatere druge akcije. Tako so tudi v Godemarcih začeli z gradnjo vaškega vodovoda, v Radoslavcih pa urejajo večnamenski vaški dom. Predvsem bi radi uredili dvorano tako, da bi v njej lahko prirejali razne kulturno-zabavne prireditve. To je še posebej želja mladih. Le-ti namreč zadnja leta v vse večjem številu ostajajo na kmetijah ali pa pomagajo pri kmečkih delih svojim staršem. Da jih to veseli, so dokazali tudi na nedavnih kmečkih igrah na Vranskem, kjer so sodelovali tudi Radoslavčani.

V Sitarovcih so že v prejšnjem srednjoročnem obdobju dobili asfaltno prevleko, zato zdaj svoja referendumska sredstva vlagajo za skupen dom v Radoslavcih.

Poteka pa tudi skupna akcija za razširitev telefonije. Krajevna skupnost je pretežno del sredstev v ta namen že zagotovila, zatika pa se menda v Bučkovcih (centrala), kjer

Tule (v Precetincih) je bil nekoč studenec, iz katerega so domačini nosili vodo tudi po več sto metrov daleč. Potem je skupina 15 gospodinjstev sofinansirala izgradnjo lastnega vodovoda. Ker včasih ni dovolj vode, so skopali novo zajetje. Sicer v kraju gradijo tudi vaški vodovod. (Foto: Igor Ružič)

ne morejo zbrati dovolj interesentov za priključke. Za krajevne skupnosti Radoslavci je predvideno 25 telefonov.

Poleg vseh del pa morajo vzdrževati še blizu 25 kilometrov vaških cest, ki peljejo večinoma po hribovitem območju, zato jim delajo še toliko večje skrbi.

Ob našem obisku pa smo se prepričali, da je med domačini velika želja za napredkom in da so k temu tudi sami pripravljeni marsikaj prispevati.

JOŽE GRAJ

Pionirska brigada v Istro

Ob koncu tedna so člani pomurske pionirske delovne brigade Štefan Kovač-Marko odpotovali na zvezno mladinsko delovno akcijo Istra 84, ki ima svoj sedež v zadružnem domu Vanganel, oddaljenem 7 kilometrov od Kopra. Naslednje tri tedne bodo sodelovali v tretji izmeni zvezne akcije, v kateri so še mladinske delovne brigade iz Krškega, Bitole, Šabca in zagrebske občine Trnje. Pomagali bodo pri gradnji višinskega vodovoda, agromelioracijah in kmetom kooperantom. Organizator pionirske brigade Štefan Kovač-Marko je medobčinski svet zveze socialistične mladine za Pomurje, pokroviteljstvo nad

brigado pa so prevzele delovne organizacije Mura, ABC Pomurka Gozdno gospodarstvo in splošna obrtna zadruga Prekmurka. Medtem pa je na delovišču republiška mladinske delovne akcije Trebče 84 že 44 mladih iz soboške občine, ki sestavljajo mladinsko delovno brigado 17. oktober.

M. J.

MAČKOVCI

SOLO ŽE GRADIJO

Konec julija je bilo končno vse urejeno za začetek gradnje podružnične osnovne šole (4 razredi in ostali potrebni prostori) z dvema oddelkoma otroškega vrtca v Mačkovcih. Na gradbišče so se tako preselili delavci gradbenega podjetja Konstruktor-Pomurje, ki bodo poizkušali dela končati v enem letu, predračunska vrednost pa znaša okrog 60 milijonov dinarjev. Gre za objekt iz referendumskega programa soboške občine. Domačini pa so se posebej obvezali, da bodo zbrali več lesa in pomagali pri urejanju okolice.

J. G.

Sečko Kalamar

Tule pa bo zrastle nova hiša. Življenje se torej seli nazaj v Precetince. (Foto: I. R.)

Taborniška demonstracija v Ljutomeru

POL STOLETJA GD TRDKOVA Visokjublej so gasilci v Trdkovi proslavili v nedeljo, 5. avgusta. Vzorno izveden kulturni program je za to priložnost pripravila in povezovala Milena Lang. Kroniko GD Trdkova, vse od ustanovitve leta 1934 pa do danes, ko krasi vas nov (sicer še nedokončan) vaško-mladinski gasilski dom, je podal tov. Žampar. Podpredsednik IS SO Murska Sobota inž. Edo Perhavec je ob tej priložnosti predal predsedniku GD Karlu Langu diplomu za uspešno delo v minulih desetletjih, v imenu občinske gasilske zveze pa je spregovoril inž. Ernest Ōri. Na proslavi so poleg domačih gasilcev in gostov sodelovali tudi gasilci iz sosednjih društev.

ljubljanska banka

POMURSKA BANKA

posluje na Kmetijsko-živilskem sejmu vsak dan od 10. do 17. ure (pri glavnem vhodu)

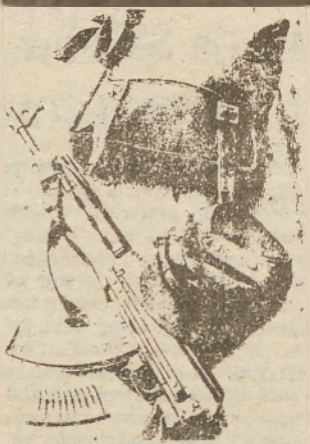
Kako zavarovati pomembne objekte

V sistemu splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite je pomembno vprašanje zavarovanja objektov in naprav.

Tokrat se bomo pomudili pri zaščiti naftnih vrtin in objektov, ki sodijo v petrokemično industrijo.

Znano je, da je bilo na območju lendavske občine takoj po vojni prvo naftno polje pri nas v domovini. Tu so se med drugim šolali tudi bodoči naftarji, ki delajo danes v raznih naftnih delovnih organizacijah. Naftno polje se je raztegnilo od Petišovca do Doline in celo dalje do Murskega gozda, kjer bodo letos ponovno vrtali. Po podatkih INA-Nafte je bilo na tem območju izvrtanih okoli 100 naftnih vrtin. Kako so te vrtine zaščitene? Odgovorni v delovni organizaciji pravijo, da so neaktivne vrtine zamašene že v plasteh pod zemljo, tako da do morebitnega nasilnega izkoriščanja ne bi prišlo. Tiste vrtine, ki so aktivne, torej še dajejo nafto in plin, pa so tako ali tako pod stalnim nadzorstvom delavcev, ki na njih delajo. Neaktivne vrtine,

NIČ NAS NE SME PRESENETITI

čeprav so zamašene, si občasno ogledajo delavci, da bi se prepričali, če je vse v redu. Pri INA-Nafti menijo, da takšna zaščita ni dovolj, da bi morali organizirati pogostejši ogled vrtin, saj se z njih lahko pobere marsikaj (železo, cevi). Zavarovanje objektov petrokemične industrije, še posebej pa naftovoda in plinovoda, je pri INA-Nafti izredno dobro organizirano. Poleg tega, da imajo poklicno gasilsko enoto, imajo tudi usposobljene varnostnike, ki noč in dan bedijo nad objekti. Komplet Petrokemije je sicer ograjen, vendar pa redna čuvajska služba kljub temu nadzoruje celotno območje.

Jani D.

Osnovna šola Ivan Nemec — Vojko Radenci
razpisuje

prosto delovno mesto

snažilke ali snažilca

za nedoločen čas.

Po dogovoru nudimo tudi družinsko stanovanje.

Nastop dela 1. 9. 1984.

Pogoji: Končanih 8 razredov osnovne šole.

Prošnje pošljite v roku 8 dni na gornji naslov.

ORVIT **lek**
Ljubljana

**VITAMINSKA IN MINERALNA
MEŠANICA ZA PRESUŠENE
KRAVE IN VISOKO
BREJE TELICE — ORVIT**

ORVIT je posebej prirejen pripravek za uporabo v času 60 dni pred telitvijo.

Dodajamo ga krmi vsak dan 100–150 g.

Po telitvi prenehamo dajati ORVIT in ga zamenjamo s primerno mineralno vitaminsko mešanico za molznice /KALMIN ali VITAFOS/.

Kadar dodajamo ORVIT, ni potrebna nobena druga mineralno vitaminska mešanica.

Že res, da smo že v drugi polovici avgusta, vendar nas koledar ne sme odvrti od pomurskih toplic s termalno vodo, bazenov, naših jezer. Naslednji teden so namreč obdobje, ko na kopališčih ni tolikšnega pritiska gostov kot na vrhuncu poletja, zato bodo v tem času prišli na svoj račun vsi tisti, ki ne prenešajo »množičnega namakanja«. Z željo, da bi vas spodbudili za obisk kopališč, da bi vas seznanili s cenami posameznih vrst storitev in ne nazadnje, da bi ugotovili, kakšne so higienično-tehnične razmere v naših kopališčih, smo se podali na pot po Pomurju in zbrali nekaj informacij, ki vas utegnejo zanimati.

RADENCI: TUDI NOČNO KOPANJE

Najbrž pomurska kopališča letos ne bodo dosegla več tako množičnega obiska, kot je bil v nedeljo, 5. avgusta. Tedaj so v kopališču v Radencih našli 1.500 kopalcev, v banovskih toplicah jih je bilo 3.000, v Moravskih Toplicah 4.100, v petišovskih toplicah 2.500 itd.

Med našim popotovanjem od kopališča do kopališča oziroma toplic smo se najprej ustavili v kopališču v Radencih. Le-to je primerno urejeno, zato kopalcev, zlasti ob lepem vremenu, ne manjka. Največ jih prihaja z bližnje okolice, potem z mariborske regije, avstrijske Radgone, številni pa so tudi kopalci iz Murske Sobote. Kopališče je odprto od 10. do 19. ure. Če je zares lepo vreme pa tudi prej in dlje. Kopalcem je na voljo bazen velik 50 krat 16 metrov, ob njem pa je še otroški bazen. Karta za odrasle za kopanje ob delavnikih stane 50 dinarjev, za otroke pa 25 dinarjev. Če pa se želite kopati v soboto ali nedeljo, boste odrasli plačali 60 dinarjev, otroci pa 30 dinarjev. Doslej so dvakrat organizirali tudi kopanje ponoči. Za to privlačno obliko rekreacije je treba odšteti 70 dinarjev. V radenskem kopališču lahko pridejo na svoj račun tako plavalci kot neplavalci, saj je globok od 0,60 do 4 metre. Povprečna temperatura vode pa je 24 stopinj Celzija. Ker pa človek ne more biti nenehno v vodi, se lahko rekreira tudi z igranjem košarke, odbojke, namiznega tenisa — igrišča za to so smotraj kopališča — lahko pa se poskusite tudi v golfu, igrišče je v neposredni bližini kopališča. Za igranje tenisa je treba plačati na uro 45 dinarjev, izposoja žoge za košarko in odbojko stane 20 dinarjev. V kopaliških prostorih je tudi bife, ki nudi jedila na žaru, kruh z zaseko, pomfri, sladolede ... in pijače seveda.

BANOVCI: VSE VEČ NATURISTIK

Predletisov Ljutomeru postavili v kopališču dva bazena. Globina velikega je od 1,30 do 1,80 metra, otroškega pa 0,40 do 0,70 metra. Ob lepem vremenu tudi to kopališče obišče veliko kopalcev. Odrasli plačajo za karto za kopanje 40 dinarjev, šolarji pa le 20 dinarjev, medtem ko stane vstopnica za predšolske otroke le 10 dinarjev. Če pa se odločite za kopanje kot član skupine, ki ima vodiča, boste za karto odšteli le 10 dinarjev. Tisti, ki pa so najbolj vneti kopalci in kupijo mesečno karto, morajo zanj plačati 400 dinarjev, otroci pa se lahko ves mesec kopajo le za 170 dinarjev. Kopališče je lepo urejeno.

V ljutomerski občini pa so bolj znane banovske toplice. Tam so štirje bazeni. V največjem, ki meri 32 krat 16 metrov, je navadna voda, ki ima 24 stopinj Celzija, v bazenih 16 krat 10 metrov in 12 krat 8 metrov je termalna voda, ki ima 35 stopinj Celzija, v okroglem bazenu, ki je namenjen naturistom in ima premer 14 metrov, pa je voda še bolj topla, saj doseže 36 stopinj Celzija. Zanimivo je, da v bazenu za nagce močno prevladujejo osebe ženskega spola. Ali to pomeni, da so moški bolj sramežljivi? In če so, kaj je vzrok za to?

Kopališče v banovskih toplicah je odprto od 7. do 20. ure. Kopanje v »eksternih bazenih« stane za odrasle 80 dinarjev, za otroke od 3. do 14. leta pa 60 dinarjev. Ob sobotah, nedeljah in praznikih je treba odšteti za karto nekoliko več. Mesečna karta za odrasle je 1200 din. Vstopnina za naturistično kopališče za dve osebi je 250 dinarjev. Banovske toplice obis-

kujejo predvsem kopalci iz Pomurja, potem iz Medjimurja, Maribora in Ptuja, potem pa tuji kopalci, zlasti iz Avstrije. Tudi v bazenu za naturiste se zadržujejo predvsem Pomurci, slede Avstrijci itd. V naturističnem delu toplic je bilo največ gostov v maju, juniju in juliju.

Ker ste verjetno tudi vi možni obiskovalec banovskih toplic, naj navedemo še nekaj cen: izposoja ležalnika 80 dinarjev, garderobna omarica 30, kampiranje po osebi 70, prostor za avto 40, stanovanjska prikolica 70, električni priključek 100, izposoja koleša 100, izposoja senčnika 80, izposoja

ležalnika 80, izposoja žoge za odbojko oziroma tenis 50 dinarjev na uro. Penzion v banovskih toplicah pa stane 890 dinarjev. Ležišče v bungalovih je 31, vendar so vsa zasedena.

PETIŠOVCI: ZABAVNE PRIREDITVE

Kopališče v Petišovcih je odprto vsak dan od 8. do 19. ure. Med kopalci prevladujejo Medjimurci, kar je seveda razumljivo, saj je v neposredni bližini Hrvaške. Zelo veliko kopalcev je tudi iz Pomurja, prav tako pa tudi tujeve. Kopališče se ponaša s dvema velikima bazenoma: v enem od njiju je navadna, v drugem pa termalno-mineralna voda. Termalna voda je tudi v otroškem bazenu. Karta za celodnevno kopanje stane 70 dinarjev, otroci, invalidi in borci pa plačajo 50 dinarjev. Če pridete s šotorom, boste za prostor plačali 100 dinarjev. Priključek za luč stane 25 dinarjev, priključitev hladilnika in štedilnika pa 80 dinarjev. Škoda je, da v kopališču ni urejenih objektov za razne športne igre, zato seveda tudi ne izposajajo športnih rekvizitov. Stem pa ni rečeno, da se morate le kopati; prostora v okolici bazenov je dovolj, s tem pa tudi možnosti za »spontano« rekreacijo, le domišljije ne sme manjkati. V okviru kopališča oziroma toplic imajo tudi 9 bungalovov, v katerih je 23 postelj, vendar so več ali manj vseskozi zasedene. V petišovskih toplicah dajejo velik poudarek zabavnim prireditvam; glasba je vsako sredo, petek in soboto. Doslej so že oziroma bodo nastopili znani ansambli in pevci, kar je zlasti privlačno za mlade. Ob obisku toplic pa seveda pridejo na svoj račun tudi starejši, ki se zlasti kopajo v bazenu s termalno vodo, ki zdravi nekatere bolezni. Zunaj prostorov kopališča v teh dneh gostuje zabavni park, ki privlači mlade obiskovalce, zato razvedrila ne manjka tudi v petišovskih termah. No, tisti pa, ki ljubijo bolj mirno kopanje, lahko obiščejo zaprt bazen v hotelu Lipa v Lendavi, kjer lahko koristijo tudi zdravilne toplice.

MORAVSKE TOPLICE: VABILO DOMAČIM GOSTOM

V Moravskih Toplicah prevladujejo sicer tuji gostje, tudi v pri-

hodnje jih bo dovolj, kljub temu pa so letos z različnimi propagandnimi prijemi uspeli pripeljati v toplice tudi številne goste iz Slovenije, Hrvaške ... Ponudili so namreč zanimive 7, 10 in 14-dnevne »pakete« storitev. Le-ti so sorazmerno poceni. Marsikdo iz notranjosti Slovenije oz. Hrvaške se je odločil za dopust v Moravskih Toplicah.

V Moravskih Toplicah imajo kar 5 bazenov. V enem je navadna voda, katere temperatura je 24 stopinj Celzija, v otroškem bazenu je mešana navadna in termalna voda, v ostalih treh pa je termalna voda, katere temperatura se povzpne do 38 stopinj Celzija. Dnevna karta za kopanje v bazenih stane odrasle 100 dinarjev, otroke pa 70 dinarjev. Borci in invalidi pa plačajo le 50 dinarjev. Kopanje v kabinah (pol ure) stane 120 dinarjev. Za uporabo garderobne omarice je treba odšteti 30, za kabino pa 50 dinarjev. Izposoja

kopalk stane 40 dinarjev, brisače pa 20 dinarjev. Kampiranje stane dnevno 220 dinarjev. Vanj sta vračunana tudi vstopnica za kopališče in turistična taksa. Priključek na električni tok stane 50 dinarjev. Sploh je v tem času velik pritisk na kamp, saj je v njem okrog 250 raznih »prenočitvenih« objektov.

V Moravskih Toplicah je veliko možnosti za šport in rekreacijo. Igranje tenisa (eno uro) in celo dnevno kopanje stane 200 dinarjev, lahko se vozite z izposojenim kolesom (1 uro 50 dinarjev), balinate (50 din na uro) oziroma igrate namizni tenis (100 din na uro). Rekvizite si lahko izposodite v recepciji. Toplice premorejo še trim stezo in trim kabinet.

MURSKA SOBOTA: PREDVSEM SOBOČANI

Veliko možnosti za kopanje je tudi v Murski Soboti. Mesto se ponaša s 3 večjimi bazeni in 1 otroškim. Kopališče je odprto od 9. do 19. ure, vstopnina za kopanje pa je naslednja: odrasli 60 dinarjev (sobota, nedelja 70 dinarjev), mesečna karta 400 dinarjev, sezonska vstopnica pa 800 dinarjev. Dijaki, študentje in vojniki plačajo za dnevno vstopnico 40 dinarjev, za mesečno 350 in za sezonsko 600 dinarjev. Kopališče pa je privlačno seveda tudi za otroke. Le-ti plačajo za dnevno karto 30 dinarjev, za mesečno 200 in za sezonsko 300 dinarjev. Žal v kopališču ne izposajajo športnih rekvizitov. Pač pa lahko za 30 dinarjev najamete ležalnik, za kabino je treba plačati 20, prav toliko za garderobno omarico.

Kdo so kopalci na soboškem kopališču? Največ je seveda meščanov, potem okoličanov, kopalci od drugod pa so bolj redki. Pa ne zato, ker kopališče zanje ne bi bilo privlačno! Kaže, da je svoje opravila energetska kriza, še bolj pa pomanjkanje denarja za vožnje z avtom. Svoječas je namreč to kopališče obiskovalo tudi veliko šajercerjev, še zlasti Mariborčanov.

POMURSKA JEZERA: NEIZRABLJENA MOŽNOST

Pomurske vode res ne manjka. Izjema je seveda Goričko. Imamo reko Muro, ki pa zaradi onesnaženosti ni primerna za kopanje. Imamo več potokov; nekateri od njih so sicer čisti (?), kot na primer

Črnc v dolnjem toku, vendar se v njih namakajo (z razliko od nekoč) le otroci. Premoremo tudi veliko gramoznic, vendar kopanje v njih odsvetujemo, saj se zaradi vzrokov, ki jih tu ne bomo posebej navajali, v njih vsako leto utopi več kopalcev. Ne nazadnje so tu pomurska jezera. Kopanje v njih je tudi nevarno, seveda, če ni urejeno območje, za kopanje. In žal ni.

O Negovskem jezeru smo v našem listu pred kratkim objavili kritičen zapis. V tem času je brez vode. Ko smo ga v teh dneh znova obiskali, smo se srečali z geometrom Vodnogospodarskega podjetja Maribor, ki je delal »posnetek« dejanskega stanja, na podlagi katerega bo pozneje vodna skupnost začela s sanacijo. Načrti so obetavni, kajti ureditev vključuje tudi usposobitev bližnjega mlina. Za zdaj pa je ob jezeru še najbolj aktiven sosed Kramberger, ki je na svoje stroške organiziral odstranitev starega »bazena«, za kar bo odrlil 80.000 dinarjev. Sicer pa je za »funkcioniranje« jezera sam zainteresiran, saj je v bližnjem gozdiču uredil gostišče, ki bo odprto v začetku prihodnjega leta. Obeta se torej, da bo to jezero ponovno zaživele. Nič pa ne vemo, kakšna bo usoda Blaguškega jezera. Tam sicer stoji kontejner, občasno se je tudi moč okrepčati, vse to pa je premalo. Zdaj so oči uprte v Radensko. Upanje, da se bo stanje spremenilo, počasi ugaša. Vsaj naše mnenje je tako.

Na Gajševskem jezeru pa kraljujejo deskarji. Tam je namreč »izpostava« kluba jadralcev na deski (pa ne navadni!) Blaja Ljutomer. Trenutno izposajajo 19 jadrinskih desk. Jadranje na vodi stane za nečlane kluba 150 dinarjev, za člane pa 70 dinarjev. Mladinci pa za izposajo deske plačajo 50 dinarjev. Kopanje v jezeru je sicer prepovedano oziroma ga dovoljujejo s tem, da upravljalac jezera ne nosi nobene odgovornosti. Tveganje je precejšnje, saj je jezero globoko več kot 4 metre. Ne dolgo od tega se je utopil mladenič. Kljub vsemu pa ima to jezero veliko obiskovalcev, še zlasti pa tedaj, ko gasilsko društvo v bližini priredi veselico. Člani kluba Blaja in gasilci so svojčas uredili primerne sanitarije.

Obiskali pa smo tudi Bukovniško jezero. Od lanskega leta se tam ni prav nič spremenilo, kar pa je seveda velika škoda za razvoj »kopališkega« turizma. Obiskovalcev kljub vsemu ne manjka; največ se jih zadržuje v gozdičih okrog jezera, nekateri pa tudi namakajo trnek. Jezero je polno rib in marsikoga tudi zato vleče v ta mirni del Pomurja.

POLETJA ŠE NI KONEC

Obiskali smo torej pomurska kopališča in jezera (v Domajnci tokrat nismo šli, saj smo se o tamkajšnjem jezeru pred kratkim dodobra razpisali) in ugotovili dejansko stanje. Kaj naj rečemo na koncu tega popotovanja? Morda to, da imamo v Pomurju veliko možnosti za razvoj turizma, da se tega zavedamo in da naši delavci v turizmu vse bolj obvladajo svoj poklic. Torej razveseljive ugotovitve. Seveda pa v nekaterih javnih kopališčih oziroma toplicah, da jezer sploh ne omenjamo, še niso povsem izkoriščene možnosti, zato bi se kazalo zgedovati po tistih, kjer so storili največ. Nedvomno so to Moravske Toplice. Tam, kjer je ponudba popestrjena z različnimi oblikami rekreacije, izletu, prireditvami ... kjer je gost prijetno »zaposlen« (se torej ne dolgočas), si lahko obeta še več obiskovalcev. Pa ne le sredi poletja, torej na konici sezone, ampak tudi pozneje. Zato se je treba temu primerno organizirati in ne biti nikoli zadovoljen, četudi so rezultati poslovanja v nekem obdobju nadvse ugodni.

ŠTEFAN SOBOČAN

domača
pamet

kje
si?

Se in še energije

Pod petami nam gori, vest nas peče, v žilah nam vre in v glavah nam kuha. Kako neizkoriščeni energetski potenciali!

Močno ironizirana, sicer spoštevana humorno-satirična ost hoče spomniti na ne zgolj neizkoriščene energetske zmogljivosti, marveč tudi na varčevanje z njimi, kar je ta čas — kot se bomo lahko prepričali — takorekoč odločilnega pomena.

TUDI 40-ODSTOTNI PRIHRANKI

Dosledno izvedena kompenzacija jalove moči v elektrogospodarstvu bi Sloveniji prinašala osem in več odstotkov energije. Stotine slovenskih tovarnih proizvodov tehnološko paro: obstaja najmanj 15 lokacij v republiki, kjer bi bilo možno združiti proizvodnjo pare v večjem kotlu z višjim pritiskom, postaviti protitlačno turbino in uporabljati tehnološko paro v proizvodnji. Na vsakih deset ton pare bi s tem pridobili 1200 do 1500 kilovatov energije. V Ljubljani je pomembna energetska rezerva sežig smeti, saj predstavlja 50 megavatov. Govorimo lahko tudi o prihrankih pri toploti. Tu je treba računati, da gospodinjstva porabijo 35 do 40 odstotkov celotne energije, vsehvi letala. Nekateri, sorazmerno enostavni varčevalni ukrepi bi v toplarniških sistemih znižali porabo toplote za 20 odstotkov. V bistvu gre za tri: s posebno refleksno folijo je treba ločiti radiator od zidu, kar prepreči njegovo pregrevanje, saj je tu zid najtanjši, hkrati pa s tem prihranimo nekaj desetnih kilogramov nafte letno pri stehernem radiatorju, ki jih je v Sloveniji že stotisoče. Drug ukrep je uravnavanje temperature z vgraditvijo termostatskih ventilov pred vsak radiator in tretji merilne cevke, kjer z enostavno tekočino odparjamo vodo ter vsako leto enkrat ugotavljamo, koliko je posamezen stanovalec oziroma gospodinjstvo porabil toplote. Ta ukrep je v nekaterih evropskih državah uveljavljen že nekaj desetletij. Vsi govorijo o prihrankih najmanj 20 odstotkov.

Po nekaterih izkušnjah sodeč so možni znatni energetski prihranki tudi v podjetjih — od 20 do 40 odstotkov. Doseči jih je mogoče pri dimnikih, kuriščih, industrijskih pečeh, z rabo odpadne toplote vode in ogretega zraka, ki sicer uhaja na prosto in še kje. Skratka, ravno varčevanje z energijo je eden glavnih virov energije in v v tem smislu bi ga morali obravnavati, kot to počno v razvitih državah. Morali bi mu tudi dajati prednost pri vseh naložbenih apetitih in si zastaviti kot načelo, da bo rast energetske porabe za polovico manjša kot rast proizvodnje. Zdaj je namreč skoraj ravno narobe.

»COPRNIJE« V AGROŽIVILSTVU

Tu je treba upoštevati dvoje: obdelovalne zemlje je tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji v družbeni lasti med 16 in 20 odstotkov, prek 80 odstotkov pa je v rokah zasebnikov. Jasno je, da je v družbenem sektorju doseženega veliko več, saj so tja vložena nememo večja sredstva. A četudi bi družbeni sektor dvignili na raven, kakršno v tej zvezi dosega Holandija, ne bi mogli bistveno povečati in spremeniti kmetijske proizvodnje. Zato so tem bolj upravičena prizadevanja kar naj-

več kmetov organizirati v raznih oblikah, predvsem v kooperacijah. Se pravi, da je treba že pri malem kmetijskem gospodarstvu ustvarjati pogoje za tržno proizvodnjo; že od enega hektarja naprej.

Letos so začeli širom države na kombajne vgrajevati dodatne naprave, vodene elektronske, imenovane monitoring, ki preprečujejo raztres žita. Prihranki, ki jih beležijo posamezniki in inštituti, so najmanj 10-odstotni. Ker v Jugoslaviji požanjemo s kombajni okrog 20 milijonov ton žit letno, bi naprava, ki se v enem ali najkasneje dveh tednih izplača, na vseh jugoslovanskih kombajnih — teh je čez 40 tisoč — zagotovila dodatnih dva milijona ton žit, ki sicer obležijo na strniščih. Naslednji korak bo vgrajevanje mikroprocesorjev v vse nove kombajne, medtem ko je mogoče monitoring vgrajevati v vse obstoječe kombajne kot dodatno napravo.

Že nekaj časa je v Sloveniji iskani realizator tehnološkega postopka, po katerem bi slamo predelovali v silažo, ki služi za krmno govedo. Postopek, imenovan fermentacija z mikroorganizmi, je dokaj enostaven in ni posredno nova tovarna, marveč prej neke vrste mešalnica za močna krmila. Tako napravo bi lahko imela vsaka farma za govedo ali ovce in tudi vsak zadržni obrat za svoje kmete. Ker se odpadne slame nabere nekaj desetnih milijonov ton letno, so odprte najširše možnosti za bistveno povečanje živilskega fonda na istih zemljiščih. Za to, da bi izdelali pilotno napravo in na ta način dobili tehnološke parametre za kasnejšo proizvodnjo takih naprav, bi rabili približno deset milijonov dinarjev.

Zanimiva »novotarija« je bioplin. V pripravi je prototip za kmeta kooperanta, ki ima 40 do 50 glav goved, da bi proizvajal bioplin s predelovanjem gnoja, seveda vse brez smrada. Verjetno bi bilo prav, da bi se tega postopka posluževali na farmah, ki povzročajo okolju ne samo neznosen smrad, ampak tudi velike težave spritno onesnaževanja okolja, predvsem talnih voda.

Da je mogoče bistveno povečati, sicer sorazmerno majhnimi posegi, proizvodnjo v kmetijstvu, pričajo poskusi z ultrazvokom in magnetenjem. Tudi za deset odstotkov je več pridelka in kar ni nepomembno, tovrstni posegi sploh niso dragi.

Velika rezerva so gnojila ali z drugimi besedami: treba je spreminiti sistem gnojenja. Ali še drugače: ne pripravljati kompletnih gnojil v tovarnah gnojil, ampak na farmah in v zadružnih obratih. V ta namen bi morali 50-kratno povečati število analiz zemljišč, za vsak kompleks posebej ter določiti sistem gnojenja. S tem bi dosegli večji pridelek, nižje stroške, manj uvoza. »Saj tako kot se mi gremo gnojenje, so v razvitih državah že zdavnaj opustili,« smo zvedeli v ljubljanskem Novumu, centru za tehnološke inovacije pri direktorju Jožetu Janu.

Povedali pa so nam še marsikaj zanimivega in koristnega, posebej se glede intenzivnega prodobivanja hrane v raznih oblikah na majhnih posevstvih, samoizgradnje hlevov in še bi lahko naštevali. Vendar o tem morda kdaj drugič.

B. Žunec

Dnevi kitajske kuhinje 15.-23.8.
Radenci rest. VIKEND

Prihodnjič:
PONUDBE POMURJU

gorenje

NA KMETIJSKO-ŽIVILSKEM SEJMU V GORNJI RADGONI

ZELENI PROGRAM

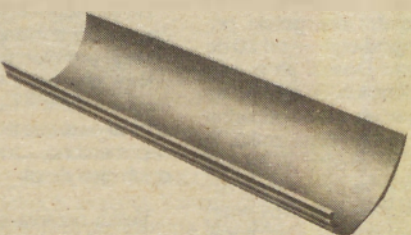
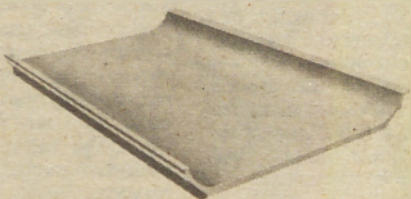
Molzni stroj Gorenje Fecro-Westfalia — poenostavlja delo v hlevu in ohranja kakovost mleka.

Korita za prašiče — jasli za govejo živino

Korita in jasli so narejena iz dolopola, ki je proizvod anorganskih polnil in umetnih smol kot veziva. Visoka mehanska trdnost in kemična obstojnost, ustrezne oblike in mere za sodobno tehnologijo prehrane goved in prašičev so osnovne lastnosti naših korit in jasl. Oblike in mere so nastale v sodelovanju z znanstveno-raziskovalnimi ustanovami. Gladka, neporozna površina korit in jasl in dobro tesnenje stikov omogočajo enostavno čiščenje in učinkovito vzdrževanje čistoče.

Odporna so na reakcijo osnovne hrane, silaže, slane in ostalih snovi, ki so prisotne pri reji živine, kot tudi na učinkovanje dezinfekcijskih sredstev, ki jih uporabljamo ob običajnem čiščenju ali ob nastopu bolezni.

Univerzalna kosilnica UK

Na univerzalno kosilnico UK lahko priključimo enake priključke kot na motokultivator univerzal ali S, razen freze.

Prednosti:

varčen 4-taktni motor, močan menjalnik s površinsko kaljenimi zobniki iz kromovega jekla. Izredno varna košnja v strminah, lahkotnost in enostavnost upravljanja. Velika zmogljivost. Zagotovljeni servisi po vsej državi.

Obračalnik

Na osnovni stroj ga priključimo s pomočjo univerzalnega priključka. Z obračalnikom lahko zgrabljamo, raztresamo in obračamo. Zmogljivost je 1 ha/h. Za delo na strmih terenih mu povečamo stabilnost z dodatnimi utežmi. Delovna širina obračalnika je 160 cm.

Rotacijska kosilnica

Prednosti:

Cisti rez — pri vseh nastavitvah višine, učinkovita košnja ob ograjah, grmičevju in ob zidovih, enostavna uporaba in upravljanje, funkcionalna oblika kosilnice.

GOSPODINJSKI APARATI

Grelniki vode — toplotna črpalka

Nova možnost za varčevanje z energijo.

Toplotna črpalka odvzema toploto iz okolice (zraka) in prek kondenzatorja segreva vodo v bojlerju. Velika prostornina bojlerja omogoča večkratno zaporedno kopanje, obenem pa to količino vode lahko koristno uporabimo za akumulacijo toplote, tako da vodo segrevamo v času, ko je električna energija cenejša. Emajlirana pločevina bojlerja zagotavlja toplotni črpalki dolgo življenjsko dobo.

NOTRANJA OPREMA

Kopalnice — kopališka oprema

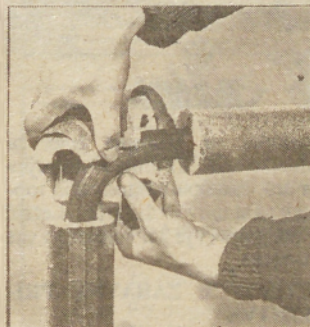
Julia daje vaši kopalnici zaradi svoje posrečene kombinacije med obliko in uporabnostjo poseben značaj in vam omogoča, da svojo kopalnico opremite moderno, pa kljub temu poceni. Julia je izdelana iz visokokakovostnega polimernega materiala. Elementi so oblikovani tako, da so vsi robovi mehko zaobljeni.

SPECIALNI PROGRAMI

Izolacijski plašči — purten-alu

Uporabljivi za vse vrste izolacij (hladilne in toplotne) za temperaturni obseg od 243 do 403 K (od 30 do 130 stopinj C). Zunanja plast purlen izolacijskega plašča je iz aluminijске folije. Ta preprečuje vdiranje vodne pare in povečuje odpornost proti ognju in daje estetski videz. Toplotna prevodnost je 0,033 W/mK pri 293 K. Izolacijsko jedro je iz poltrde do trde poliuretanske pene, ki ima zelo dobre izolacijske lastnosti. Notranja plast je iz specialnega natrónskega papirja, ki cev štíti pred njo.

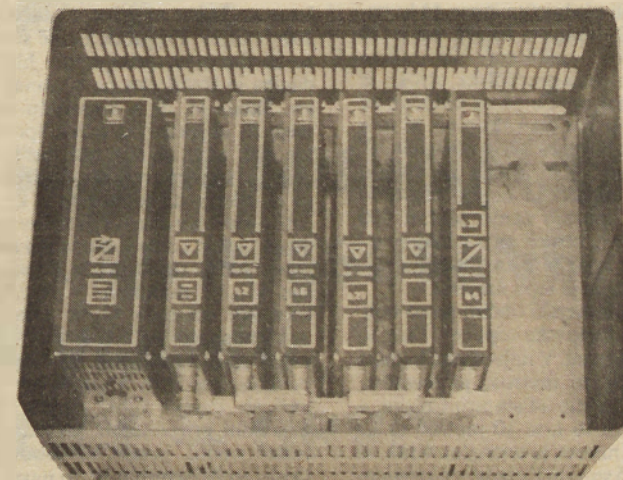

ELEKTRONIKA — ŠIROKA PORABA

TV in radijske antene, avtomobilske antene, mehanski in električni pribor, kabli

Skupinska antenska naprava SAN MULTI

Skupinske antenske naprave (SAN) omogočajo kakovostni sprejem TV in radijskih signalov v večjih in velikih zgradbah, pri čemer se uporablja en sam antenski sistem. S pomočjo linijskega širokopasovnega ojačevalnika je mogoče takšen sprejem razširiti v več zgradb brez dodatnih antenskih sistemov. Izbira anten je enaka kot pri individualnem sprejemu, ojačevalni sistem pa se projektira na osnovi števila TV priključkov.

PROCESNA OPREMA

Današnja industrijska proizvodnja zahteva popolnoma avtomatizirane stroje, ki dvigujejo produktivnost, izboljšujejo kakovost izdelkov, zamenjajo človeka tam, kjer so delovni pogoji najtežji in zdravju škodljivi. Pri vsem tem pa morajo izpolniti še enega najtežjega pogojev: biti morajo tako fleksibilni, da jih lahko prilagajamo zahtevam pogostih menjav v proizvodnji, ki so posledica tržnih zahtev.

**OBIŠČITE
RAZSTAVNI PAVILJON
GORENJA NA KMETIJSKO-
ŽIVILSKEM SEJMU
V GORNJI RADGONI**

Obrtna zadruga „14. oktober“ Gornja Radgona združuje prek 170 članov in kooperantov skoraj vseh vrst obrtnih storitev in proizvodnje. Dobro razvito poslovno sodelovanje z vrsto trgovskih in proizvodnih organizacij daje široke možnosti za prevzemanje najzahtevnejših naročil. Zadruga posreduje, organizira in izvaja preko svojih članov:

- različne vrste gradbenih in zaključnih del v gradbeništvu,
- vse vrste inštalacijskih in ostalih obrtnih storitev,
- izdelavo kakovostnih, kovinskih cistern za naftne derivate in drugih posod za različne namene ter protipožarnih naprav,
- izdelavo in montažo različnih počitniških in vinogradniških hišic,
- razmnoževanje in pripravo različnih tiskovin,
- svetuje in pomaga pri gradnji ali obnovi stanovanjskih in gospodarskih poslopij,

- storitve z gradbeno mehanizacijo in avtoprevozništvu,
 - druge storitve po ugovoru.
- Za področje kmetijskega agrokompleska nudimo:**
- Prevzemanje del za gradnjo novih objektov ali obnovo starih po načelu na ključ, od projektiranja do neposredne izvedbe:
 - gospodarskih poslopij (hlevov, silosov, gnojišč idr.),
 - komunalne infrastrukture (kanalizacije, odvod fekalij, dovozne poti itd.),
 - proizvodnja raznih gradbenih in kovinskih izdelkov po naročilu kot so: cisterne, greznice, odtočni žlebovi oz. kanali itd.,

- opravljanje krovskih in drugih gradbenih končnih del, kot so: hidroizolacije in druge toplotne izolacije ter krovska, kleparska, mizarska, tesarska in podobna dela.

Energetski program

- solarni sistemi,
- projektiranje sistemov,
- montaža oziroma inštaliranje sistemov.

Gornja Radgona

69250 Gornja Radgona
Trg svobode 10
Telefon: 069/74-641

Izgradnja stanovanjskih objektov v vseh fazah — Ribniško selo

Urejanje kmetijskega prostora (širšega) — melioracije pri Ptuj

Program elektronike

- sistemi za krmiljenje, spremljanje in kontrolo tehnoloških procesov v proizvodnji,

- proizvodnja mikroracionalniške procesne opreme,
- izvajanje nalog poslovne informatike (obdelava podatkov z računalniki, oblikovanje modelov poslovne informatike . . .).

Program storitev pri urejanju kmetijskih zemljišč:

- izvajanje vseh vrst hidromelioracij in agromelioracij,

- ostala zemeljska dela v zvezi s pridobivanjem kmetijskih površin (čiščenje terena, zasip starih strug in podobna dela).

OBIŠČITE NAŠ RAZSTAVNI PROSTOR NA KMETIJSKO—ŽIVILSKEM SEJMU V GORNJI RADGONIINI

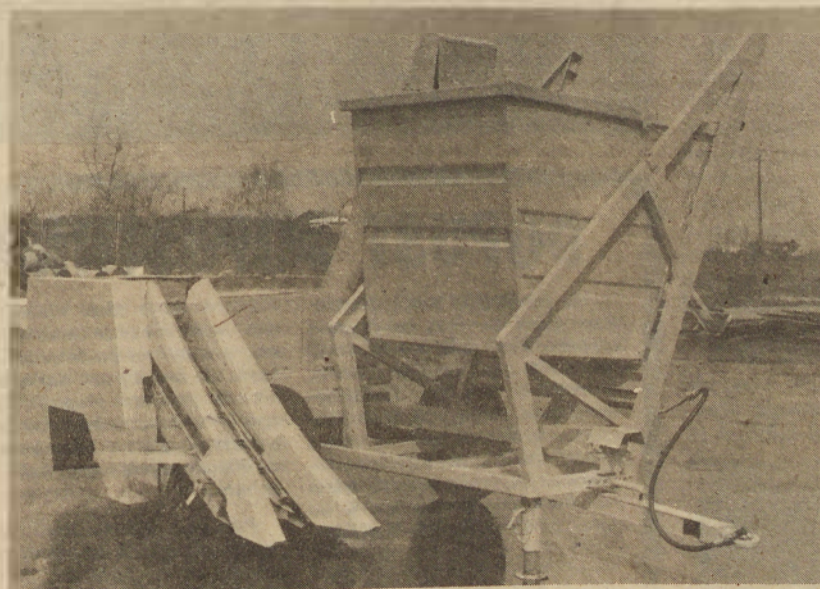

SOVR Auto Hrvatska

PROIZVODNJA · TRGOVINA · SERVIS

Novakova bb, tel.: 042/812-611, 812-671

KMETIJSKI STROJI, KI JIH LAHKO DOBITE LE V AVTOHIŠI V ČAKOVCU

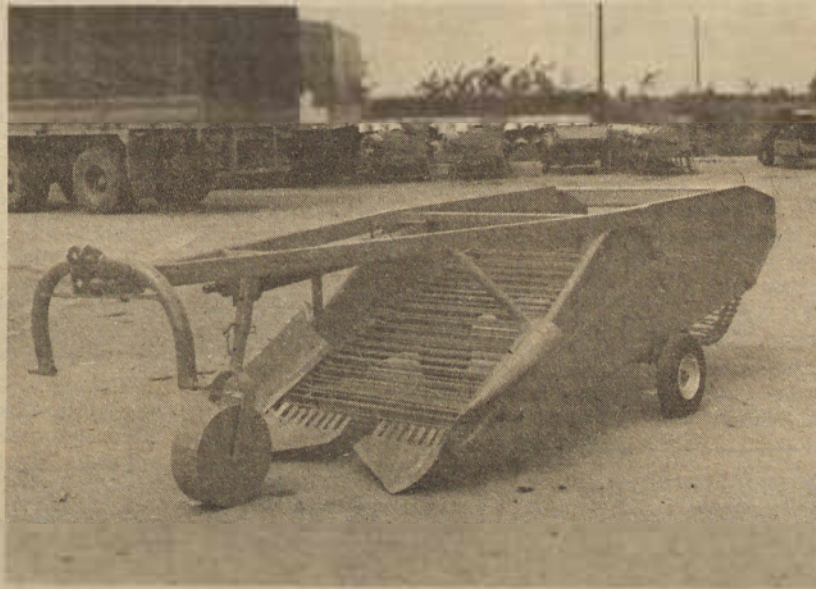

ENOVRSNI KOMBAJN ZA POBIRANJE KORUZE AKB-1

AKB-1 je sestavljen iz naslednjih enot: podvozja, enote za pobiranje koruze, transporterja, sekalnice, luščilca in koša za polnjenje.

Tehnični podatki:
dolžina
širina
višina
teža
prostornina koša za polnjenje
max. višina dviganja koša
medkolesna razdalja
delovno število obratov
delovna hitrost
potrebna vlečna moč traktorja

4.100 mm
2.525 mm
2.680 mm
1.300 kg
1,5 kub. m
2,5 m
1.300 mm
540 min-1
2-6 km/h
nad 18 kW

DVOVRSTNI POBIRALEC KROMPIRJA AK-125

Namenjen je za istočasno pobiranje in stresanje krompirja iz dveh vrst v lahkih in srednjetežkih terenih. Pobiralec odkopava krompir, s stresanjem ga očisti in ga pušča za sabo po površini zemlje v širini približno 80 cm brez vodil ali 40 cm z vodili, ki se montirajo na zadnjem delu stroja.

Tehnični podatki:
širina
delovna hitrost
transportna hitrost
zmogljivost pobiranja
širina koloteka
teža stroja

125 cm
4-8 km/h
12 km/h
0,3 - 0,6 ha/h
154 cm
850 kg

Pobiralec AK-125 se lahko priključi na traktorski pogon, moči 19 kW ali več, preko kardanske gredi.

Proizvodni program

- agregat za siliranje koruze, zmogljivosti od 20 do 25 ton na uro. Možnost transporta do 20 metrov v višino,
- dozator agregata za siliranje koruze v zrnu ali storžu DK-25,
- luščilci vlažnih ali suhih koruznih storžev, zmogljivosti 3, 10, 20 ton na uro, KK-3, KK-10, KK-25,
- puhalnik za seno ZTS „MURA“,
- dvoredni sadilec krompirja M-83,
- linija za siliranje SILAK-25 (agregat, dozator, prikolica-mešalica, transportni cevovod in silos),
- varnostne traktorske kabine za traktorje IMT 539, URSUS C-335, TORPEDO 4506.

Vse opisane kmetijske proizvode lahko kupite s posebnim sejmiskim popustom do 20 %, na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni od 17. do 26. avgusta 1984, ali pa direktno v tovarni AVTO-KUĆA ČAKOVEC. Vse potrebne informacije tudi po telefonu 042/812-671.

OBIŠČITE NAS NA RAZSTAVNEM PROSTORU AVTOHRVATSKE — AVTOHIŠE ČAKOVEC!

Pridelovalci in tihotapci

Zemljepisni predeli, ki se razprostirajo v višavju Burme, Laosa in Tajske, so dobili nenavaden pridevek — Zlati trikotnik. To eksotično ime zbujajo zelo različne miselne zveze, za poznavalca je to pravi peklen, kjer vlada brez zakonje oziroma deli pravico smodnik, za kriminalista, ki se je specializiral proti trgovini z mamili, pa pomeni srčiko trgovine z opijem in heroinom, za uživalca mamil pa sanjski svet, iz katerega prihaja blaženost. Zlati trikotnik je hkrati posebno vojno področje, kjer se bje ostra in neusmiljena bitka med oboroženimi bandami tihotapcev mamil in borci proti temu sodobnemu zlu.

Iz Zlatega trikotnika prihaja petina vsega heroina, ki ga prevzame ameriško tržišče. To pomeni, da se je proizvodnja mamil v zadnjih treh letih povečala kar za dvakrat. Letni pridelek opija iz visokogorja Burme, skrite

predelovalnice mamil, delajo v heroin, ki potem na mulah, konjičkih, hrbtih nosačev pride do sodobnih cest, od koder gre pot naravnost v razviti Zahod. Ameriko in Evropo. Samo letos so v Tajski zasegli 600 kilogramov heroina, kar predstavlja veliko vrednost na tržišču mamil, pa vendar je to le vršiček ledene gore. Najmanj 50 kilogramov visoko kvalitnega heroina pride vsak teden iz tajnih predelovalnic na tržišče, čeprav je kontrola vse močnejša in se vlade držav, na območju katerih leži Zlati trikotnik, prizadevajo, da bi nečedno trgovino zatrle. Toda povpraševanje je zaradi vojne na Bližnjem Vzhodu večje, dobiček zagotovljen.

Na eni strani je želja razvitih držav, ki se otepajo s problemi narkomanije, da bi proizvodnjo uničili in kmetje prepričali, da bi nehali gojiti mak, na drugi strani pa so isti

ekonomski računi kmetov na območju Zlatega trikotnika, ki jim gojenje maka in pridelovanje opija prinaša zanesljiv vsakoleten zaslužek. Pridelovalci mamil in trgovci z mamili jih oskrbe z zaščitnimi sredstvi, gnojili in ves pridelek odkupijo z gotovino. Vsega tega jim drugi ne nudijo. OZN in organizacije iz ZDA se trudijo, da bi kmete kako preusmerili h gojenju drugih poljščin, a jim ne morejo nuditi takšne gotovosti kot kriminalci in bande. Vozel je tako zadržan do konca.

Ne nazadnje pa vojna proti mamilom vpleta Američane, ki imajo težave zaradi domačih narkomanov, v poseganja v tuje dežele, kjer surovine za mamila pridelujejo, to pa prej ali slej pomeni tudi politične zaplete. Vprašanje je, ali lahko dobijo vojno proti mamilom na tujih tleh, če temu zlu na domačih, kjer so končno le gospodarji, niso kos.

Prizanesljivost

— Delikti, prekrški takšne in druge sorte... Nekaj ste jih priznali, zdaj pa se bova s kolegom pogovorila še z vašo materjo.
— Zakaj pa nista začela tam? Ona bi vama povedala vse in morda še kaj več...

Se ena panda

V Eskilstuni, 130 kilometrov zahodno od Stockholma, se je rodil medvedek vrste panda. Kot je znano, so to zelo priske živali, ki pa jim grozi iztrebljenje. Zato je panda postala simbol svetovne organizacije za varstvo narave. Mali nadebudnež se lepo razvija, imena pa še nima.

Legionarska bolezen

Italijansko pokrajino Marche, zlasti Pesaro, je zadel strah. V nekaj dneh je umrlo troje ljudi (baje so bili vsi trije blizu kanala Mazzocco), trideset pa jih je pod najstrožjim zdravniškim nadzorstvom v bolnišnici Riminija. Pesaro in Ancone. Stokovnjaki še ugibajo, večina pa že meni, da gre za epidemijo legionarske bolezni ali legionarskega vnetja pljuč. Virus napade človeka skozi dihala, pljuča, potem pa še jetra in slinavko, povzroča visoko vročino in nazadnje smrt, če bolnik ne dobi pravočasno pravih antibiotikov. Zdravstvene službe zatrjujejo, da so za zdaj epidemijo omejili na občino San Leo pri Pesaru.

Seveda zdaj nihče niti ne pomisli, da bi si šel ogledovat znameniti Cagliostro grad na enem od gričev, ki obkrožajo omenjeno občino. Grad obišče letno v povprečju pol milijona letoviščarjev, letos pa jih zagotovo ne bo. Uvedli so izredno stanje in oblast si prizadeva preprečiti paniko med ljudmi.

Za legionarsko bolezen se je prvič slišalo leta 1976 v Philadelphiji, ko je na kongresu Združenja ameriških vojnih veteranov (American Legion) v nekaj urah umrlo trideset ljudi, okoli 200 pa so jih odpeljali v bolnišnice. Ko se pojavijo prva znamenja bolezni, je že zelo pozno in je treba takoj v bolnišnico.

Diagnozo je težko postaviti. Ameriški znanstveniki so potrebovali dve leti, da so osamili virus, ki je pokosil vietnamske veterane. Odtlej so v svetu zabeležili več kot 4.000 primerov. Zdravniki v Pesaru opozarjajo prebivalce na prva znamenja bolezni: visoko vročino z glavobolom, bolečine v mišicah, prsih in želodcu in suh kašelj.

Mišja populacijska bomba

Pred dvema letoma je avstralske farmarje pestila huda suša, lani so jim enake preglavice povzročala strahovita neurja in poplave, letos pa se je nanje spravila še ena nadloga — miši. Na milijone teh glodalcev je poselilo plodni pas Avstralije in pospravilo v svoje trebuhe 80 odst. zimskih posevkov pšenice, sončnic in soje.

Nadloga se je začela pred štirimi meseci kot posledica

lanskih poplav. Neurja so prisilila mnoge farmerje, da so na poljih pustili poškodovane pridelke, ker pač zanje niso bili več uporabni, za miši pa.

Naenkrat so imele pravo obilje in veselo so se začele razmnoževati. Mišja populacijska bomba je počila.

Niso mačje solze, kadar se miši razmnožujejo, kot jim je narava dala. En sam parček ustvari v pol leta petstorepo

družino, nato pa gredo stvari strahotno hitro naprej.

Armade miši so začele preplavljati avtoceste, ko so ponoči iskale hrane, povzročile so prometne nesreče, nekajkrat onemogočile varen pristank letal na letališčih, povzročile so nekaj požarov, ko so razgrizle električne napeljave. In še več, vdirati so začele v hladilnike, pečice, shrambe, stanovanja. Avstralski poročajo o primerih, ko so vdrlje v postelje. Neka gospodinja se je zbudila in opazila, da miška spleta gnezdo v njenih laseh. Marsikatera gospodinja je v peči hkrati s pecivom spekla še miš, ki se je vrinila k hrani. Otroci so se preplašeni prebujali, ker so jim ponoči preko obraza letale miši. Zares neprijetna nadloga.

Kako jo zatreti? Na tone strupa so razstrosili, vendar niso dosegli želenega učinka, zato so ponekod kmetje in drugi prebivalci segli po okoliševih nevarnih strupih. Nekateri pa so priklicali na dan stara domača sredstva, kot so mišnice, voda in ogenj. Poskušali so celo s hrupom stereo naprav.

Neki farmar se je domislil izvirne, a nič poceni rešitve. Skedenj je prekril s plastično folijo, nato pa spustil vanj solzilni plin. Stvar je delovala zelo učinkovito: iz skedenja je odpeljal preko 40 tisoč crknjenih miši.

Zaenkrat se je mišja nadloga umirila. V Avstraliji se je namreč začela zima. Kaj bo spomladi (pri nas jeseni), bomo pa še slišali.

Letošnja moda so menda tudi mrežaste majice — pisane in prepleten zračne, reklamita pa jih — kdo neki drugi — kot Samantha Fox, ki smo jo objavili v prejšnji številki. Verjetno zagrebelemu Vesniku, če pa boste verjeli tudi vi, priporočamo.

Na Veneri vulkani

Čeprav nosi Zemljin najbližji planet Venera ime po rimski boginji lepote in ljubezni, je to hudo neprijazen in trdsvet speklensko vročino na površju in z gostim plaščem strupenih plinov in oblakov. Kljub temu, da je planet tako zakrinkan, so znanstveniki prodrli do mnogih njegovih skrivnosti, pred kratkim pa so celo dodali novo spoznanje, ki kaže na dodatno podobnost Venere z Zemljo. Planeta sta približno enako velika, imata v astronomskih merilih približno enako oddaljenost od Sonca, skoraj enako gostoto in po novem sta oba tudi vulkansko aktivna.

Analiza podatkov, ki so jih na Zemljo posredovale ameriške avtomatske sonde, je pokazala, da so se v gostem

Venerinem ozračju dogodile nekatere spremembe, iz katerih je mogoče sklepati, da je na površju pred petimi leti izbruhnil velik vulkan. Meritve žveplovega dvokisa v ozračju Venere, opaženo bliskanje na določenem površju in radar-ski posnetki, vse to daje zanesljive podatke o nedavnem vulkanskem izbruhu.

VARNOSTNIŠKA

— Kajer grdi, že pred sedmimi leti sem te pošteno opral, ko si za kljuko pustil listek: „Mati, jaz sem šel k maši. Ključ je v stropi“.
— In kaj je zdaj naroba?
— Nobenega listka ni bilo, stopo pa je nekdo ukra-del.

MATI NARAVA

— Tovariš Klokac, s kolegom sva preverila. Na skednju imate na kubi-ke meter dolgega lesa, gozda pa sploh nimate.
— Ozod, to naju zanima?
— Brez besed sam. Pridita jutri. Takrat bo skedenj prazen in urejen...

DOPUST DOPUSTNIKU

Vi, prijateljski moji, pravzaprav sploh ne veste, kaj je pravi dopust. Vem, zdaj boste skočili in v en glas zavpili: „Vemo, vemo!“ in bi k temu še kaj dodali, toda, samo počasi: tisti vaš dopust gremo na plažo, gremo s plaže, sploh ni dopust! Je mazohistično mučenje svojega telesa za drage denarce. In zdaj se bo zanesljivo našel nekdo in dejal:

„Poglejte modrijana, on je tisti, ki nam bo pamet solil, nam, ki smo kot martinčki uživali naše ljubo rumeno sonce in poslušali bujanje valov, ki so pršli slano vodico po naših čokoladnorjavih telesih, od znotraj prepojenih s travarico in hladnim pivom. O, ravno on, res smešno!“

Tako bi mi nekdo ugovarjal in bi se še naprej razneževal ob spominu na tri družinske sprehode do bližnjega hotela, kjer je vsak večer na terasi igrala zlatoploščasta skupina amaterjev, ki o ničemer ni imela pojma, še najmanj pa o glashi, kar je čista resnica, saj je ni poslušal nihče, razen peščice otrok, ki je letala po plevišču in uživala svobodo poletnega večera, medtem ko so očki in mame razmišljali ob rdečem vinu o tem, koliko bi nočjo prihranili, če bi ostali doma v sindikalnem domu ali šotoru.

No, kako je zdaj? Vidim, vidim, malce ste se že zamislili, sam, priznali mi pa še vedno ne boste, da imam prav. Saj ni treba, že pridemo skupaj. Vašo zgodbo z dopusta bom kar sam nadaljeval, da ne boste mislili, da nimam pojma o tem, kako ste se imeli.

Popoldne, ker ste imeli slabo vreme, ste bili (in to trikrat med dopustom) v bližnjem mestu. Blodili ste po ozkih uličicah, gledali v izložbe, nad katerimi je pisalo filigran, in utrujeni iskali primeren kraj, kjer bi se usedli ob vrčku piva, vendar so bile vse mize zasedene, čeprav je za večino miz sedel le kakšen dolgočasen parček ali vsega naveličan domačin. Ko ste tako taval po razbeljenih kamnitih ulicah s fotoaparatom prek desnega ramena na levem boku, ste našli na muzeji ali galeriji in jo mahnil noter: 1. ker vstopnina ni bila predraga in 2. ker boste lahko doma povedali, da ste dali na dopustu tudi nekaj na kulturo in ne samo na sonce in morje. Ne boste pa priznali, da ste v tem času otroka udarili po glavi, zaradi česar ste se sprli z ženo, ki dobro ve, da se otroci ne tepejo po glavi ampak po riti, kljub temu da je tudi njeni roki otrokova glava bližje kot zadnjica.

MAJHNA USLUGA

— Miško, lepo prosim, za pol ure mi posodite sešalec za prah. Res, samo za pol ure?
— Naj bo, samo onega, ki sem vam ga posodil pred dvema leti, pa bi mi že lahko vrnili!
— Saj bi ga, vendar... posodil sem ga sosedu, zgoraj je motorček in... vrgel ga je v smetnjak. Takšne sosedu imamo...

POPEVKARJI KVARIJO LJUDI

„Prijetna glasba, glas ki te pritegne — Uzmi sve što ti život pruža. Res nekaj nepozabnega. Še štiri mesece sem globoko razmišljal o tem.“
— Ponoči?
— Kakor se vzama. Zapri so me zaradi tiste prekleto pesmi...

Največja arheološka najdba tega stoletja je prav gotovo 8 tisoč vojakov, ki so jih iz terakote naredili pred 2200 leti, da bi varovali grob prvega cesarja kitajske dinastije Qin. Nad izkopaninami v kitajskem Xianu so naredili halo, dolgo 230, široko 72 in visoko 72 metrov. Na sliki del odkopanih vojakov.

iz sveta medicine

Ne samo, da zobje oblikujejo obrazni del glave, ki je pri brezobnem starcu dokaj drugačen, tudi na lepotni videz obraza vplivajo zelo močno. Zelo pravilni in lepi zobje napravijo obraz vpadljiv že na prvi pogled, zanemarjeni napak raščeni pa včasih nudijo prav odurno sliko. Napak raščeni zobje se čisto povezujejo z duševno zaostalostjo, prav tako pa na zobeh zapušča trajno sled nepravilnosti v presnovi, na primer pomanjkanje vitamina D, dalj časa trajajoče jemanje nekaterih zdravil in podobno.

Dolgi, zelo ozki zobje so znak šibkosti in boječnosti, še posebej, če so zelo beli in biservinasti.

Kratki močni zobje so značilni za energične osebnosti, ki se znajo uveljaviti, ki so sem in tja tudi brezobzirne, vendar jim dobro

KAJ ODKRIVAJO ZOBJE

zdravje pomaga v njihovi podjetnosti, še posebej, če so njihovi zobje slonovinate barve, se pravi, imajo rahlo rumenkast nadih.

Veliki prednji zobje v gornji čeljusti, ki nadvladujejo sosednje zobe, so znak velike občutljivosti za fine, nakazujejo literarno, umetniško in sploh izrazno nadarjenost, včasih pa tudi zasanjanost.

Če je gornja čeljust bolj koničasta, spodnja pa okrogla, tedaj pride do tega, da gornji zobje štrlijo prek spodnjih. Taki zobje dajo sumiti na osebo, ki se v mnogih situacijah ne počuti vase gotovo, ki je potuhnjena, zvita in tudi maščevalna.

Prek mere razvita spodnja čeljust povzroča, da spodnji zobje segajo prek gornjih. Take zobe imajo češče ljudje z dokajšnjo samozavestjo, ki pa znajo biti preveč sebični, brezobzirni ter se potezujejo ne le za prave, ampak

tudi namišljene pravice.

Majhni beli zobje, še posebej, če so raščeni tesno eden zraven drugega, so znak nenavadne življenjske moči. Njihovi lastniki prestanejo napore in hude bolezni, spričo katerih bi drugi podlegli. Pač pa karakterologi ljudem z zobmi, ki so podobni riževemu zrnju, pripisujejo nagnjenost k sovraštvu, trdovratni zamerljivosti.

Ozki podočniki, ki se segajo nekoliko iz vrste ter so daljši od sosednjega zob, so skoraj vedno znak ljudi, ki se nagibajo k opozicionalnosti, ki dobro pazijo na svoje interese, ki radi izživajo nepotrebne pripetljaje, ki so ljubosumni in maščevalni.

Široki podočniki, ki se trikotno ostrijo, so znak zaupljivosti, zanesljivosti, zvestobe in prijaznosti.

Neenakomerno razporejeni zobje, na primer skupaj stisnjeni kočniki ob redkih prednjih zobeh

so znak neenakomerne nadarjenosti, posamezne sposobnosti utednejo biti izrazite, druge celo podpoprečne.

V splošnem pa so lepi beli zobje zanesljiv znak dobrega zdravlja. Najbolj zanesljiv znak tega je slonokoščena barva zob. Rumenkaste zobe poleg kajenja napravijo lahko tudi težave z žolčem in prebavne težave nasploh.

Biservinasti zobje so radi krhki, naznačujejo nagnjenost k tuberkulozi ter boleznim, katerih povod je slabokrvnost. Rjavkasti zobje so seveda resno opozorilo, da z daviljem mariskaj ni v redu. Imajo jih dostikrat ljudje, ki nagibajo k slabostim.

Škripajo in škrtajo z zobmi predvsem hudo nervozne osebe. Pri otrocih smemo ob škrtavih zobeh posumiti na glistavost. Nervozni ljudje so nagnjeni tudi k nevrotičnemu zobobolu, ki ob pritisku na zob ponehuje.

naredi sam

MEHKO IN TRDO SPAJKANJE

Spajkanje je izvrsten način za spajkanje kovin med seboj. V ta namen vzamemo posebne vrste zlitino, jo stalimo in pustimo steči med oba dela, ki ju vezemo. Ko je spajka stisnjena, ustvari trdno in trajno zvezo.

Zveze, ki niso izpostavljene veliki obremenitvi ali vročini, lahko spajkamo pri temperaturi okoli 190 do 240 stopinj Celzija. To imenujemo mehko spajkanje. Po drugem načinu, imenujemo ga trdo spajkanje, nastanejo zveze, ki lahko prenašajo večje obremenitve in višje temperature. Za to potrebujemo plinski spajkalnik za 600 do 900 stopinj Celzija. Vse vrste jekel, medenine, bron, baker in cink lahko spajkamo na oba načina; če so obdelovalci veliki in izpostavljeni obremenitvam, je boljše, če jih spajkamo trdo. Pri cinku, svincu in kositrju zaradi nevarnosti natalitve ne smemo delati s plinskim spajkalnikom. Pri svincu moramo biti celo s spajkalom previdni; za talilo uporabimo stearin ali goveji loj. Kovano železo in nikljeve zlitine moramo vedno trdo spajkati ali variti. Na prodaj so ne predragi električni varilni aparati za amaterje.

Za oba načina spajkanja so potrebne spajke iz posebnih vrst zlitin in kemikalije kot talila, ki ploskvi, ki ju povezujemo, naredijo kovinsko čisti in omogočijo spajki, da dobro teče. Izbira je odvisna od vrste kovine in postopka.

Aluminija, litega železa in kaljevin jekel ni mogoče spajkati ali pa samo po posebnem postopku.

Mehko spajkanje. Mehka spajka, zlitina kositra in svinca, je na prodaj v obliki palic ali žice. Pri spajkalni žici je talilo že vloženo

kot njen stržen. Tako prirejena žica je zlasti priporočljiva pri natančnih in zahtevnih spajkanjih.

Vročino, ki jo potrebujemo za mehko spajkanje, daje samo spajkalo. Preprosto bakreno spajkalo razgrejemo v plamenu, vendar se hitro ohladi. Lažje in hitreje delamo z električnim spajkalom. Najbolje pa gre s plinskim spajkalnikom na patrono ali kartušo, s katero lahko delamo tudi čisto brez spajkala in lahko z njo vnaprej ogrejemo velike obdelovance. Za amaterje ponujajo v trgovinah cene aparate, ki so primerni za najrazličnejša spajkanja. Pri kupovanju spajkala moramo paziti, da bo velikost spajkalne konice usklajena z vrsto dela. Za daljše spajkane šive so najboljše kladivasta spajkala. Pri plinskih in električnih spajkalih so konice zamenljive.

Trdo spajkanje. Trdo spajkamo s srebrovo spajko, zlitino srebra, bakra in cinka. Druga trda spajka pa je samo iz bakra in cinka. Talilo za obe zlitini je boraks; na voljo je v obliki praška in paste. Pri trdem spajkanju moramo obdelovance s spajkalnim gorilnikom na plin najprej ogreti na posebno visoko temperaturo. Mesto za spajkanje s pilo ali brusnim papirjem obdelamo do čiste kovine, nato namažemo z boraksom v obliki praška ali paste. Oba dela predmetov, ki ju spajkamo, stisnemo skupaj in s plinskim spajkalnikom segrejemo do rdečega žara, nato pa s palico trde spajke potegnemo po žaru. Pustimo, da se spajkano mesto ohladi, nato pa talilo z mlačno vodo temeljito speremo in spoj zgladimo z gladilno pilo.

recept za vas

Ocvirkove pogačice

Sestavine: 40 dekagramov krušne moke, 15 dekagramov zmletih ocvirkov, 2 jajci, 2 dekagrama kvasa, nekaj žlic belega vina, sol.

Prilava: najprej pripravimo kvas: zdrobljen kvas pomešamo z 2 žlicama mlačne vode, 2 žlicama moka in ščepec sladkorja. Moko posolimo in premešamo. Dodamo ocvirke, stepena jajca, toliko vina po žlicah, da dobimo pravilno gostoto za valjanje testa, in vzhajamo kvas. Ugnemo voljno testo in ga damo na toplo, da vzhaja. Vzhajano testo zvrnemo na desko, potresemo z moko in ga razvaljamo za prst na debelo. Razvaljano testo izrežujemo z obodom za krofe ali s kozarcem. Tako oblikovane pogačice polagamo v primerni razdalji na pekač, počakamo, da se enkrat vzhajajo, in jih spečemo.

POLETJE — ČAS OBISKOV

Pijače — rajši malo, pa dobro

Različne pijače serviramo pri različnih temperaturah. Ta je navedena pri posameznih pijačah v geslih o vinu in žganju. Tudi navade in okusi ljudi so različni. Tako na primer pravijo nekateri poznavalci viskija, da je škotski viski najboljši pri sobni temperaturi, razredčen ali zelo malo razredčen z navadno vodo. To so, kajpak, posebnosti, do katerih se je po izkušnjah dokopal vsakdo sam.

Pijače hranimo v hladnem, temnem in zatišnem prostoru. Najprimernejši je miren kot v hladni kleti, čeprav je v sodobnih stanovanjih tak kotiček težko najti, kaj šele pravo klet. V hladilniku hranimo samo žganja, ki jih serviramo ledena, kakor na primer vodko in žitna žganja.

Pijače ne natakamo nikoli „čez roko“, s palcem obrnjenim navzgor, temveč držimo steklenico tako, da počiva na palcu. Kaplje iz steklenice preprečimo s kratkim zasukom steklenice v desno, potem ko nehmo točiti.

Poln kozarec nikakor ni znamenje gostoljubja, marveč nevednosti. Vino natakamo do dve tretjini, največ do tretje četrtine kozarca, saj potrebuje v kozarcu še prostor, da razvije svoj cvet, da zadehti.

Kozarce polni gostitelj, razen kadar se zbero dobri prijatelji in

kadar je izrecno rečeno, da si vsakdo doliva sam. Sicer pusti gost steklenico na miru, gostitelj pa skrbi, da je kozarec primerno poln. Dolivamo samo v prazne ali skoraj izpraznjene kozarce. Kozarec, v katerem je še polovica nalite pijače, pustimo pri miru.

Kadar kdo ne želi več piti, preprosto reče hvala in gostitelj mu ne nalije več. Gostitelj, ki gošta pretirano sili s pijačo, ga spravi v zadrego, če mu je nerodno pustiti poln kozarec.

Kadar gosti ženska in ni moža v hiši, lahko naprosi gosta, da odpre steklenico. Tudi natak je lahko v takem primeru moški gost, če ga gostiteljica za to naprosi. Odpiranje steklenic pa je praviloma zmeraj moško opravilo.

Lepo bi bilo, če bi se vsi, ki komu ponudijo pijačo, držali pravila, da je mnogo bolj zaželeno kakovost kot količina. Dva kozarca dobrega vina sta vredna več kot liter slabega.

Pa še beseda dve o mineralni vodi in sokovih. Tako kisló vodo kot sokove serviramo zmerom dobro ohlajene v visokih kozarcih. V hudi poletni vročini ali kadar voda ali sok nista bila hlajena v hladilniku, damo v kozarec kos ledu. Pri gostih sokovih je treba, kadar je v njih led, servirati žličko, da sok lahko premešamo.

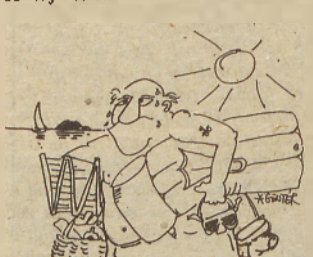
TUDI TAKO

— Tovarš, s prilomkom je vse v redu, le ime me moti. Kaj je s tem? Rekli ste, da ste Vlado, v osebni izkaznici pa je napisano ALADAR.

— To pa je zaradi inkasantov in dvojezičnosti.

ANTIDOPUST

Otrok je dobil svojo normalno vsakodnevno porcijo zaradi tega, ker so mu nekaj sekund potem, ko ste drago plačali tri kepice sladoleza, te kepice padle na tla in se začele topiti, ne meneč se za vas, ki ste razmišljali, če bi se dalo od te sladke ledene gmočice še kaj rešiti.

Končno ste našli prosto mizo. Bilo je kot na razglednici ali še lepše. Pod širokim dežnikom, nedaleč v stran od pomola, kjer so bile privezane jahte, ste se usedli in v tistem trenutku, to moram priznati, so vam iz glave izpuhteli vsi problemi sveta, kot se reče, pustili ste mozek na pašo. Vendar samo za nekaj trenutkov, kajti vaše oči in misli je od vitke gazele, ki se je smukala okrog debelušnega gosпода na jahti, priklenilo za mizo ženinó vprašanje, če misli natakari priti ali ne. Kljub temu,

Dodo

zanimalo vas bo

JAJCA V PREHRANI

Sprememba življenjskih razmer zahteva tudi spremembo v prehrani. Možgani in živčevje zahtevajo drugačno hrano kot mišice: manj maščob in ogljikovih hidratov, več pa beljakovin, vitaminov in mineralov. V zadnjih desetletjih se je življenje namreč bistveno spremenilo. Stroji v veliki meri opravljajo delo, ki ga je prej človek. Tako se telesno delo vedno bolj umika umskemu.

Zahtevi po drugačni prehrani v veliki meri ustrezajo prav jajca. Iz prehrabeno-fiziološkega stališča so jajca pomembna zato, ker vsebujejo v velikih količinah snovi, ki so nujno potrebne za zdravo življenje. Vsebujejo manj ogljikovih hidratov in maščob, več pa beljakovin. Jajca vsebujejo skoraj vse visoko vredne hranilne snovi, minerale in vitamine v lahko sprejemljivi obliki. Človeški organizem lahko izkoristi iz jajca 97 odstotkov maščob, 98 odstotkov ogljikovih hidratov in 76 odstotkov mineralnih snovi. Jajčna maščoba vsebuje veliko fosfolipidov, ki so pomembne sestavine živčnega tkiva in možganov. Polovica ogljikovih hidratov nastopa v obliki grozdnega sladkorja (glukoza), ki je lahko prebavljiv, polovica pa v vezani obliki polisaharidov. Če zaužijemo na dan le eno jajce (58 gramov težko), zadostimo s tem že do 9 odstotkov potreb po beljakovinah, do 9 odstotkov potreb po maščobah in le 4 odstotke po energiji, kar je zelo pomembno. Eno jajce vsebuje 15 odstotkov dnevnih potreb po fosforju in 10 odstotkov potreb po železu. Maščoba, fosfor in vitamini so predvsem v rumenjaku. Močnejše obarvani rumenjaki nimajo več vitaminov.

Tudi barvna lupine nima nikakršnega vpliva na hranilno vrednost jajca. Razumljivo je, da imajo jajca visoko hranilno vrednost le, če so sveža in kakovostna. Pogosto opažamo odpor do jajc iz farmske proizvodnje. Vsa jajca, ki prihajajo iz farm, so predhodno pregledana. Izključena je možnost, da bi kupci dobili stara, pokvarjena ali drugače poškodovana jajca. V naši državi je dodajanje hormonskih preparatov prepovedano, delo z antibiotiki pa je v rokah in pod nadzorstvom veterinarske službe. Tako je zloraba izključena in bojazen, da bi bila jajca iz farmske proizvodnje manj vredna, popolnoma neutemeljena. Potrebno pa je opozoriti tudi na zmotno mnenje glede jajc. Mnogi kupci verjamejo, da so debeljša, t. j. težja jajca, tudi najboljše. Teža jajc je odvisna od starosti kokoši. Drobna in srednja jajca so lahko prav tako kakovostna kot debela. Mnenje, da so jajca z obarvanim rumenjakom bolj hranilna, je prav tako napačno. Rumenkova barva je odvisna od krme, ki jo kokoši jedo. Kokoši, ki se pasejo na posej, imajo bolj obarvane rumenjake kot tiste v zaprti reji. To razliko opazimo zlasti spomladi in v zgodnjem poletju. Barva ne vpliva na hranilno vrednost, je pa zaželeno posebno pri pripravljanju različnega peciva. Tudi barva lupine ne vpliva na notranjo kakovost. Poznamo kokoške pasme, ki nesejo jajca z belo lupino, druge pa s svetlo oziroma temno rjavo barvo. Mnenje, da imajo jajca z rjavo lupino intenzivno obarvane rumenjake in da so sicer bolj kakovostna, ne drži. Notranja kakovost je bolj odvisna od prehrane kokoši in od starosti jajc.

Ste zvedeli veliko novega?

MMS

NA KRATKO

— Tole parkiranje na nedovoljenem mestu bo pa nekaj stalo. Vozniško in prometno, prosim!
— Oprostite. Vozniško so mi vaši „kolegi“ vzeli pred tremi meseci, kdo pa je lastnik tega avtomobila in kje ima prometno, tega pa res ne vem...

SKORAJ PRIJATELJSKO

— Z Gorenjske smo. Všeč so nam ti hriboviti kraji in še se bomo vrnili. Gobe, gobe... to je nekaj. A mislite, da so tele užitne?
— Lahko se prepričate sami, vendar vam ne bi priporočal.
— Zakaj?
— Prej ste omenili, da so vam naši gorčki kraji všeč in, da se boste še vrnili...

sestavil	gospo-	oblika	slag	kazenski	slavina	siromak	rimski
Marko	darnost	japonske		strel v	pesem,		cesar
Napast		slike na		nogometu	hvalnica		
		svitku					
izvoz							
šolski							
oder							
oporilce							
ZDA v							
Pacifiku							
hrvaška							
igralka							
Erzšnik							
težak							
italijan-							
ski							
kamion							
slovenski							
pisatelj							
in preva-							
jalec							
nemška							
književ-							
nica							
Seidel							
plačilo							
za							
prevoz							
s čolnom							
avtomob-							
ilska							
oznaka							
Norveške							
podredni							
veznik							
slonov							
čekan							
pritok							
Volge							
železna							
spona							
majhna							
časovna							
enota							
elek-							
trična							
cestna							
železnica							

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE — Vodoravno: zlatnik, Gabrovo, Onassis, deka, ce, on, tram, Vis, uš, interes, Nair, rt, A, krofi, rja, mel, kolhozi, anortit.

MERX

SOZD KMETIJSTVA, PREHRAMBENE INDUSTRIJE, TRGOVINE, GOSTINSTVA IN TURIZMA CELJE

V SOZD MERX je združenih 20 delovnih organizacij z 39 TOZD in deluje na območju 25 občin. Delo združuje preko 6000 delavcev in okoli 4000 kmetov kooperantov.

SOZD MERX sestavljajo naslednje delovne organizacije:

- AVTO CELJE
- AVTOTEHNIKA CELJE
- BLAGOVNI CENTER CELJE
- DRAVINJSKI DOM SLOVENSKE KONJICE
- ZDRAVILIŠČE DOBRNA
- GOSTINSKO PODJETJE CELJE
- HOTELI—GOSTINSTVO CELJE
- KMETIJSKA ZADRUGA CELJE
- KMETIJSKA ZADRUGA LAŠKO
- KMETIJSKA ZADRUGA SLOVENSKE KONJICE
- KMETIJSKI KOMBINAT ŠENTJUR
- KOŠENJAK DRAVOGRAD
- MLINSKOPREDELOVALNA INDUSTRIJA CELJE
- MODA CELJE
- POTROŠNIK CELJE
- REKLAMA CELJE
- SAVINJA MOZIRJE
- TEKO CELJE
- TKANINA CELJE
- TURIST NAZARJE

Osnovni koncept delovanja SOZD MERX temelji na branžnem principu, tako da je SOZD organiziran po naslednjih dejavnostih:

KMETIJSTVO IN PREDELOVALNA INDUSTRIJA

- proizvodnja sadja in zelenjave,
- proizvodnja mleka, jajc,
- proizvodnja vina,
- živinoreja, perutninarstvo, kunčereja
- klanje živine, predelava mesa
- mletje žitaric,

- proizvodnja kruha, peciva in slaščic,
- prženje kave, embalaranje živil

Kmetijstvo je prevzelo odgovorne razvojne obveze v srednjeročnem razdobju, predvsem za preskrbo večjih količin hrane, kakor tudi povečanje izvoza. Primarna kmetijska proizvodnja je organizirana na 41847 ha družbenega in zasebnega sektorja. Gozdovi obsegajo 45.631 ha. V letu 1982 je bilo proizvedeno 3.639 ton sadja in 225.000 litrov vina, 3.600 ton mesa, 1.500 ton mesnih izdelkov, 8,5 ton rib, 11.052.000 litrov mleka, 30 milijonov jajc ter drugih proizvodov. V srednjeročnem planu 1981 — 1985 so predvidena investicijska vlaganja za povečanje proizvodnje mesa, mleka, jajc, ter pridobivanje zemljišč za organizirano kmetijsko proizvodnjo.

Naložba v proizvodnjo kuncev, ki obsega lastne farme, farme v kooperaciji, klavnico in sušilnico kož, ki bo dosegla zmogljivost 500.000 kuncev letno, postopno do leta 1986.

Na področju mlinsko-predelovalne industrije načrtujejo investicijska vlaganja v gradnjo industrijske prehrane, lani pa so zgradili nove silose za pšenico. Z novimi ter 11 prejšnjimi pekarnami bodo do leta 1985 spekli 8.500 ton osnovnih vrst, 8.100 ton specialnih vrst kruha ter 1.700 ton peciva v lastni proizvodnji.

BLAGOVNI PROMET

- prodaja blaga široke porabe na veliko in malo vseh blagovnih skupin,
- transportne usluge,
- servisne usluge.

Dejavnost blagovnega prometa sestavljajo trgovina na veliko, trgovina na malo in transport. Trgovinska mreža 7 blagovnih hiš, 61 marketov in 205 prodajal pa se bo z novimi vlaganji do leta 1985 razširila še za pet novih blagovnic in 20 marketov. Za oskrbovanje maloprodajne mreže skrbijo pakirnice

sadja, zelenjave, začimb in drugih proizvodov, lastna pražarna kave ter kisarna.

GOSTINSTVO IN TURIZEM

- gostinske usluge
- turistična in zdraviliška dejavnost.

V dejavnosti gostinsko-turistične ponudbe ima SOZD MERX 10 hotelov različnih kategorij, 22 restavracij, 31 gostišč, 14 bifejev, 4 slaščičarn, 3 vinotočev ter druge manjše enote. S temi zmogljivostmi nudi SOZD 432 sob z 912 ležišči ter 5.837 sedeži, 800 delavcev v gostinsko-turistični dejavnosti je lani gostilo preko 30.000 gostov.

Posebej poudarjena je večstoletna zdraviliška tradicija Dobrne, ki je sedaj dopolnjena z modernim hotelom, kjer nudijo za zdravljenje ginekoloških, ortopedskih, revmatičnih in nevroloških bolezni ter rehabilitacijo športnih poškodb celo vrsto dodatnih terapevtskih možnosti, kot so: balneo, gimnastika, termoterapija, elektroterapija ter druge.

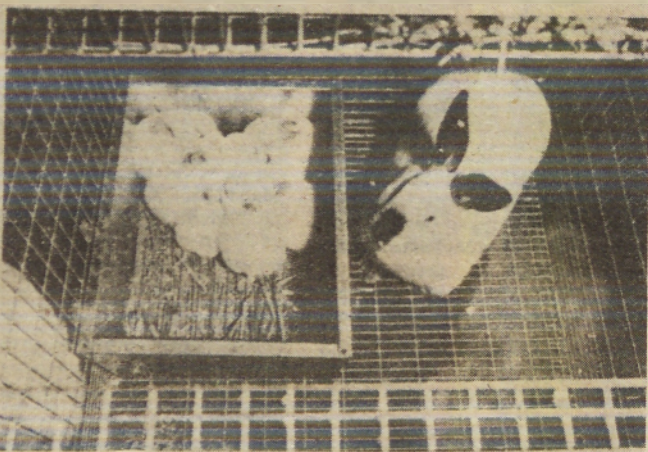
S sodelovanjem mariborskega in koroškega združenega dela je SOZD MERX ustanovil združenje za gradnjo turističnih objektov na območju zahodnega Pohorja Ribnica—Kope, kjer načrtujejo z gradnjo turistične vasi Ribnica, ureditev smučišč ter povečanje gostinskih zmogljivosti.

Prav tako pa se SOZD MERX aktivno vključuje v celovit razvoj turizma v Gornji Savinjski dolini.

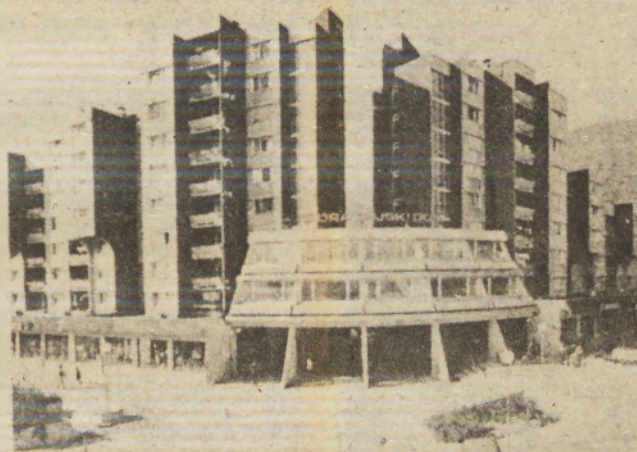
Obsežne naloge in skupni interesi različnih dejavnosti omogočajo maksimalno koordinacijo poslovnih funkcij na ravni SOZD. Zaradi tega je vodenje SOZD organizirano po načelu kolegijskega poslovnega organa. Za kakovostno opravljanje svoje funkcije je SOZD MERX organiziral interno banko, v DSSS pa sektor za marketing, AOP, sektor za razvoj in investicije, sektor za plan in analize ter druge službe.

Tako organizirani ocenjujemo, da bomo lahko izpolnili naloge, ki so dogovorjene v planskih izhodiščih za srednjeročno in dolgoročno obdobje.

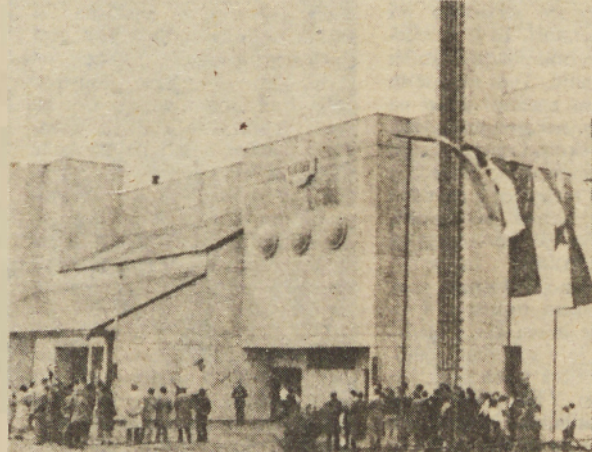
SOZD MERX je s svojimi delovnimi organizacijami nosilec preskrbe ter gostinstva v celjski regiji in širše. Pomembna pa je tudi udeležba na območju Koroške, Zasavja in Posavja. V srednjeročnem razvoju pa je SOZD MERX prevzel odgovorne razvojne obveze predvsem na področju oskrbe z večjimi količinami hrane kakor tudi povečanja izvoza.

Kunčja farma — DO Kmetijska zadruga Laško.

Blagovnica DO Dravinjski dom Slov. Konjice.

Pekarna Rogaška Slatina — DO Mlinskopredelovalna industrija Celje, SOZD MERX.

Peter Novak

OD BENETK DO ŠICILIJE

4

Niti moj fotografski objektiv ga ni vrzel iz globokega razmišljanja. Šele ko sem se od blizu zadržal koliko?, me je počasi porzedal in vprašal kam, iz njegovega odgovora sem razbral, da bi bil najrajši, če ga nihče ne bi ničesar spraševal. Silil sem vanj in mu rolačtil, da me zanima samo cena in da se ne mislim peljati. Leno si je potegnil postrani črn klobuk in mi z občutno močnejšim glasom zabundal: „Če se ne misliš peljati, te naj tudi cena ne zanima“. Obrnil sem ploščo in ga prijazno vprašal, kdaj je ognjenik nazadnje bruhal. V eni roki je še naprej držal pipo, od časa do časa potegnil, z levico pa se je držal za bič, katerega je imel vtaknjene za sedeži. Sodeč po njegovem vse prej kot prijaznem obrazu sem dobil občutek, da bo zdaj pa zdaj z bičem po meni. Ni me ošvrknil, nepričakovano se je nasmešnil in komaj sem verjel, da se ta možakar ve smejati. Navsezadnje je sikel med nama prijateljski pogovor. Povedal mi je, da je Vezuv nazadnje 1944 in da se tega dogodka še dobro spominja. Nato je spet v nekoliko resnejšem tonu zapel, da to ni bil zadnji izbruh. Trdil je, da bo ognjenik še razdejal in pokopal moderna mesta. Nisem vedel, ali naj bom resen ob tem odgovoru, ali naj se mu smejim. Mogoče pa imam le opravka z jasnovidcem. Nato mi je pripovedoval s tako vneto in resnostjo, da sem dobil občutek, da imam opraviti z modrecem. Spravil me je v dvom. Kaj pa, če se bo speči velikan spet prebudil. Zakaj se vendar ti temnopolti Napolitanci naseľjujejo pod vznožje nesreče? Jih mar modrec ni posvaril, da ognjeni požar še preži?

Namenjena sva bila na Sicilijo in ker naju je starček opozoril na

rek: Potem ko vidiš Neapelj, je lahko umreti, sva se odločila ustaviti v tem Partenopejskem mestu, kakor so ga nekoč v legendi poimenovali po sireni Partenopi, ki naj bi bila tu pokopana. Spomnila pa sva se še, da se napolitanke imenujejo prav po tem mestu.

Živahna vožnja proti mestu se je sprevrgla v pravo dirko. Za nama je vozil voznik mercedesa z nemško registracijo. Kazipoložena družba v tem avtu nama je dajala svetlobe in zvočne signale. Kaj vendar hočejo od naju sva si mislila po tistem. Že sem hotel ustaviti, a me je Bojan posvaril, da to zrušiti ni varno. Saj res, kaj pa neapelsko podzemlje? Kaj če gre spet za kake umazane posle? Zilaj nama je bil cilj znebiti se teh nadležnih zasledovalcev. Zaman sem pritiskal na plin in iskal zamotane ulice, zasledovalci so nama bili za petami. Torej, če bi šlo samo za prijateljstvo, ti vendar ne bi za vsako ceno dirjali za nama. To je lahko nevarno. Sva res v pasti? Nikakor ne smeja se pustiti. Nič, golf spredaj, mercedes pa tik za njim, karahunjerji pa gledajo pri vsej tej zadevi v zrak. To je vendar vsakdanji dogodek. Kdo pa se bo zmedil za dva dirjačča avtomobila. Neprijetnosti se morava otestiti sama. To mi je sedaj postalo jasno kot beli dan. Naglo smo se bližali križišču, izsilil sem nekajkrat prednost in se znašel na skrajnem levem voznem pasu. Zasledovalci so zaostali za eno vozilo, ki se je vrnilo. Zdal pa, kar bo, pa bo. Zavrem, guine zadviljo, golf se trese, prevoznika rdeči senafor, se obrneva za stano in deset stopinj in z vso močjo naprej v nasprotno smer. Za nama cel cirkus nejevoljnih voznikov, ki so gotovo godrnjali, češ, tuka pa kaj počenjata. Ali pa so to stvari, ki se dogajajo v Neaplju vsak dan. Na veselje sva se rešila zasledovalcev, ki so

ostali ujeti pred rdečo lučjo v koloni. Blisnila sva proti pristanišču sv. Lucije, skoraj nevidno parkirala vozilo ter se pomešala v množico.

Bila sva v Neaplju. Kaj šele bo, sva si mislila, če sva do sem že prišla po trnjevi poti. Grki so mesto poimenovali Neapolis ali Novo mesto in od tistega časa izvira današnje ime. In res, čudila sva se mestu pod azurnim nebom in ob sinjem morju. V oza-

dju se dviga hrib Posipilo okrašen z pomarančnimi gaji in čudovitimi vilami. Na vzhodu pa bdi nad mestom mogočen stožec Vezuva. Vse to in veseli značaj prebivalcev z lahno črto otožnosti ustvarja iz tega mesta naravno gledališče Italije. Mesto ima tudi prijetno podnebje, kar so ugotovili že imenitniki kot so bili Avgust, Nero, Tiberij in pesnik Vergil, saj so preživljali zime prav v njem.

Tukajšnji domačini so majhni, zagoreli in imajo grški profil obraza. Govorijo hitro in pojoče, tako moraš dobro napeti uho, če hočeš kaj ujeti. Neapelj je tudi mesto petja, saj so se tu rodile večno priljubljene melodije kot: O sole mio, Santa Lucia, O mia bella Neapoli in druge. Neapelj sva videla, če bova lahko umrla, tega sedaj še ne veva. Vseeno pa bi bila vesela, če tega še dolgo ne bi vedela.

Od nastaličnega morja se nikakor nisva hotela oddaljiti, zato sva jo po cesti ob morju ubrala proti jugu. Ob Tarentskem morju dobi popotnik občutek, da je nekje v Španiji, posebej se ko se odpre Salermski zaliv, ki mu daje poseben pečat mesto Amalfi in njegova obala. Šele sedaj človek spozna, kako ga spomin vara, kako nemočen je pri oceni sredozemskih lepot. Včasih sem bil trdno prepričan, da je svet najlepši okrog Dubrovnika, pozneje spet, da je to Epidaurus na Peloponezu, tretjič pa, da je to svet sončne španske obale pod skalovjem Mulhacna.

Sedaj pa je zame najlepše mesto Amalfi, v katerem je vsekar nekaj španskega: hiše se stiskajo visoko na skalah nad modrim zalivom. Nasploh je cesta od Sorrenta do Salerna ena najlepših v Sredozemlju. Na nešteti ovinkih srečuje potnik zmeraj drugačno podobo, ko gleda očarljivo pokrajino, divje skalovje, ki pada navpično v kristalno čisto morje, globoke prepade, saracenske stolpe, nekdanja skrivališča piratov na vzpetinah ali morskikh čerch. Okrog pa je polno navadov pomaranč, limon, oljk in vinogradov. Po goilih skalah pa se vzpenjajo kamele in lovov. Ob cesti so slikovite ribiške vasice in mesteca, ki spominjajo na preteklost. To je le en od biservov Italije.

Pri Salermu se pokrajina naglo prevesi v ravnino in močvirje,

Prav tu so se 1943 izkrcali zavezniški. Invazijske sile so zapustile Salerno in danes je to privlačno sredozemsko letovišče. Tu sva nameravala napolniti rezervoar z gorivom, zato sva ustavila na prvi črpalki. Bencinski natakar je bil zelo priazen. Možiček je bil tudi že v letih. Ko je ugotovil, da sva Jugoslavana je začel kar poskakovati. Z njegove pojoče govorice nisem mogel razbrati kaj vendar hoče.

Vneto je kazal na števec, ki je kazal količino natočenega goriva, kar je znašalo dvajsetištisoč lir. Ne vem kaj mi je šinilo v glavo, ko sem mu zavpil v slovenščini: dvajsetištisoč. In glej ga, prav to je hotel slišati. Potem pa nama je razkril, da je bil med vojno v Sloveniji, seveda kot okupator. Omenjal je tudi partizane, ki so mu pa predčasno podkurili, da se je še pravi čas vrnil. Vedel je našti: celo nekaj naših mest in pri tem zamahoval z roko in si godrnjal, češ, kje je že vse to. Da, tisti časi so res minili in po kakšnem naključju smo se srečali. Srečala sva več takih stricev, ki so bili med vojno v Sloveniji, Dalmaciji ali pa celo v Črni gori. Vsak je omenjal partizane in pa svoje hitre pete, ki so mu odnesle domov celo glavo. Na račun teh in podobnih „lumpen proletarcev“ sva še dolgo zbijala šale. Tako je bilo pač takrat, sedaj pa piha drugačen veter in jadra lahko obračava, kakor se nama zdi najbolj prav.

Zdelo se nama je, da se Katalbrija odmika, čeprav sva zmeraj hitreje drvela proti jugu. In če bi sedaj kolo časa zasakal nazaj v antiko, bi bil skorajda presenečen. Soodal bi se z mesti, ki so cvetela takrat: Cratone, Paola, Paestum, skratka, tad je prevladovala grška kultura. Grki so zgodaj pred našim štetjem naselili ohale med kalabrijskimi Apenini.

(nadaljevanje prihodnjic)

ZRELO VEZUVA

Milan Balek prvak v hitri hoji

Na prizorišču olimpijskih iger v Igmanu je bilo državno prvenstvo v maratonu in hitri hoji. V hitri hoji na 20 km je velik uspeh dosegel 34. letni Milan Balek (AK Pomurje), ki je zmagal s časom 1:33:30,8 in tako osvojil prvi naslov državnega prvaka v članski konkurenci za AK Pomurje iz Murske Sobotice. Balek, ki je na pomurskih cestah pridno treniral, je na Igmanu zmagal v družini 10 tekmovalcev iz Srbije, Hrvatske, BiH in Slovenije. Njegova prednost pred nasledovalci je bila velika. drugouvrščeni Edi Kolar je namreč zaostal za 14 minut.

Znanega pomurskega atleta, ki ga predvsem odlikuje vztrajnost, čaka 19. avgusta republiško prvenstvo v Tolminu, nato pa bo od 6. do 10. septembra zagotovo sodeloval tudi na balkanskih igrah v atletiki.

tg

Milan Karas državni prvak

Na rekah Vardar in Treska v Makedoniji so na državnem mladinskem prvenstvu lep uspeh dosegli tudi kajakaši iz Kroga. Med 130 tekmovalci iz 17 klubov je v posamični konkurenci v spustu v kajaku enosede osvojil prvo mesto in osvojil naslov državnega prvaka Milan Karas, njegovi klubski tovariši pa so se uvrstili takole: 3. Miran Vöröš, 5. Boro Borovič, 6. Simon Kuzmič. Ekipno v razredu 3 x K-1 je Mura iz Kroga osvojila prvo mesto. V slalomu pa je bil od Pomurcev najuspešnejši Milan Karas, ki je osvojil 7. mesto.

-tg-

KONJENIŠTVO

Rebeka zmagala na derbiju

V konjeniškem športu predstavlja osrednjo prireditev v državi jugoslovanski kasaški derbi. Letošnjo prireditev, na programu je bila že 57., je bila v Beogradu. Kasači iz Ljutomera so se izredno dobro odrezali. Rebeka na vajeih Branka Puharja iz Veržaja je s časom 1:24,9 osvojila prvo mesto in tako močno presenetila ljubitelje konjenišva v Prlekiji. Ob zmagovalni Rebeki pa je Lero II z voznikom Mirkom Hanžekovičem (Veržej) osvojil solidno tretje mesto s kilometrskim časom 1:28,2.

Prireditve v Beogradu je spremljalo 2500 gledalcev. Rebeka pa si je zmago zagotovila v finišu, kajti takoj po štartu ni bila najbolje uvrščena. Rebeka bo naslednjo nedeljo v ospredju pozornosti tudi v Gornji Radgoni, na kasaškem maratonu 29. septembra v Ljubljani pa jo zaradi zmage v derbiju vsi uvrščajo med glavne favorite.

-tg-

NAMIZNI TENIS

Kitajska trenerja v Murski Soboti

Za novo sezono že vadijo tudi namiznoteniški igralci Sobotice. Prvi del priprav so opravili v počitniškem domu Jelka, na njih pa je sodelovalo 14 igralcev. Od 30. julija dalje pa pet ur dnevno vadijo v Murski Soboti, ob njih pa so še igralci Sloge in Doboja. Med prijateljskimi srečanji je I. ekipa Sobotice (Benko, Mekicar, S. Unger in Sinic) premagala Slogo 11:5, II. ekipa (Kuzma, Benkovič, Zitek in M. Unger) pa z 10:6. Na posamičnem turnirju pa je zmagal Mulabdić (Sloga) pred Benkovičem. Puničem in Benkom, zadnji je bil Kuzma medtem, ko je v II. skupini brez poraza zmagal Zitek pred bratoma Unger.

V G. Radgoni pa so na pripravah igralci ljubljanskih klubov. V dveh prijateljskih srečanjih so enkrat zmagali Ljubljanci 22:20, drugič pa v Murski Soboti Sobočani s 30:12.

V Murski Soboti pa so od 12. do 22. avgusta republiške priprave najboljših slovenskih mladincev, mladink ter pionirjev. Na pripravah bodo sodelovali tudi najboljši hrvaški pionirji z Jakišičem, udeležencem evropskega prvenstva v Linzu. Od Sobočanov so na priprave povabljeni Benkovič, Mekicar, Zitek, M. Unger ter Siničeva. Priprave bosta v M. Soboti vodila kitajska trenerja Sju Wei Ču, ki že nekaj mesecev dela v Zagrebu ter Li Xianjue, ki je pred dnevi prišel v Ljubljano. Ob njiju bodo še trenerji Oražem in Serčer iz Slovenije ter Nadž iz Hrvatske. Na republiške priprave najboljših igralcev Slovenije med 18. in 29. avgustom pa so povabljeni iz M. Sobotice Kuzma, Benko in Močan. Kljub visoki udeležbi klubov bodo Pomurci odpotovali na priprave.

Mirko Unger

ŠAH

Ciganu manjkalo pol točke

Na državnem mladinskem prvenstvu v šahu za mladince in mladinke, ki je bilo zaključeno v Leonovem v Makedoniji, sta sodelovala tudi pomurska šahista.

Štefan Cigan je zbral 9 točk, v zadnjem nastopu pa je remiziral z novim državnim prvakom Zdenkom Kožulem iz Bosne in Hercegovine. Cigan je tako osvojil 6. mesto; manjkalo mu je pol točke za uvrstitev v državno reprezentanco, ki bo oktobra sodelovala na balkaniadi v Skopju.

Pri mladinkah je Brigita Čavudžić iz Gornje Radgone v zadnjem kolu remizirala s prvakinjo Vesno Markov (Vojvodina) in zbrala 5,5 točke, kar je zadoščalo za 11. mesto.

-t-

Start v PNL 26. avgusta

Tekmovanje v pomurski nogometni ligi se bo začelo 26. avgusta 1984. Tako so se dogovorili na sestanku s predstavniki klubov preteklo nedeljo v Beltinici, ko so tudi ugodno ocenili tekmovalce v pomurski nogometni ligi v pretekli sezoni. Poudarjeno je bilo, da bi bilo potrebno več strokovno-pedagoškega dela v posameznih klubih. Tekmovanje v pretekli sezoni je vodila ONZ Lendave, v novi sezoni pa ga bo vodila MNZ Murska Sobotica. Ob tej priložnosti so članskemu moštvu Beltinke in mladinskemu moštvu Črenšovec kot pomurskima prvakoma podelili pokala. Člansko moštvo Črenšovec pa je prejelo tudi pokal kot najbolj disciplinirano moštvo PNL v pretekli sezoni. V prvem kolu PNL bodo igrali — Lipa : Ljutomer, Beltinka : Odranci, Bakovci : Apače, Črenšovec : Čarda, Dobrovnik : Hotiza in Turnišče : Veržej.

fm

FERI
MAUČEC

31

60 LET NOGOMETA V POMURJU

Mura pokalni prvak SRS, Nafta izpadla iz SNL

Potem ko je Mura izpadla iz druge zvezne lige, so se na občnem zboru kluba odločili, da bodo v prihodnje v slovenski ligi nastopali z mladim in lastnim kadrom. Trenerja Pozderja je zamenjal njegov pomočnik Stan-ko Maučec. Kljub temu so v moštvu Mure še naprej nastopali igralci Turčik, Gavrilovič II, Nedeljkovič in še nekateri. Tudi ljubljanski Mercator je obdržal igralce, s katerimi je tekmoval v drugi zvezni ligi, in tako sta se za

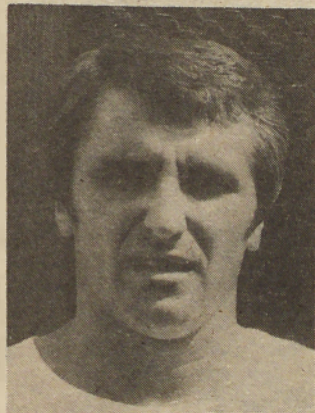
naslov prvaka v slovenski ligi borila bivša drugoligaša. Uspešnejši so bili Ljubljanci, ki so s 25 točkami postali jesenski prvaki, medtem ko je Mura zaostajala za pet točk. Po jesenskem delu tekmovalja pa je pri Muri prišlo do precejšnjih sprememb. Kljub so zapustili: Turčik, ki je odšel k Mercatorju, Gavrilovič II, ki je prestopil k Mariboru, in Nedeljkovič, ki je odšel v Novi Sad. Kopač in Posavec pa sta odšla na odsluženje vojaškega roka. Trenersko delo pa je prevzel Feri Maučec. Še naprej sta bila kandidata za naslov prvaka Mercator in Mura. Njuno medsebojno srečanje se je v Ljubljani končalo z zmago Mercatorja s 5:3, v Murski Soboti pa s 3:1 za Muro. Srečanje pomurskih predstavnikov pa se je v Murski Soboti končalo z

zmago Mure z 1:0, v Lendavi pa neodločeno 2:2. Na zahtevo NZS pa je v času tekmovalja prišlo do finančnih pregledov v klubih, kjer je bilo ugotovljeno, da večina klubov daje igralcem nadomestila za izgubljen čas.

Zato so vse klube, pri katerih so ugotovili plačevanje igralcem, kaznovali z odvzemom tekmovalnih točk. Tako so Muri odvzeli tri, Nafti pa štiri točke.

Čeprav so tudi Mercatorju odvzeli tri točke, je le-ta osvojil naslov prvaka Slovenije s 44 točkami, Mura pa je s 35 točkami bila druga. Usoden pa je bil odvzem štirih točk lendavski Nafti, ki je s 17 točkami zasedla predzadnje mesto in izpadla iz slovenske nogometne lige. V tekmovalju vzhodne cone nogometne lige so bili v sezoni 1974/75 Bakovci najuspešnejše pomursko moštvo, ki je z 22 točkami zasedlo šesto mesto, Beltinka je bila s točko manj sedma, Tišina pa s 14 točkami zadnja in se je po enem letu tekmovalja v tej konkurenci zopet morala vrniti v pomursko ligo.

Naslov prvaka je osvojilo moštvo Šmartnega z 42 točkami. V sezoni 1974/75 je bilo tekmovalje v Pomurju organizirano v enotni pomurski ligi in v dveh prvih razredih. V pomurski nogometni ligi je naslov prvaka osvojilo moštvo Rakičana z 32 točkami pred Dokležovjem 27, Olimpijo in Turniščem po 26, Petišovci in Panonijo po 25, Vrelecem 24, Mladostjo 23, Ljutomerom 21, Apači 14, Gradom 12 in Kobiliem 9 točk. V vzhodni skupini prvega razreda

MARJAN DOMINKO — Vrsto let steber obrambe Nafta

PNL je prvo mesto osvojilo moštvo Odrancev z 31 točkami pred Graničarjem 28, Hotizo in Dobrovnikom po 22, Kapco 9 in Pincem 8 točk. V zahodni skupini prvega razreda PNL pa je zmagalo moštvo Čarde z 28 točkami pred Puconci 27, Puščo 24, Veržejem 19, Gančani 12 in Bogojino 10 točk.

V letu 1985 pa so nogometaši Mure dosegli lep uspeh v tekmovalju za pokal maršala Tita.

V finalu so v Ajdovščini premagali Primorje z 2:1, v Murski Soboti pa s 7:3 in tako prvič postali pokalni prvaki Slovenije in se uvrstili med šestnajst moštev v državi. Iz nadaljnega tekmovalja so izpadli po porazu v Vardarjem II v Skopju, kjer so izgubili z 1:4.

(nadaljevanje)

NA PADALSKI PRIREDITVI V KRAŠČIH

2000 gledalcev

Aeroklub Murska Sobotica je ob sodelovanju krajanov Krašč pripravil 3. tekmovalno padalstvo za pomurski pokal. Dvodnevno tekmovalje je privabilo 15 tekmovalcev iz petih društev. V soboto so tekmovalci skakali na suho z višine 1000 m v Rakičanu, v nedeljo pa kar pred 2000 gledalci z višine 800 m na gladino Lendavskega jezera. Prireditve je lepo uspela in v prihodnje jo bodo pripravljali tradicionalno. Rezultati: posamično — 1. Pogačar (ALC) 2. kaz. točki, 2. Korošec (Maribor) 25, 3. B. Jug (ALC) 53. ... 5. Karas (Murska Sobotica) 85 kaz. točk; ekipno: 1. Alpški letalski center Lesce 2 kaz. točki, 2. Ptuj 8 in 3. Maribor 18 kaz. točk.

XXVI. KOLESARSKA DIRKA PO POMURJU

Sodelovalo bi okrog 150 kolesarjev

Kolesarski klub Pomurje iz Beltincev bo v nedeljo, 19. avgusta 1984, v sodelovanju s kolesarsko sekcijo v Radencih pripravil že 26. tradicionalno cestno-kolesarsko dirko Po Pomurju za člane, mladince in pionirje. Dirka bo potekala na 25 km dolgi progi Radenci—Kapela—Okoslavci—Ivanjci—Gornja Radgona—Radenci. Štart dirke bo ob 9.00 uri v Radencih, kjer bo tudi cilj. Člani „C“ in mladinci bodo vozili tri kroge ali 75 km, mlajši mladinci dva kroga ali 50 km, pionirji „A“ in „B“ pa en krog ali 25 km, medtem ko pionirji „C“ vozijo kriterij. Tekmovalje mladincev in pionirjev velja za prvenstvo Slovenije. Na dirki bo predvidoma nastopilo okrog 150 kolesarjev, med katerimi bodo imeli močno zastopstvo domači tekmovalci. V tekmovalju za prvenstvo Slovenije imajo največ možnosti za osvojitev novih točk Titan in Čeh pri starejših mladincih, Cigut pri mlajših mladincih in Robert Šooš pri pionirjih. Najboljši bodo prejeli denarne in praktične nagrade. Sodeč po množični udeležbi bo tudi letošnja cestno-kolesarska dirka Po Pomurju zanimiva, saj bodo nastopili vsi najboljši slovenski kolesarji v mladinskih in pionirskih kategorijah.

F. Maučec

NA DIRKAH V GORNJI RADGONI

75 kasačev

V nedeljo, 19. avgusta ob 15. uri, bodo v Gornji Radgoni ob sejamskih prireditvah tradicionalne konjske dirke. Sodelovalo bo kar 75 kasačev, ki se bodo predstavili v šestih dirkah. Najbolj privlačni dirki bosta dve. Dirka v dveh tekih za kasače s časom boljšim od 1:23,5 na km (štartali bodo Fergina, Rebeka, Fanta, Eli, Emi, Parnas, Lombardija) bo zagotovo spet v ospredju zanimanja, kajti lani je na tem štadionu padel jugoslovanski rekord 1:18,8. Veliko pozornosti pa bo veljalo tudi slovenskemu prvenstvu 3-letnih kasačev, kjer bo sodelovalo 15 kasačev, čeprav jih je že sedaj prijavljenih kar 17. Med favoriti so Dorica MS, Ani MS, Perela in morda še kdo.

tg

SPUST — PRVENSTVO POMURJA

Najhitrejši Varga

Minulo nedeljo je Brodarsko društvo Bistrica v sodelovanju s kajakaši iz Kroga organiziralo prvenstvo Pomurja v spustu (Krog—Bistrica). Sodelovalo je 19 tekmovalcev v kakajih enosedi in 4 kanujih dvosedi (skupaj 21 čolnov). Najštevilčnejši so bili pionirji, med katerimi so bili najboljši Simon Kovačič (Mura), Alojz Ozbeč (Bistrica), Jože Kraj (Bistrica) itd. V članski konkurenci je zmagal Štefan Varga (47,05) pred Dragom Karasom in Jožetom Vrdoljakom (vsi Mura), v mladinski konkurenci so prva tri mesta zasedli Milan Karas, Simon Kuzmič in Niko Horvat (vsi Mura), med K-1 turisti je bil najhitrejši Stanislav Donko (Bistrica) med Janezom Kuharjem (Mura) in Jožetom Grajem (Mura), v kategoriji C-2 člani sta sodelovala le Činč-Titan (Mura) in dosegla štiri najboljši čas, v kategoriji C-2 turisti sta brez konkurence zmagala Hauko-Granfol, med ženskami (K-1), pa je zmagala Nataša Vrdoljak pred Gabiko Borec (obe Mura Krog).

Tekmovalje je dobro uspelo in pokazalo, da je tudi na Bistricah vse večje zanimanje za kajakaški šport.

JOG

Srečanje z zdomci

MURSKA SOBOTA — V okviru 9. srečanja društev Zahodne Evrope je društvo Slovenija iz Zahodnega Berlina odigralo več prijateljskih srečanj s Sobočani v namiznem tenisu. Vse dvoboje so dobili Sobočani z 9:0 z izjemo veteranov, kjer je bil izid 12:4 ter pri mladincih 11:5 za ekipo Sobotice.

(um).

LJUTOMER — V kegljaškem dvoboju je II. ekipa Radenske premagala ekipo Slovenija iz Zahodnega Berlina z izidom 2313:1996.

MURSKA SOBOTA — Na šahovskem hitropoteznem turnirju pa je zmagal Danilo Hari pred Režonjo in Bolčičem, od zdomcev pa se je na 7. mesto uvrstil Kraner.

— t —

KEGLJANJE

Radenska — Erlach 1:1

V Ljutomeru je bil mednarodni kegljaški dvoboj moških in ženskih ekip Radenske z gosti iz Avstrije. V moški konkurenci so zmagali Avstrijci z izidom 5114:4770 — najboljši posameznik je bil Miro Steržaj, ki je podrl 925 kegljev. V ženski konkurenci pa je zmagala okrepljena Radenska z rezultatom 1650:1325 — pri Radenski je bila najučinkovitejša Nagyjeva, ki je podrla 449 kegljev.

Nogometaši Mure — prvič pokalni prvak Slovenije 1975. Stojijo od leve: Maučec (trener), Šrbič, Merec, Kukanja, Cirkvenič, Titan, Horvat, Husar, Varga, Merica (tehnični vodja). Čepijo: Filisar, Šebjan, Vlaškalič, Koblencer in Sarka.

DELOVNA ORGANIZACIJA

AGROSERVIS, p. o.
Murska Sobota

Delavski svet

razpisuje

dela in naloge

individualnega poslovnega organa DO

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visokošolsko izobrazbo ustrezne smeri in 3 leta delov. izkušenj na vodilnih delih in nalogah
- višješolsko izobrazbo ustrezne smeri in 5 let delov. izkušenj na vodilnih delih in nalogah

Kandidat bo imenovan za dobo 4 let.

Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo v 8 dneh po razpisu na naslov: Razpisna komisija ABC Pomurka — Agroservis p. o. Murska Sobota, Koroška c. 58.

O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15 dneh po opravljeni izbiri.

V skladu z določili zakona o stanovanjskem gospodarstvu, (Uradni list SRS 3/81), zakona o stanovanjskih razmerjih (Uradni list SRS št. 35/82), družbenega dogovora o skupnih osnovah za usklajevanje družbenoekonomskih odnosov na področju stanovanjskega gospodarstva v SR Sloveniji (Uradni list SRS, št. 15/81) in Pravilnika o pogojih in

merilih za dodeljevanje stanovanj, kupljenih s sredstvi solidarnosti in stanovanj, nad katerimi ima razpolagalno pravico samoupravna stanovanjska skupnost občine Gornja Radgona ter po sklepu odbora za solidarnost skupščine samoupravne stanovanjske skupnosti z dne 24/7-1984

razpisuje

samoupravna stanovanjska skupnost občine Gornja Radgona

NATEČAJ

za pridobitev stanovanj, kupljenih s sredstvi solidarnosti in stanovanj, nad katerimi ima razpolagalno pravico samoupravna stanovanjska skupnost občine Gornja Radgona sproščenih in novozgrajenih v letih 1984—85.

Upravičenci do solidarnostnih stanovanj so delovni ljudje, občani, družine z nižjimi dohodki, ki živijo v težkih materialnih razmerah in to:

1. delovni ljudje, ki združujejo delo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih ter pri občanah, ki samostojno z lastnimi sredstvi opravljajo dejavnosti;
2. občani in družine, ki nimajo pogojev, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih.
3. občani, ki s svojimi skupnimi dohodki ne morejo rešiti svojega stanovanjskega vprašanja: upokoenci, invalidi, borci NOV, kmeti borci NOV, vdove in pridobitno nesposobni otroci po vojni umrlih borcev, starejši in za delo nesposobni občani;

če izpolnjujejo naslednje splošne pogoje:

— da upravičenec za stanovanje ni imetnik stanovanjske pravice na primernem stanovanju ali lastnik primernege vseljivega stanovanja, prav tako pa tudi osebe, ki z njim stalno stanujejo,

— da ima upravičenec za stanovanje stalno bivališče na območju občine,

— da upravičenec oz. njegova družina doslej še niso ustrezno rešili stanovanjskega vprašanja,

— da upravičenec za stanovanje ne more rešiti svojega stanovanjskega vprašanja pri svojih bližnjih sorodnikih (zakonec, starši ali otroci), ki so lastniki večje stanovanjske hiše, več stanovanj ali stanovanja, ki presega stanovanjski standard na območju občine,

— da upravičenec oz. kdo od članov njegove družine ni lastnik počitniške hiše,

— da se upošteva socialno stanje upravičenca oz. članov njegove družine po merilih, ki veljajo za vse druge oblike pomoči, upoštevaje stališča, da naj vrednost premoženja ne presega 20 % vrednosti standardnega stanovanja, ki bi mu šlo po merilih družbenega dogovora,

— da upravičenec ali za delo sposoben član družine ne neopra- vičeno nezaposlen

in naslednje posebne pogoje:

a) delovni ljudje, ki združujejo delo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih so upravičenci do pridobitve solidarnostnega stanovanja, kolikor izpolnjujejo naslednje pogoje:

— da znesek skupnega povprečnega mesečnega dohodka na družino ne presega 55 % povprečnih mesečnih čistih OD delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v letu 1983,

— da upravičenec — samohranilec s skupnim mesečnim dohodkom na člana ne presega 65 % povprečnih mesečnih čistih OD delavcev v gospodarstvu v SR Sloveniji v letu 1983

b) za občane in družine, ki nimajo pogojev, da bi rešili svoje stanovanjsko vprašanje v organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih veljajo enaki pogoji kot za delavce pod točko a)

c) za upokoence, invalide in borce NOV, kmete borce NOV, vdove in pridobitno nesposobne otroke padlih in po vojni umrlih borcev ter za starejše in za delo nesposobne občane ne veljajo omejitve pri višini dohodka kot poseben pogoj za dodelitev solidarnostnega stanovanja, v kolikor pridobivajo stanovanja iz sredstev Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji namenjenih za stanovanjsko izgradnjo;

d) za borce NOV in kmete borce NOV ter vdove in za delo nesposobne otroke padlih in po vojni umrlih borcev NOV ne veljajo omejitve pri višini dohodka kot poseben pogoj za dodelitev solidarnostnega stanovanja tudi v kolikor pridobivajo stanovanja iz sredstev dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti ter sredstev odplačanih anuitet od kreditov, ki so bili dani za reševanje stanovanjskih vprašanj borcev NOV, v kolikor izpolnjujejo pogoje za pridobitev stanovanjske pravice na družbenem stanovanju.

Za člane družine se v smislu pravilnika štejejo:

zakonec ali oseba, katere dalj časa trajajoča življenjska skupnost z upravičencem ima po zakonu o zakonski zvezi in družinskih razmerjih enake pravne posledice kot zakonska zveza, otroci, posvojenci, starši upravičenca in njegovega zakonca, tisti, ki jih je upravičenec dolžan vzdrževati po zakonu in tisti, ki najmanj dve leti živijo z upravičencem v ekonomski skupnosti.

Občinski center za socialno delo občine Gornja Radgona posebej preverja podatke o članih družine, ki živijo v življenjski oz. ekonomski skupnosti z upravičencem in daje ustrezno mnenje.

Prosilci solidarnostnega stanovanja morajo v svoji vlogi podrobneje opisati svoje družinske razmere in priložiti naslednja dokazila:

a) upravičenci pod točko 1:

— vlogo za dodelitev solidarnostnega stanovanja,

— potrdilo o številu članov družinskega gospodinjstva (izda upravni organ občine),

— potrdilo o dobi bivanja na območju občine in v stanovanju (izda upravni organ občine),

— potrdilo o letnem dohodku vseh družinskih članov,

— potrdilo o premoženjskem stanju oz. dohodku od tega premoženja (izda upravni organ občine),

— zdravniško potrdilo o nosečnosti nad 4 mesece oz. o zdravstvenem stanju;

b) upravičenci pod točko 2 in 3:

— vlogo za dodelitev solidarnostnega stanovanja,

— potrdilo o letnem dohodku vseh družinskih članov za preteklo leto,

— potrdilo o številu članov družinskega gospodinjstva (izda upravni organ občine),

— potrdilo o priznanju udeležbe v NOV (za udeležence NOV izda OO ZZB NOV Gornja Radgona),

— dokazilo o stopnji invalidnosti;

c) upravičenci pod točko 1, 2 in 3:

— mnenje o upravičenosti za pridobitev stanovanja, ki ga podajo,

a) za zaposlene — organizacije združenega dela,

b) za upokoence — društvo upokoencev,

c) za invalide — društvo invalidov,

d) za borce NOV in kmete borce NOV — občinska organizacija ZZB NOV.

e) za zaposlene pri zasebnih obrtnikih — občinska sindikalna organizacija.

— vsi prosilci morajo predložiti tudi mnenje pristojne krajevne skupnosti in delovne organizacije.

Vloge z vsemi dokazili je potrebno poslati na obrazcu 8.40 ki ga lahko kupite v vsaki knjigarni, na naslov:

»Skupna strokovna služba SIS materialne dejavnosti občine Gornja Radgona, Trg svobode, 69250 GORNJA RADGONA« do vključno 31/8-84.

Nepopolne vloge in vloge prispele izven razpisnega roka ne bodo upoštevane!

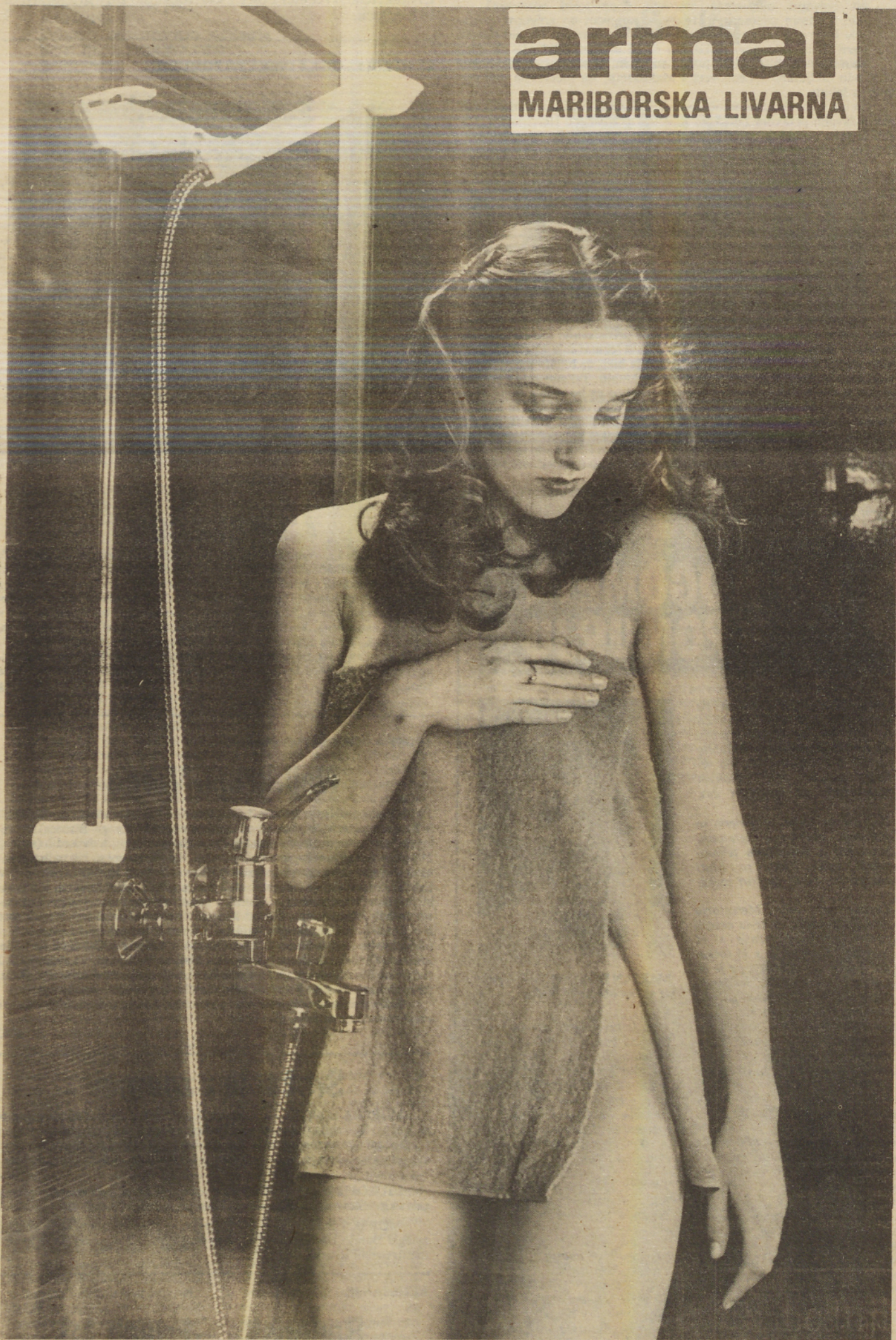
O rezultatih natečaja bodo udeleženci seznanjeni v 7 dneh po sprejemu prednostne liste na zboru uporabnikov skupščine Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Gornja Radgona.

— TEŠANOVCI —

OKROGLA MIZA VINOGRADNIKOV

Društvo vinogradnikov iz Tešanovec je v počastitev dneva vinogradnikov pripravilo »okroglo mizo«. V kulturni dvorani se je zbralo nad 50 obiskovalcev iz Tešanovec in številnih drugih krajev. Poleg predstavnikov družbenopolitičnega življenja krajevne skupnosti Tešanovci so bili številni strokovnjaki s področja vinogradništva. Tako so na zastavljena vprašanja odgovarjali: mg. dipl. inž. Beloglavec, dipl. inž. Matis, inž. Džuban in drugi. Takoj na začetku so skušali odgovoriti na vprašanje, ali je Slovenija vinorodna dežela ali ne. Mnenja so bila seveda zelo različna. Radovedni obiskovalci so izvedeli vse o odbiri in pripravi zemljišča za vinograde, sajenju, izbiri sort itd. Seznanjeni so bili tudi z vzgojo mladce vinograda, precej pozornosti pa so namenili tudi zaščiti vinogradov.

Geza Grabar

armal
MARIBORSKA LIVARNA

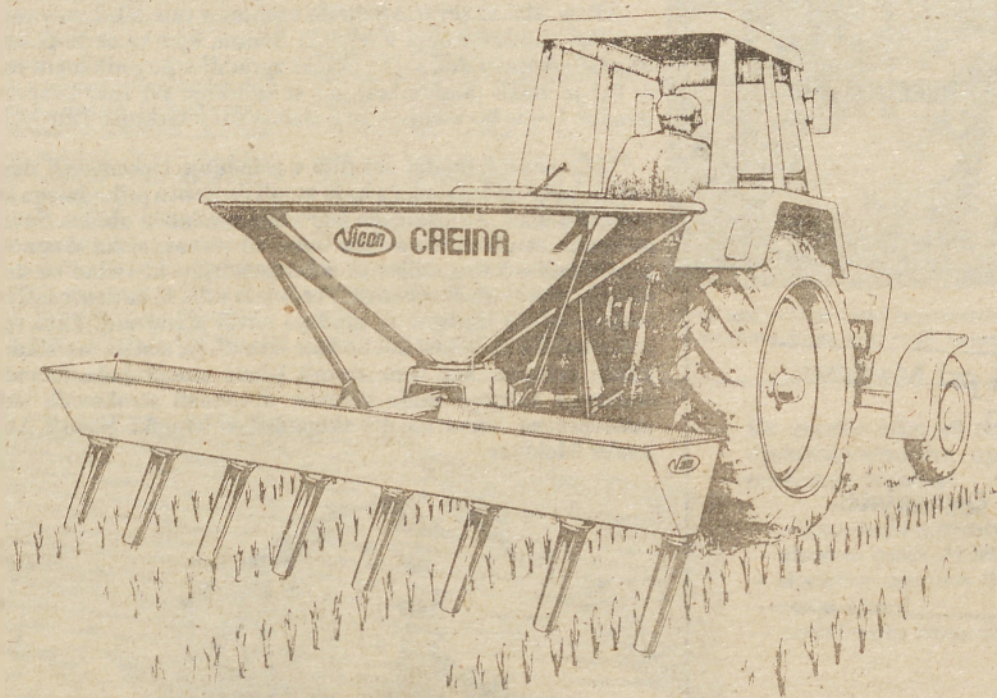
Obiščite nas na kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni, kjer vam bodo naši strokovnjaki dajali željene informacije

KMETOVAICI

Vabimo vas, da nas obiščete na sejmu v Gornji Radgoni od 17. 8. do 26. 8. in si ogledate proizvodni program CREINA Kranj:

- cisterne vakuumske od 1000 — 8000 lit
- cisterne z mono črpalko 1700, 2700, 3200 lit
- vroče cinkane cisterne od 2200 — 6000 lit
- gasilske cisterne 3200 in 5000 lit
- traktorski mešalec TM-45
- diskasta kosilnica CM-165
- vlečni trosilec 2000 in 3000 lit
- nošeni trosilec 500 lit
- napravo za trošenje umetnega gnojila v vrste
- silokombi SK-10 in SKN 1,2 za polaganje silaže v jasi
- cisterne za napajanje in prevoz vode.

Vse informacije in nasvete lahko dobite na sejmu ali v naši DO CREINA Kranj, Ul. Mirka Vadnova 8, telefon 064 28-161, 23-857.

CREINA

PROIZVODNJA
KMETIJSKE MEHANIZACIJE
64000 Kranj, Mirka Vadnova 8
telefon: (064) 23-857

SOZD »ZVIJEZDA« ZAGREB

tovarna olja slovenska bistrica

62310 Slovenska Bistrica
P. P. 22
Telefon: 33 369 YU TOSB
Telegraf: Slovenska Bistrica, 8811111
Železniška postaja: Slovenska Bistrica
p. o. Brozjav: OLJE, Slovenska Bistrica

1904—1984

80 LET TRADICIJE

Odkupujemo vse vrste oljarič: sončnice, ogrščice, bučnice, bučne golice in gozdne počke. Sprejemamo prijave za sklepanje kooperacijske pogodbe zaradi preskrbe potrebne- ga semena in dajanje strokovnih nasvetov proizvajalcem oljarič. Naša prizadevanja za vaše zadovoljstvo s kvaliteto našega rafinirane- ga olja, je eden od glavnih ciljev našega dela. Tehnološka disciplina in moderno opremljen laboratorij nam omogočata doseganje takšne kvalitete olja, da je naša delovna organizacija

do sedaj prejela mnoga priznanja pri ocenje- vanju olja.

1970, 71, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84 Zlata medalja Novi Sad, 1977, 81 Velika zlata medalja za kvaliteto Novi Sad, 1983 Zlata zmagovalec Beograda.

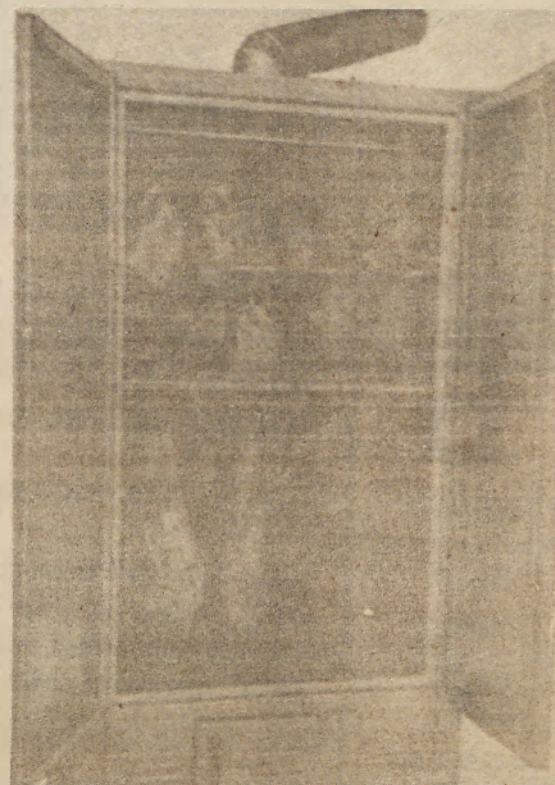
Obiščite nas na sejmu v G. Radgoni in v naši poslovalnici v Slov. Bistrici.

Se priporočamo!

TRŽIŠKO PODJETJE INDUS-
TRIJSKO KOVINSKE OPREME
TRŽIČ, Koroška 17, tel. (064)
50-477

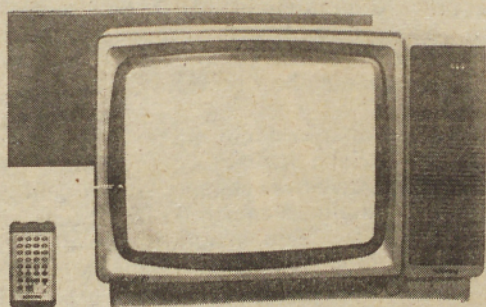
Na razstavnem prostoru
»POTROŠNIK« Murska
Sobota si boste lahko
ogledali in kupili po tovar-
niških cenah OMARE ZA
PREKAJEVANJE IN SHRA-
NJEVANJE MESA.

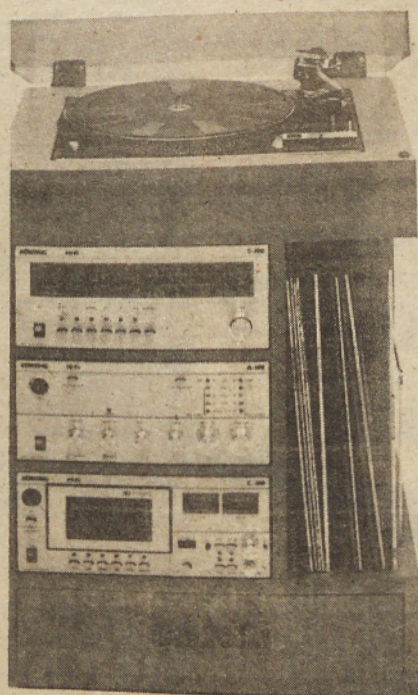
avtotehna

predstavništvo VARAŽDIN, Braće Radića 16, telefon (042) 49-466, 49-423

PREPRIČAJTE SE O VRHUNSKI KVALITETI PROIZVODOV IN RENOMEJU PROIZVAJALCEV, KI JIH ZASTOPAMO

Nudimo barvne televizorje z da-
ljinskim upravljanjem in hi-fi si-
steme Körting. **DOBAVA TA-
KOJ!**

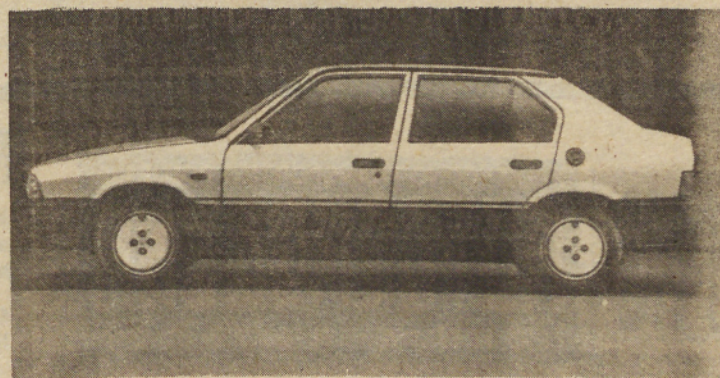
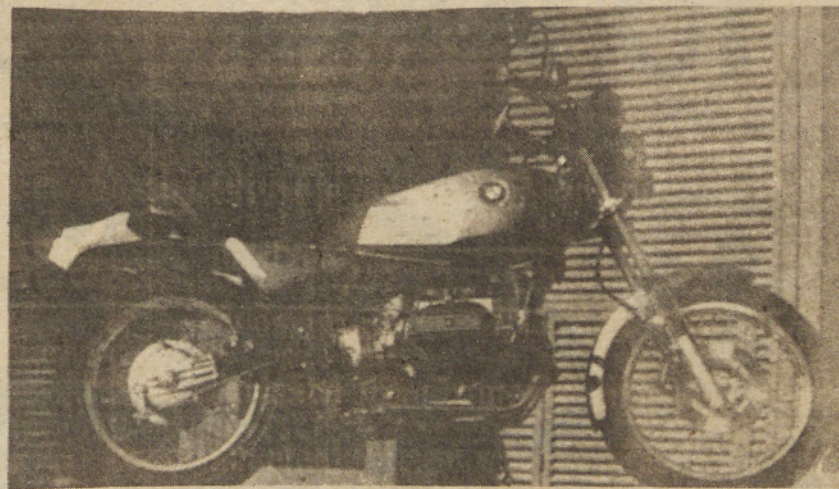
körting

NA ZALOGI VSI TIPI
ALFA ROMEO

Prodajamo vse tipe
vozil opel, alfa ro-
meo, motorje BMW
in izvenkradne mo-
torje jamaha. Do-
bava takoj po vpla-
čilu — servis zago-
tavljen. Vplačila v
devizah in dinarjih.

ZA INFORMACIJE SE OBRNITE NA POSLOVALNICO AVTOTEHNE, VARAŽDIN, BRAĆE RADIĆA 16, telefon (042) 49-466 ali 49-423

Blišč in beda reklame

Pasji dnevi so pač že takšni: dan je še vedno dolg in noči se le rahlo podaljšujejo. Ko se sonce na večer potopi nekje za Alpami, se prikrade na mestni asfalt mrak. Najprej tisti, podoben polarnemu, potem pa oni, čisto naš, pomurski. V trgovinah se prižge nekaj sramežljivih lučk, ki naj bi pomenile nekakšno varnost v nočnih urah, pa marsikje zaradi skromnosti še to niso, so pa čisto zares varčevanje z električno energijo. Še dobro, da ta sramežljivost ne sveti toliko, da bi videli kaj več. Ampak za nočjo se iz panonskega

nižavja spet priplazi k nam sonce in naredi dan, ki ga zaenkrat še ni treba plačevati nobenemu inkasantu. Iz polomljenega reklamnega napisa v soboškem šopingu zaprhuta golob, ki tam najbrž gnezdi. Na Titovi cesti je napis MODA že zdavnaj brez ene od črk, ki sestavljajo to ime, na Lendavski, pri ZELEDOTEH-NI, manjka od kup črk in tako dalje. Čemu neki naj bi te reklamne napise popravili, ko pa ponoči ne smejo biti osvetljeni, podnevi pa je tako ali tako vseeno, kakšni so.

Da, ponoči, to je nekaj! Cloveku se srce kar samo od sebe sneji, če vidi, kako se reklame prižigajo in ugašajo, utripajo v najrazličnejših barvnih spektrih. Nekakšna parada dedka Mraza za nas starejše skozi vse leto, najlepše pa seveda v tistih dolgih zimskih večerih, ko se že ob treh popoldne nebo poveže s črnino noči. Ali nismo vsaj malo uživali ob tistih nepozabnih večerih, ko smo iz naše vasi naredili nekaj svetovljanskega! Sele potem je mrknilo, ko smo najprej dali denarce za vso to

svetlobno lepoto. Električnim turbinam ni uspelo, da bi se vrtele dovolj hitro. Nauk iz tega pasjednevnega razmišljanja o blišču naših svetlobnih reklam pa je tak: ni dobro hoditi na »strokovne« ekskurzije po svetu in kar tako enostavno presajati na domači vrt vse, kar se tam vidi. Kajti iz blišča reklame nastane kaj hitro njena beda. Ni tako samo v Murski Soboti, tudi drugje. Razglejmo se malo naokrog in razmišljajmo — saj ne bo bolelo.

Juž Makovec

GRADNJA ZAOSTAJA

V soboški občini trenutno kar precej zaostajajo za načrtovano stanovanjsko izgradnjo v tem srednjeročnem obdobju, v zadnjih dveh letih pa ne dosegajo niti letnih planov. Tako bodo letos zgradili namesto 139 le 58 stanovanj. Zaostrene gospodarske razmere očitno krnijo možnosti delovnih organizacij in drugih investitorjev za združevanje sredstev pri gradnji novih stanovanj in je dinamika stanovanjske graditve zato precej pod načrtovano. Kljub temu pa v strokovnih službah stanovanjske skupnosti v Murski Soboti pravijo, da bodo do konca prihodnjega leta v celoti uresničili načrtovano izgradnjo v srednjeročnem obdobju 1981—1985. Med drugim so letos že začeli z izgradnjo 174 stanovanj na Lendavski ulici v pomurskem središču, kjer je pred kratkim nastalo novo stanovanjsko naselje, hkrati pa se pripravljajo tudi na gradnjo 14-stanovanjskega objekta v bližnjih Beluncih in 8 stanovanj v Rogašovcih na Goričkem.

Prav zdaj se pripravljajo na vselitev v nov 50-stanovanjski blok na Mojstrski ulici v Murski Soboti, kjer so se še posebej izkazali izvajalci del, saj so objekti zgradili v pogodbenem roku in kar je zlasti pomembno, da se odlikuje po zelo kvalitetni izvedbi. Letos bo vseljivih še 8 stanovanj v Gornjih Petrovcih.

»Če bodo izvajalci del tudi v prihodnje izpolnjevali dogovorjene roke, ni bojazni, da ne bi mogli do konca prihodnjega leta uresničiti plan stanovanjske izgradnje v soboški občini. Seveda pa izpolnitev plana ni odvisna samo od stanovanjske skupnosti, ampak tudi od vlagateljev in soinvestitorjev, ki vedno ne uresničujejo prevzetih obveznosti. Predvsem velja to za neuresničitev svojega deleža sredstev za gradnjo novih stanovanj. Zato se je stanovanjska skupnost kot nosilec investicije znašla marsikdaj v velikih težavah, ker smo morali iskati manjkajoča finančna sredstva.« zatrjuje vodja delovne skupnosti strokovnih služb samoupravne stanovanjske skupnosti v Murski Soboti Aleksander Mekicar.

NOV STANOVANJSKI BLOK — Na Mojstrski ulici v Murski Soboti je za vselitev že nared 50-stanovanjski blok, ki je dober primer, kako se v pogodbenem roku da narediti kakovosten objekt.

Zaradi pomanjkanja denarja je eden največjih problemov v soboški občini še vedno vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih hiš. Spričo naglega dviga cen vzdrževanja in nepravilnega povečanja stanarin je v letošnjem letu na voljo celo manj sredstev kot lansko leto. Po drugi strani pa vzdrževanje stanovanj iz združenih sredstev samoupravne stanovanjske skupnosti vendarle poteka po začrtanem letnem planu. Zato upajo, da ne bo ostalo neporabljenih sredstev. Tekoče vzdrževanje objektov opravlja Sobotna TOZD Komunala, na račun katere prihaja v zadnjem času spet precej pripomb in pritožb, ki pa niso vedno upravičene. »Razmišlja se, da bi ta enota prenesla svoj sedež zopet v matično delovno organizacijo, predvidene pa so tudi nekatere organizacijske spremembe.« pravi tovariš Mekicar.

Ob vsem tem pa se v soboški stanovanjski skupnosti intenzivno pripravljajo na izdelavo srednjeročnega plana v letih 1986—1990. Pri soboškem Zavodu za ekonomiko in urbanizem so v začetku leta naročili študijo o energetiki izkoriščene. Zanimiva je tudi študija o izkoriščanju energije iz odpadke tople vode iz kafilarije. Računajo namreč, da bi na tak način lahko greli toplo vodo za celotno novozgrajeno stanovanjsko naselje na Lendavski ulici v Murski Soboti. Na soboški stanovanjski skupnosti so pripravili tudi anketo za vlagatelje, s pomočjo katere bi ugotovili dejansko stanje izločanja in neporabljenega stanovanjskega dinarja, kakor tudi delitve sredstev za družbeno in individualno gradnjo stanovanj. Skupno z Zavodom za ekonomiko in urbanizem pa pripravljajo tudi študijo o možnostih prostorske razporeditve stanovanjske izgradnje v soboški občini v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Milan Jerše

Nedelja

5

SNEŽANA

Graditi klasično ali sodobno?

Ponedeljek

6

VLASTA

Pot do odgovora na to vprašanje bo pravilnejša, če si pri Marlesu v Mariboru na Limbuški cesti 2 ogledate vzorčno hišo.

Marlesovi strokovnjaki vas pričakujejo vsak dan od šeste do štirinajste ure, ob torkih pa do šestnajste.

Izčrpno vam bodo pojasnili vse, kar vas zanima.

Torek

7

KAJETAN

Novi kreditni pogoji:
40% polog od pogodbene vrednosti
7-letni odplačilni rok
18% obrestna mera

Sreda

8

DOMINIK

Četrtek

9

ROMAN

Petek

10

LOVRENC

marles

Sobota

11

KLARA

Marlesova hiša odprta tudi ob sobotah

PROIZVODNO TRANSPORTNO PODJETJE
FUTORADGONA
GORNJA RADGONA

TOZD AVTOTRGOVINA — SERVISI

KMETIJSKI PROIZVAJALCI!

Koristite usluge našega prodajno-servisnega centra. Prodajamo vse proizvode in rezervne dele IMT Beograd. Hkrati opravljamo servise za vse izdelke IMT.

Sprejemamo naročila za traktorje, priključke in druge izdelke IMT.

Prodajamo varnostne traktorske kabine za vsa tipe traktorjev. Vse informacije osebno ali po telefonu 069/74-511.

**OBIŠČITE NAS
NA SEJMU
V GORNJI
RADGONI!**

Franeček Štefaneec je v Vestniku št. 29 zelo pristržno opisal srečanje sorodnikov rodbine Horvat iz Vidma ob Ščavnici. To me je spodbudilo k zapisu o podobnih koreninah — o Slavičevi rodbini z Grab pri Ljutomeru, od koder izhajajo danes znana imena s področja konjskega športa.

OD KOD SLAVIČI?

Dejstvo je, da na območju sodanje križevske, logarovske in verženske krajeve skupnosti v rojstnih matičnih knjigah, ki so jih v Križevcih začeli pisati leta 1669, vse do leta 1721 ni nobenega Slaviča. Tega leta se je v Stari vasi (takrat se je Stara Nova vas ločevala še na „stara“ in „nova“) rodil prvi otrok s priimkom Slavič. Ker se v dvainpetdesetih letih (med 1669 in 1721) priimek Slavič v rojstnih matičnih knjigah ne pojavi, to pomeni, da so nosilci tega priimka v tem času od nekega prišli. V Stari vasi nastaneta kasneje dve veji Slavičev, ki pa v začetku 19. stoletja izgine. Okrog leta 1750 se pojavijo Slaviči v Bučevcih, hkrati s tem pa v tej vasi preneha obstajati rodbina Kuzmovih. Še danes pravi jo bučevskim Slavičem „Kuzmovi“, kar je dokaz, da so — na kakršen koli način že — Slaviči prevzeli Kuzmovo domačijo.

Tudi v Lukavcih so bili Slaviči. Pred letom 1759 se je neki Jožef Slavič poročil s Katarino Zdravec in leta 1759 se jima je rodil sin Blaž (kasneje še štirje otroci, med drugimi leta 1768 Matija, o katerem bo

še govor). S to priženitvijo izgine iz Lukavc priimek Zdravec, ki ga je mogoče zaslediti vse v 17. stoletje.

Odpri ostaneta torej vprašanji: odkod Slaviči in kakšne bi utegnile biti morebitne sorodstvene vezi med njimi. Med leti 1721 in 1739 med staršenskimi Slaviči ni bilo nobenega Jožefa, ki bi se lahko priženil v Lukavec, v Bučevcih pa se Slaviči — kot že omenjeno — pojavijo okoli leta 1750, torej prekasno. K temu odprtemu vprašanju bi bilo zanimivo dodati domnevo dr. Matije Slaviča (Kižmova), nekdanjega rektorja ljubljanske univerze, ki jo je nekoč izrazil prof. Viktorju Vrbnjaku, arhivarju v Mariboru: Slavičev rod najbrž izhaja iz Prekmurja.

V Turnišču je bila že pred 17. stoletjem imovita tržanska družina Slavičev (v Prekmurju se je uveljavila končnica -vic, na Štajerskem -vič). Po turniških matičnih knjigah so v 18. stol. Slaviči tudi v Belincih, Lipovcih in v Gančanih. S tem seveda ni nič dokazano in ostaja še naprej odprto za proučevanje.

Že omenjeni Matija Slavič, rojen

leta 1768 očetu Jožefu in Katarini, roj. Zdravec, se je poročil z vdovo po Matiju Prelogu, Katarino, roj. Salaminko, na Grabe hišna številka 2. Iz tega moramo povzeti, da je bila na Grabah (na sedanji Slavičevi domačiji), pred tem Prelogova do-

mačija. Leta 1802 se je iz tega zakona rodil prvi Slavič na Grabah — Blaž, nato pa še deset otrok, med njimi kot šesti leta 1822 Ivan, nosilec druge generacije grabskih Slavičev. Za ženo je imel Marijo Kosi od Male Nedelje, imela pa sta osem

otrok in kot zadnja leta 1856 dvojčka Antona in Marka, prednika sedanjih mnogih murskopoljskih kmečkih družin, ki so se, ali pa se še, ukvarjale s konjskim športom; po Antonu (ki je po ustnem izročilu prišel na svet pred Markom), sta na

domačiji na Grabah predvsem še danes njegov sin Ludvik in v Križevcih vnuk Alojz, po Marku, ki si je osnoval družino v sosednjih Ključarovicah pa vnuk Marko. Anton Slavič je imel z ženo Alojzijo Farkaš iz Ilijaševca — vnučkinjo znanega ljutomerskega zdravnika Ivana Farkaša — 16 otrok, od tega enajst doraslih, brat Marko v Ključarovicah pa 8. Po Antonu je bilo 55 vnukov — danes živih še 47, po Marku menda 20. Pravnukov je po Antonu blizu 180. Vnučki in pravnuki so danes stari do 70 let. Koliko je potem še pravnukov?

PA ŠE O KORENINAH IN LISTJU

Po grabski Slavičevi liniji živita danes še dva Antonova otroka: 90 let stara Ana v Banovcih (5 otrok), in 82-letni Ludvik na domačiji na Grabah (8 otrok). Po Marku sta pred leti umrli hčerki Katika v Ključarovicah in Elizabeta na Moti pri Ljutomeru, stari obe že 90 let. Prejšnji teden pa je umrla tudi Antonova hči, 95-letna Alojzija iz Ilijaševca (imela 12 otrok).

Prav je imel Tone Slavič iz Ljutomer, ko je predlani Stanetu Pučku, dopisniku zagrebškega Vjesnika, za že omenjeni članek v tedniku Arena dejal: „Toliko nas je kot listja in trave!“ Juš Makovec

Okoli leta 1932 je nastal ta posnetek. Pri očetu Antonu Slaviču so se na Grabah zbrali sinovi, hčere, zeti in svahe, z vsemi vnuki, ki pa so se rodili kasneje, še vse do okoli leta 1940.

Če gradite hišo ali adaptirate staro, vam EKO — Elektrokovinarska oprema, Titovo Velenje nudi naslednje izdelke:

- stanovanjska strešna okna VPO
- strešna okna ALINA IV
- dodatno opremo (kamise, mehanizem za odpiranje oken)
- podstrešne stopnice

Stanovanjsko strešno okno VPO

je primerno za montažo na strehe vseh standardnih kritin, z nagibom od 20 do 80 stopinj. Okno VPO ima vrtljivo krilo in se zavrti okrog vodoravne težiščne osi za 125 stopinj, s tem pa izpolnjuje vse pogoje, ki se zahtevajo od sodobnega strešnega okna:

- najboljša prezračevalna prostora
- velika svetlobna površina
- preprosto čiščenje zunanje steklene površine
- popolna zaščita pred vsemi vremenskimi razmerami
- preprosto upravljanje, itd.

Izdelujemo osem različnih tipov stanovanjskih strešnih oken VPO.

Z vgradnjo stanovanjskih strešnih oken dosežemo pri novogradnji ali adaptaciji starega podstrešja več svetlobe in prostora. Lep izgled poševnih sten z okni VPO, ki se učinkovito vključujejo v prostor, daje podstrešju poseben čar.

Strešno okno ALINA IV

je novost na našem trgu. Namenjeno je prezračevanju in razsvetljavi podstrešja, hkrati pa služi kot izhod na streho.

Zložljive podstrešne stopnice:

Če potrebujete hiter in varen dostop na podstrešje, morda pa nimate prostora, kjer bi lahko postavili — zgradili klasične stopnice, so najboljša rešitev za vas zložljive podstrešne stopnice. Izdelane so kakovostno in imajo številne koristne lastnosti:

- omogočajo hiter in varen dostop na podstrešje
- ne zavzemajo koristnega prostora
- so lahke za dviganje in spuščanje
- so lepega zunanje videza
- njihova montaža je hitra in preprosta.

Izdelujemo 13 tipov podstrešnih stopnic v dveh izvedbah: lesene in aluminijaste.

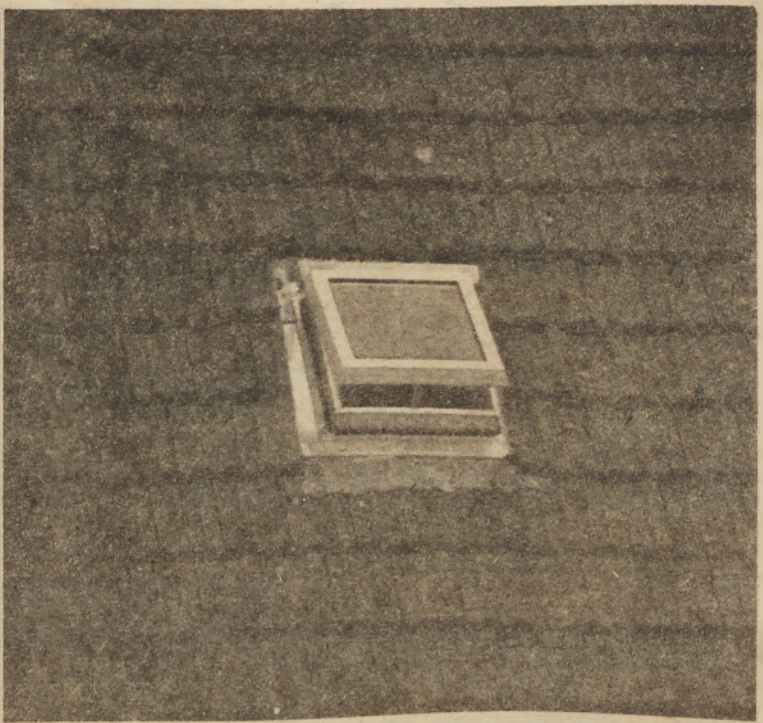
EKO

ELEKTROKOVINARSKA
OPREMA n. sol. o.
63320 TITOVO VELENJE
CELJSKA 9/B. C

Tel.: 063/855-151, 854-402
Telefex: YU eko 33598

Stanovanjsko strešno okno — VPO

Strešno okno ALINA IV

Montažo stanovanjskih strešnih oken VPO in zložljivih podstrešnih stopnic lahko opravi vsak kupec sam, opravlja pa jo tudi naša servisna mreža po vsej Jugoslaviji. Stanovanjska strešna okna VPO in zložljive podstrešne stopnice imajo vedno v zalogi vse trgovine in skladišča z gradbenim materialom po Jugoslaviji.

ŠPORT

Nogomet

Mura — Körmend 2:1

V počastitev 60-letnice nogometa v Pomurju je bil na stadionu Mure dvodnevni mednarodni turnir. Rezultati: Sloboda — Körmend 4:1. Mura — Fehring 0:2. Mura — Körmend 2:1 in Sloboda — Fehring 9:2. Vrstni red: 1. Sloboda (Varaždin). 2. Fehring (Avstrija). 3. Mura. 4. Körmend (Madžarska).

Nafta — Haladas 0:0

Med pripravami za novo sezono je Nafta v Lendavi na mednarodnem turnirju igrala proti drugoligaškemu moštvu Haladasa iz Keszthelyja z Madžarske z 0:0. Ostala rezultata: Nafta — Viko Omladinac 1:2 ter Viko Omladinac — Haladas 2:0. Vrstni red: 1. Viko Omladinac (Hrvaška). 2. Nafta. 3. Haladas (Madžarska).

SERDICA — Ob 10-letnici nogometa v tem kraju bodo 18. in 19. avgusta pripravili mednarodni nogometni turnir. V Serdici pričakujejo goste tudi dve ekipi iz sosednje Avstrije.

ŠULINCI — Športno društvo v tem kraju Goriškega bo 19. avgusta pripravilo turnir v malem nogometu. Za prve tri ekipe so pripravili praktične nagrade.

Mura v Izolo, Nafta v Zagorje

V Ljubljani so na sedežu Nogometne zveze Slovenije pred dnevi opravili žrebanje za novo sezono v slovenskih nogometnih ligah. Le-ta se bo začela 26. avgusta, oba pomurska ligaša pa bosta v prvem kolu igrala v gosteh. Mura bo potovala v goste k Izoli in nato 2. septembra gostila v Murski Soboti ekipo Kovinarja iz Maribora. Nafta iz Lendave pa bo v prvem kolu gostovala v Zagorju pri ekipi Proletarca, v naslednjem kolu pa bo imela v gosteh v Lendavi ekipo Steklarja iz Rogaške Slatne.

Prvo mesto Beltinki

Nogometni klub Gančani je pripravil spominski nogometni turnir, na katerem so sodelovala štiri moštva. Največ uspeha so imeli nogometaši Beltinke, ki so v finalu šele po streljanju enajstmetrovk premagali Melince in osvojili prvo mesto pred Melinci, Lžakovci in Gančani.

STRELSTVO

Mura in Balaško prvaka

Na občinskem prvenstvu z malokalibrsko puško je v Murski Soboti sodelovalo 18 strelcev iz 6 družin, ki so prej izpolnili norme na družinskih tekmovalnih. V ekipni konkurenci je zmagala Mura 1419 (29 x 10) pred Noršinci 1419 (27 x 10) in Panonijo 1335 krogov. V posamični konkurenci pa je zmagal Balaško (Noršinci) 492 pred M. Horvatom (Mura) 487, sledijo: Turner (Noršinci) 472, J. Horvat (Mura) 468, Dundek (Mura) 464, Madjar (Noršinci) 460, Donša (Noršinci) 455, Baligač (Gančani) 453, Bukovec (Tišina) 452, V. Horvat (Panonija) 446 krogov.

Pri mladincih je zmagal Sapač (Graničar) 454 pred Perotocijem 446 in Giderjem (oba Tišina) 441 krogov. Pri mladinkah je zmagala Rojkova (Noršinci) 433 krogov.

tekst in posnetek: -tg

BAD RADKERSBURG VAS VABI!

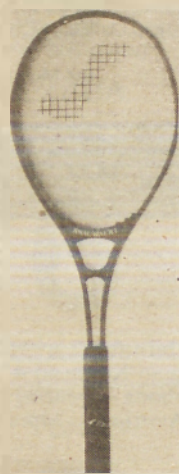
OBIŠČITE NAS NA SEJMU
V GORNJI RADGONI
OD 17. DO 26. AVGUSTA 1984

IN NAŠIH TRGOVINAH V RADKERSBURGU.
NE POZABITE: V NEDELJO, 2. SEPTEMBRA,
TRGOVINE ODPRTE DOPOLDNE!

Rauschenberger ULRICH

RADGONA - RADKERSBURG - LANGGASSE - HAUPTPLATZ

ŠPORTNI REKVIZITI

Od 198 Sch

- za tenis
- smučanje
- nogomet
- plavanje
- in razne druge dejavnosti

Puma čevlji za tenis 199 Sch

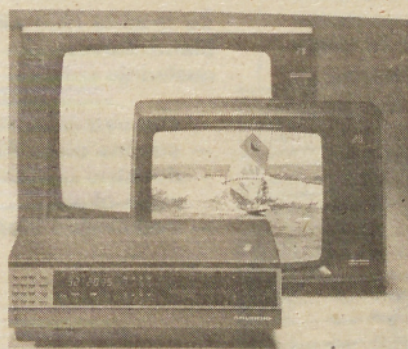
Herman PROBST

Radkersburg (pri Fidlerjevem skladišču)
• prodaja ladijskih podov in parketov
• trgovina z lesom — žaga

Obiščite nas na sejmu v Gornji Radgoni!

Josef SPELEC

RADGONA — RADKERSBURG,
PFARRGASSE 7 GLAVNI TRG 10
UGODEN NAKUP

- Na zalogi rabljeni traktorji
- Kmetijski stroji, radio
- Elektro aparati, televizorji
- Gospodinske potrebščine

RAIFFEISEN

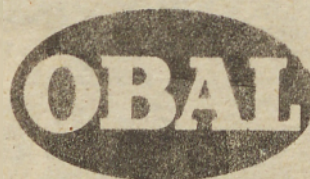
hitro postrežemo in svetujemo

RAIFFEISENKASSE BAD RADKERSBURG — KLOCH

Za vse denarno poslovanje — ZAMENJUJEMO VSE VALUTE PO NAJUGODNEJŠEM TEČAJU
BANKA PRIJAZNIH LJUDI

- IZREDNO VELIKA PONUDBA
- NAJUGODNEJŠI NAKUP
- V MODNI HIŠI

RADKERSBURG — RADGONA

Südsteirische Sparkasse

ZA VSE VAŠE DENARNO POSLOVANJE
HITRO — DISKRETNOST — UGODNO
RADGONA — RADKERSBURG, Hauptplatz 8

VELIKA ZALOGA REZERVNIH DELOV

CITROEN
VOLVO

Werner Eibl

8093 St. PETER a. O., tel. 9943 3477/
218,422 (direktno iz Jugoslavije)

Prodaja, servis, popravila, ličarstvo, lakirnica, vlečna služba, rezervni deli

OSREDNJA SEJEMSKA PRIREDITEV SLOVENSKEGA OBRTNIŠTVA

XVII. MEDNARODNI OBRTNI SEJEM

Manifestacija zmogljivosti obrti in priložnost za razširitev
sodelovanja s proizvodnimi in trgovskimi
delovnimi organizacijami širom
po Jugoslaviji.

OBRTNI SEJEM CELJE

od 14. do 23. septembra

SEJEM IDEJ IN SODELOVANJA

- izdelki obrti samostojnega osebnega dela
- izdelki organizacij združenega dela drobnega gospodarstva
- velike možnosti za dogovore o kooperacijah
- letos poudarek na izdelkih lesne stroke in na kmetijski mehanizaciji
- posebna pozornost namenjena inovacijam in strojni opravi

POSLOVNI DNEVI OD 17. DO 21. SEPTEMBRA
Informacije: Zavod SRG GOLOVEC, Celje, tel. (083) 33-233, 33-487, 32-488,
telex: goice 33-654

Radijski in televizijski spored od 17. do 23. avgusta

PETEK

SOBOTA

NEDELJA

PONEDELJEK

TOREK

SREDA

ČETRTEK

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Glasbena oddaja, 16.30 — Aktualno v petek, 17. avgusta (rubrika za mlade, Kam konec tedna), 17.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

17.55—23.10 Teletekst RTV Ljubljana, 18.10 Poročila, 18.15 Jazz na ekranu: Villem Breuker Kollektief, 18.45 Trnov grad, madžarska otroška nadaljevalka (ČB), 19.15 Risanka, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Modrost telesa; angleška dokumentarna serija, 20.50 Propagandna oddaja, 22.55 Ne prezrite, 21.10 B. Binns: Proti Vetr: Ognjena zrna; avstralska nadaljevalka, 22.00 Tv dnevnik II, 22.15 M. Dolenc: Gorenčev vrag, Tv nadaljevalka.

Oddajniki II. TV mreže:

17.55 Tv dnevnik, 18.15 Avtogrami, otroška serija Tv Skopje, 18.45 Pregled glasbene ustvarjalnosti v BiH, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Dubrovniške poletne pridelave 84, 20.45 Poročila, 20.50 Porota, dokumentarna oddaja, 21.55 Sovjetska znanstvena fantastika: Akvanauti, igrani film (do 23.30)

TV ZAGREB

Prvi program

15.55 Poletno popoldne, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Avtogrami, 18.45 Glasbena oddaja, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Derrick, 21.05 Evroparada, 21.50 Dnevnik, 22.05 V petek ob 22. uri.

ljubljska banka
Pomurske banke

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Lov na človeka (film), 11.45 Usmeritev, 12.15 Pravi mogočniki Dalasa, 13.00 Poročila, 15.00 Počitniški spored, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Risanka, 17.55 Spanček Zaspancek, 18.00 Panoptikum, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Stari, 21.20 Veseli Jocker, 22.15 Šport.

TV MADŽARSKA

10.00 Ponovitve: Dekleta, drsalke, medvedi: Pirxove dogodivščine, 16.30 Le za otroke, 17.15 V vrtincu čustev, 1. del sovjetskega TV filma, 18.30 Reflektor; magazin, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Evropejec, 6. del italijanske nadaljevalke, 21.30 Magelan, nagradna igra, 21.40 Srečanje v petek, 22.30 TV dnevnik, 22.40 Reklama ali kariera, TV film.

Drugi program

17.30 Ko ježi v večernih urah..., 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Vesoljska ladja Enterprise, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Bivanje v vesolju, 21.15 Čas v sliki, z politiko v petek, 22.15 Mesto v morju (film), 23.25 Benny Hill

TV KOPER

Nismo prejeli sporeda.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Glasbena paleta po vašem izboru, 16.30 — Aktualno v soboto, 18. avgusta (sobotna reportaža iz Zvenavlj ob 50-letnici izjemnega dogodka, iz društev, nasvet, Listamo po predhodnikih Vesnika), 17.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda, DEŽURSTVO: 14.00 do 16.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

15.45—23.35 Teletekst RTV Ljubljana, 16.00 Poročila, 16.05 Ciciban, dober dan: Naš vrtec je ob meni, 16.20 Jeklenec, otroška serija TV Zagreb, 16.40 Zgodbe iz nepričave, otroška serija TV Beograd, 17.10 Modrost telesa, angleška dokumentarna serija, 18.00 Ženska za pulom, češkoslovaška nadaljevalka, 18.50 Čudeži narave: Dolina smrti, kanadska poljudnoznanstvena serija, 19.15 Risanka, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Ekspres polkovnika Ryana, ameriški film, 21.55 Propagandna oddaja, 22.00 Zrcalo tedna, 22.20 Melodije morja in sonca, 23.30 Poročila

Oddajniki II. TV mreže: 16.20 Riki Tiki Tavi, sovjetski film, 18.00 Festival otroka Šibenik 83: Savojske pesmi in plesi, 18.55 Slika in glasba, glasbena oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Tv kaseta, 20.30 Ljudje iz marmora Junaki dela, feljton, 21.15 Poročila, 21.20 Športna sobota, 21.45 Kennedy, angleška nadaljevalka, 22.30 Poezija (do 23.00)

TV ZAGREB

Prvi program 15.25 Poletno popoldne, 17.30 Sedem TV dni, 18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Mali koncert, 18.30 Dosje, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Štirje vroči dnevi, 21.45 Dnevnik, 22.00 Zlata vrtinca Vrbskega jezera.

TV AVSTRIJA

9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.35 Mesto v morju (film), 11.55 Nočni studio, 13.00 Poročila, 15.00 Počitniški spored, 17.00 Poročila, 17.05 Abeceda športa, 17.30 Flipper, 17.55 Spanček Zaspancek, 18.00 Tedenski TV spored, 18.30 Cirkus, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Poletna noč uspešnic, 22.00 Šport, 23.00 Poletna noč uspešnic.

TV MADŽARSKA

8.00 Ponovitve, 9.25 Fantomas se vrne, grozljivka, 14.40 V vrtincu čustev, 2. del, 16.00 Cimbora, 16.50 Igralec K. Kovacs, 17.35 Naši simboli, 18.15 Razmišljanja o gospodarstvu in demokraciji, 19.05 Diagnoza, reportaže, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Filmski koktajl: Non-stop nonsens: Uhan: Burleske: Carovniška nedelja, 23.25 TV dnevnik.

TV KOPER

17.30 Film Podmornica, igrajo: Hans Jürgen Pöhl, Sabine Rothmann, Wolfgang Preiss, režija: Frank Wisbar, 19.30 TVD sličice, 19.50 Dario Di- vianchi, predstavljajo: Depeche mode, 20.20 Stari menih, TV film iz serije Baileyeve pustolovščine, 20.50 Japonski zakladi, dokumentarec, 21.50 TVD vse danes, 22.00 film, »Prepovedana strast«, 23.30 Ženi im Bild — čas v sliki.

RADIO MURSKA SOBOTA

10.05 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 11.00 — Srečanje na pomurskem valu, 12.00 — Spored v madžarskem jeziku, 13.00 — Doma in onkraj meje, 13.30 — V nedeljo popoldne (neposredno javljanje s prizorišča kmetijskega sejma v Gornji Radgoni, kmetijska rubrika, humoristično-satirična priloga itd.), 14.30 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 16.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda, DEŽURSTVO: 9.00 do 13.00 (telefon: 21-232)

TV LJUBLJANA

8.55 Poročila, 9.00 Živ žav, otroška matineja, 9.5 Trnov grad, ponovitev madžarske otroške nadaljevalke, 10.20 M. Smoje: Veliko mesto, nadaljevalka TV Zagreb, 11.45 625-napoved tedenskega sporeda, 12.00 Ljudje in zemlja, prenos iz Radgone, 13.00 Poročila (do 13.05), 16.35 Poročila, 16.40 Srečanje z Niko Kalogierom, zabavno-glasbena oddaja, 17.35 Sicilijanski zapeljivec, italijanski film (ČB), 19.15 Risanka, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Ž. Senecić-E Tomičić: Gabrijel, nanizanka Tv Zagreb, 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 Ho dohujlje: Piran, potopisna oddaja TV Sarajevo, 21.30 Športni pregled, 22.00 Poročila

Oddajniki II. TV mreže: 14.30 Zeltweg: Avtomobilске dirke formule 1 za VN Avstrije, 16.30 Risanka, 17.00 Jugoslovanske zbrovske slovesnosti, 18.25 Povsem osebno: M. Bulatović-Vib, 19.10 Na štirih kolesih, oddaja o prometu in turizmu, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Mesta: Dublin Johna Hustona, kanadska dok. oddaja, 20.50 24 Ur, 21.00 Izredni komisar, sovjetski film (do 22.30)

TV ZAGREB

Prvi program 11.50 Poročila, 12.00 Kmetijska oddaja, 13.05 Otroška oddaja, 14.30 Glasbeno popoldne, 16.20 Jack Holborn (film), 17.15 Narodna glasba, 17.50 Ločitev (film), 18.55 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Gabriel, 21.00 Morje, ljudje, obale, 21.30 Športni pregled, 22.00 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program 11.00 Šport, 12.00 Tiskovna ura, 13.30 Športno popoldne, 17.00 Risanka, 17.40 Čeladek, 17.45 Klub seniorjev, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija v sliki, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Italijanska legenda, 21.15 Panorama, 22.05 Nočni studio.

TV MADŽARSKA

8.35 Spored za otroke, 10.45 Cirkus, 14.40 Štiri kučke, pravljica igra, 16.25 Narodne za mladino, 16.50 Napoved sporeda 17.25 Odprte ceste, 19.00 Delta, znanstveni poročevalec, 20.00 Teden: aktualnosti, reportaže, 21.00 Marco Polo, 8. (zadnji) del, 22.05 Kipar Imre Varga, 22.50 Poročila.

TV KOPER

17.30 Stari menih, Tv film iz serije Baileyeve pustolovščine, 18.00 Japonski zakladi, dokumentarec iz serije Čudoviti svetovi, 19.00 Risanka, 19.30 Dolgo iskanje, dokumentarec, 20.20 Film, Poletne zgodbe, igrajo: Alberto Sordi, Marcello Mastroianni, Michele Morgan, 20.50 TVD sličice, 20.20 Najboljše igre našega življenja, tv film iz serije Salut champion, 21.15 Pleini korak, Volk na strehi, 21.55 Nočni film, »Prepovedana strast«, 23.25 Zeit im Bild — čas v sliki.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Po domače, 16.30 — Aktualno v ponedeljek, 20. avgusta (šport, kronika, najbolj iskane plošče), 17.30 — Glasbeni utrinki, 18.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.05 Poročila, 18.10 Zgodbe iz nepričave, otroška serija TV Beograd, 18.40 Pet minut za rekreacijo, 18.45 Mladi Upi — glasba za mlade, 19.15 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 A. Salinski: Sofer za eno vožnjo, 1. del sovjetske drame, 21.10 Veliki diktator umetnosti, angleški dokumentarni film, 22.05 Tv dnevnik II

Oddajniki II. TV mreže: 17.55 Tv dnevnik, 18.15 Zgodba o pradeklci, otroška serija, 18.30 Pravljice narodov in narodnosti, 18.45 Škotski ansambel Dud, 2. oddaja (samo za LJ 2), 19.00 Telesport, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Znanost i mi, 20.50 Poročila, 20.55 Jazz za izvoz: Tone Janša, 21.30 Dinastija, ameriška nadaljevalka (do 22.20)

ljubljska banka
Pomurske banke

TV ZAGREB

Prvi program

18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Zgodba o pradeklci, 18.30 Pravljice narodov in narodnosti, 18.45 Mladi upi, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Davidova mati (drama), 21.50 Izbrani trenutek, 21.55 Paralele, 22.25 En avtor, en film, 22.45 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Zadnje besede ima Tilby (film), 11.55 Risanka, 12.05 Namibijska puščava, 13.00 Poročila, 15.00 Počitniški spored, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Muppets Show, 17.55 Spanček Zaspancek, 18.00 Svet živali, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Šport v ponedeljek, 21.15 Ceste San Francisca, 22.05 Šport.

TV MADŽARSKA

9.00 Ponovitve, 10.00 Zaprisege novih oficirjev, 11.00 Obrambni dnevi, prenos, 15.35 Glasbeni film, 16.15 SP za četverovprege, 17.25 Le poljub in nič drugo, madž. film, 18.40 Naši simboli, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Ferenc Milnar: Tihotičje, TV film, 21.35 Telesport: Mednarodno atletsko tekmovanje za veliko nagrado Budimpešte, 23.10 TV dnevnik

TV KOPER

14.00 Odprta meja, informativna oddaja v slovenskem jeziku, Videoteleks, 17.00 Odprta meja, informativna oddaja v slovenskem jeziku, Videoteleks, 17.30 Najboljše igre našega življenja, Tv film iz serije Salut champion, 18.25 Zgodovina aviacije, dokumentarec, 19.00 Risanka, 19.30 TVD sličice, 19.50 Obzorja: Kruh skozi stoletja »Brez mlinarja«, dokumentarec, 20.20 Film, Razočaranje, igrajo: Corrado Pani, Riccardo Fellini, Rina Morelli, 20.50 Spolin živali, 21.00 TVD vse danes, 21.50 TVD vse danes, 22.00 Behizid, TV film, igrajo: Stole Arandjelovski, Marina Nemet, režija: Ljupče Bilbilovski, 23.10 Zeit im Bild — čas v sliki.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Vrtljak popevkarskih novosti — 16.30 — Aktualno v torek, 21. avgusta (iz krajevnih skupnosti), 17.30 — Aktualno v torek, 21. avgusta, 17.30 — Glasbeni utrinki in utrinčki, 18.00 — Sotočje, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

17.50 Poročila, 17.55 F. Milčinski: Butalci, 2. del lutkovne nadaljevalke (ČB), 18.25 Izročila, glasbena oddaja TV Sarajevo, 18.55 Knjiga, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 H. Robbins: Park Avenija 79, ameriška nadaljevalka, 21.40 Aktualno: Drago ali poceni?, 22.40 TV dnevnik II

Oddajniki II. TV mreže: 17.55 Tv dnevnik, 18.15 Mali svet, otroška oddaja, 18.45 Francija skozi šanson, zabavnoglasbena oddaja, Tv Ljubljana, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Top lista nadrealistov, 20.45 Zrebanje lota, 20.50 Po poteh svobode: Stevan Čolović, dokumentarna oddaja, 21.35 Poročila, 21.40 Jazz na ekranu, 22.20 Čas knjige (do 22.50)

TV ZAGREB

Prvi program

18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Mali svet, 18.15 Francija skozi šanson, 19.05 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Teme in dileme, 20.55 Toče za izvor, 22.35 Dnevnik.

TV AVSTRIJA

Prvi program 9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Družinski spored, 13.00 Poročila, 15.00 Počitniški spored, 17.00 Poročila, 17.05 Eci, peci, pec, 17.30 Tudi hec mora biti, 17.55 Spanček Zaspancek, 18.00 Risanka, 18.30 Družinski spored, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dokumentarna oddaja, 21.15 Ves ta jazz (film).

Drugi program 17.05 Kompas, 17.30 Usmeritev, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Vesoljska ladja Enterprise, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Dallas, 21.05 Čas v sliki, 21.45 Klub 2

TV MADŽARSKA

10.00 Ponovitve: Pionirske kronike; Ali Baba in 40 razbojnikov, 16.20 Srečanje v visokih Tatrah, 16.55 Kapetan Tenkes, pon. 17.25 Rally-prvaki, nemška serija, 18.00 Sah mat, 18.25 Pesem doni, 18.30 Mestece ob meji: Lenti, 19.20 Dati se izplača..., 20.00 TV dnevnik, 20.30 Evropejec, 7. del, 20.30 Telesport, mednarodni dogodki, pregled, 23.00 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja, informativna oddaja v slovenskem jeziku, Videoteleks, 17.00 Odprta meja, informativna oddaja v slovenskem jeziku, Videoteleks, 17.30 Najboljše igre našega življenja, Tv film iz serije Salut champion, 18.25 Zgodovina aviacije, dokumentarec, 19.00 Risanka, 19.30 TVD sličice, 19.50 Obzorja: Kruh skozi stoletja »Brez mlinarja«, dokumentarec, 20.20 Film, Razočaranje, igrajo: Corrado Pani, Riccardo Fellini, Rina Morelli, 20.50 Spolin živali, 21.00 TVD vse danes, 21.50 TVD vse danes, 22.00 Behizid, TV film, igrajo: Stole Arandjelovski, Marina Nemet, režija: Ljupče Bilbilovski, 23.10 Zeit im Bild — čas v sliki.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Iz domačega glasbenega arhiva, 16.30 — Aktualno v sredo, 22. avgusta 1994 — gostje — 17.30 — Minute zabavne glasbe, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.15 Poročila, 18.20 Ciciban, dober dan: Mali ribiči, 18.40 Mozaik kratkega filma: Aktualni dogodki, ameriški film, Trije duhovniki, kitajski film, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Lov za zakladom: Dji-buti, kviz francoske TV, 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 R. Castellani: Življenje Verdija, italijanska nadaljevalka, 22.15 TV dnevnik II, 22.25 G. Verdi: Requiem

Oddajniki II. TV mreže: 17.55 Tv dnevnik, 18.15 Beg, norveška otroška drama, 18.45 Narodna glasba, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Film-ski večer: Za dolar več, italijansko-ameriški film, 22.30 Tv dnevnik (do 22.50)

ljubljska banka
Pomurske banke

TV ZAGREB

Prvi program

18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Beg (film), 18.45 Narodna glasba, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Za dolar več (film), 22.30 Dnevnik

TV AVSTRIJA

Prvi program

9.00 Poročila, 9.05 TV v šoli, 10.30 Mesto izgubljenih (film), 12.15 Dokumentarna oddaja, 13.05 Poročila, 15.00 Počitniški spored, 17.00 Poročila, 17.05 Lutke, 17.30 Čebelica Maja, 17.55 Spanček Zaspancek, 18.00 Pisarniške zgodbe, 18.30 Družinski magazin, 19.00 Avstrija danes, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Tvoje usnice, tvoje oči (film), 21.55 Šport.

Drugi program

17.05 Kompas, 17.30 17.30 Dežela in ljudje, 18.00 Avstrija v sliki, 18.30 Vesoljska ladja Enterprise, 19.30 Čas v sliki, 20.15 Neznani Chaplin, 21.08 Novo v kinu, 21.15 Čas v sliki, 21.45 Kulturni žurnal, 22.30 Umetnine

TV MADŽARSKA

10.00 Ponovitve, 16.50 Kratki film, 17.25 Nega govora, 17.45 Fanfar: pop in klasična glasba, 18.15 Agarni svet: Vrti-hiša-dvorišče, 18.45 Vas, romunski glasbeni film, 20.00 TV dnevnik, 20.30 Forum: debatni spored, tema: zadruge, 22.05 Srečanje v študiju št. IV, 22.50 TV dnevnik.

TV KOPER

14.00 Odprta meja, informativna oddaja v slovenskem jeziku, Videoteleks, 17.00 Odprta meja, informativna oddaja v slovenskem jeziku, Videoteleks, 17.30 Film, Razočaranje, igrajo: Corrado Pani, Riccardo Fellini, Rina Morelli, 20.50 Spolin živali, 21.00 TVD vse danes, 21.50 TVD vse danes, 22.00 Behizid, TV film, igrajo: Stole Arandjelovski, Marina Nemet, režija: Ljupče Bilbilovski, 23.10 Zeit im Bild — čas v sliki.

RADIO MURSKA SOBOTA

16.00 — Glasbena oddaja, 16.30 — Aktualno v četrtek, 23. avgusta (kultura in prosveta, to naša bo...), 17.30 — S pesmijo po Jugoslaviji, 18.00 — Najlepše želje s čestitkami in pozdravi, 19.00 — Vključitev osrednjega slovenskega sporeda.

TV LJUBLJANA

18.10 Poročila, 18.15 Trapollo HH 30: Planet dveh sonc, 18.45 Zelele se-pogledite, poučno-zabavna oddaja, 19.10 Risanka, 19.20 Cik cak, 19.24 Tv in radio nocoj, 19.26 Zrno do zrna, 19.30 Tv dnevnik I, 19.55 Vreme, 19.57 Propagandna oddaja, 20.00 Lov za zakladom: Dji-buti, kviz francoske TV, 20.55 Propagandna oddaja, 21.00 R. Castellani: Življenje Verdija, italijanska nadaljevalka, 22.15 TV dnevnik II, 22.25 G. Verdi: Requiem

Oddajniki II. TV mreže: 17.55 Tv dnevnik, 18.15 Junaški rod, otroška serija TV Skopje, 18.45 Mali veliki svet, dokumentarno-zabavna oddaja, 19.30 Tv dnevnik, 20.00 Umetniški večer: »Kugla Glumištev«, posnetek gledališke predstave, 22.30 Poročila (do 22.35)

TV ZAGREB

Prvi program

18.00 Poročila, 18.05 TV koledar, 18.15 Junaški rod, 18.45 Mali veliki svet, 19.15 Risanka, 19.30 Dnevnik, 20.00 Monitor, 21.05

tedenski koledar

PETEK, 17. avgust — Radivoj SOBOTA, 18. avgust — Helena NEDELJA, 19. avgust — Marijan
PONEDELJEK, 20. avgust — Bernard
TOREK, 21. avgust — Timotej
SREDA, 22. avgust — Marija
ČETRTEK, 23. avgust — Roza-
lija

kino

„PARK“ MURSKA SOBOTA
17. avgusta ob 18. uri ameriški film: LJUDJE MAČKE in ob 20. uri zahodnonemški film: MONIKA, LJUBEZEN PRI ŠESTNAJSTIH. Ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.
19. avgusta ob 16. in 18. uri ameriški film: LJUDJE MAČKE in ob 20. uri zahodnonemški film: MONIKA, LJUBEZEN PRI ŠESTNAJSTIH. Ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.
20. in 21. avgusta ob 18. in 20. uri angleški film: NAJVEČJI BANČNI ROP.
22. in 23. avgusta ob 18. in 20. uri ameriški film: HIŠA GROZE.

GORNJA RADGONA

17. avgusta ob 19. uri ameriški film: ZGODBA O JACQUELINI KENNEDY in ob 21. uri nemški film: SALON ZA MASAŽO; ogled filma otrokom ni dovoljen.
18. avgusta ob 20. uri italijanski film: STEVARDESA IN GANGSTERJI.
19. avgusta ob 18. uri ameriški film: ZGODBA O JACQUELINI KENNEDY in ob 20. uri nemški film: SALON ZA MASAŽO; ogled filma otrokom ni dovoljen.
22. avgusta ob 20. uri francoski film: OBRAČUN PRI TRGOVSKI HIŠI.

ČRENŠOVCI

17. in 19. avgusta kanadski film: NOČI STRIPTIZA. Ogled filma mladini do 16. leta starosti ni dovoljen.

LJUTOMER

18. avgusta ob 20. uri ter 19. avgusta ob 18. in 20. uri ameriški film: VZTRAJNO ZAPELJEVANJE.
22. in 23. avgusta ob 20. uri ameriški film: EDINI MOŠKI NA SVETU.

prodam

ZAGAN LES ZA OSTREŠJE (11 x 11) prodam. Darinka Zamuda, Galušak 6, p. Videm ob Ščavnici. GR-196
CITROEN GX BERLINA, karamboliran, in spaček (po delih) prodam. Janžev vrh 49, p. Radenci. GR-200
VINOGRAD (50 arov, 2000 trsov laškega rizlinga), 4. letnik, prodam. Naslov v upravi lista. GR-202
ZASTAVO 750, letnik 1974, obnovljeno, registrirano do junija 1985, prodam. Mizarstvo, Hrastje-Mota 50. GR-204
POČITNIŠKO HIŠICO, vinograd in sadovnjak na Železni gori pri Štrigovi (150 m od glavne ceste), prodam. Informacije: Mirko Levčič, telefon 042 811-549. In-449
BOSCH TLAČILKO ZA MAN 520 prodam. Mirko Štuhec, Bučecovci 33, p. Križevci pri Ljutomeru. In-443
SKORAJ DOGRAJENO HIŠO, centralno ogrevano, v Stročji vasi pri Ljutomeru, prodam. Možna tudi zamenjava hiše s 3- ali 4-sobnim stanovanjem. Plačilo razlike po dogovoru. Informacije pri Županec, Radomerščak 12. Ponudbe pod Ljubljana—Celje—Maribor. In-440
FIAT KOMBI (ZAPRT), letnik 1976, zamenjan motor s 4.500 km, registriran do avgusta 1985, prodam. Ignac Kolosevski, Jamna 14, p. Videm ob Ščavnici. M-3625

VESTNIK

Štefan Dravec (direktor in glavni urednik), Juš Makovec (pomočnik direktorja in glavnega urednika), Jože Šabjan (odgovorni urednik), Brigita Bavčar, Jani Dominko, Jože Graj, Milan Jerše, Ludvik Kovač, Dušan Loparnik, Feri Maučec (sport), Vlado Paveo, Štefan Sobočan, Janko Stolnik (dopisništvo), Branko Žunec, Gontér Endre (tehnični urednik), Nevena Emri (lektor). Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Titova 29/1 — Telefoni: novinarji 21-232, 21-064 in 21-383; direktor in glavni urednik, odgovorni urednik, naročniški oddelek, računovodstvo, gospodarsko-propagandna služba in tajništvo 21-064 in 21-383, dopisništvo Gornja Radgona tel. 74-597, dopisništvo Lendava tel. 75-085 in dopisništvo Ljutomer tel. 81-317 — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo. Celoletna naročnina 700,00 din, polletna 350,00 din, letna naročnina za inozemstvo 1.500,00 din, celoletna naročnina za delovne organizacije 900,00 din. Takoči račun pri SDK Murska Sobota 51900-603-30005. Devizni račun pri Jugobanki Ljubljana 501005620-000112-25730-30-4-01176. Cena posamezne številke 20,00 din. Tiska ČGP Večer Maribor. Po pristojnem mnenju je Vestnik oproščen plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

ZASTAVO 126 P prodam. Marjan Bransberger, Puconci 98 c. M-3776

RIPSOVO SEME prodam. Jože Farkaš, Rakičan, Zvezna 15. M-3778

KOMPLETNO KOLO ZA REKORD (175 x 14) in koruzo na storžih prodam. Informacije: telefon 76-113. M-3780

KOMPLETNO POHIŠTVO ZA SPALNICO prodam. Naslov v upravi lista. M-3780 a
HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM, nedaleč od M. Sobote, ob asfaltni cesti, 50 m od avtobusne postaje (vodovod, kopalnica, 2 garaži), prodam. Naslov v upravi lista. M-3781

KRAVO, brejo osem mesecev, prodam. Sobočan, Lipa 48. M-3582
KRAVO PO IZBIRI prodam. Lipovci 103. M-3783

CISTERNO CREINA, 2700 l, obračunski za BCS, kosilnico Austin maxi, AŽ panje, rabljene, in črno-beli televizor prodam. Cigut, Satahovi 31. M-3784

KOSILNICO BCS s sedežem prodam. Šiplič, Vaneča 56. M-3785

ŽITNI KOMBAJN, primeren za hribovit teren (širina kose 2 m), prodam. Naslov v upravi lista. M-3785

LEVI STEDILNIK na trda goriva, malo rabljen, starejši šivalni stroj Singer, lestenec s tremi balončki, štiri malo rabljene TV antene, različne preproge in kave, dobro ohranjeno, prodam. Ogled po 15. uri: M. Sobota, Tomšičeva 12. M-3789

GOLF, letnik 1979, diesel, prodam. Naslov v upravi lista. M-3790
PSA SARPLANINCA, starega eno leto, ugodno prodam. Jože Tivadar, Lipovci 71, p. Beltinci. M-3791

SKEDENJ (8 x 13 m) prodam. Sebeborci 2. M-3792

GUMI VOZ 16 colni prodam. Podmoci 20.

TRAKTOR URUS C 335 s kabino in eno leto rabljenimi gumami prodam zaradi nakupa večjega traktorja. Filovci 62. M-3793

BARVNI TELEVIZOR prodam. Hozjan, Črenšovci 81. M-3794

HLADILNIK Z ELEMENTOM prodam. Murska Sobota, Stefana Kovača 19, prtiličje 3. M-3795

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK prodam. Turnišče, Prvomajska 13. M-3797

NOVEJŠO HIŠO Z VRTOM, centralno ogrevanje, prodam. Naslov v upravi lista ali telefon 76-041. M-3798

JADRALNO DESKO, novo, prodam. Jarc, M. Sobota, Razlagova 24. M-3799

OPEL KADET, letnik 1972, v voznom stanju, registriran, prodam. Telefon, v popoldanskem času, 78-010. M-3800

PEVSKO OZVOČENJE, 100 W, in LESLI ORGLE, 100 W, poceni prodam. Kovač, Bakovci, Partizanska 58, telefon 76-036. M-3805

TRAKTOR FERGUSON 560, nov, s kabino, prodam. Martin Farkaš, Martin na Muri 73. M-3806

DIANO, v zelo dobrem stanju, letnik 1976, prodam. Vili Cipot, Križevci 6 v Prekmurju. M-3807

MLADO KRAVO s teletom, dobro mlekarico, prodam. Šafarsko 29. M-3808

TRAKTOR IMP 533 s koso ali brez nje, registriran do aprila 1985, prodam. Jurij 36. M-3809

TRAKTOR STEYR 180 prodam. Ogled v soboto od 16. do 18. ure. Veržej 90. M-3810

ZAGAN LES ZA OSTREŠJE (6 x 15 m) in molzni stroj VITREX, nov, prodam. Naslov v upravi lista. M-3811

GOLF, letnik 1981, prodam. Informacije po telefonu 23-542. M-3698

KOŠARE IZ ŠIBJA prodam. Vaneča 87. M-3712

PLEMENSKE SVINJKE, nemške pasme, stare šest mesecev, prodam. Koroša, Veržej 157. M-3813

AVTOMOBIL PEUGEOT 304, letnik 1975, odlično ohranjen, ugodno prodam. Vprašati pri Alfonsu Kiphrutu, Bučecovci 37, p. Križevci pri Ljutomeru ali v popoldanskem času po telefonu (069) 21-463. M-3814

GLASILO občinskih konferenc SZDL Murska Sobota, Gornja Radgona, Lendava in Ljutomer — Izdaja Zavod za časopisno in radijsko dejavnost Murska Sobota, Titova 19/1 — Ureja uredniški odbor:

MAJHNO MIZO ZA DNEVNO SOBO, dva umivalnika, električni štedilnik s tremi ploščami, moško kolo, radio-gramofon in kuhinjski bojler, 5 l, prodam. Štefan Kovača 19, stanovanje 4 — prtiličje. M-3845

AVTO RENAULT-4, prikolico in motor za R-4 prodam. Kovač, Murska Sobota, Tišinska ulica 29. M-3846

BOJLER, 50 l, prodam. Telefon po 19. uri: 24-019. M-3847

SEDEŽNO GARNITURO ZA DNEVNO SOBO, novo, po ugodni ceni prodam. Herman Hull, Grad 140. M-3848

MALE PUJSKE prodam. Janez Hoheger, Murski Črnci 54. M-3849

BREJE SVINJE in merjasce prodam. Naslov v upravi lista. M-3850

MLADO KRAVO, staro dve leti, prodam. Hotiza 12. M-3851

KOMBI Kodel Böhm, brez motorja, ostalo brezhibno — po delih ali kompletno (za 100.000 din) — in motor za traktor Varšavski 25, generalno obnovljen, prodam. Alojz Škrlec, Ivanjševci 15. M-3852

STROJ ZA VERIŽNO ŠIVANJE PLETENIN („KETLARICA“) ULTRAVISION, prodam. Telefon 70-050. M-3853

KABEL PP 00 (4 x 4) približno 60 m, prodam. Vprašati v naročniškem oddelku ali po telefonu 22-136. M-JOG

SOD (500 l) prodam. Jože Verbanjšček, Banovci 34, p. Veržej. M-3505

CREINA, 2200 l, napredaj. Jože Kosec, Mali Brebrovnik 58, p. Ivanjovci. In-452

OVČARKO, staro dva meseca, dobrih staršev, prodam. Jože Ozmeč, Illovi 6, p. Ljutomer. In-454

ŽELEZO U-PROFIL, NUP 100, dolžina 5,3 m, 2 kosa, prodam. Telefon (069) 81-177. In-464

PRIKOLICO ZA OSEBNI AVTO IN MOTORNO ŽAGO prodam. Milan Božič, Šalinci 32a, p. Križevci pri Ljutomeru. In-463

SKODO 1000 MB, tudi po delih, prodam. Čezanjci 62, p. Ljutomer. In-457

VW 1200, letnik 1974, ugodno prodam. Omišak, Krapje 16. In-458

NSU 1000, letnik 1972, prodam. Cena po dogovoru. Potočnik, Radomerje 1a, p. Ljutomer. In-459

CISTERNO CREINA, 2700 l, 12-colni plug in tridelne brane prodam. Babič, Krapje 14, p. Veržej. M-462

ORGLE VOX SUPER KONTINENTAL, dvoredne, prodam. Janko Pučko, Mota 37, p. Ljutomer. In-461

DELE MOTORJA ZA TRAKTOR STEYR, ročno kosilnico in dve gumi (10 x 28) prodam. Pristava 8, p. Ljutomer. In-460

MOPED SLC-15, letnik 1979, prodam. Reiter, Zagajski vrh 2, Gornja Radgona. GR-207

KRAVO, sedem mesecev brejo s četrtim teletom, kontrola A. prodam. Dankovci 20, p. Mačkovci. M-3854

KRAVO, staro šest let, devet mesecev brejo, prodam. Odranci 25. M-3857

ZASTAVO 101 C, letnik 1980, prodam. Tetičkovič, Gornja Radgona, blok III, telefon 21-511, interna 13, od 8. do 16. ure. M-3878

ZASTAVO 101 prodam. Krajna 20. M-3879

FORD ESCORD 1300 XL, letnik 1974, prodam. Beznovci 21, p. Bodonci. M-3880

OSEBNI AVTO WARTBURG, prevoženih 8600 km, letnik 1982, ugodno prodam. Informacije po 14. uri. Naslov v upravi lista. M-3881

KABEL PP-R, 3 x 2,5, prodam. Naslov v upravi lista. M-3882

PARCELO, 27 arov, na lepi sončni legi v Bodoncih, primerno za poč. hišico in vinograd, prodam. Naslov v upravi lista. M-3859

MALE PUJSKE prodam. Krajna 48. M-3860

V ZALOGI IMAM BELE NOVO-ZELANDCE IN KALIFORNIJCE. Aleksander Šarkanj, Černelavci 52d, telefon 23-063. M-3861

BREJO SVINJO prodam. Trnje 158. M-3862

RENAULT 4 prodam. Alojz Gider, Petanjci 68. M-3863

MLADO KRAVO S TELETOM prodam. Turnišče, Stefana Kovača 158. M-3864

OSEBNI AVTO LADO 1600, v odličnem voznom stanju, prodam. Murska Sobota, Nasedle B. Kraigherja 20, telefon 22-796 v popoldanskem času. M-3866

PUJSKE prodam. Ponedeljek, Gornji Petrovci 44. M-3862

JERMEINICO ZA TRAKTOR FERGUSON prodam. Pince 43, p. Lendava. M-Le 300

PODJETJA — ZASEBNIKI! V strogem centru Lendave, Partizanska ulica 80, ugodno prodam lokal s stanovanjskimi prostori in polovico dvorišča. Ogled od 10. ure v četrtek, od 12. ure v nedeljo. Lastnik Emil Lebl. M-OP

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan, ekonomska enota Mačkovci, je začela prodajati

breskve v Mačkovcih.

Prodajajo jih vsak dan od 8. do 18. ure. Kupci si breskve nabirajo sami. Cena je ugodna.

STAREJŠE POHIŠTVO ZA SPALNICO iz hrastovega lesa z jogiji prodam za 30.000 din. Ogled možen vsak dan v Puconcih št. 4, telefon 72-505. M-3816

PEČ NA OLJE EMO prodam. Puconci št. 4, telefon 72-505. M-3816 a

POHIŠTVO ZA SPALNICO, novo, prodam. Anton Špilak, Mala Polana 4, p. Velika Polana. Ogled vsak dan. M-3817

LEPEGA MALEGA SREBRNEGA KODRA prodam. Cven 4. M-3818

KRAVO, BREJO sedem mesecev, staro pet let, prodam. Mihočič, Ženavljice 37. M-3819

TELEVIZOR, črno-beli, brezhiben, prodam za 6.000 din. Ogled možen od 16. do 18. ure. Mlinarič, M. Sobota, St. Rozmana 6, ali po telefonu 21-651. M-3820

CISTERNO ZA GNOJNICO, 2700 l, prodam. Gančani 6. M-3821

POHIŠTVO ZA SPALNICO, starejše, prodam. Ogled v popoldanskem času: M. Sobota, Okt. revolucije 46. M-3824

HLADILNIK IN PEČ KUPERSBUSCH UGODNO prodam. Informacije: Kidričeva ulica 35. M-3825

LADA 1200, letnik 1977, karambolirana napredaj. Informacije po telefonu (069) 24-565 ali 22-240. M-3826

KRAVO, brejo pet mesecev, staro sedem let, in moped na 4 prestave, enosedeljni, prodam. Gomboc, Pečarovi 42. M-3827

SKODO 1000 prodam za 35.000 din. CANKOVA 19..M-3829

ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Informacije po telefonu v pop. času: 24-189. M-3830

KRAVO, brejo devet mesecev, in Renault 4, letnik 1979, prodam. Vadarci 90, p. Bodonci. M-3832

GRADBENO PARCELO NA HOTIZI, primerno za gostinski lokal, prodam. Dolnji Lakoš, 23, p. Lendava. M-3834

MOTORNO ŽAGO STIHL 070 prodam. Kobilje 43, p. Dobrovnik. M-3835

OBVESTILO
Vsi zainteresirani z območja občine Ljutomer lahko prodajo živalske kože odkupovalcu Jožetu Bohnecu, Cven 61 b.

GORENJE OPAL COLOR Z DALJINSKIM UPRAVLJANJEM, star dve leti, brezhiben, prodam. Uršič, telefon dopoldne: 21-770 (004). M-3836

KROŽNO BRANO prodam. Novak, Mali Bakovci 36. M-3837

LADO SL, letnik 1976, prodam. Naslov v upravi lista. M-3838

SIMCO 1307 GLS, letnik 1978, prodam. Nemec, Hrastje-Mota 6, p. Radenci. M-3841

OPEL REKORD prodam. Murski Črnci 31/a. M-3842

CITROEN GS 1200, letnik 1976, registriran do avgusta 1985, z novimi gumami, prodam. M. Kuzniča 7, telefon 22-507. M-3843

HIŠO V GORNJIH SLAVEČIH št. 8 prodam ali dam v najem z oskrbo osamljene starejše ženske. M-3844

MAJHNO MIZO ZA DNEVNO SOBO, dva umivalnika, električni štedilnik s tremi ploščami, moško kolo, radio-gramofon in kuhinjski bojler, 5 l, prodam. Štefan Kovača 19, stanovanje 4 — prtiličje. M-3845

AVTO RENAULT-4, prikolico in motor za R-4 prodam. Kovač, Murska Sobota, Tišinska ulica 29. M-3846

BOJLER, 50 l, prodam. Telefon po 19. uri: 24-019. M-3847

VINOGRAD NA VANEČI, star tri leta, z nedograjeno vinsko kletjo, prodam. Informacije po telefonu 062 23-281, interna 393, od 8. do 11. ure. M-OP

GOLF, letnik 1978, prodam. Cena 330.000,00. Lipovci 1, p. Beltinci, telefon 71-047. M-3868

ZASTAVO 750, registrirano do maja 1985, prodam. Krog, Murska 115. M-3869

ZASTAVO 750 prodam. Mlinarič, Veržej 221. M-3870

SKODO prodam. Glavač, M. Sobota, Okt. revolucije 3, telefon 21-849. M-3871

TRAKTOR FERGUSON, 55 KS, s prikolico, letnik 1973, prodam. Jože Vori, Mala Polana 114. M-3872

MENJALNIK ZA FIAT 750, gume 145 x 12 cm in gume 135-15 prodam. Stanjevci 50, p. G. Petrovci. M-3873

MALE PUJSKE IN SALONITNE PLOŠČE, bele, prodam. Krog, Plešnikova 3. M-3876

ŽREBICO, staro dve leti, prodam. Čepinci 3. M-3883

STAREJŠO KRAVO, brejo osem mesecev, kontrola A, prodam. Noršinci 52, p. Martjanci. M-3884

LADO 1200 CARAVAN prodam. Naslov v upravi lista. M-3885

OPEL ASCONA NAPRODAJ. Krajna 22 a. M-3886

MANJŠE POSESTVO S HIŠO in ostalim poslopjem, med Ormožem in Ljutomerom, v Cerovcu št. 18, primerno za kmetovanje, prodam. Ogled možen od 24. do 31. avgusta 1984. M-3887

REKORD 1900, letnik 1975, prodam. M. Petrovci 5. M-3890

KOSILNICO BCS 127, prodam. Vaneča 71, Puconci. M-3891

ZASTAVO 750, letnik 1982, ugodno prodam. Ižakovci 111. M-3892

TELICO, visoko brejo, in kravo s teletom ali brez njega, obe kontrola A, prodam. Krog, Murska 40. M-3895

kupim

KOMPLETEN VIJAK ZA STISKALNICO GROZDJA KUPIM. Alojz Vinkovič, Bratonce 143, p. Beltinci. M-3877

Male oglase in zahvale za naslednji četrtek,
oddajte do sobote.

*Prezgodaj čas prišel je za oddih,
dom je prazen, dom je tih,
ker tebe dragi mož in oče ni,
da bi skupaj še bili.*

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi, ko nas je nepričakovano in brez slovesa, v komaj 51. letu starosti za vedno zapustil dragi mož, oče, brat in dedek

Franc Marič

iz Rogašovec

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, in sosedom, ki so nam v težkih trenutkih priskočili na pomoč, darovali vence in cvetje ter ga spremljali na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo družinam Marič, Rajser in Holsedl.

Zahvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem, predstavnikom KS, LD, GD in Društva upokojencev iz Rogašovec, OZG M. Sobota, Veletrgovine Potrošnik TO Izbira in LIV Rogašovci za darovane vence, govornikom tov. Mariču in Holsedlu za poslovilne besede ob odprtem grobu, vsem lovcem, gasilcem, godbi na pihala, lovskemu oktetu, rogistom ter vsem, ki ste ga imeli radi in ga spoštovali.

Rogašovci, 3. avgusta 1984

Žalujoci: žena Terezija, sinova Peter in Drago z družino, vnuk Andrej in sestra z družinama

Po težki bolezni nas je v 68. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož, oče in stari oče

Janez Vučkič

iz Rakičana

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, dragega pokojnika pa v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje.

Posebna hvala osebju ušesnega oddelka soboške bolnišnice in dr. Farkaševi. Iskrena hvala duhovniku za pogrebni obred, pevcem, predstavniku LD M. Sobota in predstavniku KS za poslovilne besede.

Žalujoci: žena Irma, sinova Janez in Feri ter hčerka Irmica z družinami

ZAHVALA

Boleča je resnica, ko se zavedamo, da nas je v 50. letu starosti, nepričakovano in tragično, za vedno zapustil nenadomestljivi dragi mož, oče, stari oče, brat in zet

Osman Herco

iz Fokovec

Ob tej veliki izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi prerani zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, sočustvovali z nami in nam izrekli sožalje.

Iskrena hvala Gezu Koložvariju, ki mu je prvi priskočil na pomoč, g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem, gasilskemu društvu, čebelarškemu društvu in predstavnici KS. Vsem še enkrat — iskrena hvala!

Fokovci, 3. avgusta 1984

Žalujoci: žena Gizela, sinova Milan in Emil z ženo Marjano, vnukinji Anita in Nataša, brat, tast, tašča in ostalo sorodstvo

*Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpel sem,
šopek rož mi prinesite
in večni mir mi zaželite.*

ZAHVALA

21. julija 1984 je po težki in dolgotrajni bolezni v 49. letu starosti mnogo prezgodaj zatisnil svoje trudne oči naš dragi mož, oče, sin, brat in sorodnik

Ignac Žužek

iz Ižakovec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga obiskovali v času njegove bolezni, posebno sosedu Rudiju za vso pomoč v najtežjih trenutkih ter vsem, ki so kakorkoli pomagali, darovali vence, cvetje in za mase, ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala medicinskemu osebju pljučnega oddelka v Rakičanu, medicinskemu osebju pljučnega oddelka na Golniku, medicinskemu osebju torakalnega oddelka v Ljubljani in zdravstvenemu osebju iz Beltincev za obiske na domu.

Prisrčna zahvala g. kaplanu za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, predstavniku KS za poslovilne besede ter govorniku in delovnemu kolektivu Potrošnika M. Sobota ter kolektivoma OZD Muri in Blisk M. Sobota.

Vsem še enkrat — prisrčna zahvala!

Globoko žalujoci: žena Katarina, hčerka Zdenka, sin Miran, mama, sestre, brat in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po daljši bolezni nas je v 81. letu starosti za vedno zapustila draga tašča, babica in prababica

Ana Osadčeva

iz M. Sobote

Zahvaljujemo se vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, ji darovali vence, nam pa izrekli sožalje.

Posebna zahvala govornikom ZB in KS za izkazano čast ter osebju Doma oskrbovancev v Rakičanu.

Vsem še enkrat — hvala!

Žalujoci: snaha Ida in vnuk Srečko z družino

*Še vedel nisi, kaj je svet,
pa vendar moral si umret.
Odšel v dežele si neznane,
tvojim dragim ostale so boleče rane.*

V SPOMIN

7. septembra bo minilo eno leto, polno žalosti, odkar smo v tiho gomilo položili ljubega sina, brata in vnuka

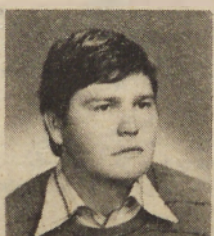
Gorazda Vuka

iz Gomile

Tvoje življenje je za vedno ugasnilo, ostala sta praznina in spoznanje, da te ne bo nikoli več med nami, toda spomin na tvoj dragi lik ostane v naših srcih do konca dni.

Vsem, ki se ga še spominjate in obiskujete njegov prerani grob, iskrena hvala!

Žalujoci: VSI, KI SMO TE IMELI RADI

ZAHVALA

1. avgusta nas je nepričakovano in mnogo prezgodaj, komaj v 30. letu starosti, za vedno zapustil naš dragi sin, brat in stric

Franc Novak

iz Gorice

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sodelavcem, prijateljem, znancem, sosedom, gasilcem in mladini, ki ste mu darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi prerani zadnji poti do poslednjega doma.

Najlepša zahvala vsem govornikom, predstavnikom KS, gasilcem, kolektivu Konstruktor TOZD Pomurje, g. duhovniku za pogrebni obred in vsem pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoci: oče, mama, brata Karel in Jože z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi oče, dedek in pradedek

Jožef Koren

gostilničar v pokoju
iz Renkovec

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sosedom, botrini, znancem in prijateljem, ter vsem ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali in ga v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje.

Posebna hvala g. duhovniku za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govorniku Štefanu Ferčaku za poslovilne besede.

Zahvala tudi kolektivom Gozdno gospodarstvo M. Sobota, Certus M. Sobota in Združenju obrtnikov Lendava za izrečena sožalja in darovane vence.

Od dragega pokojnika smo se poslovili 6. avgusta 1984 v Renkovcih.

Žalujoci: VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Tiho in mirno, kot je živela, je zahrbtna bolezen v 66. letu starosti pretrgala nit življenja dragi ženi in sestri

Mariji Pozvek

roj. Feitl
iz M. Sobote

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, bivšim sosedom iz Sodišec in sedanjim iz bloka šoping ter vsem znancem in prijateljem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti ter ji darovali vence in šopeke cvetja.

Prisrčna zahvala zdravstvenemu osebju pljučnega oddelka, posebno dr. Perkiču in dr. Mrkšiču ter ostalemu strežnemu osebju, patronažnim sestram in zdravnikom zdravstvenega doma za lajšanje bolečin, g. župniku za ganljivi pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, godbi na pihala in Cestnemu podjetju M. Sobota.

Posebna zahvala dr. Boharju in njegovi družini za nesebično pomoč v času njene težke bolezni.

Vsem še enkrat — iskrena hvala!

M. Sobota, 7. julija 1984

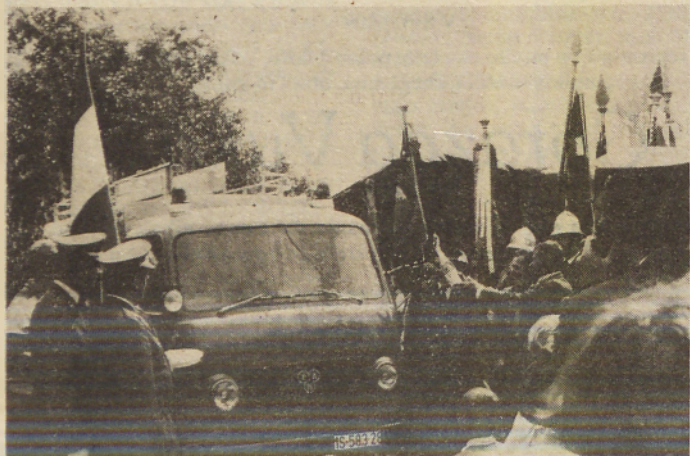
Žalujoci: mož Ivan, brat Ivan z družino iz Zagreba, sestra Kristina iz Francije, sestra Gizela in Etelka z družinama iz M. Sobote in ostalo sorodstvo

IZ GASILSKIH DRUŠTEV

KOBILJE: DVE SLOVESNOSTI

Gasilsko društvo Kobilje so ustanovili 1889. leta in je po času delovanja drugo v lendavski občini. Medtem ko so v zadnjih nekaj letih uspeli sezidati gasilski dom — potrebno je urediti še področje — so si dlje časa prizadevali za sodobno gasilsko vozilo. V nedeljo, ko so praznovali 95-letnico društva, se jim je tudi ta želja in potreba uresničila. Avto TAM 75 T5 je stal 1 milijon 180 tisoč dinarjev; največ sredstev je prispevala občinska skupnost za varstvo pred požarom, zavarovalnica in nekatera podjetja, ostalo pa so zbrali (več kot tretjino) občani sami. Veliko denarja so jim navrgle tudi zabave. Posebej naj še poudarimo, da so se izkazali tudi »botri«.

V Kobilju je bilo v nedeljo nadvse slovesno. Zvrstilo se je nekaj govornikov, podelili so priznanja, učenci in mladinci so pripravili kulturni program, defiliralo je več gasilskih društev, seveda pa je bila tudi gasilska veselica. Š. S.

Nov gasilski avtomobil so v Kobilju »krstili« z radgonsko penino. Foto: Š. S.

GABERJE: TROJNO SLAVJE

Lepo nedeljsko popoldne je zvalilo veliko Gaberčanov in okoličanov k vaško-gasilskemu domu. V nedeljo je namreč napočil težko pričakovan dan — otvoritev. Gre za resnično lep in prostran objekt, v katerega so vložili mnogo prostovoljnega dela; računajo, da je vreden kar 5,5 milijona dinarjev. Tako so rešili problem prostorov za sestanke družbenopolitičnih organizacij,

delegacij, društev. Na svoj račun so prišli tudi nogometaši, ki so si v domu uredili slačilnice in sanitarne prostore.

V nedeljo pa so v Gaberju hkrati z novo delovno zmagoto praznovali 1. krajevni praznik (poslej ga bodo vsako leto), gasilci pa so proslavili 50-letnico delovanja. Poleg govornikov so se na slovesnosti predstavili tudi šolarji in mladinci ter folklorna skupina iz Lakoša. Š. S.

Prizor z nedeljskega slavlja v Gaberju. Foto: E. P.

POSODOBITEV GD BRANOSLAVCI IN BUČKOVCI

V nedeljo sta za novo motorno brizgalno in nov gasilski avtomobil postali bogatejši dve gasilski društvi. V Branoslavcih so na slavnosti gasilci gasilskega društva Branoslavci prevzeli nov gasilski avtomobil. Slavnostni govornik Alojz Kaučič je v svojem govoru poudaril, da je to pomembna pridobitev za te kraje, kljub temu pa opozoril, da je osnova delovanja GD še vedno v preventivi. Oziroma je tudi na minuli 10. kongres gasilcev in opozoril na naloge, ki čakajo gasilce v prihodnje.

Bogatejši za novo motorno brizgalno pa so tudi gasilci iz Bučkovec. To motorno brizgalno so prevzeli tudi v nedeljo na krajsi slovesnosti.

S temi slovesnostmi in prevzemi se je izboljšala opremljenost gasilskih društev v občini Ljutomer, kar daje možnosti za še boljšo delovanje teh gasilskih društev. D. L.

VEŠČICA: ŠE ENA PRIDOBITEV

V Veščici pri Murski Soboti so v nedeljo na prijetni slovesnosti prevzeli novo gasilsko vozilo. Zanj so na različne načine zbrali milijon dinarjev. Zdaj je oprema precej popolna, zato bodo v prihodnje še več pozornosti posvetili kadrovskemu vprašanju in pritegovanju mladih v gasilske vrste.

TEŠANOVCI: PREVZELI SO VOZILO

Za izpopolnitev opreme zavzeto skrbi tudi gasilsko društvo Tešanovci, ki ima v svojih vrstah precej izurjenih gasilcev. Od nedelje so bogatejši še za eno pridobitev — prevzeli so gasilsko vozilo, ki je, skupaj s preureditvijo, stalo 900 tisoč dinarjev. Ob tej priložnosti je mladi rod pripravil kratek, vendar zanimiv kulturni program. —js—

Upokojenci v Kumrovcu

Odbor društva upokojencev Beltinci je nedavno za svoje člane organiziral enodnevni izlet v Kumrovec in Rogaško Slatino. V Kumrovcu so si z velikim zanimanjem, še posebej tisti, ki so bili tam prvič, ogledali spominski park in rojstno hišo tovariša Tita. Zavrteli pa so jim tudi 20-minutni film o potovanjih mira tov. Tita širou sveta. V Rogaški Slatini jim je vodstvo organiziralo ogled vseh važnejših objektov zdravilišča. Seznanili so jih z zgodovino zdravilišča in načinom zdravljenja v Rogaški Slatini. A. H.

Kmečke žene so aktivne

Na pobudo kmečkih žena je pred leti ustanovljena sekcija kmečkih žena in deklet v KZ Ljutomer-Križevci z aktivnostjo opravičila pobudo o organiziranosti žena na vasi.

Aktivnost žena se kaže v manifestacijah ob praznovanju 8. marca, prodaji priležnih specialitet na sejemskem prostoru mednarodnega Kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni, nastopih na Kmetkem dnevu v Ljutomeru in podobnih prireditvah.

Kmečke žene KZ Ljutomer-Križevci se aktivno udeležujejo tudi izobraževalnih tečajev v zimskih mesecih. Doslej pa so organizirale tudi vrsto strokovnih ekskurzij in izletov. Ogledale so si v kmečki turizem usmerjene kmetije v Savinjski dolini, Mozirski gaj, Hišo cvetja v Beogradu, kmetijski sejem v Novem Sadu, šle so po poteh Avnoja, potovale na otok Krk, Brione, Pulj, Koper, ogledale so si Postojnsko jamo in druge znamenitosti naše domovine.

Po besedah Jelce Jelen si žene s prodajo gospodinskih specialitet na raznih prireditvah v veliki meri same zagotavljajo sredstva za ekskurzije in izlete, pomoči pa so deležne tudi od kmetijske zadruge. Mentorstvo in druga administrativna dela v aktivu vodi Slavica Kolbl. Za strokovno izobraževanje žena skrbi Živnorojsko-veterinarski zavod iz Murske Sobotice, pri delu pa aktivu strokovno svetujejo pospeševalci KZ Ljutomer-Križevci.

Boris Hegeduš

POZDRAVLJEN BODI...

Stali smo na mostu čez Ščavnico, in sicer tik pred akumulacijskim jezerom pri Gajševcih. Najprej nas je seveda zmagala dokaj širna vodna ploskev, na njej pa tu in tam plavajoče divje rabe pa celo nekaj čepelj je prežalo na svoj plen. Potem pa je pogled šinil na drugo stran, na dokaj veliko poslopje. Sodeč po videzu smo sklepali, da je to mlin. Na stanovanjskem delu pa smo zagledali napis POZDRAVLJEN BODI. KDOR K TEJ HIŠI HODI. Če je tako, pa pojdemo tja, smo si dejali.

In res. Prijazno so nas sprejeli, čeravno so imeli ravno tedaj precej dela tako v mlinu kot pri hiši in odpravljali so se celo na travnik po otavo. Najprej nas je zanimalo, zakaj imajo tak napis.

— To je že od takrat, odkar so tu leta 1912 postavili mlin. Napis je namenjen vsakemu, ki pride k naši hiši, predvsem pa kajpak kmetovalcem, ki pripeljejo zrnje v mlin. Čeprav smo hišo že nekajkrat obnavljali, smo vedno tudi ta napis obnovili... Tako sta nam pripovedovala Stajnčeva mama, zdaj glava družine, in njen 20-letni sin Dušan, ki je mojster v mlinu. Ravno tiste dni so obnavljali zunanost poslopja.

Še to in ono smo se pomenkovali, potem pa smo nameravali oditi.

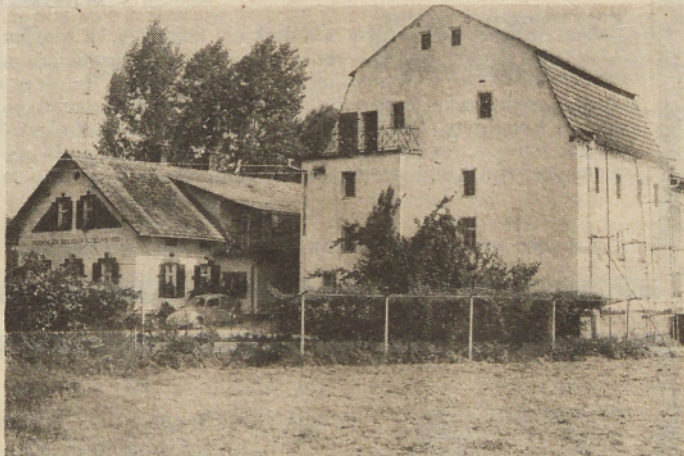
Toda kar tako nas niso pustili. Ker smo odklonili kavo in celo domačo kapljico, so nam ponudili še nekaj boljše — namreč kruhove posrtaže in kvasenice. To je bilo res nekaj posebnega in kajpak slastnega. Najbrž znajo delati takšne potice samo v mlinskih družinah.

Se to smo si zapisali, da so pri Stajnčevih vse do leta 1975 kdaj pa kdaj — ko ni bilo elektrike — lahko mlieli na vodo. Z zaježitvijo Ščavnice pa so strugo preusmerili

in zdaj so odvisni samo od električnega toka. Voda pa je bila zastoj. No, Dušan si pravzaprav ne dela zaradi tega preveč skrbi. Ni nameraval biti mlinar, temveč študirati. V šoli se je precej dobro učil.

Zdaj pa ga vse bolj veseli delo v mlinu. Tudi on bo v bodoče obnavljal tisti napis in prijazno sprejemal vsakega, ki pride z dobrim namenom k hiši.

JOŽE GRAJ

Stajnčev mlin in stanovanjska hiša v Gajševcih. Ne le z napisom, ampak tudi s srcem prijazno sprejmejo vsakega. (Foto: Igor Ružič)

Iz Mure

Vzdrževalci v tovarni oblačil Mura bodo spet olajšali delo delavkam. Po vzoru nemških tovarn so skonstruirali priročne police ob delovnih mizah, na katere bodo lahko delavke odlagale blago. Tako bodo zagotovili več reda, delo bo lahko hitrejšo, pa tudi estetski videz bo lepši.

Z UPRAVE ZA NOTRANJE ZADEVE V MURSKI SOBOTI

Prometne nesreče, pretep...

TURNIŠČE — 10. avgusta ob 22.50 uri se je Ljubomir Vau-potič iz Črenšovca peljal z osebnim avtom iz Turnišča proti domu. Dohitel je 44-letnega Stefana Horvata iz Gomilic 6a, ki je šel peš in potiskal kolo. Zaradi vinjenosti (alkoskop je ob poznejšem preizkusu pozelelen v celoti) in neprimerne hitrosti je zadel pešca, ki je udaril ob vetrobransko steklo in po nekaj metrih vožnje padel na tla. Horvata so prepeljali v bolnico, kjer je čez eno uro umrl.

STRUJKOVCI — Drago Pavlinjek iz Strukovca je s traktorjem vlekli prikolico, na kateri je bilo balirano seno, na njem pa je sedela 46-letna Gizela Pavlinjek iz Strukovca 23. Nenadoma pa so bale padle s prikolice, z njimi pa tudi Gizela. Zaradi telesnih poškodb je na kraju samem umrla.

DOBROVNIK — 6. avgusta ob 12.30 se je Peter Vegi iz Kobilje peljal z osebnim avtom proti Dobrovniku. Tu mu je z desne poljske poti izsilila prednost kolesarka Dragica Ferenček iz Kobilje, ki jo je zadel. Padla je na pokrov motorja, nato pa na levo stran vozišča in se hudo poškodovala.

STOGOVCI — 12-letna B. P. iz Drobčinec se je izpred trgovine v Stogovcih s kolesom vključevala v promet. Zapeljala je na cesto, ko se je iz radgonske smeri pripeljala z osebnim avtom Helena Flegar iz Sotine. Tako mlada kolesarka kot avtomobilistka sta poskušali preprečiti trčenje, vendar se je nesreča kljub temu zgodila: avto je zadel kolesarko in jo poškodoval.

MURSKA SOBOTA — 10. avgusta ob 18.10 uri se je Alojz Gider iz Rogaševca peljal po Tomšičevi ulici v Murski Soboti, pri čemer pa ni upošteval znaka prihajša na prednostno cesto, in zapeljal v križišče. To pa je bilo usodno, saj je po prednostni Trstenjakovi ulici prav tedaj pripeljal osebni avto, ki ga je vozil Aleksander Podlounšek iz Cernelavec. Avta sta silovito trčila. Giderjevo vozilo se je enkrat prevrnilo, pri tem pa je bil sopotnik Jože Benkič iz Doma-jincev tako hudo poškodovan, da je med prevozom v bolnico umrl. Drug sopotnik — Stefan Nemec iz Večeslavec — se je lažje ranil. Škoda na obeh vozilih pa znaša 400.000 dinarjev.

HOTIZA — Občani Hotize so našli na obrežju Mure moško truplo, o čemer so obvestili delavce organov za notranje zadeve. Pozneje so ugotovili, da gre za Alojza Vrabla iz Stare ceste 75 pri Ljutomeru. Le-ta je odšel zdoma že 3. avgusta.

Mura pa je naplavila tudi truplo Alojza Kolmana iz Petanjec, ki se je utopil, ko je hotel preplavati Muro. O tem smo poročali v prejšnji številki. Našli so ga na Madžarskem pri Nagykanizsi. Tam so ga prepoznali svoji.

LENDAVA — Na železniški postaji v Lendavi je 8. avgusta kmalu po 20. uri izbruhnil požar. Gorelo je na vagonu, na katerem so bili električni viličarji in

drugo blago v skupni vrednosti 5 milijonov dinarjev. Škoda znaša milijon 800 tisoč dinarjev, kajti požar je uničil oziroma poškodoval več viličarjev. Medtem so ugotovili, da je začelo goreti zaradi napake v enem od elektromotorjev. Požar so pogasili gasilci in železničarji.

RADENCI — V nedeljo, 12. avgusta zjutraj, so našli v vinogradu na Kapelskem vrhu mrtvega 27-letnega Petra Vogrina s Kapelskega vrha številka 30. Zaradi poškodb na trupu je bila opravljena obdukcija in ugotovljeno, da je umrl zaradi prizadejanih poškodb. Medtem so delavci organov za notranje zadeve raziskali tudi dogajanje

v noči z 10. na 11. avgust. Ugotovili so, da je bil Peter Vogrin to noč v Radencih. Med njim in Erikom Zemljičem iz Rihtarovec 26 je prišlo do prepira in pretepa. Le-ta se je odvijal v garderobi in na terasi kavarne. Sodelovala sta tudi Jože Vajda iz Radenec in Dragan Jovančević iz Mladenovca. Vogrin se je najhujšemu skušal izogniti in je pobegnil, vendar so ga fantje dohiteli pred glavno cesto in tu ga je Zemljič udaril po ustnicah in mu jih raztrgal. Zemljič in ostala dva naj bi ga — potem ko je padel — tudi brcali v trebuh in rebra, nato pa ga pustili. Preiskovalni sodnik je za Zemljiča odredil pripor. Š. S.

Na straneh Vestalke lahko mnogokrat beremo o prometnih nesrečah. Le-te povzroča tudi prevelika skrb za prometne znake, ki so mnogokje „nevidni“, drugačnega oblika, ali pa jih preprosto ni. Vas fotografije so pomnila v pomurski prestolnici z željo, da malo „prebudi“ odgovornost! Igor R.

agrotehnika - gruda

n. sol. o., Ljubljana, Titova 38-40

PROIZVODNJA, NOTRANJA IN ZUNANJA TRGOVINA, SERVISI

TOZD AGROTEHNIKA — TRGOVINA

n. sol. o.

LJUBLJANA, Tržaška c. 132

Telefon (061) 268-341 Telex 31106

KMETOVALCI!

Vabimo vas, da obiščete naš razstaveni prostor na 22. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni. Ogledali si boste lahko in tudi kupili kmetijske stroje, razno drobno mehanizacijo, motokultivatorje in razno orodje, ki ga vsak dan uporabljate pri svojem delu.

VSE RAZSTAVLJENO BLAGO LAHKO KUPITE TUDI V NAŠIH TRGOVINAH V MURSKI SOBOTI, LJUTOMERU, LENDAVI IN MARIBORU.

OBIŠČITE NAS, PRIČAKUJEMO VAS!

IMPORT - EXPORT
POLJOOPSKRBA
ZAGREB

Poljoopskrba Zagreb je specializirano podjetje za oskrbo kmetijstva, tako družbene kot zasebnega sektorja. V okviru notranje organizacije ima tri TOZD:

NOTRANJA TRGOVINA

ZUNANJA TRGOVINA

SERVISNO - TEHNIČNA SLUŽBA

SKUPNE SLUŽBE

in ima organizirano prodajno mrežo, kot jo prikazuje skica:

Potrebne informacije vam dajejo: **POLJOOPSKRBA Zagreb** - POSLOVNI CENTER MARIBOR, 62000 MARIBOR, Ljubljanska cesta 7, tel. (069) 23-951, CENTRALNO SKLADIŠČE V MURSKI SOBOTI, tel. (069) 22-704, PRODAJALNE V MARIBORU, Ljubljanska cesta 7, in v Murski Soboti, Lendavska cesta 37, tel. (069) 21-048.

ABC POMURKA

kmetijstvo, živilska industrija,
trgovina in gostinstvo, a. sol. o.
Murska Sobota

— Sestavljena organizacija združenega dela ABC POMURKA je nosilec načrtnega razvoja kmetijstva in danes največji proizvajalec hrane v SR Sloveniji.

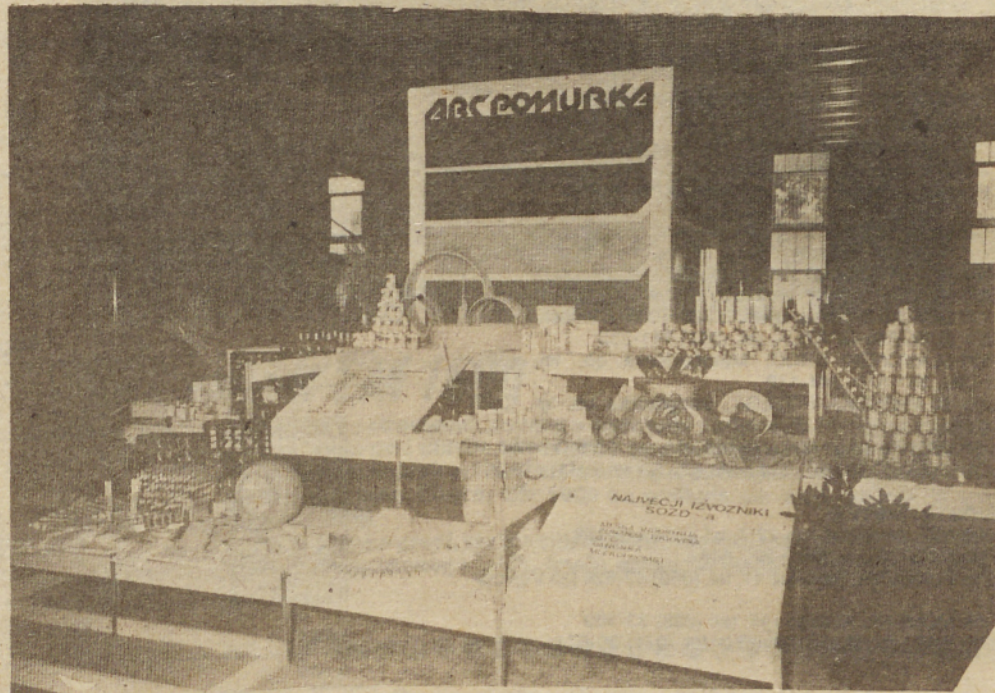
— ABC POMURKA združuje kmetijsko, gozdarsko, živilsko-prehrambeno proizvodnjo, trgovino na veliko in malo zunanjo trgovino, turizem, gostinstvo in storitvene dejavnosti.

V sestavljeno organizacijo je združeno 36 delovnih organizacij z 98 temeljnimi organizacijami v katerih združujejo delo 11.000 delavcev, delo in sredstva pa 18.000 kmetov, članov zadrug in kmetov kooperantov.

— V letu 1983 je ABC POMURKA dosegla 68 milijard din celotnega prihodka in 20 milijonov dolarjev izvoza.

— **ABC POMURKA je za letošnje obiskovalce sejma pripravila naslednje zanimivosti:**

- razstavo in prodajo prehramnih proizvodov
- vsakodnevne degustacije
- predstavitev dosežkov selekcijskega dela
- razstavo in prodajo mehanizacije in osebni vozil
- razstavo mesta Ingolstadt
- razstavo obmejnih županij LR Madžarske

PROGRAM PROIZVODNJE 1984

INLES 61310 RIBNICA, Partizanska 3
Telefon: h.c. (061) 861-411
Direktor: (061) 861-050
Telegram: Inles Ribnica
Telex: 31262 yu inles
Žiro račun: TOZD Trgovina SDK Ribnica št. 51310-601-13250

Kombinirana okna KOMBIVAK
Okna in balkonska vrata KOMBIVAK so zasnovana kot toplotno — in zvočnoizolacijska okna. Izdelana so iz lesa (smreka/jelka) s kombinirano trojno zasteklitvijo (enojno steklo + izolacijsko steklo). Les je globinsko zaščiteno po posebnem postopku vakuumske impregnacije — 5 do 10 mm globoko. Okna so opremljena z obrtno-nagibnim okovjem in so sestavljiva med seboj. Na okna KOMBIVAK lahko montirate omarice z roletami, polkna, medstekelne žaluzije ali druga senčila.

OKNA INOVAK z izolacijskim steklom
Okna in balkonska vrata INOVAK so izdelana iz lesa (smreka/jelka) in zastekljena z izolacijskim steklom. Les je impregnat in lazurno obdelan. Okna so opremljena z obrtno-nagibnim okovjem in so sestavljiva med seboj. Za zapiranje večjih odprtij lahko uporabite fiksne stene. Na okna in vrata INOVAK lahko montirate omarice z roletami, naoknice ali druga senčila.

ROLETNA OMARICA z roletno
PVC-roleta je vgrajena v roletno omarico, ki je narejena iz furnirane iverke. Vodila rolet za okna so odmična, za vrata pa fiksna in izdelana iz eloksirane pločevine. RV-omarice so enotne za program oken KOMBIVAK in INOVAK.

IG — steklena okna s polkni
IG — okna in balkonska vrata s polkni so izdelana iz lesa (smreka/jelka) in zastekljena z izolacijskim steklom (4-12-4 mm). Les je impregnat in lazurno obdelan. Okna in vrata se odpirajo okoli vertikalne osi in so medsebojno sestavljiva.

GIBLJIVA POLKNA
Polkna G sestavljajo okviri in pomične naoknice, ki so okovane, opremljene z zadržalniki in zapirali, kovinski deli so pasivizirani. Polkna G so lazurno obdelana in so namenjena za vgraditev na okna KOMBIVAK in INOVAK ter okna standardnih dimenzij.

SOBNA VRATA
So sestavljena iz podboja in krila. Vratna krila so v izvedbi:
— ultrales
— mahagonijev furnir
— finalizirana (lakirana)

Vratni podboji, univerzalni (levi-desni):
— masivni (smreka/jelka) za mokro vgraditev, grundirani
— suhomontažni za suho vgraditev, lakirani, v izvedbi mahagonij ali tanganjika
— slepi, za mokro vgraditev, obvezni za kasnejšo vgraditev suhomontažnega podboja.

VHODNA, GARAŽNA VRATA IN STRANSKI ELEMENTI
Vratna krila imajo lesen podboj (garažna kovinski), krila so obložena s profiliranimi letvicami iz lesa eksot ali trdih listavcev. Površinsko so lakirana ali obdelana z lazurnim premazom, zastekljena, opremljena s cilindrično ključavnico in odkapno eluksirano pločevino. Stranski elementi so izdelani iz lesa eksot ali trdih listavcev v dimenzijah, ki dopolnjujejo širino in višino vrat. So zastekleni in površinsko obdelani kot vrata. Element LVS-1/P ima vgrajen pisemski nabiralnik. Mreže so kovinske in jih naknadno montirate.

Po posebnem naročilu vam lahko dobavimo:
● vezne letve
● pokrivne letve
● zadrževalnike naoknic
● komplet sider za vgraditev oken in vrat

PRODAJNA SKLADIŠČA (industrijske prodajalne):
61310 RIBNICA, Kotodvorska ul. 34, tel. (061) 861-212
25260 APATIN, Sunčanska bb, tel. (025) 772-041
22330 NOVA PAZOVA, Leninova 103, tel. (022) 331-155
35230 ČUPRIJA, Cara Lazara 92, tel. (035) 61-409
51231 JURDANI-OPATIJA, tel. (051) 741-330
18000 SLAVONSKI BROD, Matoševićeva bb, tel. (055) 231-026, 241-510, 241-410
55300 SLAVONSKA POŽEGA, Beogradska bb, tel. (055) 72-845
56000 VINKOVCI, ul. Moše Pijade 101, tel. (056) 11-367
14220 LAZAREVAC, ul. Janka Stajčića 50, tel. (011) 813-217

PREDSTAVNIŠTVA:
18000 NIŠ, Sindetičev trg 22/7, tel. (018) 42-189
91000 SKOPJE, tel. (091) 229-846
56230 VUKOVAR, Sajmište 41, tel. (056) 42-624 (za Vojvodino)
79000 MOSTAR, Avenija 105, tel. (088) 33-969
71000 SARAJEVO, Leninova 7b, tel. (071) 30-874

ino - inovak okna z izolacijskim steklom

ko - kombivak nestekljena okna

kos III - kombivak kombinirana okna

roletna omarica z roletno

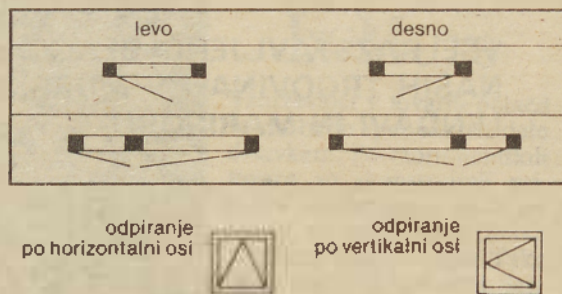
— mere so modularne											
RV-8/9 80/30/28	RV-10/9 100/30/28	RV-12/9 120/30/28	RV-14/9 140/30/28	RV-14/9 140/30/28	RV-18/9 180/30/28	RV-8/12 80/30/28	RV-10/12 100/30/28	RV-12/12 120/30/28	RV-12/12 120/30/28	RV-14/12 140/30/28	RV-14/12 140/30/28
80/80	80/90	100/90	120/90	140/90	140/90	180/90	80/120	100/120	120/120	120/120	140/120
INO 6/6	INO 8/9	INO 10/9	INO 12/9		INO 14/9-D		INO 8/12	INO 10/12	INO 12/12	INO 12/12-D	INO 14/12
KO 6/6	KO 8/9	KO 10/9	KO 12/9	KO 14/9		KO 18/9	KO 8/12	KO 10/12	KO 12/12		KO 14/12

RV-18/12 180/30/28	RV-8/14 80/30/28	RV-10/14 100/30/28	RV-12/14 120/30/28	RV-12/14 120/30/28	RV-14/14 140/30/28	RV-14/14 140/30/28	RV-18/14 180/30/28	RV-21/14 210/30/28	RV-10/18 100/30/28	RV-12/18 120/30/28	RV-8/22 80/30/28
180/120	80/140	100/140	120/140	120/140	140/140	140/140	180/140	210/140	100/180	120/180	80/210
INO 18/12	INO 8/14	INO 10/14	INO 12/14	INO 12/14-D	INO 14/14	INO 14/14-D	INO 18/14	INO 21/14	INO 10/18	INO 12/18	INO 8/21
KO 18/12	KO 8/14	KO 10/14	KO 12/14		KO 14/14		KO 18/14				
	KOS III	KOS III	KOS III		KOS III		KOS III	KOS III	KOS III		

INO = INOVAK OKNA - TERMOIZOLACIJSKA ZASTEKLITEV
KO = KOMBIVAK OKNA - NESTEKLJENA OKNA
KOS III = KOMBIVAK OKNA S KOMBINIRANO TROJNO ZASTEKLITVIJO

RV-14/22 140/30/28	RV-8/22 80/30/28	RV-10/22 100/30/28	RV-14/22 140/30/28	RV-14/18 140/30/28	RV-10/22 100/30/28	RV-14/22 140/30/28
140/210	80/220	100/220	140/220	140/180	100/220	140/220
INO 14/21-D	INO 8/22	INO 10/22	INO 14/22-D	INO 14/18-F	INO 10/22-F	INO 14/22-F
	KO 8/22		KO 14/22			
	KOS III	KOS III	KOS III			

način odpiranja oken in vrat

gibliva polkna

IG - okna z izolacijskim steklom in polkni

60/60	80/90	100/90	120/90	140/90	80/120
IG 6/6	IG 8/9	IG 10/9	IG 12/9	IG 14/9	IG 8/12
IG 6/6	IG 8/9		IG 12/9		IG 8/12

100/120	120/120	140/120	80/140	100/140	120/140
G 10/12	G 12/12	G 14/12	G 8/14	G 10/14	G 12/14
	IG 12/12		IG 8/14		IG 12/14

140/140	180/140	80/210	80/220	100/220
G 14/14	G 18/14	G 8/21	G 8/22	G 10/22
IG 14/14			IG 8/22	

	— mere so modularne		IG - inovak + grille
140/220			G - gibljiva polkna, grille
G 14/22			JUG nesteklena vezana okna s polkni v enakih dimenzijah kot program IG
IG 14/22			

sobna vrata

P 1-7 P 1-8 P 1-9	P 2-7 P 2-8 P 2-9	P 3-7 P 3-8 P 3-9	Vratna krila: — ultrales — furnirana — furnirana lakirana Podboji: masivni suhomontažni slepi M 10-7 SN 12-7 N 12-7 M 10-8 SN 12-8 N 12-8 M 10-9 SN 12-9 N 12-9 M 15-7 SN 16-7 N 16-7 M 15-8 SN 16-8 N 16-8 M 15-9 SN 16-9 N 16-9 M 22-9 SN 22-9 N 22-9 M 28-9 SN 28-9 N 28-9
modularna mera	proizvodna mera	mizarska svetla mera	
7 M	70/205	61/198,5	
8 M	80/205	71/198,5	
9 M	90/205	81/198,5	

vhodna, garažna vrata in stranski elementi

enokrlna vrata dim.: 107/209					
OE-18 MV	OE-12 MV	OE-10	VE-0	VE-1	VE-2
dvokrlna vrata dim.: 130/209					
VE-3	VE-110	OE-28 MV	VE-212	OE-20	polnilo
garažna vrata dim.: 238/209					
		mere so modularne			
VE-23	VEG-4				
		LVS-2 dim.: 107/140			
		LVS-3 dim.: 147/140			
		LVS-1 LVS-1/P LVS-4 dim.: 130/40 dim.: 40/209			

pridržujemo si pravico do konstrukcijskih sprememb, ki ne vplivajo na funkcionalnost

BREZSKRBNNA PAŠA IN VARSTVO POLJŠČIN PRED DIVJADJO

Časi pastirjev s piščalko, ki so varovali živino, so že zdavnaj za nami. V letih po vojni se je število goveje živine večinoma večalo — seveda je prišlo do nekaterih nihanj, vendar pa so se vedno pogostejše pojavljale v živinorejo usmerjene kmetije z več desetimi glav živine. Zlasti se je to dogajalo v letu 1982, ko smo v Sloveniji začeli intenzivneje izboljševati in razvijati kmetijstvo in še posebej živinorejo.

Za večje število živali ter zaradi pomanjkanja delovne sile, ki bi živino lahko varovala, je bilo seveda treba izumiti kaj novega. To so že pred desetimi leti storili v novomeški tovarni napajalnih naprav in sistemov TOZD Napajalne naprave (DO Avtomatika), ko so začeli izdelovati električno žično ograjo, imenovano »električni pastir«. Ta je bil namenjen napajanju ograj, dolgih do dva kilometra, zanj pa je zadostovala suha baterija devetih voltov. Na trg je prišel z imenom »kekec« (po junaku iz splošno znanih zgodb Josipa Vandota).

Z večanjem števila živali so se večale potrebe po električnih pastirjih z večjo močjo. Kolektiv TOZD Napajalne naprave je potrebam trga in željam živinorejcev takoj ugodil, rezultat domačega znanja pa je bil visokonapetostni pulzator VNP—50, ki ga lahko uporabimo za napajanje trajnih in prenosnih ograj, dolgih do 50 kilometrov.

Pulzator deluje po načelu praznjenja kondenzatorja, ki se polni prek visokofrekvenčnega pretvornika DC—DC, v pulzatorju pa se dogaja še marsikaj, kar pa pa porabnike bržkone ne zanima. Poglavitno je pač, da ostane ograja pod napetostjo tudi v primeru, če se ona izmed žic pretrga, kajti pulzator ima nizkoohmski izhod. Električna ograja tudi pod napetostjo ni nevarna ne za živali ne za ljudi, kajti tokovni sunki so sicer močni, toda kratki. Prednost nizkoohmskega izhoda je v tem, da je pri uporabi 500 ohmov napetost v ograji prek tri tisoč voltov, pri 100 ohmih pa znaša še vedno 1300 voltov, kar je dovolj, da se žival umakne. Rastline, ki rastejo pod električno ograjo, ne motijo njenega delovanja, ker se zaradi električnih sunkov posušijo — še prej, če se ograje dotikajo. V napravo je vgrajena tudi zaščita proti napačni vključitvi baterije

akumulatorja, s posebnimi napravami pa je zavarovana tudi proti strelu. Napajalno napravo — električnega pastirja — lahko priključimo na 12-voltno trak-torsko baterijo, ki se izprazni približno v petih do šestih tednih. Polnimo jo s polnilnikom tipa POKO III, ki ga prav tako izdeluje TOZD Napajalne naprave.

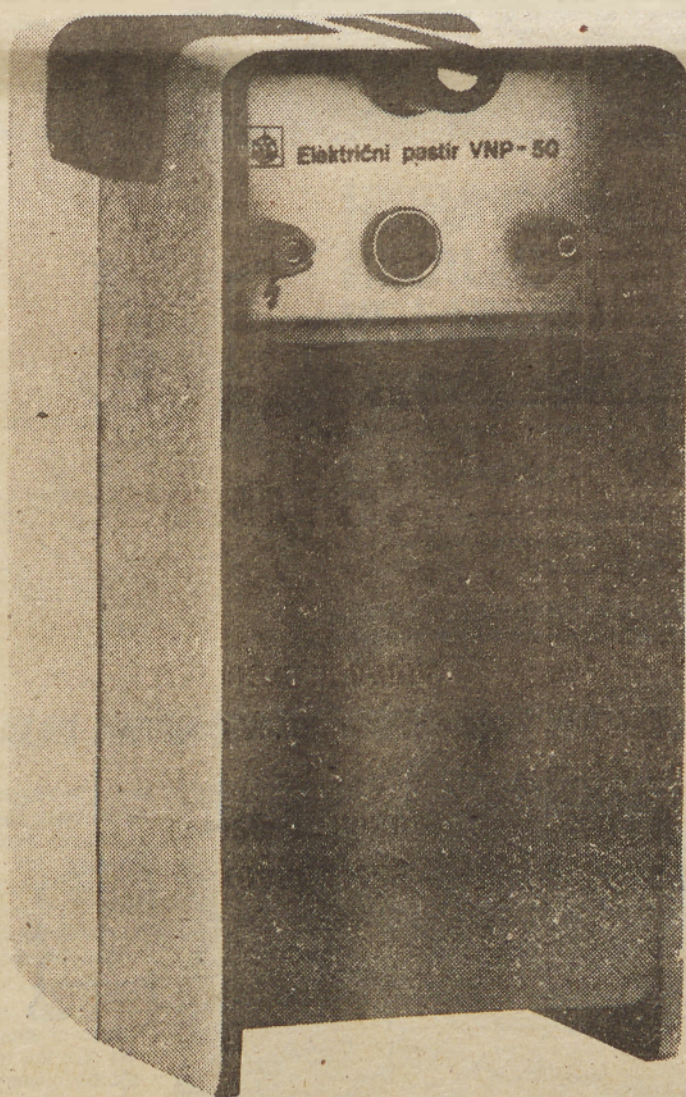
Električni pastir VNP—50 (visokonapetostni pulzator) lahko napaja ograjo, dolgo do 50 km, tako v nižinah kot na nabovskih pašnikih. Namenjen je vsem vrstam živine — prilagodimo pač višino in število žic — ki jo pasemo, prav tako pa varuje kmetijske površine pred divjadjo. Kos je celo ovčam in divjim praščem, kar ni preprosto, kajti gosta ovčja dlaka je močan izolator, pri divjih praščih pa blato, ki se jim nabere na ščetinah.

Da se naprava obnese, kaže že podatek, da je v lanskem letu varovala kmetijske površine pred divjadjo in pasia živino na površinah prek štiri tisoč hektarov, za kar je bilo potrebnih približno 100 naprav za napajanje ograj, dolgih 20 do 50 km. Dokaz, da napravo potrebujemo — kar so poudarili tudi na sestankih predstavnikov TOZD Napajalne naprave in Združne zveze Slovenije — pa je veliko povpraševanje. Poleg tega je naprava od prvega do zadnjega dela izdelana iz domačega materiala, tako da se lahko izognemo dragemu uvozu. Težav s popravili tudi ni, kajti servisne delavnice, ki so kos morebitnim napakam, so po vsej Jugoslaviji.

Uporabnikom VNP-50 bo naprava prihranila tudi precej napornega pešačenja, kar je zlasti pomembno v hribovitih območjih. Ni namreč treba obhoditi vse ograje, da bi ugotovili, ali in kako deluje, temveč nam tlivka, vgrajena v VNP—50, pokaže, ali je napetost zadovoljiva ali ne. In šele tedaj, kadar ni, moramo pač poiskati napako sami.

Živinorejci, ki VNP—50 že uporabljajo, so zadovoljni. Vsaj kaže tako, kajti novomeška Iskra se ni prejela nikakršnih pritožb.

IZDELKE ISKRA-AVTOMATIKA, TOZD
NAPAJALNE NAPRAVE, SI LAHKO OGLEDATE
V NOVI HALI KRANJSKEGA SEJMA.

ELEKTRIČNI PASTIR VNP-50

Izdeluje: ISKRA-AVTOMATIKA,
TOZD Tovarna napajalnih naprav,
68000 Novo mesto, Bršljin 63; prodaja pa
ISKRA-AVTOMATIKA, TOZD Trženje,
prodajno področje napajalnih naprav,
Kotnikova 5, 61000 Ljubljana, telefon
061/312-322 int. 209.

Metalna, strojegradnja, konstrukcije in montaža n. sol. o. Maribor
TOZD Metalna-Rau, tovarna kmetijske mehanizacije Maribor n. sol. o.
62000 Maribor, Jaskova 18, p.p. 200, Yugoslavia
telefon: (062) 302-751, telex: 33115 yu metmb, telegram: metalna maribor

SODOBNI IN KAKOVOSTNI STROJI METALNE RAU

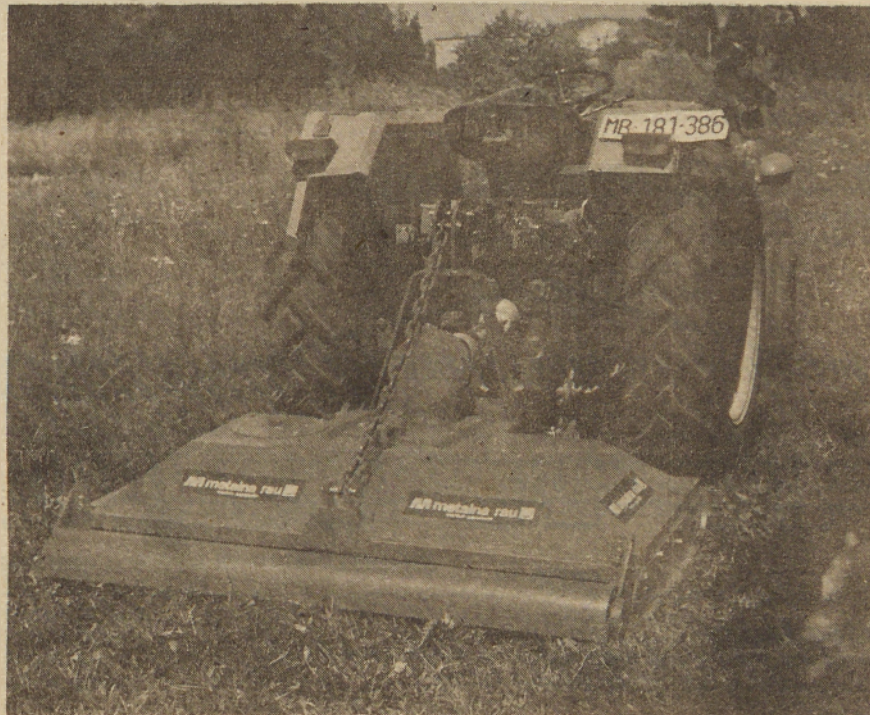
METALNA RAU PROIZVAJA:

Škropilnike 220, 330, 440, 660 in 1100 litrov s škropilnimi napravami
8,10 in 12 metrov,
Nošene pršilnike 200 in 440 litrov,
Vlečene pršilnike 1650 litrov,
Kombinirane predsetvenike Rotex kult 1, 80, 2,20, 2,50 in 2,80 m
Mamut 3,30 in 4,40 m, Kombimat 5,60, 6,60 in 8,40 metrov,
Medvrstne okopalnike HJ

Predsetvenik ROTEX KULTI 1

Namenjen je za presetveno obdelavo zemljišč individualnega kmetijskega proizvajalca in predstavlja optimalno rešitev predsetvene obdelave za skoraj vse kulture. Na togem orodju so montirane vzmetne nogače, ki se ob naletu na trdi predmet odmaknejo. Izdelane so iz kvalitetnega jekla. Na njih so montirani lemeži, ki so odporni proti obrabi in so zamenljivi. Kombinirani so z enojnimi valji, katerih globina predsetvenih del se regulira z vretenom in topling prečko. Priporoča se za traktorje srednjih moči in srednje težke zemljo.

Elisni mulčer EM 1600

Namenjen je za vzdrževanje zatravljenih površin v sodobnih sadjarskih in vinogradniških plantažah. Te kosilnice imajo pod plitvim okrovjem na navpični gredi vrtoče se ploščate letve ali pa križe, ki so na koncih prekovane v rahlo navzgor usmerjena rezila, ali pa imajo podobna rezila gibljivo pritrjena. Mulčer EM 1600 se odlikuje po svoji stabilni in brez vibracijski jekleni konstrukciji. Prenos moči je preko kardanske gredi, stažastih zobnikov in klinastih jermenov. Noži so izdelani iz specialnega manganskega jekla, imajo dolgo življenjsko dobo in jih lahko obojestransko uporabljamo.

Informacije lahko dobite na Pomurskem sejmu, v prodajnem oddelku tovarne, telefon 062/32-751 in 34-751 in v trgovski mreži.

Poslovno tehnično sodelovanje med DO EMONA inženiring, ki je razvila sodobno tehnologijo živinoreje in SGP »PIONIR«, ki je upoštevalo vse zahteve in potrebe teh tehnologij ter ob tem razvilo sodobno, hitromontažno ceneno armiranobetonsko konstrukcijo, je omogočilo nov način gradnje živinorejskih farm, in sicer po sistemu delne ali kompletne inženiring ponudbe. Ta obsega:

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE PIONIR NOVO MESTO

V DO SGP »Pionir« Novo mesto je vključena tovarna armiranobetonskih elementov, ki posluje pod nazivom TOZD Togrel. Njeni obrati in poslovanje so organizirani tako, da lahko samostojno zadosti vsem zahtevam po izdelavi armiranobetonskih montažnih konstrukcij. Tovarna ima sodobno betonarno, laboratorij za projektiranje in kontrolo, vgrajenih betonov, visoko strokovno usposobljene vodstvene in tehnične kadre, enoto za pripravo dela in proizvodnje, lastno izdelavo kalupov za serijske in zunajserijske elemente ter strokovno usposobljene skupine za montažo elementov na gradbiščih.

Njeno proizvodnjo programsko in tehnološko usmerja razvojni oddelk SGP »Pionir«, ki sodeluje z Zavodom za raziskavo materiala in konstrukcij iz Ljubljane ter številnimi strokovnimi inštitucijami, kar je odvisno od oddelka, ki ga pokriva določen izdelek. Proizvodni program uspešno prilagajajo potrebam trga in tehnološkemu napredku v domovini in na tujem. DO SGP »Pionir« s svojimi specializiranimi TOZD ponuja po sistemu inženiringa izdelavo in vodenje celotne nvesticije od projektov do zgraditve objektov z vso opremo.

Iz širokega izbora izdelkov za armiranobetonsko montažne konstrukcije vam bomo predstavili del programa za kmetijsko dejavnost.

TEHNIČNI OPIS OBJEKTA

1. SPLOŠNO

Iz programa za kmetijsko dejavnost predstavljamo montažni armiranobetonski objekt, ki je namenjen predvsem za rejo živine.

2. OPIS

Objekt je enoladijska armiranobetonska montažna hala tipskih dimenzij:

razpetina: 12,00 do 18,25 m

dolžina: n x 2,40 m

višina: svetla višina na fasadni liniji — 2,00 do 2,80 m

zunanjia celotna višina objekta — 4,25 do 5,90 m

3. KONSTRUKCIJSKI PODATKI

Osnovni element objekta »P« element je lomljena plošča, ojačana z dvema armiranobetonskima rebroma. Dva osnovna elementa, levi in desni, sestavljata tričlenski okvir. Fasadni del omenjene plošče je izdelan v sendvič izvedbi, sestavljen pa je takole:

armirani beton 5 cm

PVC folija

stiropor, 5 cm $k = 0,699 \text{ W/m}^2\text{K}$

armirani beton, 5 cm

Strešna konstrukcija je sestavljena iz:

armiranega betona, 5 cm

PVC folije

tervola: 5 cm ali $k = 0,707 \text{ W/m}^2\text{K}$

8 cm $k = 0,466 \text{ W/m}^2\text{K}$

valovite salonične plošče

Čelne zidove izdelujemo v dveh različicah:

— klasična zidava ali

— armiranobetonska montažna konstrukcija, sestavljena iz stebrov,

T-nosilcev in fasadnih sendvič plošč,

ki so sestavljene iz:

armiranega betona, 5 cm

PVC folije

stiropora, 5 cm $k = 0,698 \text{ W/m}^2\text{K}$

armiranega betona, 5 cm

4. UPORABNOST

Omenjeni montažni objekt je primeren za:

— govedorejo

— konjerejo,

— prašičerejo,

— perutninarstvo,

— kuncerejo,

— kombinirane hleve (mini farme)

Poleg tega je uporaben tudi za:

— garaže,

— skladišča strojev in druge opreme,

— manjše delavnice

5. PREDNOSTI

— ekonomična konstrukcija,

— zelo hitra in preprosta montaža,

— zelo dobra statična izkoriščenost materialov,

— ugodna toplotna izolacija objekta,

— možnost osvetlitve s fasadnimi okni in strešnim kupolami ter trakovi,

— cenena tipska izvedba objekta,

— izredna izkoriščenost notranjosti objekta,

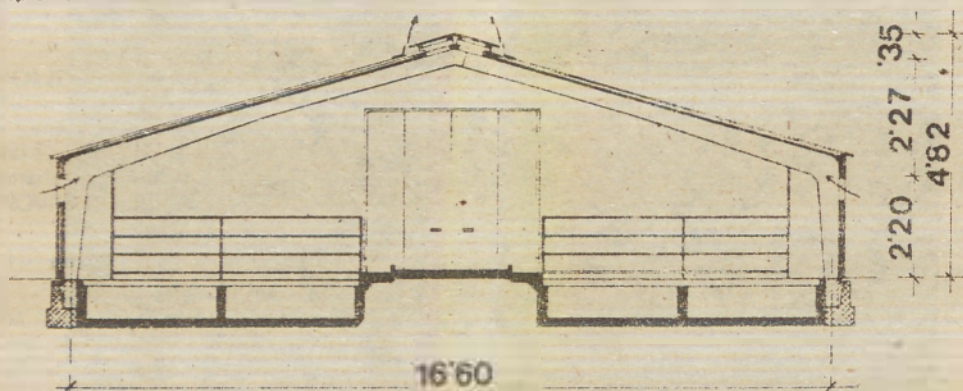
— ugodna oblika konstrukcije v tehnološkem in konstruktivnem pogledu

6. MONTAŽA

— hitra montaža elementov

— cenena montaža,

— enostavna izvedba dilatacij objektov

HLEV ZA GOVEJE PITANCE

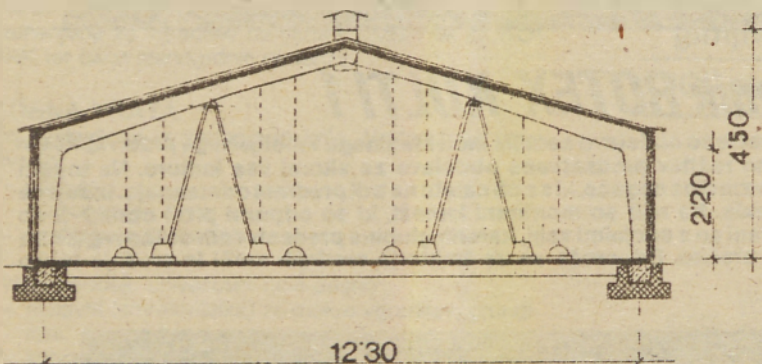
Hlev je enoladijska armiranobetonska montažna hala, ki meri:

— prečna osna razpetina je 16,60 m,

— dolžina je 50,40 m

Halo sestavlja 22 x 2, kar je 44 elementov

V hlevu lahko redimo do 400 pitancev

HLEV ZA REJO PIŠČANCEV

Hlev je enoladijska armiranobetonska montažna hala, ki meri:

— prečna osna razpetina je 12,00 m,

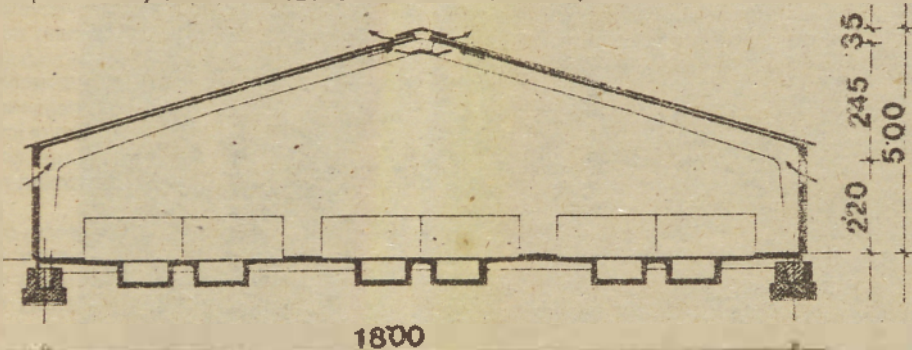
— dolžina je 84,00 m

Hlev sestavlja 35 x 2, to je 70 elementov.

Tehnološko je hlev za rejo piščancev po dolžini razdeljen na dva dela:

— prostor za krmila,

— prostor za rejo piščancev. Tak hlev zadošča za rejo 18.000 piščancev.

HLEV ZA REJO PRAŠICEV

Hlev za prašičerejo je enoladijska armiranobetonska montažna hala, ki meri:

— prečna osna razpetina (med nosilnimi rebri) je 18,00 m,

— dolžina je 144,00 m

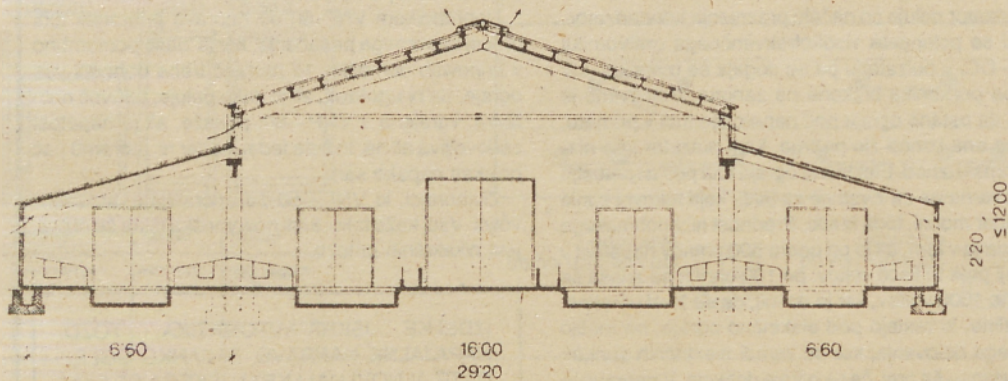
Halo sestavlja 61 x 2, kar je 122 elementov.

Tehnološko je hlev za prašičerejo po dolžini razdeljen v tri enote:

1. za osemenje svinj (v enem nivoju),

2. prašiče (v enem nivoju),

3. pitališče prašičev (v dveh nivojih). V tak hlev je mogoče vseliti do 7500 prašičev

HLEV ZA KRAVE MOLZNICE

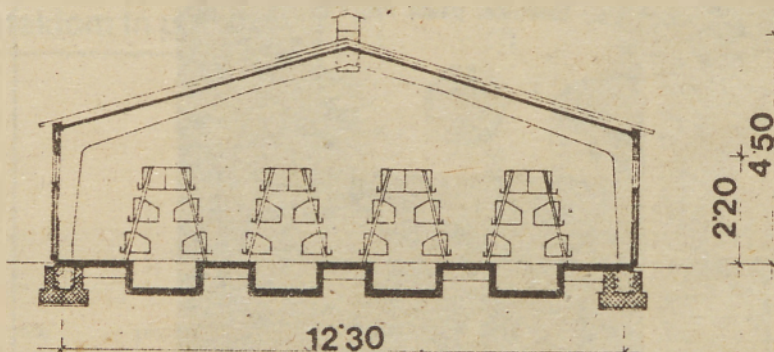
SGP »Pionir« je v sodelovanju s tehnologijo iz Emona, na osnovi obstoječega programa montažnih hal, izdelal konstrukcijo hleva za krave molznice, in sicer velikosti:

— prečna osna razpetina je 16,00 + 2 x 6,60, kar je 29,20 m,

— dolžina pa je 64,80 m

Objekt je osnovna hala iz programa »Dvokapnica Pionir« z razpetino 16,00 m, kateri je mogoče z vsake strani dodati še element »P« iz programa »Kmetijstvo-Pionir«, ki meri 6,60 m.

V takem hlevu lahko redimo 250 krav molznic.

HLEV ZA REJO KUR NESNIC

Hlev je enoladijska armiranobetonska montažna hala:

— prečna osna razpetina je 12,30 m,

— dolžina pa je 88,80 m

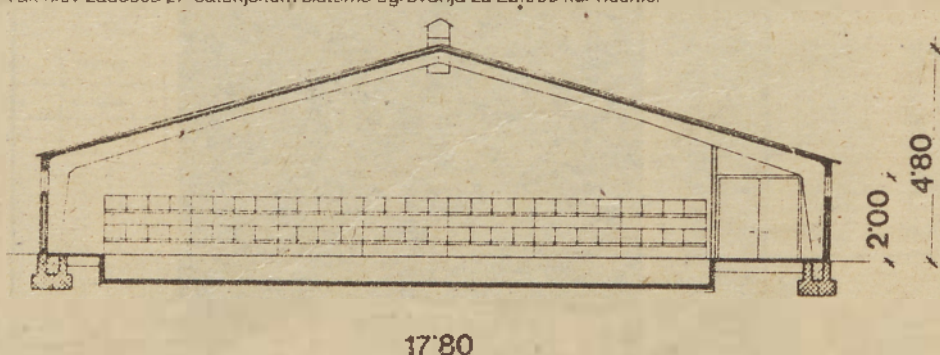
Hlev sestavlja os 7 x 2 elementa, kar je skupaj 14 elementov.

Tehnološko je hlev za rejo kur nesnic po dolžini razdeljen na dva dela:

— prostor za krmila,

— prostor za rejo piščancev

Tak hlev zadošča pri baterijskem sistemu ogrevanja za 25.000 kur nesnic.

HLEV ZA REJO KUNCEV

Hlev za rejo kuncev je enoladijska armiranobetonska montažna hala:

— prečna osna razpetina je 17,80 m,

— dolžina pa je 81,80 m

Hlev sestavlja 34 x 2, kar je 68 elementov.

Tehnološko je hlev po dolžini razdeljen na enote, ki so med seboj oddaljene 7,20 m, med katerimi so predelne stene.

V sredini je ena enota predvidena za energetsko in drugo inštalacijsko opremo.

V hlevu lahko redimo 8500 kuncev

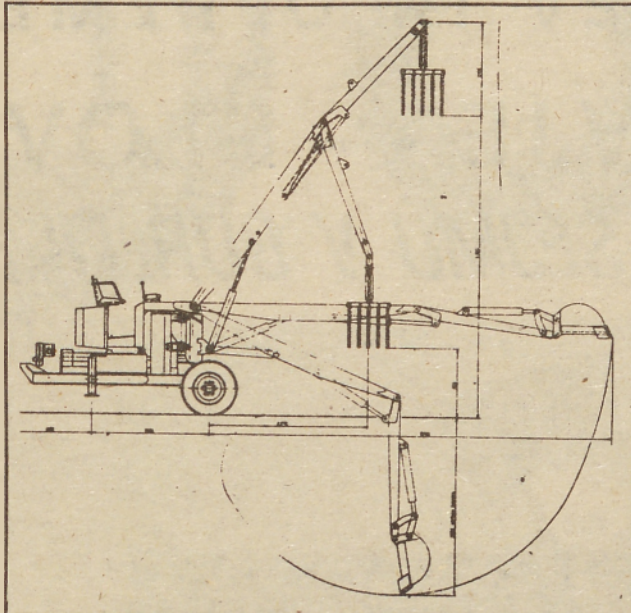

TP — 800 TRAKTORSKI PRIKLJUČEK ZA SPRAVILO POLJŠČIN

TP 800 je poljedelski in komunalni stroj izvirne lastne konstrukcije in proizvodnje IMP-SKIP Ljubljana. Stroj lahko priključimo na vsak traktor moči nad 30 kW. Namenjen je za opravljanje v kmetijstvu in drugih panogah, za nakladanje kosovnih ali razsutih materialov.

TEHNIČNI PODATKI

nosilnost 800 kg
skupna teža 2200 kg
teža uteži 900 kg
višina dviga 4,26 m
doseg lopate 5,73 m
globina izkopa 2,53 m
širina 2,1 m
rotacija 228 stopinj
rezervoar hidr. olja 60 litrov

PRIKLJUČNA ORODJA STROJA:

dvodelna zajemalka
košara za peso
vile za gnoj
rovokopač
klešče za les
kavelj za dviganje bremen

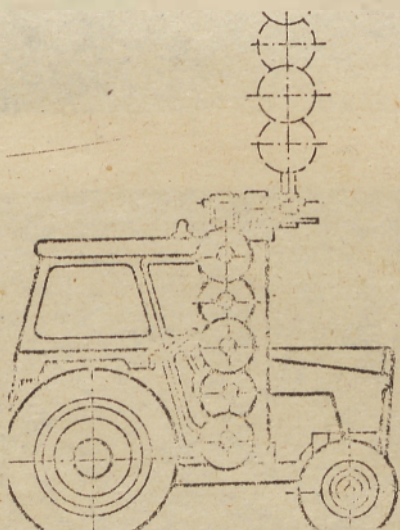
HIDRAVLICNI REZALEC VEJ HR-84

TEHNIČNI PODATKI

Nominalna moč	7 kW
Nastavljivo št. vrt.	od 0 + 1300 min ⁻¹
Število krožnih žag	4 + 5 (5 + 7)
Delovni tlak	max 160 bar
Višina rezanja	max 5000 mm
Delovni fluid	olje (10—40)SAE
Količina olja	70 litrov

Hidravlični rezalec vej HR-84 je izdelan iz domačega materiala in ima možnost montaže na vse vrste traktorjev.

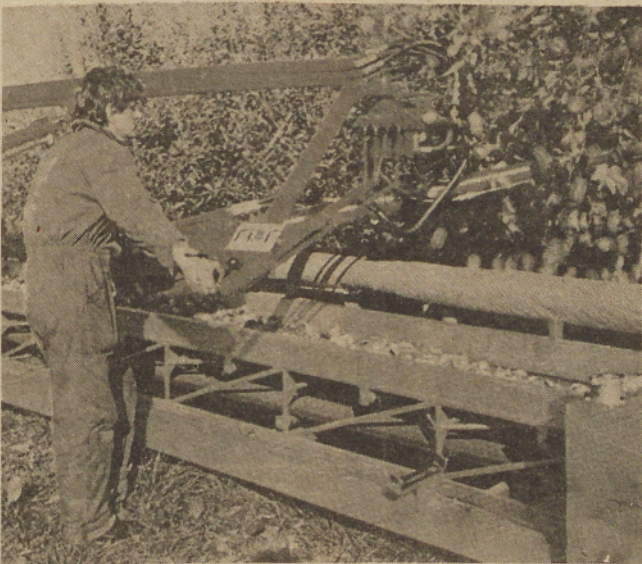
NOVOST!

UNIVERZALNI HIDRAVLICNI TRESALNIK HT — 83

Glede na namembnost je na prava kombinirani tresalnik sadja za industrijsko predelavo. Načrtovana je kot traktorski priključek, vendar z lastno hidravlično napravo in krmilnim mehanizmom za krmiljenje posameznih delovnih sklopov.

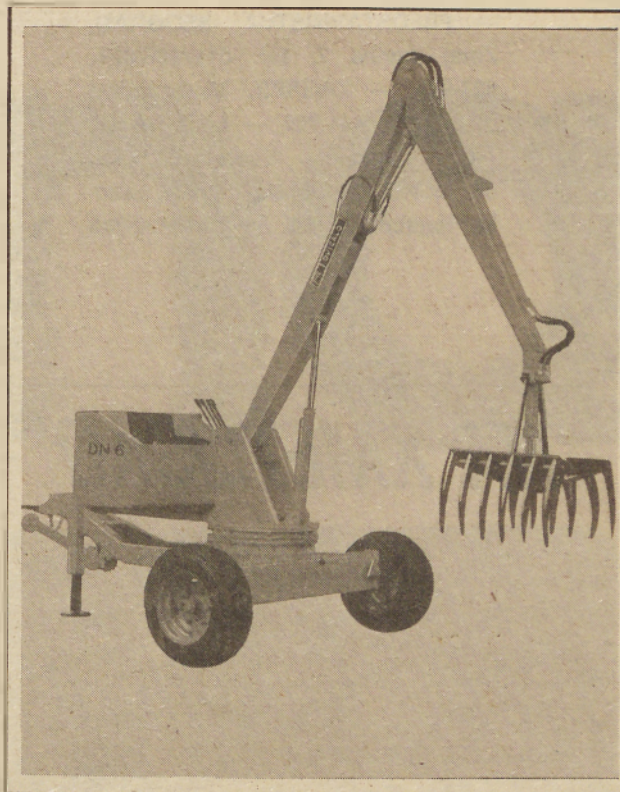
Glavna delovna opravila — otrepanje, pobiranje in odstranjevanje listja ter spravilo plodov — so mehansko združena v enovito samodejno celoto. Ena bistvenih prednosti hidravličnega tresalnika HT-83 je zmožnost njegovega hidravličnega vibratorja, da spreminja frekvenco in amplitudo. To zagotavlja najboljše delovne učinke pri delu z različnimi vrstami (vlšnje, češnje, slive, olive, breskve, orehi, jabotke, hruške itd.).

PROIZVAJA IN PRODAJA:

IMP TOZD SKIP, n. sol. o. 61210 LJUBLJANA. Celovška 479, telefon 061/52-861, 51-277, telex: 31473 yu skip

HIDRAVLICNI VLEČENI NAKLADALNIKI IMP DVGALO

DN 6 — najmanjši nakladalnik v družini. Vleče ga lahko že traktor moči 9 kW. Lahko ga, poganja tudi elektromotor moči 4 kW. Oprema po naročilu.

TEHNIČNI PODATKI:

maksimalni doseg
maksimalni dvig
maksimalna globina
dolžina stroja
širina stroja
kolotek
višina pri transportu

5000 mm
4500 mm
1850 mm
2600 mm
2100 mm
1800 mm
2500 mm

dolžina pri transportu
dimenzije koles — plašče
kot obračanja 360 stopinj
moč elektromotorja
maksimalna nosilnost dvigane roke
teža stroja (z betonsko protiutežjo)
delovni pritisk

4600 mm
10/75-15
brezkončen
4 kW
6 kN
15 kN
140 bar

TEHNIČNI PODATKI: DN — 9

max. doseg	5600 mm
max. dvig	5100 mm
max. globina	2200 mm
dolžina stroja	2800 mm
transportna višina	2900 mm
transportna dolžina	4600 mm
moč motorja	5,5 kW
max. nosilnost	
dvižne roke	9 kN
teža stroja	
(s protiutežjo)	22 kN

DN 14 — izredno robusten nakladalnik, primeren za vsa zahtevna dela v kmetijstvu in drugih panogah. Oprema po naročilu.

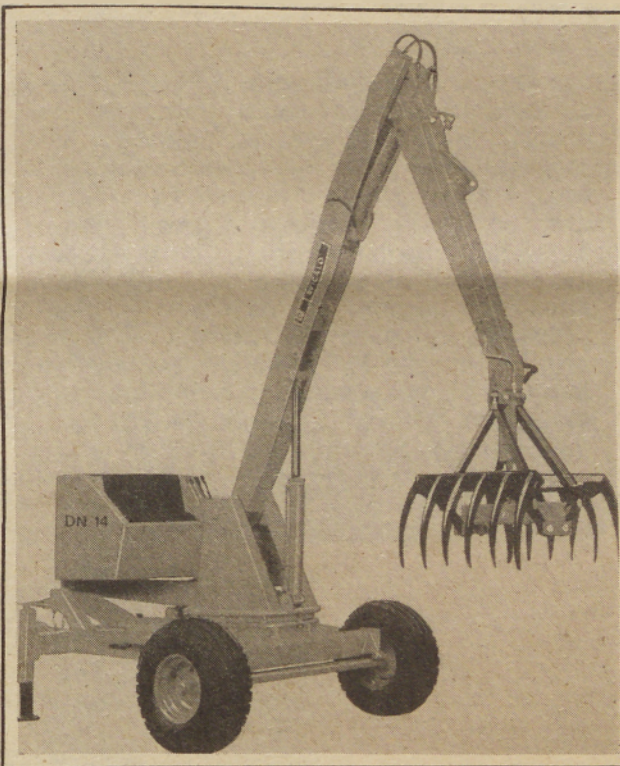
TEHNIČNI PODATKI:

maksimalni doseg
maksimalni dvig
maksimalna globina
dolžina stroja
širina stroja
kolotek
višina pri transportu

6000 mm
5550 mm
2600 mm
3090 mm
2150 mm
1800 mm
3000 mm

dolžina pri transportu
dimenzije koles — plašče
kot obračanja 360 stopinj
moč elektromotorja
maksimalna nosilnost dvigane roke
teža stroja (s protiutežjo)
delovni pritisk

5000 mm
11,5/80-15
brezkončen
5,5 kW
1,4 kN
29 kN
140 bar

HIDRAVLICNI NAKLADALNIK JE NAMENJEN RAZNIM OPRAVILOM V KMETIJSTVU IN DRUGIH PANOGAH. TA SO:

— nakladanje in razkladanje trdnih in razsutih materialov, kopanje mehkih in trdnih tal, dviganje in spuščanje bremen itd.
Pogon je možen na dva načina:
— s pomočjo traktorja prek kardanske gredi,

— kombinirano, prek traktorja ali elektromotorja, priključenega na električno omrežje. Slednji pogon priporočamo ker je najoptimalnejši, če je na dosegu električno omrežje.

DODATNA OPREMA STROJA VSEBUJE:

— dvodelna zajemalka,
— košara za peso,
— vile za gnoj,
— kopalnik,
— klešče za les,

— kavelj za dviganje bremen,
— zaščitno kabino,
— bočno hidravlično opornico,
— centralno hidravlično opornico,
— elektromotorni pogon stroja.

PROIZVAJA IN PRODAJA:

IMP
EMOND n. sol. o., Tozd DVGALO, n. sol. o.,
elektro, montaža, oprema, naprave, dvigala
61231 LJUBLJANA-ČRNUČE, Pot k sejmišču 32, p. p. 012
telefon 061/347-161

61330 KOČEVJE, SLOVENIJA —
 Reška cesta št. 13 — Telefon:
 h. c. (061) 851-511 — Telex: 31 147
 yu ITAS — Telegr.: ITAS KOČEVJE
 — Žiro račun: 51300-833-25019
 — PREDSTAVNIŠTVA: BEOGRAD,
 Zmaj Jovina 7, tel. 011/636-821;
 637-946 — ZAGREB, Mrazovičeva
 5, tel. 041/441-727 — LJUBLJANA,
 Trg komandanta Staneta 4, tel.
 061/557-512 — BANJA LUKA, Bran-
 ka Radlčevića 20, tel. 078/32-745

ITAS

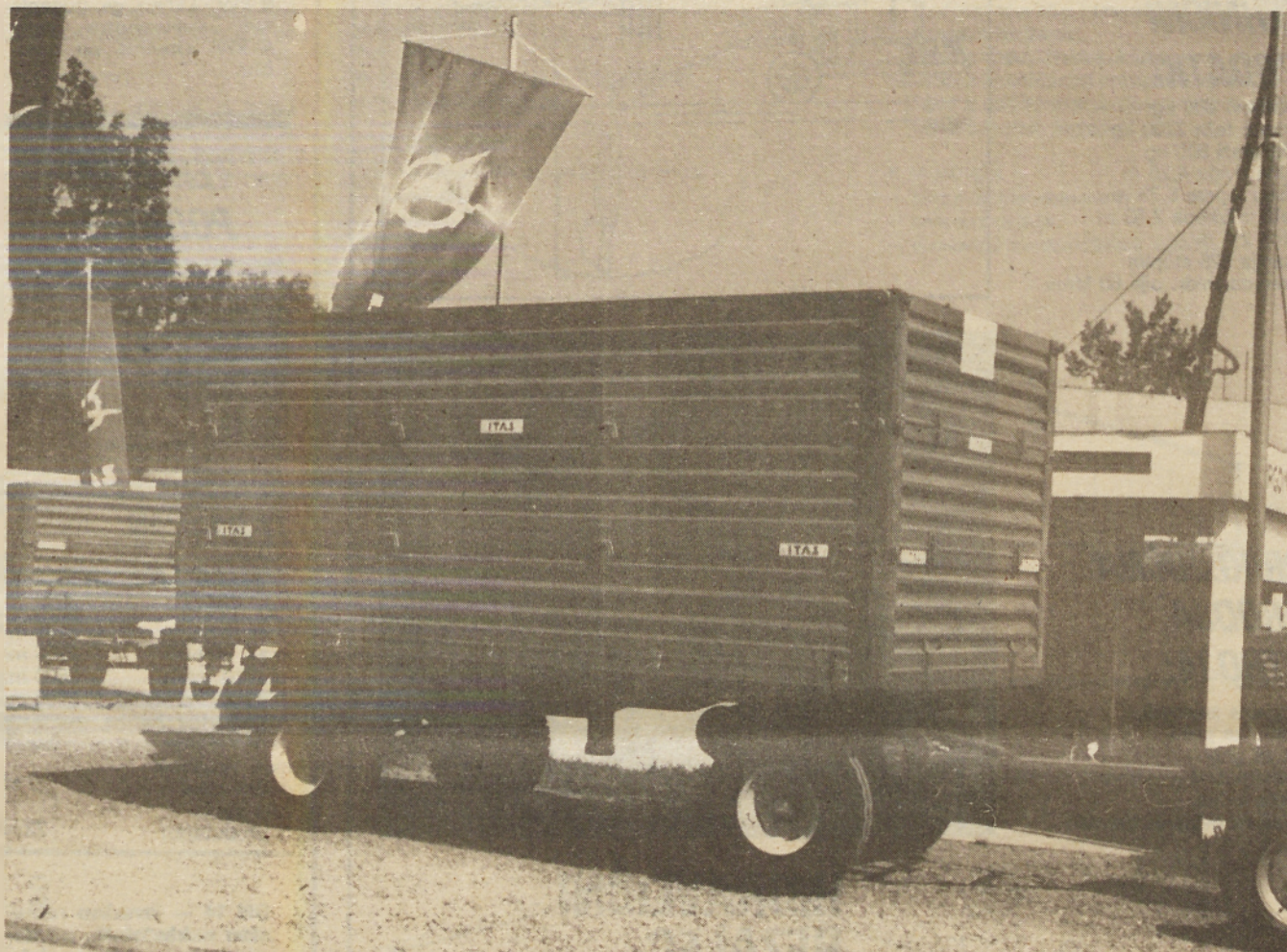
INDUSTRIJA TRANSPORTNIH
 SREDSTEV IN OPREME, n. sol. o.

KOČEVJE — SLOVENIJA

NA KMETIJSKO — ŽIVILSKEM SEJMU V GORNJI RADGONI

...

Delovna organizacija ITAS Kočevje je že lansko leto začela dopolnjevati svoj proizvodni program za kmetijstvo s serijskim izdelovanjem traktorskih prikolic, letos pa so pripravili dve novosti, mešalnik krmil in trosilnik kalcija in gnojil. Oba izdelka sta zaradi izvirnosti, učinkovitosti in kakovosti dobila veliko priznanje novosadskega sejma, in sicer prvi bronasto, drugi pa veliko zlato medaljo. Mešalnik krmil z oznako MK 5009 je namenjen mešanju in prevozu silaže in močnih krmil od skladišča do jasl, trosilnik GK 1008 pa je univerzalen, opremljen s priključkoma za enakomeren in hiter raztros kalcija in gnojil.

Traktorska prikolica TP 5022 z nadstranicami

NOVO

NOVO

NOVO

NOVO

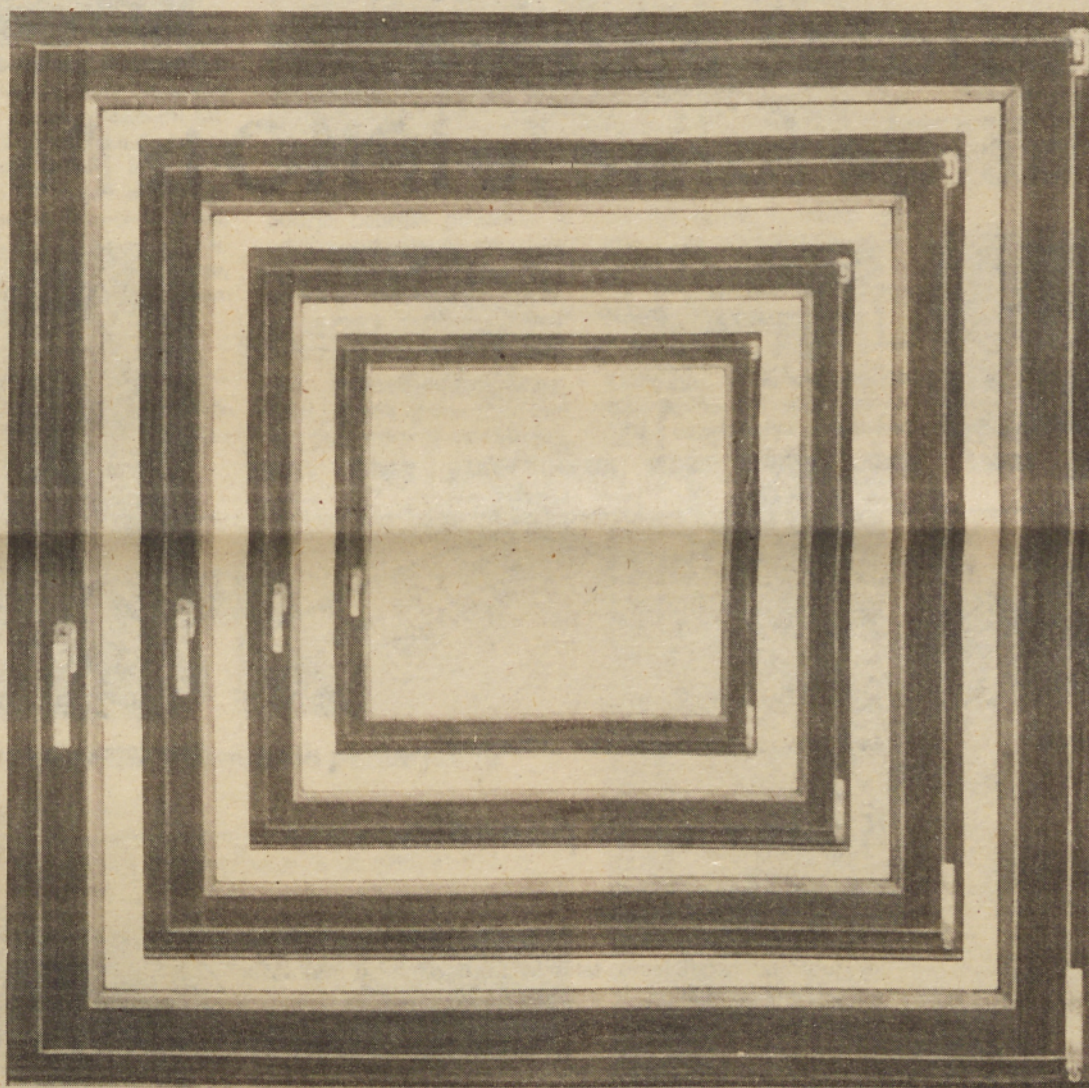
Trosilec umetnega gnojila GK 1008 VT

...

V proizvodnem programu ITAS-a Kočevje so poleg vseh vrst traktorskih prikolic tudi trosilci umetnih gnojil, mešalniki krme, silosi za žito, silosi za živinsko krmo, cisterne za moko in druge prehranske artikle.

varčna · udobna · sodobna

KLI okna

Okna in balkonska vrata KLI si lahko ogledate in kupite v:

KLI Logatec
61370 Logatec
Tovarniška 36
tel.: (061) 741-333

LIP Bled
poslovalnica
41020 ZAGREB
Aleja Borisa Kidriča
tel.: (041) 523-066

SLOVENIJALES
PPC-GR-hala D
61000 LJUBLJANA
Titova c.
tel.: (061) 326-961

SLOVENIJALES
PE 62311 Hoče
pri Mariboru
tel.: (062) 61-260

SLOVENIJALES
61230 DOMŽALE
Antona Skoka 20 a
tel.: (061) 721-397

LIP Bled
poslovalnica
69000 MURSKA SOBOTA
Cvetkova ulica
tel.: (069) 22-941

SLOVENIJALES
PE 42000 VARAŽDIN
Optujska 159
tel.: (042) 47-657

LIP BLED
trgovina
64260 BLED-REČICA
tel.: (064) 77-161

SLOVENIJALES
PE 63000 Celje
Medlog 18
tel.: (063) 25-933

SLOVENIJALES
41260 SESVETE
Zagrebška 162
tel.: (041) 256-022

KOMBINAT LESNE INDUSTRIJE LOGATEC

emona inženiring
p. o. Ljubljana

ZA VELIKE IN MALE ŽIVINOREJCE

Vse informacije in pojasnila dobite pri: EMONA INŽENIRING LJUBLJANA, ŠMARTINSKA 130, Telefon: (061) 443-994, 443-690

Inženirinska dejavnost je organizirana na podlagi izkušenj, lastnega znanja in tehnologije, ki izvirajo iz dejavnosti celotne Emona, predvsem iz kmetijsko-živilske proizvodnje, predelave mesa in povrtnin, proizvodnje živalske krme, trgovine, turizma in hotelirstva.

Inženirinska dejavnost zajema:

- svetovalno dejavnost s področja lastne tehnologije
- izdelovanje vseh vrst investicijsko-tehnične, tehnološke in ekonomsko-finančne dokumentacije, kot so idejni programi, tehnološko-funkcionalni programi, investicijski elaborati in načrti ipd.
- projektiranje s področja lastne tehnologije
- opravljanje investicijskega inženiringa kot nadzor ipd.

- izdelovanje in izpeljava vseh ekonomsko-propagandnih programov in akcij

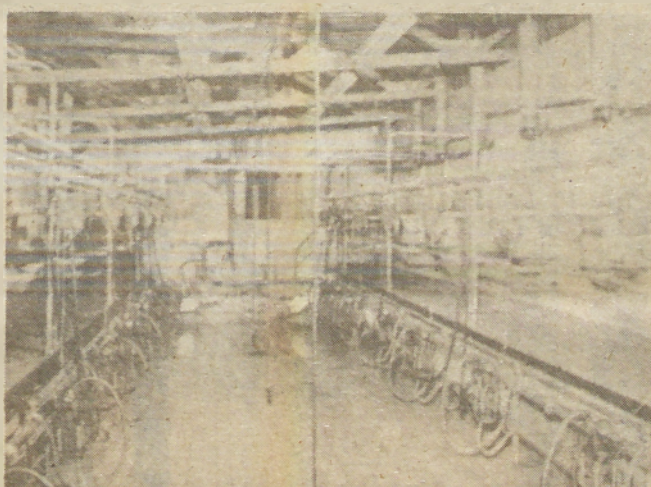
Emona inženiring razširja svojo dejavnost na celotno jugoslovansko tržišče, precej pa je prisoten tudi na zunanjih trgih, saj deluje v državah vzhodne Evrope, še posebej pa v državah v razvoju.

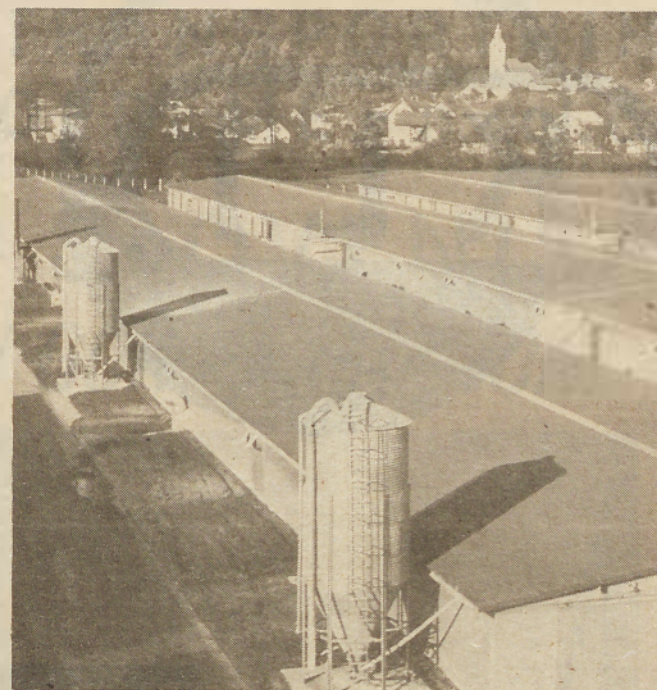
Proizvajalec opreme za prašičje farme je IPKO iz Podpeči

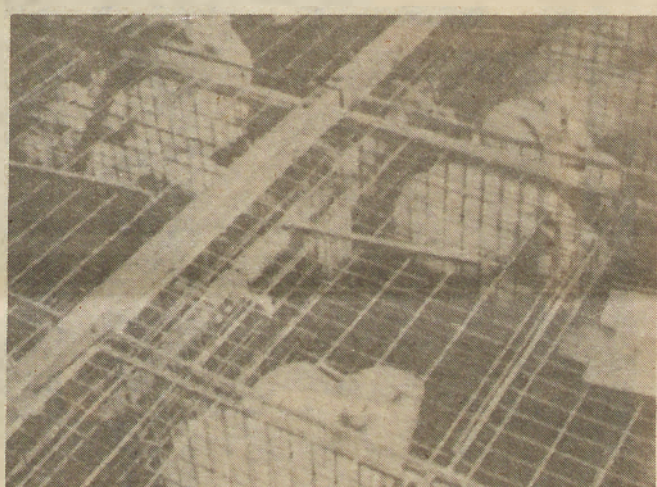
Krmljenje perutnine pri talnem sistemu s spiralo

Molzišče za molžo krav tipa „ribja kost“

Farma za proizvodnjo prašičev — Ihen

Intenzivna reja kuncev

Program živinorejskih objektov za :

- govedorejo
- prašičerejo
- perutninarstvo
- kunčerejo

Za kooperacijske farme vam ponujamo:

- gotove projekte za najrazličnejšo zmogljivost hlevov,
- izdelavo rekonstrukcij obstoječih objektov do optimalne izkoriščenosti.

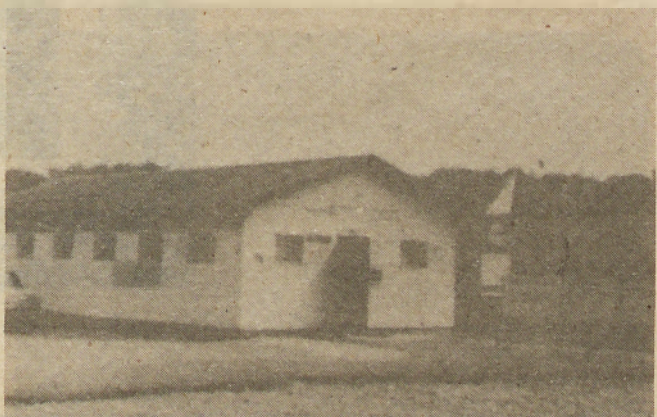
Temelj našega programa objektov za živinorejsko proizvodnjo so dolgoletne izkušnje v lastni proizvodnji. Na podlagi dolgotrajnega sodelovanja s kooperanti vam lahko ponudimo vse, od končne, polne funkcionalnosti objekta.

Kaj vam lahko ponudimo:

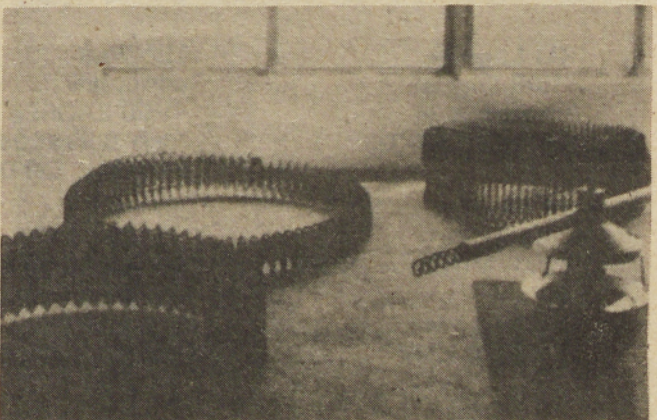
- idejno rešitev,
- projektno dokumentacijo,
- sodelujemo pri gradnji,
- dobavimo kompletno tehnološko opremo in montažni gradbeni material,
- gradnjo lahko opravimo po sistemu „ključ v roke“.

Naše tehnološke rešitve so usmerjene v :

- izboljševanje bioloških osnov proizvodnje in proizvodnih parametrov,
- boljšo gospodarnost in produktivnost,
- izboljševanje delovnih razmer in avtomatizacijo opravil,
- varstvo okolja

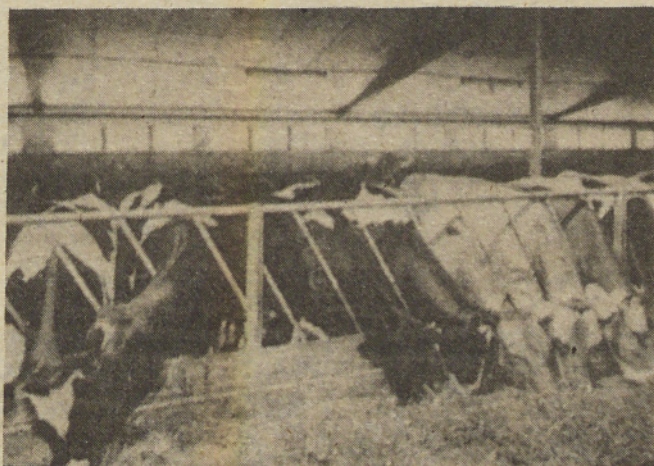

Kooperacijska farma za proizvodnjo prašičev do teže 25 kg

Za perutninarstvo — sistem hranjenja s spiralo zaradi posebne tehnike doziranja omogoča polnjenje vseh krmilnikov v liniji naenkrat, ne pa postopoma, tako da ne pride do gneče kokoši na začetku krmilne linije. Točno količino hrane v krmilnikih doziramo z avtomatsko tehtnico pri starših, starih starših in pri vzgoji, kjer pomeni količina hrane veliko pri tehnološkem in ekonomskem uspehu. Pri pitanju piščancev in puranov tehtnica ni potrebna. Jamstvo za spiralo daje Emona inženiring za pet let.

**VABIMO VAS
NA OBISK IN OGLED
NAŠIH RAZSTAVNIH
PROSTOROV
NA KMETIJSKO—
ŽIVILSKEM SEJMU V
GORNJI RADGONI.**

Farma mlečnih govedi

KOOPERACIJSKO SODELOVANJE S HP MEDEXOM

DO hp Medex, skladno s svojo dolgoročno usmeritvijo, vabi čebelarje in zdomce z ustreznimi izkušnjami, da pristopijo v organizirano družbeno tržno proizvodnjo čebelijih pridelkov. Oblike dolgoročnega proizvodnega sodelovanja so:

- čebelar — delavec na domu,
- kooperant — kmet zavarovanec,
- pogodbeni čebelar.

Hp Medex predvsem priporoča prvi dve obliki sodelovanja, to je delavec na domu in kooperant. Obe navedeni obliki zagotavlja zdravstveno, invalidsko ter pokojninsko zavarovanje, s tem da delavec na domu za razliko od kooperanta dobiva mesečno akontacijo osebnega dohodka.

Oblike kooperacijskega sodelovanja

V skladu z dolgoročnim usmerjanjem hp Medex za širjenje organiziranega sodelovanja s čebelarji vabi vsa zainteresirana čebelarja, da se vključijo v katerokoli od navedenih oblik sodelovanja z našo DO:

1. ČEBELAR — DELAVEC NA DOMU (DD) ima status delavca na domu in mu pripadajo vse pravice in obveznosti delavca v združenem delu. Možnosti tovrstnega sodelovanja imajo čebelarji z najmanj 60 gospodarskimi panji, ki poleg medu proizvajajo mleček, med v satju, čebelji vosek oziroma čebelje proizvode po letnem planu hp Medex. Za razliko od kooperanta (KZ) prejema DD akontacijo, ki pa ne sme biti manjša od 60 odstotkov republiškega

poprečnega OD v gospodarstvu preteklega leta. Vse obveznosti do hp Medex čebelarji — DD pokrivajo s prodajo čebelijih pridelkov, katerih protivrednost mora biti enaka vsaj 12 bruto mesečnim OD za dobo od začetka do konca čebelarje sezone, to je od 1. julija do 31. maja naslednjega leta. Obveza delavca na domu (DD) je, da vsako poslovno leto sprejme plan proizvodnje, ki je usklajen z letnim planom DO.

2. KOOPERANT (KZ) je oblika sodelovanja s hp Me-

dex, v katero se lahko vključijo čebelarji z najmanj 60 go-

spodarskimi panji. Hp Medex omogoča tem čebelarjem, da se invalidsko, pokojninsko in zdravstveno zavarujejo prek območne skupnosti za tovrstno zavarovanje. Pogoji za tako sodelovanje je podpis pogodbe o združevanju dela in samoupravnega sporazuma o dolgoročnem sodelovanju, s katerim se čebelar obveže sodelovati za dobo 5 let. Letna

čebelijih pridelkov pokrivati višino letne zavarovalne osnove.

Obveze kooperanta KZ v proizvodnji čebelijih pridelkov so enake kot pri delavcu na domu (DD), razen da temu ni potrebno proizvajati matičnega mlečka.

Na zavarovalno osnovo kateregakoli zavarovalnega

dejavnost in je običajno v delovnem razmerju z drugo organizacijo združenega dela. S podpisom pogodbe o proizvodnem sodelovanju se določijo samoupravni in dohodkovni odnosi in pravice obeh pogodbenih strank, kot na primer: pravica čebelarja do ostanka dohodka v razmerju z njegovim prispevkom oz. izpolnitvijo pogodbenih obveznosti k skupnemu dohodku DO.

Pogoj za podpis pogodbe o proizvodnem sodelovanju izpolnjujejo čebelarji, lastniki najmanj 10 gospodarskih panjev, ki morajo letno oddati

najmanj 150 kg medu in posebej dogovorjene količine čebeljega voska.

Če ima čebelar več kot 20 panjev, pa mora oddati 10 kg medu na en pogodbeno vezan panj (40 panjev — 400 kg medu in 0,20 kg čebeljega voska — 40 panjev je 8 kg voska).

Pogodba je veljavna 5 let. V tem obdobju pa lahko čebelar uveljavi morebitne spremembe števila panjev oz. zvišanje ali znižanje pogodbenih količin čebelijih pridelkov s podpisom dopnila k pogodbi o proizvodnem sodelovanju.

OBVESTILO ČEBELARJEM!

Prodaja matic

Vse čebelarje in čebelarske organizacije obveščamo, da lahko kupijo kakovostne gospodarske matice, čiste kranjske pasme, na 22. mednarodnem Kmetijsko-živiliškem sejmu v Gornji Radgoni od 17. do 26. avgusta, v razstavnem prostoru DO HP MEDEX Ljubljana po zelo ugodni reklamni ceni 450 dinarjev.

oddaja čebelijih pridelkov je odvisna od razreda zavarovanja, katerega si lahko poljubno izbere čebelar sam, obveza pa mora vrednost oddanih

razreda se obračunavajo prispevki za zdravstveno, invalidsko, pokojninsko zavarovanje in prispevek za otroško varstvo, ki ga določi RZS.

3. POGODBENI ČEBELAR je širša oblika združevanja čebelarjev s hp Medex,

Ljubljana, na osnovi pogodbe o proizvodnem sodelovanju. Temu čebelarjenju ni osnovna

Ugodnosti pogodbenih čebelarjev

- pravica do ostanka dohodka,
- kreditiranje razvoja čebelarstva,
- preskrba s sladkorjem za prehrano čebel,
- preskrba s čebelarskim reprodukcijskim materialom in gospodarskimi maticami,
- zdravstveno varstvo čebelijih družin,
- izobraževanje čebelarjev ...

hp MEDEX, DE-KOOPERACIJA

Vse podrobne informacije lahko zainteresirani dobijo na naslovu: hp MEDEX, DE Kooperacija, Miklošičeva 30, Ljubljana ali po telefonu št. (061) 311-545, interni telefon 44 ali na sejmu v Gornji Radgoni, na razstavnem prostoru DO HP MEDEX, LJUBLJANA.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE GORICA n. sol. o.

65001 NOVA GORICA, Tolminskih puntarjev 12

TELEKS: ŠT. 34355 YU SGP GO

TOZD »ABK« ARMIRANOBETONSKE KONSTRUKCIJE n. sub. o. 65290 ŠEMPETER PRI GORICI, Vrtojbenska 76, tel. (065) 31-911

PROGRAM ZA TIPSKE FARME

K splošnim družbenim prizadevanjem za razvoj agrokmetijskega kompleksa želimo prispevati svoj delež, in to s specializiranim tipom konstrukcije za živinske farme. Ta ustreza tehnološkim zahtevam, klimatskim razmeram, zagotavlja ustrezno vzdrževanje in trajnost objektov, predvsem pa je cenejša od uveljavljenih tipov konstrukcij. Prepričani smo, da nam je uspelo v vseh ozirom, kar potrjuje ZLATA MEDALJA ZA KAKOVOST, ki nam je bila podeljena za program ZP na Zagrebškem velesejmu v letu 1982.

UPORABNOST

Zaradi specifične zasnove je konstrukcija upo-

rabna predvsem za vse vrste objektov za farme, in sicer za:

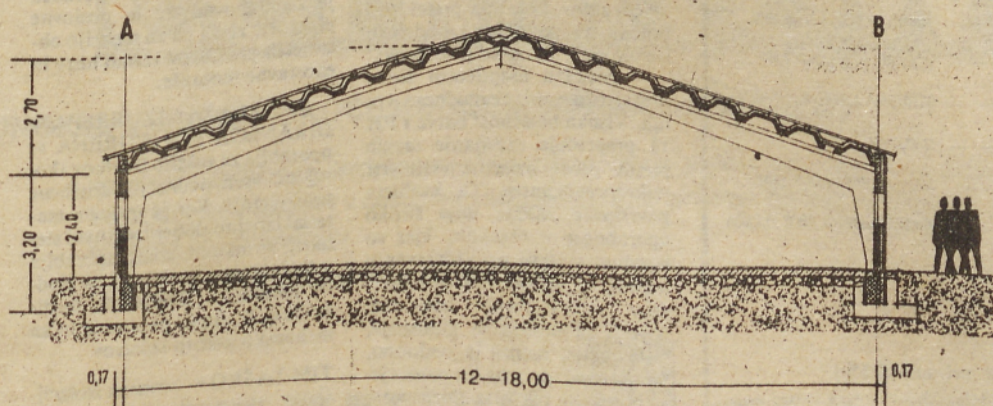
- svinjerejo, kokošjerejo in govedorejo.

Poleg tega je primerna tudi za druge vrste gospodarskih objektov povsod tam, kjer se zahteva nizka stranska višina, razponi 12—18 m in seveda nizka cena.

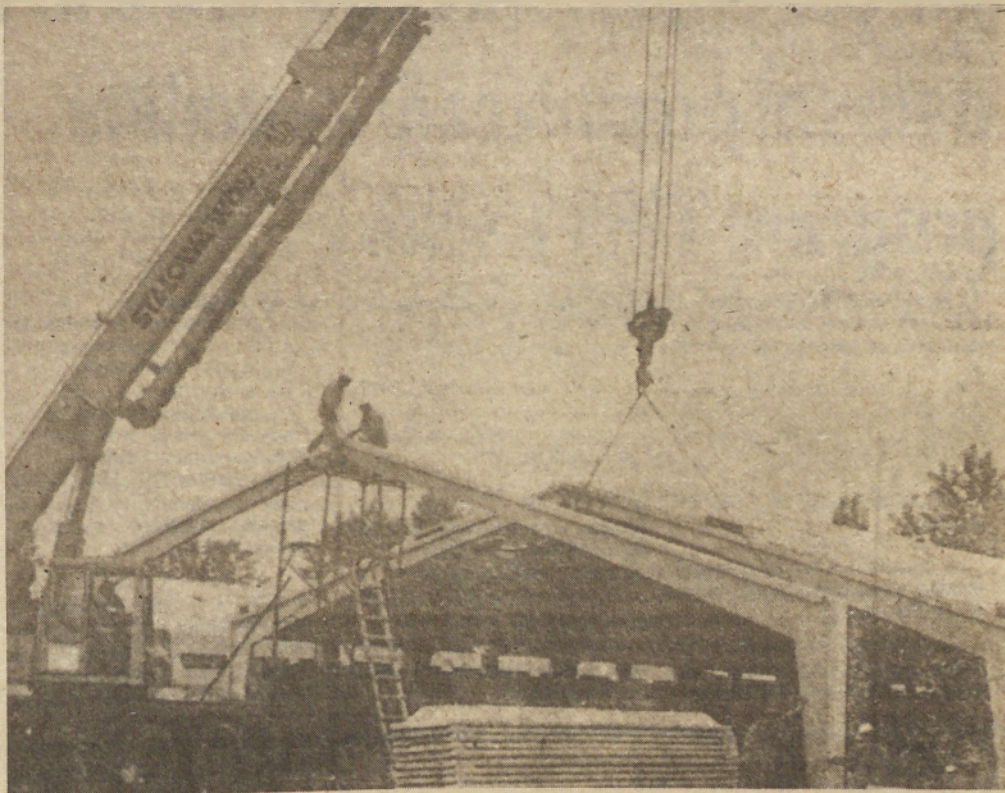
PREDNOSTI:

- zelo ekonomična konstrukcija
- hitra dobava in montaža
- odlične toplotne in klimatske lastnosti
- zelo lahki elementi
- v celoti betonska notranjščina objekta
- trajnost, enostavno vzdrževanje in čiščenje

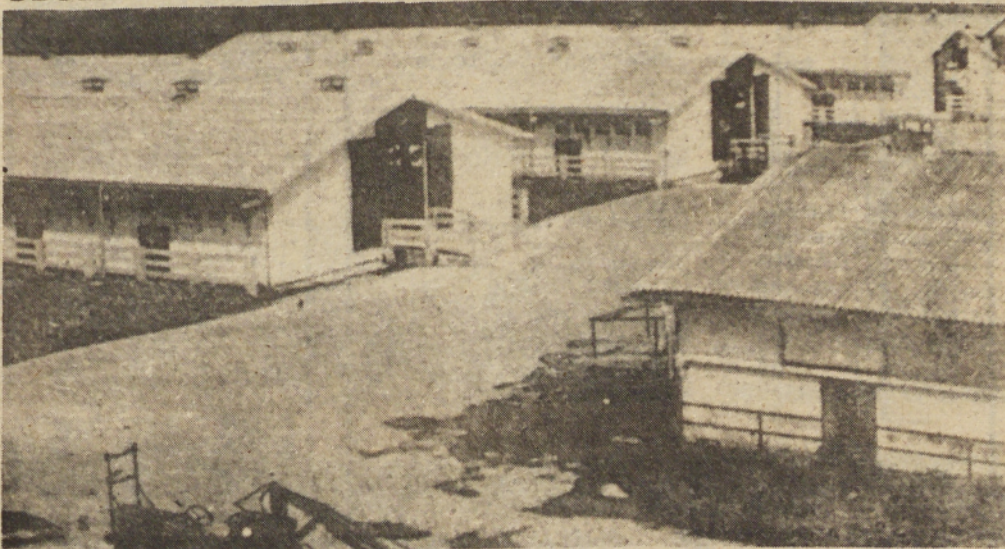
PREČNI PREREZ

MONTAŽA OBJEKTA

OBJEKT V FUNKCIJI

ČE JE OGREVANJE TUDI VAŠ PROBLEM, VAM PONUJAMO REŠITEV. PRIHRANILI BOSTE ENERGIJO, ČAS IN DENAR

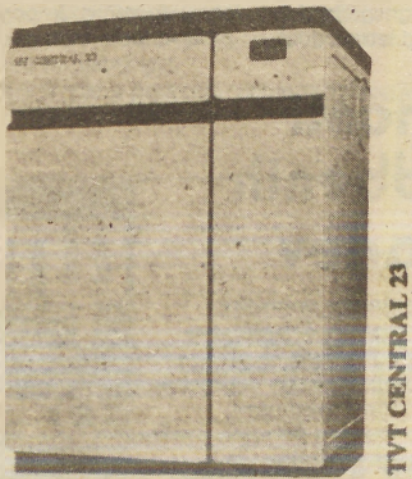
Trajno žareča peč za centralno etažno ogrevanje TVT CENTRAL

S pečjo TVT CENTRAL 17 K ali TVT CENTRAL 23 lahko optimalno rešite problem centralnega gretja po načelu etažnega ogrevanja. Pri tem načinu gretja je kotel v višini radiatorjev, zato v tem primeru ni naravnega kroženja vode in je treba v sistem vgraditi obtočno črpalko.

Trajno žareča peč se idealno vključuje v kuhinjsko pohištvo, to pa ji daje še eno prednost, saj ni potrebna nobena izolacija, ker izhodna toplota sočasno segreva bivalne prostore.

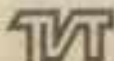
Peči za centralno etažno ogrevanje modela CENTRAL so namenjene montaži in uporabi v nepodkletenih stanovanjskih hišah in v stanovanjskih blokih, kjer ni centralnega ogrevanja. Glavne značilnosti peči:

- peč je prilagojena kurjenju z vsemi vrstami trdih goriv,
- brušena litoželezna kuhalna plošča omogoča pogrevanje jedi, letni režim kuhanja pri peči CENTRAL 17 K pa s premikom rešetke na zgornji nivo omogoča normalno kuhanje,
- izkoristek je med 70 in 80 odstotki, kar je odvisno od vrste goriva,
- ena polnitev kurilnega prostora zadošča za štiriurno kurjenje pri nazivni moči, ob minimalni obremenitvi pa do 12 ur,
- v dimnih plinih je zaradi odličnega izgorovanja malo saj in letečega pepela,
- želeno moč vzdržuje avtomatski regulator,
- dimni priključek je pri CENTRALU 17 K možno izvesti z bočnih ali zadnje strani, pri CENTRALU 23 pa z zadnje ali desne strani.

TVT CENTRAL 23

Če stanujete v veliki stavbi brez centralnega ogrevanja ali v manjši hiši brez kleti, želite pa imeti centralno gretje, bo trajno žareča peč za etažno ogrevanje CENTRAL izpolnila vaše želje.

TOVARNA VOZIL IN TOPLLOTNE TEHNIKE
BORIS KIDRIČ n. sol. o.
MARIBOR 1863-1983

Solarni bojler SAT

Za čim večje varčevanje in izkoriščanje vseh vrst energije so se v TVT BORIS KIDRIČ odločili za izkoriščanje energije, ki je na pretek — to je sončne. V ta namen so izdelali solarni bojler za pripravo tople sanitarne vode.

Bojlerja SAT 301 in SAT 302 sta namenjena za pripravo tople sanitarne vode, ki jo lahko ogrevamo prek enega oziroma dveh vgrajenih izmenjevalcev s pomočjo sončne energije in sistema kolektorjev, ali pa v kombinaciji s toplotnim kotlom. Vodo v obeh bojlerjih je možno dodatno ogrevati tudi z električnim grelnikom.

TVT SAT

Vakuumsko emajliran bojler prostornine 300 litrov je pokončne izvedbe, nameščen na lastnem podstavku, in kakovostno toplotno izoliran. Zgornji (manjši) izmenjevalec ima 0,57 kv. m ogrevne površine in 2,65 litra prostornine, spodnji (večji) izmenjevalec pa 1,58 kv. m ogrevne površine in 7,36 litra prostornine. Odvisno od namena uporabe in tipa bojlerja je ob bojlerskem sklopu ustrezna elektrokrmilna omarica z avtomatiko potrebno za pravilno in varno delovanje. Bojlerja SAT 301 SOLO in SAT 302 SOLO sta v osnovi enaka kot SAT 301 in SAT 302, le da se dobavljata brez izolacijskega plašča in brez elektrokrmilne omarice. Tako lahko kupec ta bojler uporabi v eni od mnogih možnih kombinacij, kot na primer za sistem talnega ogrevanja ali v povezavi s toplotno črpalko.

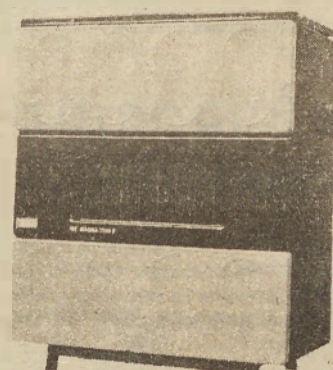
62000 Maribor, Leninova 27
telefon: (062) 302-321
telex: 33-161

Predstavništvo:
11000 Beograd, Kataničeva 24
telefon: (011) 450-685

Trajno žareča peč za sobno ogrevanje TVT MAGMA TOBI 7

MAGMA TOBI 7 je konstruirana za kurjenje z vsemi vrstami domačih premogov granulacije nad 30 milimetrov, v njej pa lahko kurimo tudi les. Bistvene prednosti te trajno žareče peči za sobno ogrevanje so:

- peč je izdelana iz kakovostne sive litine, zunanje stene pa so pločevinaste in emajlirane ter estetsko oblikovane. Na sprednji strani peči je oškence iz ognjeodpornega stekla, ki daje ob gorenju občutek ugodja in ustvarja v prostoru prijetno vzdušje,
- trajno žareča peč MAGMA TOBI 7 ima zelo visok izkoristek, do 80 odstotkov in zagotavlja kakovostno in popolno zgorevanje,
- želeno moč peči vzdržuje avtomatski regulator,
- pri polni obremenitvi zadošča ena polnitev kurilnega prostora za štiriurno kurjenje, pri minimalni pa za dvanajsturno. Žerjavica ostane še dlje,
- čiščenje peči je enostavno, saj lahko s potezno rešetko stresamo pepel brez odpiranja vrat tudi med kurjenjem,
- pepel se zbira v pepelni posodi, ki je pod rešetko, in ga odstranjujemo po potrebi.

TVT MAGMA TOBI 7

Za ogrevanje vaših stanovanjskih bivalnih prostorov pa priporočamo še nekaj peči iz proizvodnega programa peči za centralno ogrevanje:

TVT CENTRAL SPECIAL 24
TVT TAM STADLER H 33
TVT STANDARD
TVT STANDARD S
TAM TVT SPECIAL
TAM TVT SPECIAL-S

IZBERITE REŠITEV — PRIHRANILI BOSTE ENERGIJO, ČAS IN DENAR!

Varčevanje z energijo doma in v delovni organizaciji — vodilni program TIM Laško

tovarna
izolacijskega
materiala
laško

Termoizolacijski materiali

Embalaza

Toplotno izolacijske fasade

Hydroizolacije

Hladilni stolpi

Hladilni kontejnerji

Lesni izdelki

Skoraj polovica proizvodnega programa delovne organizacije TIM Laško je direktno namenjena gospodarski dejavnosti pridobivanja hrane in to od primarne proizvodnje prek predelave do distribucije.

Za industrijske hladilnice zmogljivosti od 10—10.000 ton hlajene blaga TIM Laško projektira, izdeluje in montira:

— termoizolacije tal, sten in stropov

— hladilniška vrata; polavtomatska, avtomatska ter po potrebi z zračno zaveso

— električne instalacije, električno avtomatiko s komandnim pultom in hladilniške instalacije

— hladilniške palete, vroče pocinkane

— hladilne stolpe za hlajenje vode v zaprtim krogu.

NOVOST V JUGOSLAVIJI:
Oprema za zmrzovanje in hlajenje z ogljikovim dioksidom
Oprema je namenjena za:

- industrijo gotovih in polpripravljenih jedi
- distribucijo živil, ki zahtevajo posebne klimatske in temperaturne pogoje

Program obsega:

- kontinuirane zmrzovalne tunele na tekoči ogljikovi dioksid
- zmrzovalne komore
- snežne haube
- izolacijske zabojnike za transport suhega ledu (ogljikov dioksid v trdnem stanju)
- izparilce za suhi led namenjene za kamionske hladilnike namesto klasičnih bencinskih agregatov.

DEMIT — hidroizolacijski sistem za fasade je izredno ugodna rešitev za toplotno izolacijo sten. Z njo na preprost način dosežemo z zakonom predpisano izolacij-

sko zaščito. Uporabljamo jo za izolacijo individualnih in družbenih objektov, za sanacijo obstoječih stanovanj kakor tudi za industrijske objekte in silose.

Za HIDROIZOLACIJE vseh vrst objektov izdeluje TIM Laško materiale ter montira preizkušene sisteme za horizontalno in vertikalno podzemno izolacijo in za hidroizolacijo ravnih streh.

V TIM Laško so s tehnologijo nadaljnje obdelave surovin bitumnov nižjih PK dobili izredno obstojne bitumenske mase z interno kakovostno oznako SHB. Kakovostna oznaka SHB pome-

ni, da so vse bitumenske mase tehnološko obdelane s kombiniranimi kompatibilnimi dopi in elastomeri, s ciljem doseganja izredne kakovosti glede na obstojnost, odpornost in trajnost.

SHB — hidroizolacijski trakovi funkcionalno zadovoljujejo vse zahteve gradbene fizike s ciljem doseganja visokih kakovosti, kar omogoča visoko garancijsko dobo. SHB hidroizolacijski trakovi so toplotno obstojni od —15 stopinj C do +100 stopinj C.

NOVOST TIM LAŠKO!

Apnena notranja bela barva — tradicija v sodobnem tehnološkem procesu dela — TIMLUX CAOHN.

TIMLUX CAOHN — popolno barvanje zidov z apnenimi barvami z najsoodnejšim tehničnim postopkom, ter z odličnimi estetskimi učinki.

KAJ PRIDOBIMO z novim načinom uporabe tradicionalnega materiala — apna v barvanju in zaščiti zidov, ki je bil v preteklosti osnova za površinsko obdelavo sten in estetski izgled prostorov:

- popolna asepticnost zidov brez stropov in neugodnega vonja. Visoka bazičnost barve s PH 13 preprečuje razvijanje raznih plesni, glivic oziroma vseh vrst mikroorganizmov. Ta kvaliteta površinske zaščite daje široko uporabnost v objektih, kjer so posebne zahteve pri vzdrževanju higijene in čistoče kot so: šole, vrtci, zdravstvene ustanove, objekti prehranske industrije, restavracije, menze in podobno, zaradi česar je ta barva namenjena predvsem takšnim objektom.
- Arhitektonski in estetski

izgled zidnih površin obdelanih s TIMLUXOM daje občutek prijetnega bivanja in domačnosti.

Velika uporabna možnost v individualni gradnji stanovanjskih objektov z enostavnim načinom barvanja.

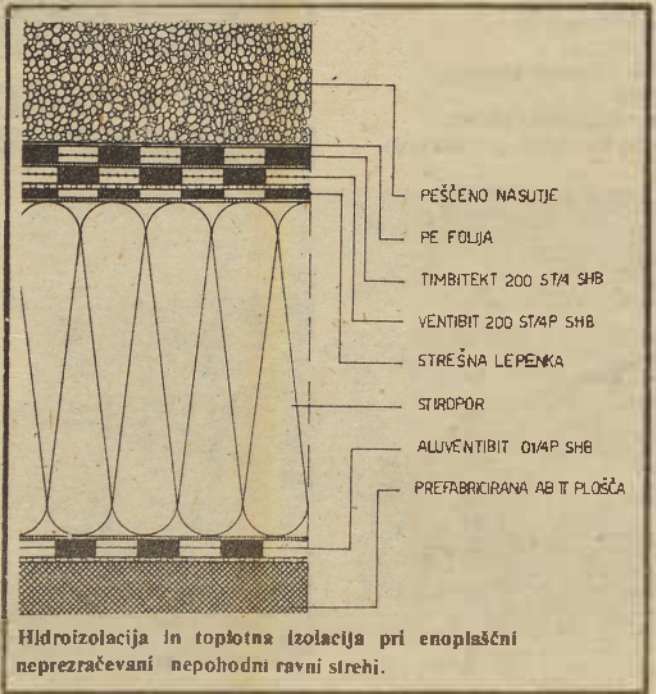
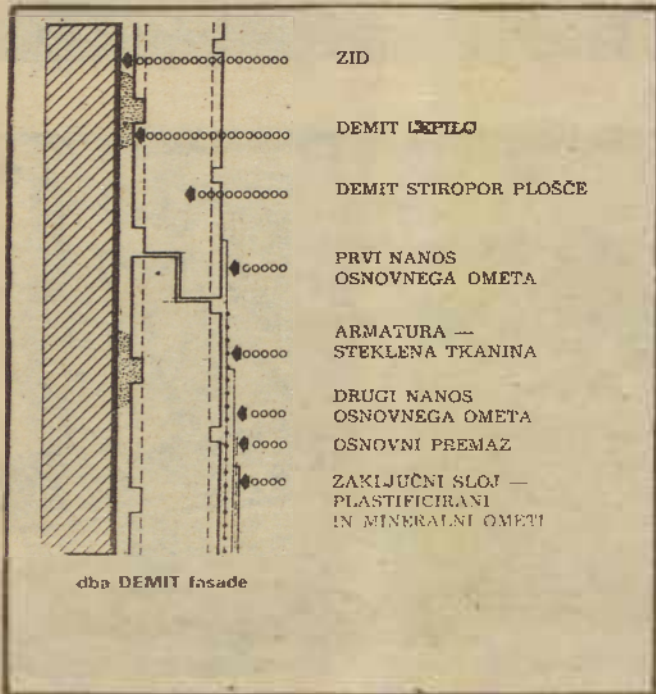
Osnovno belo barvo je mogoče niansirati z dodatki in s tem ustvariti želene prostorske ambience.

ZA ISOLACIJO PODOV v stanovanjih, poslovnih prostorih in drugih delovnih prostorih ima TIM Laško razvita dva sistema. Plavajoči pod je sestavljen iz toplotne izolacije, zaščitne folije in plavajoče, betonske plošče. Uporaben je za skoraj vse namene, v prehranski industriji pa zlasti za hlajene in kondicionirane prostore.

SUHOMONTAŽNI TIM POD kot ime samo pove, ne vsebuje mokrih sestavnih elementov, kar je njegova bistvena prednost. Je kombinacija vodoodporne ivertice, izolacije, izravnalnega peska in spojnega materiala. Uporaben je za stanovanjske in poslovne prostore, zlasti pa za sanacijo obstoječih prostorov zaradi hitre in enostavne montaže.

EMBALAŽA IZ EKSPANDIRANEGA POLISTIRENA se uporablja za zaščito izdelkov skoraj na vseh področjih družbene proizvodnje. Ker je osnovni material izredno dober izolativni element, se taka embalaža uporablja v prehranski industriji za hladno pakiranje (hladilništvo in distribucija), toplo pakiranje in za mehansko zaščito izdelkov.

TIM LAŠKO — tovarna izolacijskega materiala, telefon: 063 730-712, telex 33501 yu tim

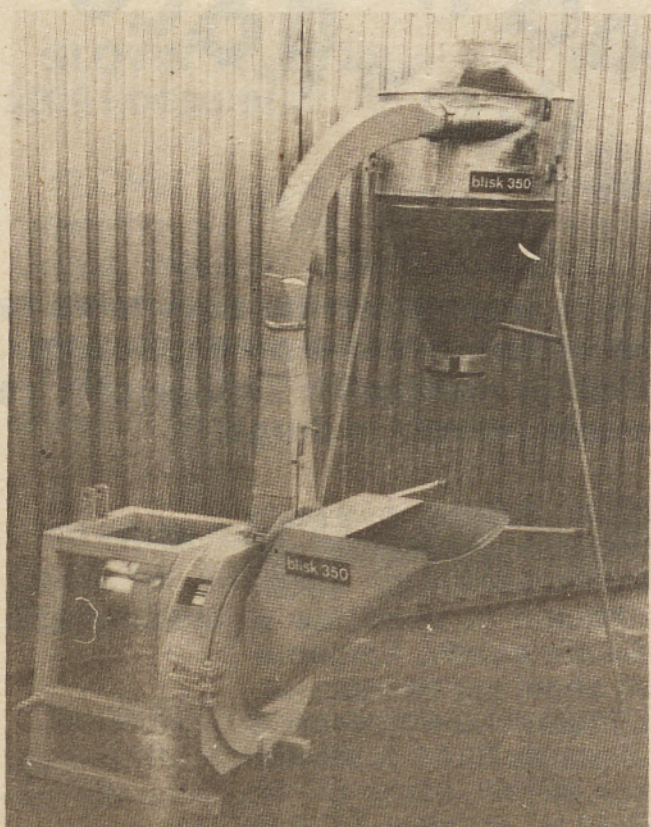
Hidroizolacija in toplotna izolacija pri enoplaščni neprežračevani nepohodni ravni strehi.

TOZD „BLISK“ MURSKA SOBOTA

PROIZVODNI PROGRAM

- Napeljava in popravilo gradbenih instalacij (vodovod in kanalizacija, ogrevanje, prezračevanje in tehnološki procesi ter elektro inštalacije jakega in šibkega toka)
- Proizvodnja kmetijskih strojev in naprav ter litih kovanih in stiskanih izdelkov

Drobilec za siliranje koruze v zrnju in storžih kapacitete: 2 t/h B 200 E. 8 t/h B 350 S in 15 t/h B 500 S.

Polžni transporter PT 160, kapaciteta 8 ton na uro, pogonska moč 1,5 kw.

CUPRAFLOW

FUNGICID V OBLIKI TEKOČE KONCENTRIRANE SUSPENZIJE

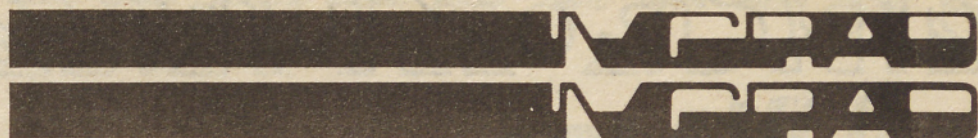
posebno uspešen za škropljenje proti peronospori na hmelju, peronospori na vinski trti, kodravosti breskev v času mirovanja (taphira deformans) in krompirjevi plesni in plesni na paradižniku.

Embalirano v plastenkah po 1 kg; proizvaja

CINKARNA

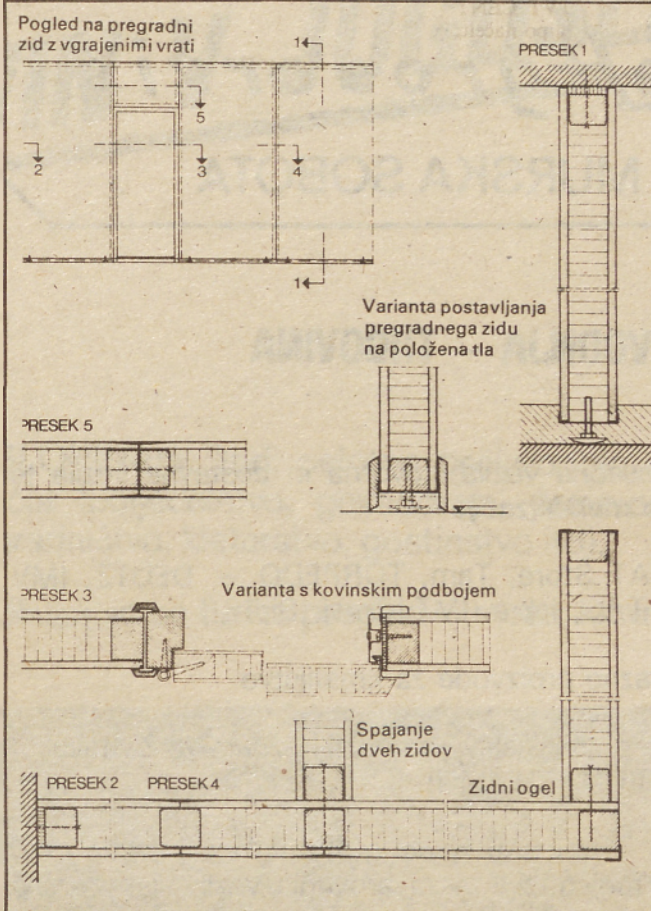

CELJE

Predelne stene „Ljutomer“

Obseg graditev, posebno stanovanjska je gradbincem in proizvajalcem gradbenih materialov zadolžil k novim pristopom gradnje, ki bazira na novih gradbenih materialih. Tehnološki postopek mora imeti posebnosti suhega postopka, katero je samo zavlačevalo čas gradenj. Zidarska dela – izdelava sten, posebej še ometa vanje, predstavljajo danes največjo in najdražjo časovno zavoro. Racionalizacija tehnološkega postopka omogoča ogromen prihranek ob delu in času. Sistemi, ki izpolnjujejo vse zahteve sodobne, moderne tehnologije gradnje predelnih sten, so sistemi PREGRADNIH STEN „LJUTOMER“.

Prednosti predelnih sten „Ljutomer“:

- enostavna, hitra in suha montaža,
- možnost gradnje ob vsakem vremenu,
- možnost postavitve sten na gotova tla,
- enostavnost gradnje, omogoča montažo širšega kroga potrošnikov,
- industrijska izdelava zidnih elementov,
- 100 % domači material,
- enostaven in ceneni transport,
- izvrstna toplotna, zvočna izolacija, protipožarna zaščita po predpisih,
- možnost lahkega postavljanja instalacij,
- enostavna površinska obdelava z barvanjem, tapetami ali s keramičnimi ploščami.

Za samostojno delo je potrebno naslednje orodje: žaga, rašplja, nož, vilčasti ključ, svinčnica, vodna tehtnica, merilni trak, vrtalka, izvijač, dleto, svinčnik za zarisanje in lopatica za mavec. Pomembno je, da prostor, v katerega bomo postavili predelne stene, dobro očistimo. To je pomembno zato, ker bomo na neravnih tleh zelo težko postavili predelne stene. Od natančno postavljene prve panel predelne stene je odvisna točnost predelne stene, ker je ta panel vodilo. Stebrički, ki jih postavimo oziroma privijemo na nosilno steno, so le vodilo. Po uspešni postavitvi prvega panela podobno postavimo in pritrdimo vmesne montažne panele. Montaža poteka tako, da v utore med panele vstavljamo vezne stebričke, nato pa zaporedne panele pritrdimo pod strop. Pri tem moramo paziti, da se držimo osi predelne stene. Glede

FASADNI ELEMENTI

Iz širokega programa lahkih montažnih elementov, ki jih proizvaja IMGRAD Ljutomer, vam predstavljamo proizvod, ki je že vrsto let zelo uspešen na tržišču. ALUMINIJSKA SENDVIČ PLOŠČA TIP 101.

Sendvič ploščo tipa 101 sestavljajo površnice iz Al-pločevine in sredica iz papirnatega satovja (konstrukcijski element), po potrebi napolnjena s fenolno peno (termoizolacijski in protipožarni element).

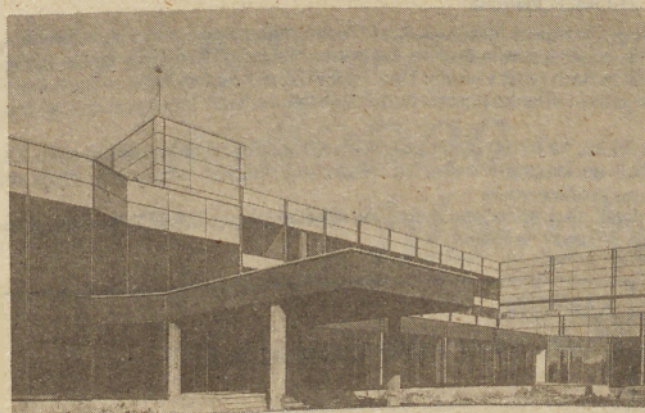
Vse dimenzije sendvič plošč tipa 101 izdelujejo po naročilu do maksimalnih dimenzij Al-pločevine.

1000 x 5000 mm x željena debelina od 11 do 99 mm,
1200 x 3000 mm x željena debelina od 11 do 99 mm,
1350 x 2000 mm x željena debelina od 11 do 99 mm.

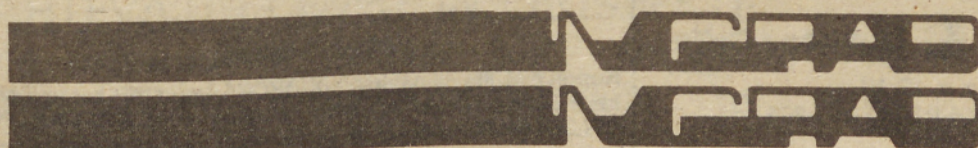
Izdelajo lahko tudi sendvič plošče večjih dimenzij po principu industrijskih spojev.

na to, da je pri tej panelni steni takšen element, ga lahko obdelujemo z navadnim nožem. Prav zato so vse težave z

instalacijo nepomembne, saj poškodbe na stenah lahko popravimo z mavcem, ki se počasi trdi.

VSE INFORMACIJE
DOBITE PRI:
Industriji montažnih
gradbenih materialov
IMGRAD, Ljutomer,
Ormoška 46, ali po
telefonu (069) 81-414,
81-929, telex: yu 35-242

ARCOMURKA

SERVISI — PROIZVODNJA — TRGOVINA

— POPRAVLJAMO osebna vozila, tovorna in dostavna vozila ter kmetijsko in gradbeno mehanizacijo

SERVISI: Zastava, FIAT Store, Tam, TORPEDO — DEUTZ, IMV, Zetor, Cimos, Ursus, TAS, Iskra, IMT, Zmaj, Sip

— PROIZVAJAMO: razne proizvode za kmetijstvo

— PRODAJAMO: rezervne dele, vsa vozila znamke Zastava — RAZSTAVNI PROSTOR NA SEJMU!

— VRŠIMO USLUGE: tehnični pregledi motornih vozil doma in na terenu, podaljševanje registracije in zavarovanja vozil, vleka s specialnim vozilom, nasveti s področja avto stroke.

DOBRE MOŽNOSTI ZA REJO, ČE ŽELIMO USPEHE

Živina, rejena po sodobni tehnologiji, je zaprta. Hlev zapušča le redko, zato pa so ji prav v hlevu potrebne svetloba, toplota in snaga. Vsak lastnik večjega števila živali ve, kaj pomeni lahko in hitro čiščenje hleva. Zato vam predstavljamo HLEVIT — material za tla in omet v hlevih. Tla iz HLEVITA so hrapava, topla, odporna proti učinkom gnojnice in kislín, mogoče jih je hitro in lahko očistiti. Na takšnih tleh se živali dobro počutijo, so čiste in lepo napredujejo.

HLEVIT izdelujemo v vrečah po 50 kg, na beton pa ga nalagamo v tri do štiricentimetrskem sloju. Ena vreča HLEVITA zadostuje za približno en kvadratni meter tal. Maso pripravljamo v razmerju: štirje deli HLEVITA, en del cementa ter potrebne količine vode.

HLEVIT lahko kupite v vseh prodajalnah gradbenega materiala, izdeluje pa ga LJUBEČNA — industrija keramičnih kislínoodpornih in opečnih izdelkov — Celje.

KUPON:

Prosim, da mi pošljete prospekt HLEVIT

(Ime in naslov)

Kupon pošljite na naslov: LJUBEČNA-Industrija keramičnih, kislínoodpornih in opečnih izdelkov — LJUBEČNA PRI CELJU, 630001 CELJE, p. p. 13

Podrobnejša pojasnila vam damo z brezplačnim prospektom HLEVIT, lahko pa povprašate za HLEVIT na naslov:

Ljubljana Celje

p. p. 13. tel. (063) 33-421, 31-865.

SOZD KEMA DO MARIBOR

PINUS TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV RAČE

PINUS — tovarna kemičnih izdelkov Rače

izdeluje in prodaja priznana sredstva za varstvo kulturnih rastlin pred boleznimi, za zatiranje rastlinskih škodljivcev, za uničevanje plevela in druga.

Za zatiranje škodljivih žuželk, proizvaja sredstva za predpomladansko škropljenje: folidol olje in oleodiazinon, za ostala škropljenja pa insekticide in akaricide iz skupine organofosfornih estrov, karbamatov in drugih. Najbolj znani so: basudin 40, gusathion WP 25 %, folimat LC-50, lebaycid EC 50 %, actellic 50, dipterex SL 50 %, dikofol E 20, pinofon, pirimor WP-50, acrex EC 30, volaton G 5 % in G 10 %, volaton EC-500, karbaril 5 — prašivo, karbaril 5 in meta-systox-i.

Zoper rastlinske bolezni izdeluje fungicide s preventivnim, nekatere pa tudi s kurativnim delovanjem: bayleton special, bayleton WP 25, antracol BT, antracol combi, antracol, dithane M-45, karathane, enovit M, euparen, delan, baycor WP 25, bayleton EC 125, baycor 300 EC, bakreni antracol, captan 50, folpet 50, kupropin, pinulin, dodine S 65.

Velik je izbor herbicidov, sredstev za uničevanje plevela v poljedelskih kulturah, sadovnjakih, vinogradih in drugod. Ti delujejo zoper širokolistne, ozkolistne, enoletne, nekateri pa tudi večletne plevela kot so: gramoxone, reglone 14, atrapin, ustinox special, poundup, lasso EC, lasso combi, grasipan, alapin, sencer, aniten DS; betanal in betanal AM, goltix, goal, fusilade, trikepin, promepin KS 50, tribunil WP 70.

Izdeluje tudi sredstva za dezinfekcijo prostorov, deratizacijo in listno gnojenje kulturnih rastlin.

Zahtevajte prospekte in brošuro PINUSOV KLJUČ — s škropilnimi koledarji za posamezne kulture in opisom sredstev.

PINUS
62327 Rače
Grajski trg 21
tel. (062) 608-240
tlx: 33-130

SOZD KEMA DO MARIBOR

PINUS TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV RAČE

SLOVIN—

NAJVEČJI IZVOZNIK VIN V JUGOSLAVIJI

SLOVIN JE SOZD s prek 6.500 delavci in okoli 5000 kooperanti.

SLOVIN je jugoslovansko podjetje, ki ima svojo dejavnost razširjeno od Ohrida pa vse do avstrijske meje (Ljutomer, Ormož, Maribor). Združuje kmetijsko dejavnost, vinarstvo, proizvodnjo brezalkoholnih pijač in je največji izvoznik vin v Jugoslaviji, zlasti na zahodno tržišče. Močno je zastopan zlasti v ZRN, ZDA, Kanadi, Veliki Britaniji, na Japonskem, v Skandinaviji in Švici.

SLOVIN ima vinograde po celi državi, in to na območju Ohrida, Negotina, Palića, Kosova in na Štajerskem.

Na področju proizvodnje in prodaje gaziranih brezalkoholnih pijač je SLOVIN največji proizvajalec v Jugoslaviji. V tej paleti so zastopane pijače cockta, jupi in licenčni proizvodi coca cole in schweppsa. Polnilnice imajo po celi Jugoslaviji. Poleg teh so še polnilnice licenčnih partnerjev, ki pogodbeno polnijo za SLOVIN.

SLOVIN ima tudi celotno proizvodnjo s kmetijskega področja (poljedelstvo, govedoreja, proizvodnja bekonov, vinogradništvo, kletarstvo, gostinstvo itd).

Ukvarjajo se tudi s predelavo mesa, klavništvom in drugim.

SLOVIN na Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni

MONTAZA
PROIZVODNJA
PREVALJE,
n. sol. o.

TOZD
PROIZVODNJA
KOVINSKIH
IZDELKOV

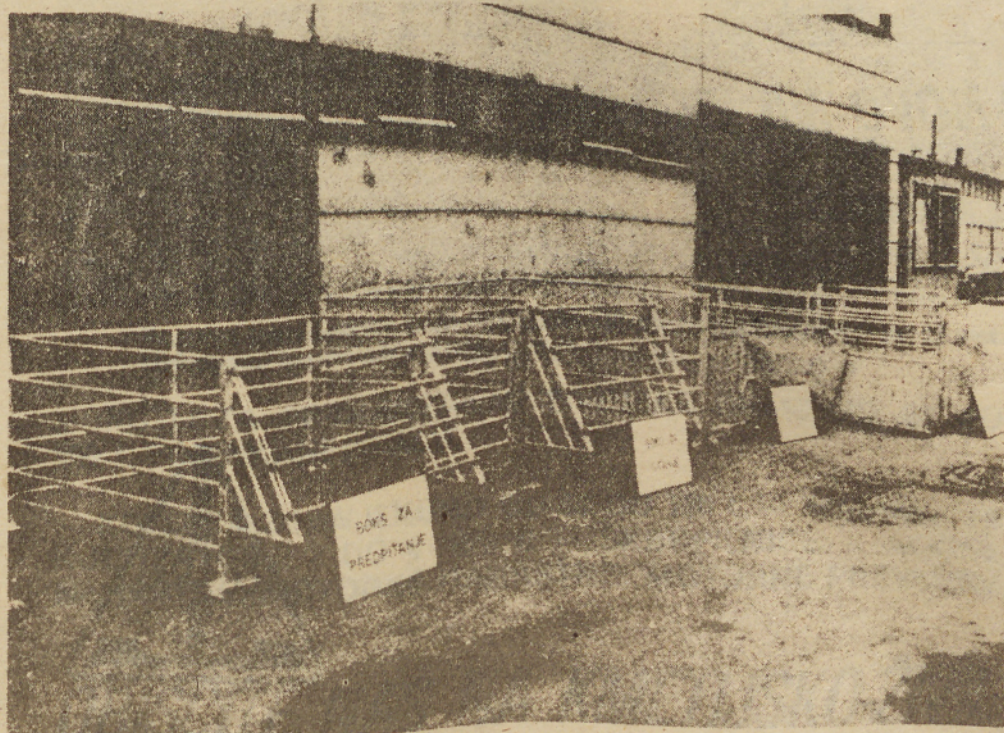
MPP INSTALATER KOVI

IZDELUJEMO:
OPREMO ZA
KMETIJSTVO,
VRATA ZA
NAVADNE IN
SCHIEDL
DIMNIKE

Tel.: (062)
851-330, 851-161

INSTALATER PREVALJE IZDELUJE:

stojišča z rešetkami in za nastil, bokse za teleta, bokse za prosto zrejo, bokse za svinje, transporterje za spravilo gnoja — dvizne, pehalne in plužne. Izdelujemo pa še obloge za gradnjo silosov, za gnojne jame, pokrove in vratca za silose.

*V hleve
sodobno
hlevsko
opremo!*

ZAHTEVAJTE CENIKE IN PROSPEKTE
Vse informacije dobite: MPP Instalater Prevalje, TOZD Proizvodnja-Prodaja, tel. (062) 851-161

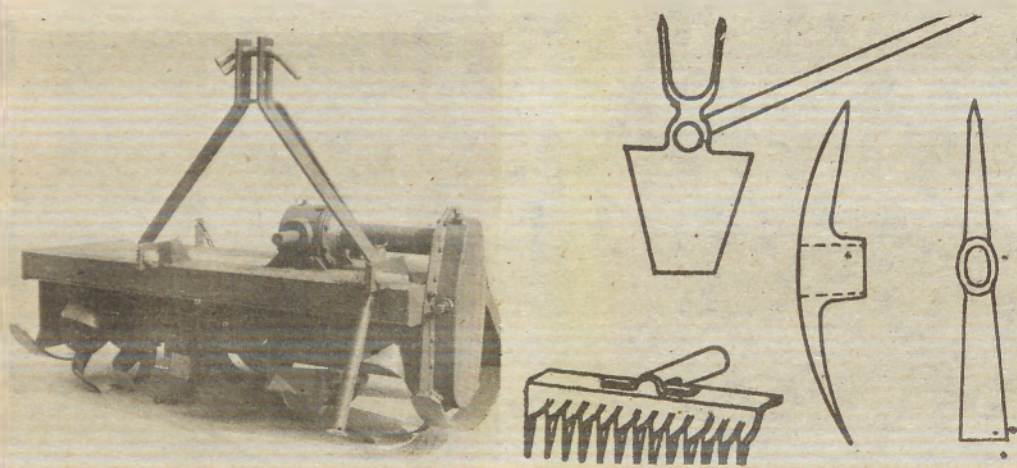

TOZD Tovarna poljedelskega orodja

Batuje n. sol. o. 65262 Črniče

Iz svojega proizvodnega programa nudimo:

- enobrazdne in dvobrazdne pluge 10" in 12",
- enobrazdne in dvobrazdne hidravlične obračalne pluge,
- klinaste brane,
- rotacijske brane,
- rotacijske drobilke (freze),
- kovano orodje,
- zeta vijke,
- žilnike

lip bled

vam pomaga graditi hitreje in ceneje!

Nudimo vam kompletna vrata, furnirana in navadna,
za suho in mokro vgrajevanje, vhodna vrata,
garažna vrata, dvizna garažna vrata,
štenske in stropne obloge, opažne plošče in novo
notranje pohištvo iz masivnega smrekovega lesa.

**PRIPOROČA SE PRODAJALNA
LIP BLED MURSKA SOBOTA,
Cvetkova 1 a
telefon (069) 22-941 in 22-942**

Prodajalna je odprta vsak dan od 7.30 do 15.30 ure
Ob sobotah od 7.30 do 12. ure,

lesna industrija
64260 bled ljubljanska c. 32
telefon: 064-77-661
TELEGRAM: LIP BLED
TELEX: 34525 yu lipex

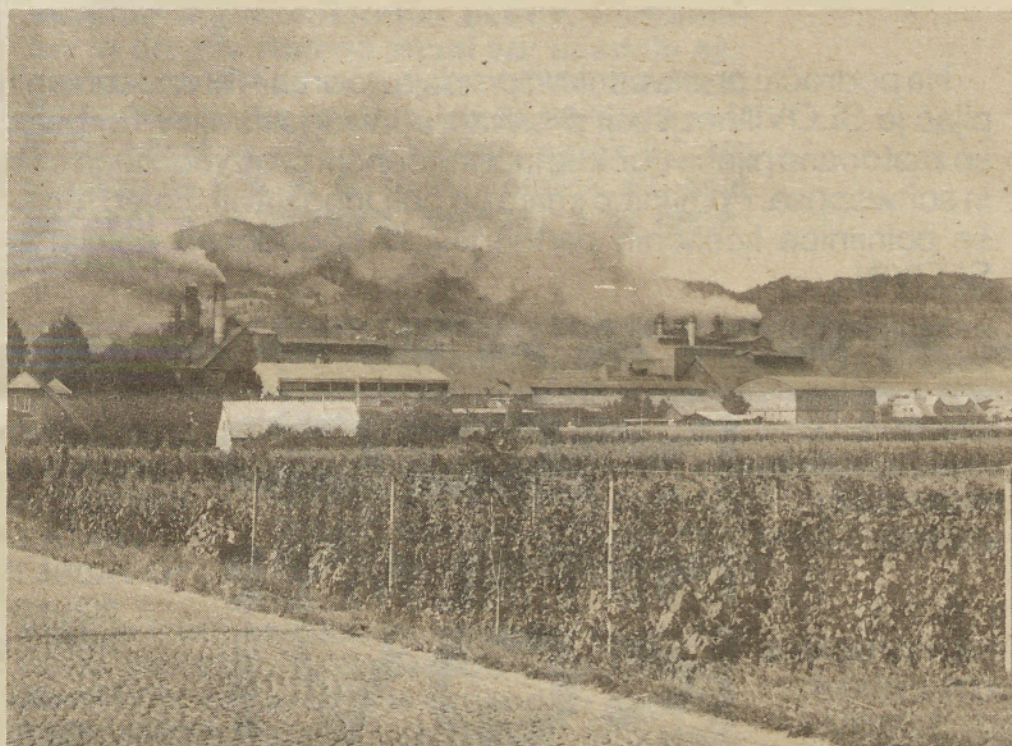
Tel.: (062) 661-108
Telex: 33112

**TOVARNA DUŠIKA RUŠE
TOZD AGROKEMIJA
62342 RUŠE**

PROIZVAJA:

kompleksna gnojila z visoko vodotopnostjo, dobrimi kemičnimi in fizi-
kalnimi lastnostmi za kmetijsko proizvodnjo:

- NPK + B 6:18—18+2 — za žita (pšenica, rž, ječmen);
- NPK + B 10:15:20+2 — za okopavnine (krompir, koruza);
- NPK + B + Mg 7:10:20+3+1 — za sadjarstvo, vinogradništvo in
vrtine;
- NPK + B 6:16:26+2 — za sladkorno peso;
- NPK + B 5:10:25+2 — za sladkorno peso;
- NPK + B 5:20:20+2 — za sladkorno peso;
- NPK + B 13:13:13 — za spomladansko gnojenje travnikov;
- NPK + B 5:15:25 + 2 za hmelj, travnati svet in melioracije;
- NPK + B 5:20:15+2 — za travnati svet, obnove in melioracije.

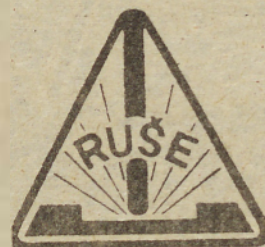

Proizvajamo tudi specialna tekoča, foliarna in organska gnojila v majhni
embalaži. Sredstva za varstvo okrasnih rastlin in kmetijskih kultur:

Herbicidi: DUAL, PRIMEXTRA, DICOFLUID MPC in KEROPUR;
fungoinsekticid: PIROX—fluid;
univerzalno gnojilo: GARDIN—G;
organski substrat: R—substrat;
repelenti: KEMAKOL in AROMIT;
Limacid: LIMAX.

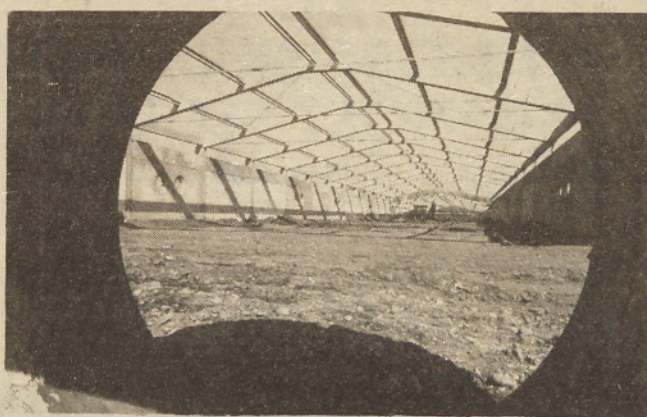
NOVO NA TRŽIŠČU:

herbicid: LENTAGRAN — WP;
sistemični fungicid: RIDOMIL MZ;
insektoakaricid: MITAC 20;
organsko gnojilo: COFUNA.

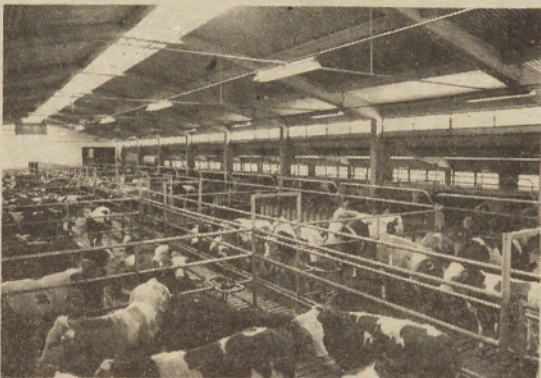

V naši organizaciji združenega dela Gradbeništvo Pomurje smo razvili AB montažno konstrukcijo „program F“, ki je primerna za izgradnjo vseh vrst objektov za proizvodnjo mesa: goveji, prašičarski, perutninarski hlevi itd. Tipske mere po širini so: 12, 35, 14, 35, 16, 35 in 18, 35 m. Vzdolžni korak znaša 6 metrov in je mnogokratnik tega števila. Konstrukcija spada v montažnem smislu med montažne konstrukcije lahke montaže, saj lahko cca 1000 metrov zmontirajo v roku 5 dni. Posebnost programa so še armiranobetonske rešetke za govedorejo in prašičerejo.

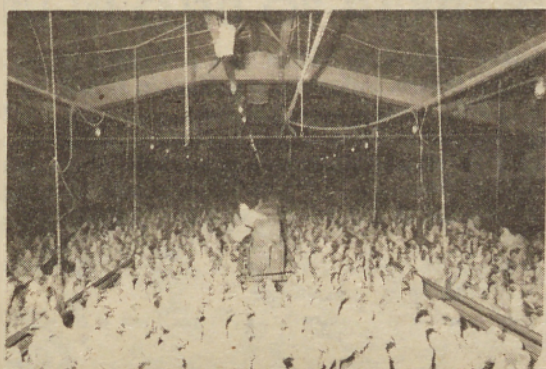
S tem programom gradnje je tako tudi delovna organizacija Konstruktor – TOZD Gradbeništvo Pomurje, prispevala svoj delež k racionalni izgradnji v kmetijstvu.

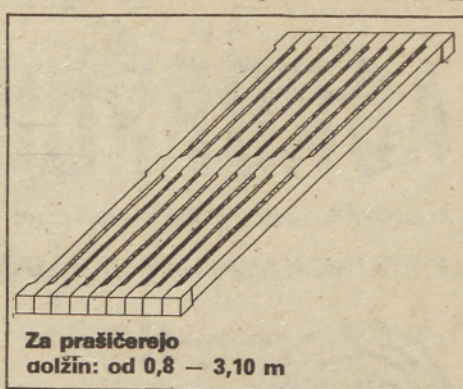
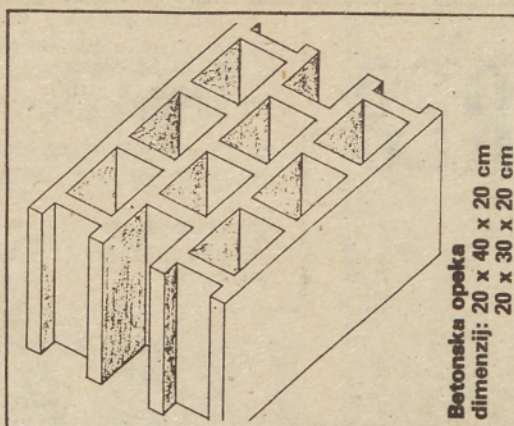
Praščičja farma Draženci pri Ptuj

Goveja farma Sobetinci pri Ptuj

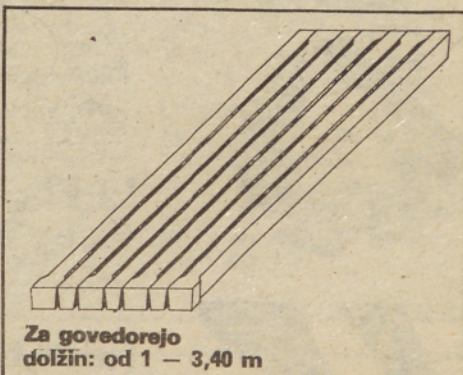

Farma piščancev Hodoš

Za praščičerejo dolžin: od 0,8 – 3,10 m

ARMIRANO-BETONSKE REŠETKE

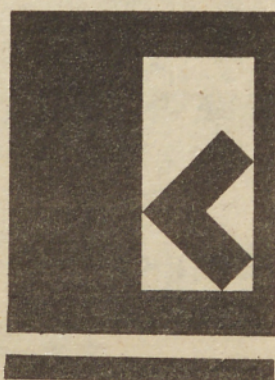

Za govedorejo dolžin: od 1 – 3,40 m

Armiranobetonske jasil

sgp konstruktor
maribor n. sol. o.
tozd gradbeništvo pomurje
murska sobota n. sol. o.

pomurski proizvodni program farm

OBISCITE NAS RAZSTAVNI PROSTOR NA KMETIJSKO—ŽIVILSKEM SEJMU V GORNJI RADGONI!

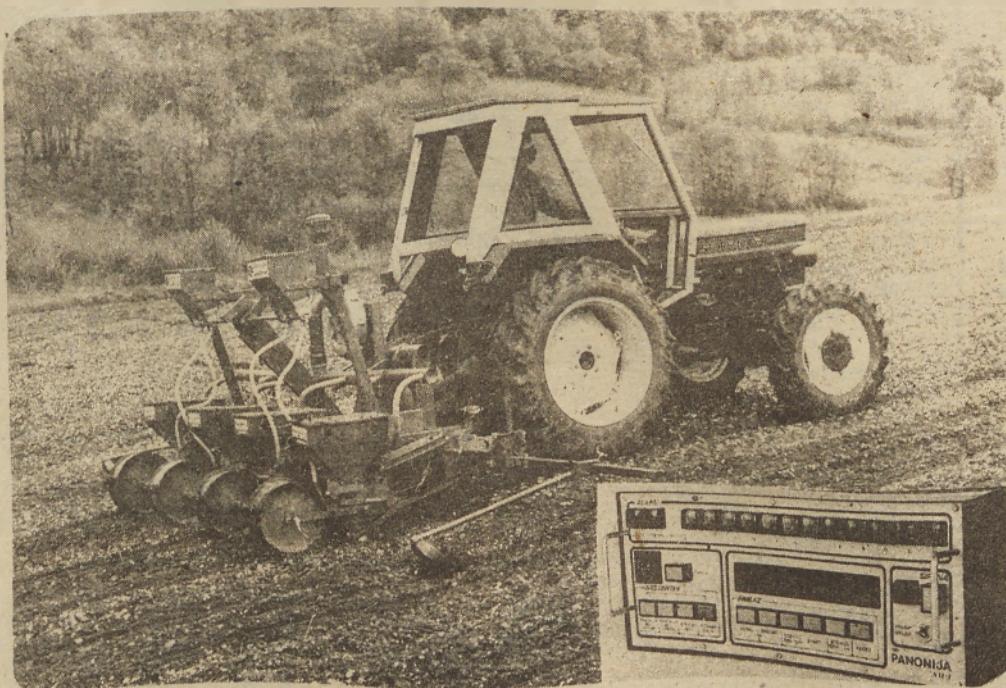
**INDUSTRIJSKO
MONTAŽNO
PODJETJE
LJUBLJANA** n. sol. o.

DO

panonija

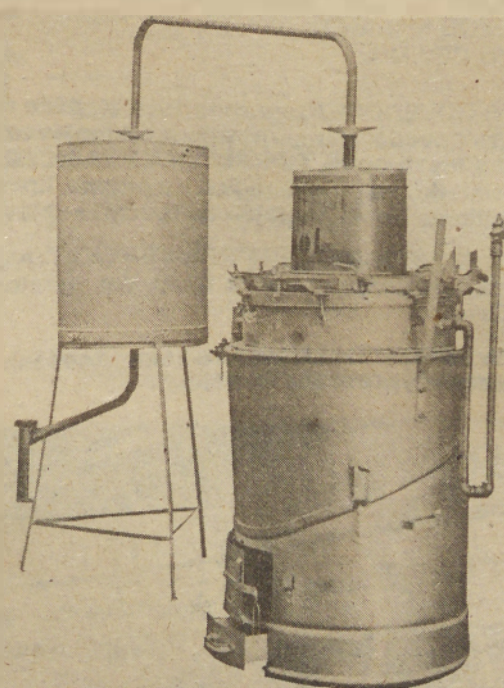
**KOVINSKA IN ELEKTRO
INDUSTRIJA
MURSKA SOBOTA**

— Program pnevmatskih sadilnih naprav za vse vrste semen od 2 do 12 vrst. Elektronski kontrolnik sejanja.

— KOTLI ZA PRIDOBIVANJE ŽIVINSKE KRME OD 60 DO 160 L POCINKANI IN ALU.

— KOTLI ZA ZGANJEKUHO OD 60 DO 120 L — MEDVRSTNI KULTIVATORJI 2 DO 4 REDNI — ŠKROPILNICE — ROČNE NAHRBTNE, MOTORNE NAHRBTNE, MOTORNE PREVOZNE

Kotel za kontinuirano destilacijo alkohola super 80 ali super 100.

IN TRAKTORSKE — PNEVMATSKI SADILNIKI „PANONIJA-BECKER“ 2 DO 12 VRST — MEHANSKI SADILNIKI ZA KORUZO — TRAKTORSKI TRACNI OBRAČALNIK OD 160 DO 240 — POBIRALNA STISKALNICA — TRAKTORSKI NAKLADALCI — TRAKTORSKE PRIKOLICE ZA MOTOKULTIVATORJE — AVTOMOBILSKE PRIKOLICE 300 IN 500 KG.

OBIŠČITE NAS NA KMETIJSKO—ŽIVILSKEM SEJMU V GORNJI RADGONI!

AGROPROGRES

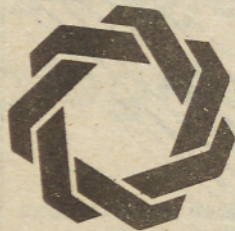
61000 Ljubljana
Kardeljeva c. 16
Tel. (061) 219-122

ZASTOPANJE TUJIH FIRM

IZ KONSIGNACIJSKIH SKLADIŠČ

STEYR DAIMLER PUCH,
Steyr, Avstrija

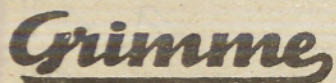

Ponovna možnost nakupa siloreznic
EPPLE iz konsignacije

EPPLE BUXBAUM WERKE AG,
Wels, Avstrija

REGENT, PFLUGFABRIK,
Attnang Puchheim, Avstrija

FRANZ GRIMME,
Damme, Zahodna Nemčija

VICON INTERNATIONAL B. V.
Nieuw Vennep, Holandija

NUDIMO VSE VRSTE REZERVNIH DELOV ZA STROJE ZASTOPANIH FIRM

ZA FIRMO STEYR DAIMLER PUCH NUDIMO TRAKTORSKE GUME VSEH DIMENZIJ
PO NAROČILU

PLAČILNI POGOJI: — devizno plačilo iz lastnega deviznega računa
— pripadajoče dinarske dajatve (carina, davek, stroški)

ZA VSE INFORMACIJE SE OBRAČAJTE NA ZGORNJI NASLOV

ŽIVINOREJSKA POSLOVNA SKUPNOST SLOVENIJE

se predstavlja na letošnjem Kmetijsko-živilskem sejmu v Gornji Radgoni z delom dejavnosti svojih članic.

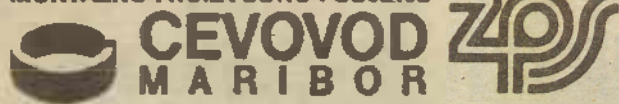

PREDSTAVILA BO DELO IN USPEHE

- slovenske mlekarske industrije s prikazom izbora mleka in mlečnih izdelkov,
- slovenske mesne industrije s prikazom trajnih in poltrajnih izdelkov ter nagrajenih vzorcev ocenjevalne komisije,
- slovensko perutninarsko proizvodnjo s prikazom njene kompletne dejavnosti, proizvodnjo reprodukcijskega materiala, mesa, jajc, krmil in opreme,
- slovenske živinoreje kot najpomembnejše kmetijske proizvodnje in osnove za razvoj mlečne in mesne industrije s prikazom plemenskih bikov in pitanege goveda,
- slovenske prašičereje s prikazom plemenskih živali iz obeh selekcijskih centrov Slovenije Ihana in Nemščaka,
- razstavo konj vseh pasem, ki jih redimo v Sloveniji.

OBIŠČITE NAS NA KMETIJSKO- ŽIVILSKEM SEJMU V GORNJI RADGONI!

MONTAŽNO PROIZVODNO PODJETJE

62000 MARIBOR, MELJSKI DOL 1

TELEFON: (062) hc. 22-741, 22-742, 22-744,
22-780, 22-783

DIREKTOR DO: 27-425

SEKTOR KMETIJSKE OPREME: 24-860

BRZOJAV: CEVOVOD MARIBOR

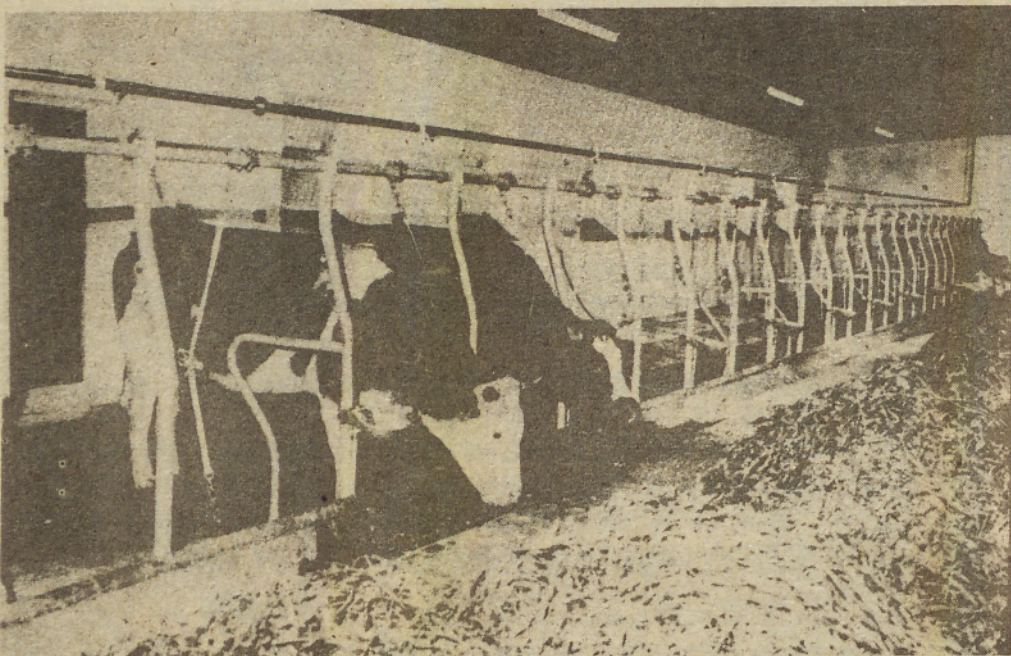
TELEX: 33-373 YU CEV MB

**PROIZVODNI PROGRAM
ZA KMETIJSTVO V KO-
OPERACIJ S FIRMO
SÜDSTALL IN FUNKI**

OPREMA ZA GOVEDOREJO: grabnerjeva stojišča različnih izvedb, boksi za teleta, rešetke ga govedo, transporterji za odgnojevanje, napajalniki in hlevska okna, topli podi v hlevu-bodit. **OPREMA ZA PRAŠIČEREJO:** boksi za prasilišča, boksi za pripust-kletke za pujske, boksi za pitanje, kovinske rešetke, oprema za avtomatsko krmiljenje Funki, napajalniki (cuciji) — hlevska okna.

OPREMA ZA GOVEDOREJO IN PRASIČEREJO: črpalke z mešalci moči 7—30 KM, separator za odvajanje gošče iz gnojevke, aeratorji za biološko obdelavo gnojevke «eximix».

OPREMA ZA SUSENJE: sušilnice za umetno sušenje vseh vrst zrnja (koruza, žita, travnata semena), prevozne sušilnice.

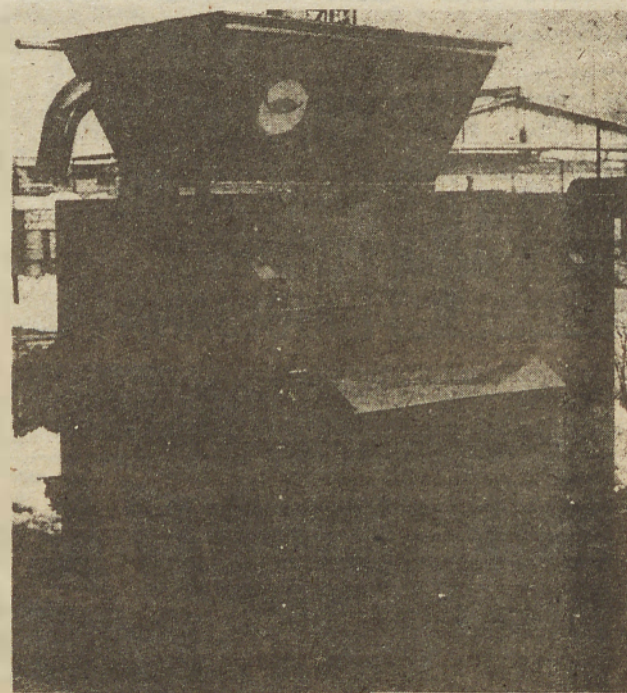

GRABNERJEVO STOJIŠČE ZA KRMLJENJE GOVEDA

ZAHTEVAJTE CENIKE
IN PROSPEKTE

INFORMACIJE: MPP CE-
VOVOD—KMETIJSKA
OPREMA — PRODAJA
TEL.: 062/22-741, 24-
860.

V ČASU SEJMA TUDI NA
RAZSTAVNEM PRO-
STORU! OBIŠČITE NAS!

SEPARATOR ZA GNOJ

Dejovna kapaciteta separatorja je odvisna od vrste gnojevke in znaša:

- pri svinjski gnojevki 18—22 m³/h
- pri goveji gnojevki 12—14 m³/h

Prednosti separacije so naslednje

- izločeni gnoj se da stisniti in se lahko uskladišči do nadaljnje uporabe
- ne oddaja neprijetne vonje in biološko hitro dozoreva v humus
- je primerna kot gnojilo za gnojenje pri pridelavi zelenjave v rastlinjaki in vrtovih
- izločena gnojica ima dobre pretočne lastnosti
- lahko se prevaža v rezervoarjih za prevoz gnojnice
- primerna je kot dodatek pri namakanju z makalnimi napravami
- pri skladiščenju je zmanjšana možnost nastajanja skorje in usedline, kot je to primer pri gnojevki
- potrebuje 20 do 40% manj prostora za skladiščenje v primerjavi z gnojevko
- lahko se uporablja za izpiranje kanalov v hlevih na tekoče odgnojevanje
- pri razprševanju takoj prodre v zemljo in ne onesnažuje okolja
- izloča zelo malo smrada v primerjavi z nepredelano gnojevko.

Separator je naprava za izločanje gnoja iz vseh vrst gnojevke. Montira se lahko na podstavek, tako da gnoj pada direktno na prikolico ali pa na plato za skladiščenje gnoja. Kofiktor pa je separator na tleh, je potrebno eksploatacijo gnoja imeti tudi transporter s pomočjo katerega lagiramo gnoj na gnojilišče ali na prikolico. Gnojica, ki ostane, odteka direktno v rezervoar ali v zato pripravljen prostor. Separator je izdelan tako, da je upravljanje z njim enostavno, posamezni deli na njem so lahko dostopni.

Potek separacije je naslednji

Gnojevka se s pomočjo črpalke po ceveh prečrpa do vlivnega lijaka na separatorju, od koder se preliva na perforiran boben iz nerjaveče pločevine. Boben se vrti med štirimi z gumo obloženimi valji, ki iztiskujejo gnojico iz gnojevke skozi luknjice perforirnega bobna, od koder ta odteka na določeno mesto, gnoj, ki ostane pa pada z bobna. Da se prepreči morebitne poškodbe bobna, ki bi nastale vsled nenadnih obremenitev zaradi prisotnosti večjih delcev v gnojevki, so valji obojestransko vležajeni na amortizerjih, ki se podajajo in večajo ali manjšajo razmak med bobnom in valji; odvisno od velikosti v gnojevki prisotnih delcev.